מספר 2447 כ"ה תמוז תשמ"ד, 25.7.1984 שנה 48 המחיר 450 שקלים (כולל מע"מ)

העולמזה

תיקו '84

הכישלון של פרס

האם ידעת ש-

מפחית אחת של זיפ

אפשר להכין יותר מ-7 ליטר משקה?

זיפ

אבקת שתיה
בטעם תפוזים

להכנה מידית
בתוספת מים בלבד

עלית

7 ליטר תפוז

עלית

מכתבים

מיחזור בחירות

לאסוף מייד את הפתקים!

ועדת־הבחירות המרכזית הדפיסה טונות רבות של פיתקי־הצבעה, שהיום כבר אין בהם שימוש. וגם לא יהיה עוד. שהרי עד לבחירות הבאות המיפלגות בוודאי ישנו את שמן, או יתפלגו, ואז ייעלמו — ובכלל, הנייר יצהיב מיושן.

הצעתי למישרד־האוצר היא לאסוף מייד את כל פיתקי־ההצבעה, לשם מיחזור. ניתן להשתמש בהם ביעילות לייצור השטרות האינפלאציוניים, שהממשלה החדשה בוודאי תמשיך להדפיס.

גילה צרפתי, תל־אביב

● ● ●

הנדסה גנטית

בטכניון מפלים לרעה מועמדים ערבים.

ועדת־הקבע של הטכניון החליטה, שחיילים וחיילות משוחררים יקבלו עדיפות בבחינות הקונקורס בכניסה למוסד. כל חייל יקבל שש נקודות נוספות, מתוך המאה האפשריות.

האפליה הזו פוגעת בנכים, בנשים נשואות ובעולים חדשים. אבל בעיקר בסטודנטים ערבים. התוצאה הכמעט ודאית תהיה, שמחלקות מסויימות, שהתחרות בהן קשה, יהיו סגורות לחלוטין לפני ערבים.

התקנה המוזרה הזו יכולה לגרום לכך, שמועמדים מסויימים יידחו לטובת מועמדים פחות מוכשרים, מסיבות גנטיות ברורות.

לא ידעתי שכדי להיות מהנדס טוב יש צורך בנתונים גנטיים נכונים.

ציפי שיראזי, רמת־גן

● ● ●

חדשות המחר

הקוראה הזריזה העבירה לידינו ידיעה שתפורסם בעיתון ישראלי באוקטובר 1984:

סיסקי, 14 באוקטובר (סוכנות רויטרס). לאחרונה חלה הרעה ביחסי ישראל־סיסקי, עם גילוי ניסיון־חטיפה של השר לשעבר יורם ארידור, שהשתקע שם אחרי הבחירות. בראש צוות החוטפים עמדו שלושה שכירי־חרב ניגריים. כיך יש חשד שגם נציגות ישראל בפרטוריה היתה מעורבת.

ישראל הכחישה כל קשר לניסיון החטיפה, אך טענה בהזדמנות זו כי מחדליו הכלכליים של השר לשעבר המיטו אסון על כלכלת־ישראל.

לפי שמועה מבוססת, מומן המיבצע על־ידי מוסדות פינאנסיים במערב, שישראל חייבת להם סכומים ניכרים ומתקשה לעמוד בפירעון חובותיה.

בישראל גברה האהדה לניגריה, ואווירה זו נוחה לחידוש היחסים. מצידה של ישראל, כמובן.

המלבי"ר

צילה בירמן, פתח תיקווה

● ● ●

מרק בנוסח ניגריה

מה ההבדל בין שלומיאל ושלי־מאזל?

השלומיאליות — הפכה כבר קו־אופי קבוע ביחסינו עם העולם. בכל כמה ימים פורצת שערוריה חדשה. המכפישה את שמנו עוד יותר, המדרדרת עוד יותר את מעמדנו בין העמים.

אך פרשת־הקשר הניגרי היא שלומיאלית יותר מהרגיל. בעניין זה נהגה ישראל ממש כשלימאזל. (השלומיאל כידוע, כצבר בריא ושורשי, שופך תמיד את המרק על מיכנסיך, השלימאזל שופך אותו על מיכנסיו שלו).

אחרי שהזדרזה ישראל להתנער מכל קשר לפרשת החטיפה הכושלת, הכריזה ברבים כי החוטפים לא פעלו בשום צורה בשירות מוסדותיה, התברר שהעניין כולו עורר גל־אהדה חסר תקדים לישראל בניגריה.

ועכשיו ייהנו מאהדה זו רק הישראלים [illegible] בלונדון. אפילו את הסיכוי הנדיר הזה [illegible] של אהדה החמיצה ממשלת־ישראל.

[illegible] אפשר לאסוף את המרק בזהירות [illegible] להחזיר אותו לצלחת?

יעקב סבינו, חיפה

● ● ●

השם יתברך.

בעיית השטחים ושימעון פרס

למה לסגת מהשטחים הכבושים מרצון? אפשר לחכות שילחצו עלינו!

כדי למסור את יהודה ושומרון (או חלק גדול מהשטחים האלה) לערבים, מנפנפים שימעון פרס והמערך גם בבעיה הדמוגרפית, כ־1,3 מיליון הערבים.

(המשך בעמוד 4)

כתבות השער הקרמי והאחרי:

נדנדה '84

הלילה הארוך של תוצאות הבחירות, שהביא בסופו של דבר, כמעט לתוצאת תיקו מבחינת הרכבת הממשלה. צוותות הסי־קור של „העולם הזה" לפני ואחרי קלעי מרכזי המפלגות שעה שתוך ספות, „ה־משגע הלאומי", נידב ספרים עולים ויורדים.

7
8

לילי של אריק

היא לא אוהבת את החיים הפוליטיים. אבל את אריק — כן. „אני שמחה להיות לילי של אריק," אומרת לילי שרון. „אילו יכולתי לבחור את חיי מן ההתחלה, הייתי בוחרת שוב ללכת אחריו.

44

העולים בתשובה

„תחזרו הביתה!" קוראת לחבריה **מרים לוגאשי**, ששבה לארץ אחרי 10 שנים בארצות־הברית, ומספרת כמה רע שם, כמה טוב פה וכמה כסף בדיוק קיבלה ממישרד־הקליטה. כת־בה ראשונה בסידרה.

52

פוליטיקה וניצוחים

הסעם ישבו הבוחרים בכורסה וצפו, אגב ניצוחים, בתחרות תשדירי התעמולה של המיפלגות. הבוחר היש־ראלי קלט — אין בעצם הבדל מהותי בין שני הגושים הגדולים ולכן לא היה טעם לצאת מן הכורסה ומן השלווה.

17

מסיבת המהפיכה

במסיבה שנערכה ביום ראשון במלון „דיפלומט" לרגל יום המהפיכה המצרי הופיעו נציגי המיפלגות היריבות כשחיוכים על פניהם. רק השלישיה הפותחת של הליכוד נעדרה.

48

פאנק במיקצב צבאי

החיילת **אדל תמרי**, ברמת־הגולן, אינה מוותרת על הקרחת הפאנקיסטית שלה גם כשהיא לבושה במדי צה"ל. „אי־אפשר להגיד לי כלום," היא מתפארת. „אני לא עוברת על שום חוק."

24

זיכוי מחוסר זיהוי

לא די היה במניע לרצח. זיהויו של **הרצל אביטן**, שהיה מוטל בספק, הוא שהביא לבסוף לזיכויו מהאשמה ברצח **רוני ניצן**, מנהל בית־המעצר של רמלה. לעומת זאת, הורשע אביטן ב־שוד וברצח השומר בקרן אור.

54

מלכות על המסלול

עבורן היתה תחרות מלכת־המים רק ההתחלה לקאריירה מזהירה בדוגמנות — **שרית דמיר** ותמי בן־עמי דוגמניות מצליחות ומבוקשות בארץ וחני פרי (בתמונה) אחת מחמש הדוגמניות המבוקשות ביותר כיום בארצות־הברית.

38

עירום במירפסת

השופטת עדנה בקנשטיין גזרה על הנאשם קנס של שקל אחד ובעצם על כך שגזלו את זמנו היקר של בית־המישפט בגלל עבירה שאין בה עניין לציבור — הוסעה בעירום במירפסת.

51

אונס במקום סם

ריטה בת ה־17 ביקשה מהנערים בני ה־18 שישיגו לה חאשיש – אבל הם הבחינו שהיא טרף קל והחליטו לאנוס אותה.

43

ערב יקר

הן נעשות על פי המנה ומחירן הוא במאות דולארים אך הנשים הרוצות להראות מוכנות לשלם את המחיר עבור שימלת הערב.

34

המדורים הקבועים:

מיכתבים	3	קולנוע – בעיקבות האוצר	29
בלונים	4	לילות ישראל – בימאי אנגלי,	
קורא יקר	5	כסף כוויתי ושחקנית פולניה	30
תשקיף	6	אנשים בעולם	32
במדינה	7	חלון ראווה – שמלות ערב	34
הנדון	17	נמר של נייר – דוסטוייבסקי	
עלי דפנה	18	מפתה קטינות	37
יומן אישי	19	הזוי	40
אנשים	20	הורוסקופ – מזל אריה	42
מה הם אומרים – שימעון פינקל, נתיבה בן־יהודה, פריץ נשיץ, איתמר בורוביץ, שולמית לפיד, גדי יולוס	22	תמרורים	43
זה וגם זה	28	שידור	47
		אתה והשקל	58

בלונים

מאת דניאלה שמי

יצחק נבון ויצחק רבין במרכז "העבודה"

מכתבים

(המשך מעמוד 3)

במיקרה הגרוע ביותר נמסור לערבים את השטחים כשלא תהיה לנו ברירה אחת. אני סבור שהערבים תמיד יקבלו את השטחים ברצון.

הרי לגרוע ביותר יש תמיד זמן!

שימשון שיבק, בני־ברק

● ● ●

כלב מי שלא מצביע עבורו!

המועמד שעוד יבוא יומו.

נתקלתי בתצלומו של כלב, ששבה את ליבי יותר מכל תצלומי המועמדים בבחירות. צלם־העיתונות מרטין תגר הצליח להנציח אותו בפוזה משכנעת: ליד הגה המכונית (מי שיכול לנהוג במכונית יכול להנהיג גם את המדינה), חובש כובע אופנתי (כיסוי הראש מעיד על יחס עמוק לערכי מסורת) ומרכיב משקפי־שמש (המעניקים לו הבעה של נחרצות, המהולה בשיקול־דעת ובביטחון עצמי).

חבל שהוא (הכלב) לא הציג את מועמדותו בבחירות. אני הייתי מצביעה עבורו.

מי יודע? אולי יצא מן האלמוניות שלו ומהמידבר הפוליטי בבחירות הבאות. שהרי כבר נאמר: כל כלב יבוא יומו.

עירית ירושלמי, רעננה

הכלב של מרטין תגר בפעולה

לצאת מן האלמוניות. לנטוש את המידבר הפוליטי

(שאני נמנה עימו) ואל תייחס לו את השינאה העצמית החולנית שאתה נגוע בה.

שלמה קמיניץ, נווה עוז

● *אחרי קריאה שניה ושלישית. לא הובן במערכת אם הקורא מייחס לחיים ברעם הזדהות עם היטלר, או רק "שינאה עצמית חולנית" שיגרתית.*

● ● ●

ממשלת אחרות בדרנית

אחרי שוך הסערה, הגיע הזמן לליכוד הלבבות.

הבחירות הסתיימו, כל מיפלגה זכתה במה שזכתה, וכעת הגיע הזמן לעסוק ברצינות בבעיות החמורות של המדינה.

ברור שיש רק דרך אחת לטפל במשבר הכלכלי והחברתי, בבוץ הלבנוני ובאיומים מבחוץ: יש להקים מייד ממשלת אחדות לאומית.

אני מציע לנשיא לזמן מייד את ספי ריבלין ואת שלושת הגששים, לפנות לחוש האחריות הלאומית שלהם ולהפציר בהם להקים להקה אחת משותפת בשם **אתה בחרתנו**.

שמואל דוידוביץ, תל־אביב

רימון דרך

מדי יום ביומו עוצרים חבלני המישטרה את התנועה ברחובות הערים הגדולות, כשהם באים לטפל בחפצים חשודים. מסביב למקום האירוע נוצרת התקהלות, כי העוברים ושבים סקרנים לדעת מה קרה. התקהלויות אלה הן, כידוע, מסוכנות מאוד.

אני מציע שהמישטרה תעצב שלט נייד, שאפשר לטלטל אותו ולהציב בכל מקום שבו מטפלים בחפצים חשודים. שלט כזה, למשל, ציור של רימון־יד עטוף בכופיה, שיראה כמו תמרור־דרך — "נהיר לאזרחים עוד מר־חוק במה מדובר.

צביקה שין, רמת־גן

פיספוס אי־הבנה

בעיקבות "הפיספוס האחרון של ג'קסון" ("העולם הזה" 10.7.84) מציע הקורא לחיים ברעם... להתאסלם.

מעשיו והתבטאויותיו של הכומר השחור ג'סי ג'קסון חביבים על מר חיים ברעם, בין בהתייחסותם לישראל, בין בהתייחסותם למימסד היהודי בארצות־הברית. אשר על כן ברעם מציין כי „מצעו הפוליטי של ג'קסון... קרוב לזה של מחנה־השלום הישראלי."

למה, איפוא, „פיספס"? מסתבר שחולשתו היא טאקטית. מדוע סירב להסתייג מריברי לואיס פרחאן, ששיבח את היטלר? מסתבר כי „את הטקטיקה והאידיאולוגיה הזאת הוא לא למד מסארטאווי, שהקפיד לגנות בכל תוקף כל ביטוי שנדף ממנו ריח אנטי יהודי." במילים אחרות, הוא לא למד לנקוט בטקטיקה של מתינות, שאיפיינה את סרטאווי. בתמימותו הוא פשוט אומר את אשר הוא חושב!

הצעתי למר חיים ברעם: אם אכן אתה חושב כפי שחושב ג'קסון, כדאי לך לא רק לעזוב את המדינה הציונית אלא גם לחשוב על צערים נוספים. למשל — להתאסלם או להתנצר.

אל תערבב כאן את מחנה־השלום

לידיעת הקוראים

מיכתבי קוראים מתפרסמים בקיצורים הכרחיים מתוכנם ולפי קולי מקום. עדיפות תינתן למיכתבים קצרים, מודפסים במכונת־כתיבה, שצורפה אליהם תמונת הכותב. מיכתבים בעילום־שם לא יפורסמו. אין המערכת מחזירה את המיכתבים שנתקבלו בה.

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה" שראה־אור השבוע לפני 25 שנה, הביא בתבת־שער על מנהיג המרד בוואדי־סאליב, דויד בן־הרוש (.מנהיג המרוקאים מדבר") ● מדור "הנדון" הביא, תחת הכותרת "הדיאדוכים", את ראשית התמודדותם של משה דיין ואבא אבן לביצור מעמדם בצמרת מפא"י, ברשימת יורשי דויד בן־גוריון ● על מילחמת־חמולות במושב־הספר הצפוני שומריה, דווח תחת הכותרת "דם רותח בשומרה" ● ד"ר זאן סינק, רופא פסיכיאטר, סיפר על הסיבות שהביאו אותו למבוי סתום משכירים לנרקומן. ● בשער הגיליון: דויד בן־הרוש, מנהיג מרד ואדי־סאליב.

"העולם הזה" 1139
תאריכים: 29.7.1959

כיצד מוכרים לבני־נשים בירושלים
★ מה חושבים היפאנים על היהודים

דרכי חיים
הבלונד והשחור

יוסף גרוסו, כבן 40, בעל גבות עבותות, הניח את שתי מזוודותיו מול קפה ענת הירושלמי והכריז בקולי־קולות על סחורתו — לבני־נשים. הוא לא משך את תשומת־ליבם של העוברים והשבים, אך ריכז סביבו כמה ממוכטלי לשכת־העבודה הסמוכה, שנימאס להם לריב עם הפקיד שמעבר לאשנב.

גרוסו לא התרגש נוכח כישלונו, הוא היה בטוח כי יצליח למכור את סחורתו בכמויות גדולות. כרבע שעה אחרי שהחל בעבודתו, ניגשה אל גרוסו בלונדית נאת־מראה. היא בחרה את הסחורה המוצעת, ניסתה למדוד על גופה את הלבנים בעלי הצבעים המבריקים. התוצאה: הבלונדית קנתה עשרה זוגות ומשכה ציבור סקרנים להתעניין בסחורה.

לפני שהסקרנים הספיקו להשׂ־תעמם, הופיעה במקום אשה לבושת שימלה שחורה ורחבת־חזה וביקשה לבחון את סחורתו של גרוסו. היא מילמלה דיברי התפעלות על הסחורה. גרוסו מילא תפקיד של רמקול וחזר על דבריה. הפעם התרבו הסקרנים שיצאו מבתי־הקולנוע הירושלמיים, איימו לחסום את הכביש הצר. הם רצו לחזות, כיצד קונה "החתיכה השחורה" מיספר חזיות, יצרו תור של גברים נשואים שגילו עניין בסחורה, קיוו להביא מתנה זולה ומוצלחת לנשיהם.

במשך זמן קצר הצליח גרוסו, המשולהב מהצלחתו המיסחרית, למ־כור חלק גדול מן הסחורה והספיק אפילו להעלות את המחירים.

אולם הצלחתו של גרוסו היתה גדולה מדי. קהל הסקרנים עורר את התעניינותו של שוטר־המקום, שציווה על גרוסו להסתלק. גרוסו לא התנגד. הוא השמיע שריקות מוזרות. מפתח אחד הבתים יצאו הקונות — ומיהרו לעזור לו לשאת את המזוודות. הן היו אשתו וגיסתו.

משק
יפאניות בארץ

"יפאן היא אחת הארצות המעטות בעולם שאין בה יהודים. אך אם תשאל יפאני ממוצע מה זה יהודי, יענה לך לרוב: "גזלנים", "רמאים" או בכלל "מסוכנים". האנטישמיות חדרה אמנם ליפאן רק בתקופת היטלר, כתוצאה ישירה מהברית הגרמנית־יפאנית, אך היא היכתה שורשים עמוקים," כך סיפר השבוע טרי־יוקו (שלג טרי) אוגיסו, נציגה של חברת תעשיה יפאנית רבת־ממדים, שקשרה לאחרונה קשרי מסחר הדוקים עם ישראל.

"האמת היא שגם לי היו כמה דעות קדומות על היהודים," הודה אוגיסו בעצמו.

אך בחודש שהותו בארץ, נראה, כי אוגיסו השתחרר מדעותיו הקדומות. שגריר־הרצון־הטוב בחסד עצמו סיים השבוע עיסקה מסחרית גדולה, שתהווה בודאי שלב ראשון בפיתוח קשרי מסחר הדוקים עם יפאן. העיסקה: משלוח של 30 מכונות טוויה בעלות 12.000 פלכים ומכונות־עזר רבות למפעל סיבי דימונה בדימונה, מפעל שיתן תעסוקה ל־250 פועלים.

בשבועות הקרובים יוחל בבנין בית־החרושת ושיכונים למשפחות הפועלים. 80% של מניות החברה שייכות לממשלה, השאר למשקיעי־חוץ אמריקאים. ההון המושקע: 2־3 מיליון לירות.

חידוש חשוב: קרוב לודאי שעם הטכנאים תבוא משלחת של פועלות־מטוויה יפאניות — הקבוצה הראשונה בארץ של בנות המין היפאני היפה, שאחת מבנותיו זכתה השבוע בתואר מלכת־היופי העולמית. כך תינתן לצעיריי ישראל הזדמנות חשובה לפעול נגד המשך האנטישמיות ביפאן.

אנשים

● מי אמר שבישראל אין דמוקרטיה? אפילו לשריי־הממשלה אין זכויות־יתר. יותר מאשר לאזרחים אחרים. שר־הבריאות **ישראל ברזילי** נעצר על־ידי שוטר באשמת נהיגה במהירות מופרזת. השוטר דרש את רישיון־הנהיגה של ברזילי, כדי לרשום לו דוח, ודיבר אליו בלשון תוקפנית. כאשר ראה את השם ישראל ברזילי בתעודת, לא אמר לו הדבר כלום, והוא שאל אותו: "מאיפה אתה?" "אני מקיבוץ". השיב השר ברזילי. "בן," אמר השוטר, "כולם אומרים ככה כדי להתחמק, אבל לא עם מכונית כזאת!"

● זוכרים את הבדיחה המפורסמת על שתי התרנגולות המחליפות רכילות בלול: "שמעת? יוסקה ומלווינה מסתובבים יחד, "איפה?" "על השיפוד של הגרילד בקראון" ואת הבדיחה של **שימעון ישראלי**. כששמע אותה בעל מיסעדת קראון, הוא היה נורא מבסוט. יותר מהפירסום מאשר מהבדיחה. הוא הודיע שלמרות שאינו מכיר את ישראלי, הרי ברגע שזה יבוא אליו, הוא יקבל שתי ארוחות בריאות חינם.

12:15 לטובת הגדנ"ע
שגריר ארצות־הברית בישראל, אוגדן ריד הצעיר (36) בפתיחת משחק הכדור־בסיס בין נבחרת המד"סים (מדריכי הספורט) של הגדנ"ע ובין בניהם של עובדי השגרירות. ליד ריד, הקומיקאי היהודי־אמריקאי ג'ורג' ג'סל (בכובע המצחייה השחור), ועל הדשא אשתו הנאה וארוכת־הרגליים, ג'ואן (בשמלה הלבנה). הגדנ"עים ניצחו 12:15.

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4 תא־דואר 136 ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך־משנה: דוב איתן ♦ עורך תבניות: יוסי שנון ♦ עורכי כיתוב: ענת ישראלי וגיורא נויומן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר ענת פרגוסטי ויצחי מנשה ♦ עורך דפוס: יפתח שביט ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי זכרוני ♦ המו"ל: "העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: "הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב ♦ הפצה: "גד" בע"מ

בלי משוא פנים.

גליון י"ג.

הסיסמה בראש עמוד זה, סיסמת העולם הזה מזה 34 שנים, אומרת "בלי מורא, בלי משוא־פנים".

לגבי החלק הראשון אין בעיות. פירושו, פשוטו כמשמעו: לא לפחד. לא מפני לחץ שילטוני, לא מפני כל לחץ אחר.

אין לנו בעיות בשטח זה. נדמה כי כל הכוחות, שניסו להפחיד אותנו בעבר באמצעות פצצות, נסיונות־התנקשות, לחץ כלכלי וכו' נואשו לפני שעה. טפי־טפו־טפו.

לגבי החלק השני יש, לפעמים, בעיות. בייחוד בתקופת־בחירות.

מה פירוש של "בלי משוא־פנים"? פירושו לדווח על המאורעות ולפרש אותם מבלי להטות את הכף לצד שאתה מעוניין בו.

קל להימנע מהפלייה לטובת הדיעות שאתה מתנגד להם. הבעיה מתחילה כשאתה עלול להתפתות להטות את הכף לטובת הדיעה שאתה דוגל בה.

במשך הזמן לומדים לעמוד בפני הפיתוי הזה. אך אין זו בעיה פשוטה כל עיקר. להיות אובייקטיבי אין פירושו להיות ניטרלי. אך כאשר אינך ניטרלי, כאשר אתה משוכנע כי דרך אחת מובילה לחורבן המדינה והדרך השניה להצלתה — איך אתה שומר על אובייקטיביות?

זה נעשה בכל יום בבית־המישפט. כאשר מובא לפני השופט אדם הנאשם ברצח, קשה לדרוש מן השופט להיות ניטרלי בין רוצח ונרצח. אין הוא אמור להיות ניטרלי. להיפך: הוא אמור להיות בלי כל הסתייגות בצד הנרצח, כי תפקידו הוא לשמור על החברה מפני רצח.

אך באותה השעה אמור השופט להיות אובייקטיבי, לשקול את הראיות בלי דיעה קדומה, לברוק את כל הצדדים, לשמוע בסבלנות את כל הגירסות האפשריות, לחרוץ דין וגם למדוד את העונש בלי משוא־פנים.

העיתונאי ההגון נתון במצב דומה. איני מעריך עיתונאים "ניטרליים", אותם שאין להם דיעה. בעיניי הם משולים לזונות. עיתונאי שמוחו וליבו אינם שקועים במאבקי החברה שהוא נמנה עימה משול לאדם המתעלס באהבים בלי אהבה ובלי רגש.

אולם גם כשהוא שקוע בראשו ובליבו בהתמודדות החברתית, וכשהוא חדור אידיאלים, חייב העיתונאי למלא את חובתו בלי משוא־פנים: לדווח על המתרחש באמת, בלי סילוף ובלי העלמה, לפרש את הדברים לפי מיטב הבנתו האובייקטיבית, להסביר גם את נקודת־ההשקפה של בעל דיעות מנוגדות.

זה די קשה. זה יוצר לפעמים קונפליקט ריגשי. אך זוהי חובתו של עיתונאי הגון, הממלא כראוי את חובתו החברתית החיונית.

אין אובייקטיביות מוחלטת. זהו אידיאל אפלטוני. אך חייב עיתונאי לשאוף אליה, ולהתקרב אליה ככל האפשר. זהו מיבחן יומיומי. אנחנו משתדלים לעמוד בו.

★ עיתון בלתי־מיפלגתי

המיבחן הקשה ביותר בא בעונת הבחירות.

ביום הבחירות לכנסת הראשונה (1949) הייתי עדיין חייל במדים (אם כי שהיתי בבית־הבראה, אחרי שהחלמתי מפציעתי). בעת הבחירות לכנסת השניה (1951) כבר שימשתי כעורך שבועון זה, אך עד הבחירות לכנסת החמישית (1961) ועד בכלל לא הייתי מעורב אישית. גם אז לא נמנעתי מלהביע את דעתי, בחתימתי, על הרשימות המתמודדות, אך היה קל לנו לשמור על אובייקטיביות גמורה.

הבעיה החלה מן הבחירות לכנסת השישית (1965), שבהן השתתפתי בראש רשימת העולם הזה — כוח חדש. מאז הייתי מעורב בכל מערכות הבחירות. שלוש פעמים בראש רשימת העולם הזה, פעם כמועמד מס' 3 של ש"י, פעם כמועמד מס' 120 של של"י והפעם כמועמד מס' 120 של הרשימה המתקדמת.

בכל הבחירות האלה הקפדנו לשמור על אובייקטיביות מוחלטת. לא רק שלא הפכנו את העולם הזה בשום שלב לביטאון מיפלגתי, אלא שגם הקפדנו להתייחס אל הרשימה, שהייתי קשור עימה אישית, כמו אל כל רשימה אחרת. במידה שהבעתי דיעה, עשיתי זאת בחתימתי, במדור אישי.

כך עשינו גם הפעם. לי אישית היה חשוב מאוד מה יקרה לרשימה החדשה, שהשתתפתי בהקמתה. אך לא קשרתי זאת בשום צורה שהיא בעיתון. בחרתי במקום ה־120 ברשימה כדי, בין השאר, להבליט את ההפרדה הזאת. העולם הזה היה ונשאר עיתון בלתי־מיפלגתי, בלתי־תלוי לחלוטין, לא רק בלי מורא אלא גם בלי משוא־פנים.

אני מקווה שהגעת בעצמך למסקנה זו, תוך הקריאה בשבועון. ביום השני בחרת כפי שבחרת לפי הבנתך ומצפונך, בעד כל רשימה שהיא שנראתה לך. אני יודע שקוראים רבים הצביעו בעד המערך והליכוד. שבועון זה לא ניסה להשפיע על הכרעתם. כך נהוג גם בעתיד.

עם שלום.

דו תשקיף

שמיר שקל החפטרות

ראש הממשלה יצחק שמיר שקל התפטרות אם הליכוד היה מובס באופן חד־משמעי. הוא התכוון להודיע על כך לפני באי אולם העצמאות בבית ז'בוטינסקי במוצאי יום הבחירות ולהציע למיספר 2, דויד לוי, להנהיג את התנועה.

בני־מישפחתו הציעו שיימנע מצעד כזה. תוצאות הבחירות שינו לבסוף את דעתו, והוא זנח בליל את הרעיון.

נבון מועמד פשרה

בבוקר יום השלישי החלה להתארגן במיפלגת העבודה קבוצת תומכי נבון כמועמד פשרה לראשות ממשלת מיעוט או ממשלת אחדות לאומי.

נבון עצמו עשוי להודיע כבר בימים הקרובים הודעה חשובה העוסקת בתוצאות הבחירות ובעתידו הפוליטי.

ועכשיו: שואה כלכלית

כלכלנים ובנקאים חרשישים משואה כלכלית כבר בסוף הקיץ.

לדעתם, הבעיה המרכזית היא ששום גורם פיננסי בחו"ל לא יסכים להלוות דולארים לישראל ולו גם לתקופות קצרות מועד.

צפויה האצה בשיעור האינפלציה.

חיסול חשבונות במערך

היריבים הותיקים במיפלגת העבודה כבר משחיזים סכינים לחידוש הקרבות ביניהם. צפויה תקופה של חיסול חשבונות שנפתחה למעשה כבר ביום שלישי בבוקר.

הרבי מגור חרם לליכוד

בין התורמים למגבית־החירום של הליכוד היה גם האדמו"ד מגור, סטרונו של ח"כ אגודת־ישראל, אברהם שפירא.

תורם מסתיע אחר היה הקבלן החיפאי הגדול זבריה דרוקר, שתרם 25 אלף דולר, סכום זהה לזה שתרם גם בבחירות הקודמות.

דרוקר, למרות תרומתו לליכוד, נמנה עם קבוצת "אזרחים בלתי־מיפלגתיים — הסעם מערך".

שפירא יפרוש?

לא מן הנמנע שח"כ אברהם שפירא ינצל את תבוסת אגודת ישראל כדי להתפטר מהכנסת ולהתפנות לעסקיו ולמישפחתו.

שמירה על מודעי

מתוך חשש שעלולה להיווצר קרקע לשיתוף־פעולה בין הליברלים למערך הצמידו אנשי חרות "שמירה אישית" לשר האנרגיה יצחק מודעי.

גם ליברלים מרדנים אחרים נמצאים במעקב.

לואיס יעזוב בינואר

השגריר האמריקאי, סמואל (.סם") לואיס, אמור לסיים את תפקידו בישראל בחודש ינואר הקרוב.

הבעיה היחידה העומדת כרגע בפני השגריר היא אמה הקשישה של אשתו, סאלי. הזקנה אינה רוצה לעזוב את הארץ, מכיוון שיש לה כאן חברות ולדבריה היא התאקלמה היטב.

הוצעה פשרה, שהאם תמשיך להתגורר בארץ והבת, סאלי, תבוא לבקר אותה מדי פעם, אך הסטייט־דיפארטמנט הטיל וטו על הרעיון.

השגריר ואשתו עושים עתה את כל המאמצים להשפיע על הזקנה שתתלוות אליהם.

אחת המועמדות העיקריות לרשת את לואיס היא ג'יין קירקפאטריק, המכהנת עתה כשגרירת ארצות־הברית באו"ם. היא מקורבת לחוגי הימין־החדש בארצות־הברית.

נבון — מלך העגבניות

אחת העובדות, שהועלמו מידיעת הציבור במסע־הבחירות של המערך, היתה היחס הקריר שבו נתקל יצחק נבון בהופעותיו הציבוריות. לא אחת הושלכו לעברו עגבניות, ולכן הוא זכה במטה המערך בכינוי "מלך העגבניות".

משפט המחתרת: עוד עיסקות טיעון

חלק מנאשמי המחתרת היהודית נמצאים במשא־ומתן עם הפרקליטות על עיסקת־טיעון, שבמיסגרתה תמחק הפרקליטות מכיתבי־התביעה את סעיף האישום של חברות באירגון טירור.

עד עתה הודה באשמה זו רק נאשם אחד. נאשמים אחרים מניחים שהודאה זו, שהפכה לראייה לכאורה, ניתנת להפרכה אם לא תיוחס לחברי־מחתרת אחרים. במיקרה כזה תתקשה הפרקליטות לטעון שהיתה מחתרת במובן המישפטי של המילה.

בימים הקרובים צפוייה עיסקת טיעון ראשונה, שבה תוותר הפרקליטות על סעיף החברות באירגון טירור.

הישראלי הרביעי בארץ

בנתניה טוענים שהישראלי הרביעי — שמישטרת לונדון חיפשה אחריו בחשד שהשתתף בניסיון־הנפל לחטוף את השר הניגרי לשעבר — נמצא באריץ. על־פי גירסה זו הוא כבר ביקר את מישפחות שני התגנייתים, אלכסנדר ברק וסליקם אבוטבול, ודיווח להם על עובדות חדשות בקשר לסי־שה המסעירה את לונדון.

גאון יבוא לארץ?

המיליונר היהודי ניסים גאון, המתגורר בשוויץ, עשוי לבוא בקרוב לביקור חשוב בישראל.

בניגוד להתבטאויותיו, שהוא יתרחק בעתיד מכל קשר עם גורמים ישראליים שונים, אחרי מה שנאמר עליו בארץ בחודשים האחרונים, הוא החליט לבוא בעצמו ולנהל מקרוב שיחות רציניות עם פוליטיקאים ובנקאים.

המבקר יוחלף

ראשי ההסתדרות נחושים בדעתם להציע, מיד אחרי הבחירות לוועידת ההסתדרות — שייערכו בחודש אפריל הבא — את החלפתו של מבקר ההסתדרות, שלמה שטנגר, שעבר מזמן את גיל־הפרישה.

במקומו ייצע מבקר צעיר מהמערכת המישקית של "חברת־העובדים".

תחנת רדיו מיזרחית

בסודיות רוקמת קבוצת אנשי־עסקים מיזרחיים תוכנית להקמת תחנת שידור מיזרחית, שתוסעל מאוניה ליד חופי תל־אביב.

אנשי־העסקים, ביניהם שני מיסעדנים מפורסמים, מניחים שבאווירה הציבורית האוהדת את זמרי הקאסטות, תיאלץ כל ממשלה שתורכב להתיר להם לשדר, כפי שמשדרת תחנת קול־השלום.

השם המוצע לתחנה הוא "קול־המיזרח".

מגרמניה לתדמור

מאחורי סרשת אי־הסדרים בבית־הספר הממשלתי למלונאות במלון "תדמור" בהרצליה מסתתר מאבק בין המסד"ל ותמ"י.

מנהל־החשבונות שפוטר, ישראל סאס, הוא איש מפר"ל, והסמנכ"ל הוא פעיל בתמ"י.

גורם לא־ידוע יזם את הבאתו לארץ של ישראלי מגרמניה, שפיתה את הטבחים לספק חומר מרשיע נגד הסמנכ"ל, שלמה בן־איבגי. בתום הפעולה שב הישראלי לגרמניה.

דולארים לא רק בלילובלום

הביקוש הגובר למטבע זר הביא ליצירת שוק־מכירה חדשים בתל־אביב, המתחרים בשוק לילובלום ובשוק השולני.

מרכזי מכירה נפתחים דם בביבר־אתרים־ בתל־אביב, בכניסה לכתי־המלון הגדולים ברחוב הירקון, ב־לונדון מיני־סטור" ובכיכר־דיזינגוף.

שוק דולארים עירוני מתפתח גם באיזור התיירי במרכז תל־אביב, לצד רחוב שינקין. אך שם הקניה והמכירה היא לדתיים בלבד.

סולחה במחוז במרכז

ניצב גבי עמיר, מפקד מחוז המרכז, החליט לבטל את החרם שהטיל לפני שנה וחצי על הכתב הפלילי של "דבר", ראובן שפירא.

הוא עשה זאת בעיקבות פגישה עם עורכת דבר, חנה זמר. אחרי הפגישה הוא הסיר באופן חד־צדדי את החרם, והדוברת התבקשה להתייחס לשפירא כמו לשאר הכתבים. בתקופת החרם, שתחילתו בכעסו של עמיר על כתבה שפירסם שפירא וציטוט תגובת המישטרה בגוף הכתבה, ניסו הן המפכ"ל, אריה איבצן, והן שר־הפנים, הד"ר יוסף בורג, להניא את עמיר שיחזור בו מהחרם, אך הוא סירב בעקשנות.

הומו־סכסואלים תורמים דם

בנק הדם של מגן דויד אדום מקבל תרומות־דם של הומו־סכסואלים לצורכי מחקר.

התורמים מתבקשים לציין שהם משתייכים לקבוצת סיכון, וכך הם מבטיחים את זכות ביטוח־הדם שלהם ובני־מישפחותיהם.

פרוייקט הלביא ימשך

בניגוד לשמועות שקו ייצור הלביא יסגר על־ידי הממשלה הבאה, נראה שהייצור ימשך כסידרו, ואין כל כוונה להאט את הקצב — שלא לדבר על סגירת קו־הייצור.

טיומקין לא יהיה מפכ"ל

הניצב לשעבר משה טיומקין הוא העומד מאחורי המסע להחזרתו למישטרה לתפקיד מפכ"ל בדרגת רב־ניצב.

טיומקין, שהיה מפקד מישטרת מחוז תל־אביב ועתה עובד בחברת־העובדים, נפגש באחרונה עם עיתונאים ואנשי־תיקשורת וניסה לעניין אותם ברעיון זה.

למסעו של טיומקין אין תמיכה גם במיסלגת העבודה.

איבצן — עד־הגנה

מפכ"ל המישטרה, אריה איבצן, יוזמן כעד־הגנה במישפטו של אסף חסין, המתקיים בבית־הדין המישמעתי של המישטרה.

במטה־הארצי משתוממים רבים למיקרא מיכתבי קוראים ירושלמיים, שפורסמו באחרונה בעיתונות בשיבחו של המפכ"ל, אחרי שחפץ הפסיד בכג"ץ נגד איבצן.

העם

פסטיבל סמית

אחרי שהטלוויזיה עיוותה את הבחירות, היא עיוותה גם את מוצאי יום הקלפי.

הם לא ילמדו לעולם.

פעם אחרי פעם הוכיח חנוך סמית שהוא בדרן סטאטיסטי. הוא היה יכול לשחק בכל תוכנית־בידור טלוויזיונית על נושא הבחירות. למרבה הצער הוא הפך את הבחירות עצמן למישחק כזה.

יתכן כי לא בו האשם, אלא בטלוויזיה עצמה. זו מתייחסת אל האקט החגיגי והחשוב ביותר בתולדות המדינה — האקט של הבחירות — כאל אירוע טלוויזיוני, וכופה עליו את חוקי־המישחק שלה, תרתי משמע.

אחרי שהטביעה את חותמה על כל מהלך הבחירות, והפכה את ציבור־הבוחרים לקהל של צופים (ראה הנדון), היא כפתה את עצמה גם על התוצאות.

בירבורים במקום תוצאות.

בכל מדינה רצינית, הלילה שאחרי יום־הבחירות מוקדש לנושא אחד בלבד: שידור התוצאות.

אין חומר חשוב ומרתק יותר, בלילה זה, מאשר התוצאות המפורטות של הקלפיות. קלפי אחרי קלפי, מקום אחרי מקום. חשוב לציבור לדעת מה

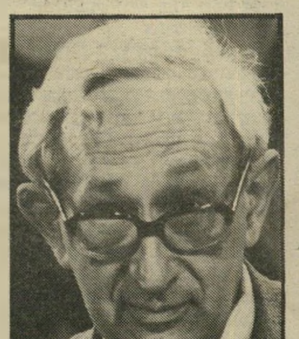

בדרן סמית
להוביל באף

הצביעו בקלפי בשכונת־התיקווה בתל־אביב, לעומת קלפי בהר־הכרמל, באום־אל־פחם ובקיבוץ גבולות. באמצע משדרים סיכומים חלקיים.

הטלוויזיה אינה עוסקת בקטנות מעין אלה, והרדיו הלך בעיקבותיה. לאנשי־התיקשורת היתה ההצגה חשובה מן התוכן, הפעלולים חשובים מן המחזה. הם לא יכלו להכניע את עצמם לפני האקט הדמוקרטי העליון. הם היו להוטים לביים „שואו".

וכך התמלא הלילה בבירבורים אינסופיים של פרשנים, שלא היה להם מה לפרש, על סמך המישחקים הסטאטיסטיים של חנוך סמית, שהשתנו מדי חצי שעה בצורה ניכרת. הסטיה של סמית הגיעה בשלב מסויים לשלושה מנדאטים למערך ושני מנדאטים לר"ץ, דבר שאינו צריך לקרות לסטאטיסטיקן רציני. כפי שלא צריך לקרות לסטאטיסטיקן רציני שהוא מתעלם מן המתרחש בציבור הערבי, המהווה יותר מעשירית מציבור־הבוחרים. עברו שעות ארוכות עד שתפס בכלל מה מתרחש שם.

מזקיונים מבאן ומבאן. אילו היו ראשי־המיפלגות אנשים רציניים, היו מסרבים מלכתחילה לקחת חלק במישחק הזה, ומבטלים את ההצגות של הלילה־אחרי־הבחירות. אולם בשתפם פעולה עם המוקיונות הפי סבדו־סטאטיסטית, הם הפכו גם את עצמם למוקיונים. הם הריעו לניצחונות מדומים, הרכינו ראש מול מפלות מדומות, ונתנו לחנוך סמית ולחבר־מרעיו להוביל אותם באף, כאילו היו שחקנים זוטרים, המשננים טקסט שנכתב בידי אחרים.

עורך „העולם הזה" על תוצאות הבחירות:

תיקו של בשלנות

אך יש כמובן קשר בין השניים: טיבו של האיש קובע את טיבה של האסטרטגיה. וגם את טיב עוזריו, ראשי־המטה וראשי־ההסברה שלו.

יעקוב חזן הקשיש שם את אצבעו על הנקודה הקובעת: המערך לא התמודד בבחירות. הוא ברח מפני ההתמודדות ומפני החובה להילחם על דיעות ותוכניות. הוא טישטש כל הבדל בינו ובין הליכוד. הוא לא הציג שום אלטרנטיבה אמיתית — לא לגבי לבנון, לא לגבי השטחים הכבושים, לא לגבי ניהול המשק. הוא סבר כי ירכוש את „בוחרי המרכז" שבינו ובין הליכוד על־ידי חיקוי הליכוד והצגת עצמו כ„ליכוד ב".

קרה ההיפך. חוסר־המנהיגות הולידה חוסר־אמון. בוחרי הליכוד לא עברו למערך, אלא הלכו ימינה. ואילו בוחרי המערך נטשו אותו בהמוניהם לטובת שינוי ור"ץ (ברחוב היהודי) והרשימה המתקדמת לשלום (בציבור הערבי).

אנשי המערך ברגע האבזבה
חוצפה כלפי הציבור

קשה להעלות על הדעת הצבעת אי־אמון מאסיבית יותר מאשר ההצבעה לשינוי ור"ץ, ובייחוד במרכזים המסורתיים של המערך, כמו הקיבוצים. מי שהצביע בעד שינוי ור"ץ רצה להגיד: אני תומך במערך, אך אני מתנגד למנהיגי המערך. איני מאמין להם.

זה היה המסר של שינוי ור"ץ במערכת הבחירות, והוא נקלט.

יקרה כאשר יקרה בימים הקרובים במישחק הקואליציות: המסקנה האמיתית מהכרעת הבוחר היא שצמרת המערך צריכה להסתלק.

עוד „ניצחון" שכזה———

אחרי שבע שנות שילטונו של הליכוד, וחצי שנת שילטונו של יצחק שמיר, שלל ממנו הבוחר את המנדאטים שהם גורליים לגביו, ונטל ממנו את האפשרות להקים קואליציה רצינית.

מה עוד צריך לקרות למיפלגת־שילטון, כדי שתביר במפלתה?

יצחק שמיר לא משך את לב הבוחר. כמו פרס, אם כי מסיבות אחרות, אין הוא מפיח בציבור התלהבות או אמון. המונים העריפו על פניו את אנשי התחייה ואת מאיר כהנא.

אומנם, קשה לטעון נגד הליכוד שנקט אסטראטגיה פחדנית וכוזבת. הוא אמר מה שהיה עליו לומר. אלא שמיפלגת־שילטון המתייצבת בבחירות נאלצת — אם היא רוצה בכך, אם לאו — לעמוד על בימת הישגיה וכישלונותיה. וכישלונות הליכוד הם כה בולטים, עד כי שום תעמולה לא יכולה להעלימם.

יתכן שמנהיג כאריזמטי היה מסוגל להצליח גם בנסיבות אלה. שמיר אינו כזה. העם אמר לו לא.

● העיוור והפיסח

ד תוצאה של תיקו־הכישלונות היא שאף אחד משני הגושים הגדולים אינו מסוגל להקים קואליציה באמצעות הלוויינים שלו.

שמיר יכול לנסות להקים קואליציה מצומצמת של פאשיסטים ודתיים, ואולי יהיה לו רוב של אחד או שניים, בכללם הארכי־גזען אשר יפאר מעתה את הכנסת.

שימעון פרס יכול להפעיל את כל כישרונותיו כתככן פוליטי ולהקים קואליציה שיהיה לה רוב דומה.

אך כל אחד משתי הקואליציות האלה תהיה כל־כך רופפת, כל־כך שבירה ומלאכותית, עד כי לא תהיה מסוגלת לנהל מדינה גם בימים כתיקונם, קל וחומר מדינה הנתונה במשבר כלכלי, צבאי, חברתי ורוחני עמוק.

למעשה הניח הבוחר רק אפשרות סבירה אחת לשני הגושים: להקים קואליציה משותפת לשניהם.

יהיה זה מיבנה אומלל. קואליציה כזאת תצטרך לפעול על פי המכנה המשותף הנמוך ביותר. היא לא תוכל לפתור שום בעייה פיתרון־של־אמת, לא להציג שום דרך ברורה בשום נושא שהוא.

היא תספיק בקושי לניהול המדינה במות שהיא. תוך דריכה במקום בכל השטחים. אך זה בוודאי ייראה לרבים כעדיף על לא כלום.

ויש סיבה חדשה נוספת להקמתה:

רק כך יוכל שני הבישלונות הגדולים להציל את עצמם.

מאחורי גבו של שמיר נושף ונושף אריאל שרון. אם הליכוד לא יהיה בממשלה, לא תהיה זאת אלא שאלה של זמן עד ששרון יפיל את שני האדריכלים של בחירות אלה: שמיר ולוי.

אותו הדבר יקרה במערך. אם לא יהיה פרס בממשלה, הוא יפול.

קואליציה של פרס ושמיר תהיה ברית בין הבישלים, שותפות של העיוור והפיסח, אגודה להגנה עצמית. כל אחד מן השניים זקוק לה כדי להגן על עורפו מפני חבריו שלו.

ולשניהם תהיה אמתלה מצויינת — פשוט אין ברירה.

כשביל המדינה יהיה זה אסון.

ה הו תיקו בין שני כישלונות מונומנטליים.

שימעון פרס נחל מפלה.

יצחק שמיר נחל מפלה.

המערך ספג תבוסה מוחצת.

הליכוד ספג תבוסה מוחצת.

הבוחר הישראלי הקולקטיבי ירק בפני שניהם.

זהו הדבר שקרה ביום השני, ה־23 ביולי 1984. ושום הכרזות אווילית על ניצחונות דימיוניים לא ישנו כהוא זה.

● המפסידן הפסיד שוב

ש ימעון פרס עשה זאת שוב. המפסידן הניצחי עשה דבר שלא ייאמן: הוא הפסיד במצב שרק נס יכול היה למנוע ניצחון מהמערך.

אחרי מילחמת־הזוועה בלבנון, אחרי אינפלציה של 400 אחוזים, אחרי היעלמו של מנחם בגין — הוא הוביל את המערך אל המפלה.

האיש, שהאלים קיללוהו וגזרו עליו את גורלו של סיזיפוס — הגיע שוב כמעט אל ראש ההר — ושוב נשמטה האבן מידיו ונגולה לתחתית.

וזה היה צפוי לגמרי.

כל הסימנים העידו מזה שבועות וחודשים על כך שהציבור אינו רוצה בשימעון פרס. יתכן כי זהו פסק־דין בלתי־צודק, שנעשה לאיש עוול משווע, שהריעה הקדומה נגדו היא חסרת הגיון ובסיס. אך מה זה משנה?

היתה זאת חוצפה עילאית מצד מנגנון המיפלגה להתעלם מן הקביעה החד־משמעית שהציבור רוצה ביצחק נבון והוא יכול להוביל את המיפלגה לניצחון בטוח, ולהעדיף על פניו מועמר שהציבור קבע לגביו את ההיפך.

התעלמות שחצנית בזאת מדעת הציבור, מצד מיפלגה שבמזימלא דבקה בה תווית של יהירות בלתי־נסבלת, מוכרחה היתה להתנקם בבעליה.

כאשר החליט המערך סופית להציג את פרס במקום מס' 1, תחת למסור את המקום לנבון. כתבתי (העולם הזה 4.4.84): „ביום השישי, ה־30 במארס, הכריז נבון שלא יתמודד. יתכן כי ביום הזה הפסיד המערך בבחירות."

● ליכוד ב'

א ולם לא היתה זאת הסיבה היחידה למפלה. ליתר דיוק: הכרעה זו היתה רק חלק מהכרעה עמוקה יותר שנגעה לאסטרטגיה.

מי שאחראים לבישלון מונומנטלי זה — אין להם תקנה.

● עוד ניצחון שכזה

ב צורה מוזרה, כמעט מיוחדת־במינה, קרה אותו הדבר בדיוק גם בצד השני של המיתרס.

היה משהו היתולי ופאתטי בנסיונם הנואש של יצחק שמיר

פרס־שמיר
ברית להגנה עצמית

ודויד לוי, אחרי בישלונם המוחץ, להעמיד פנים כאילו חגגו זה עתה ניצחון כביר.

חנוך סמית עשה זאת שוב, המערך נגד הליכוד, יתרון של שניים, שלושה, חמישה,

הנדנדה של '84

שעות אחרי תחילת הסיקור: חיוך מאולץ של השלישיה

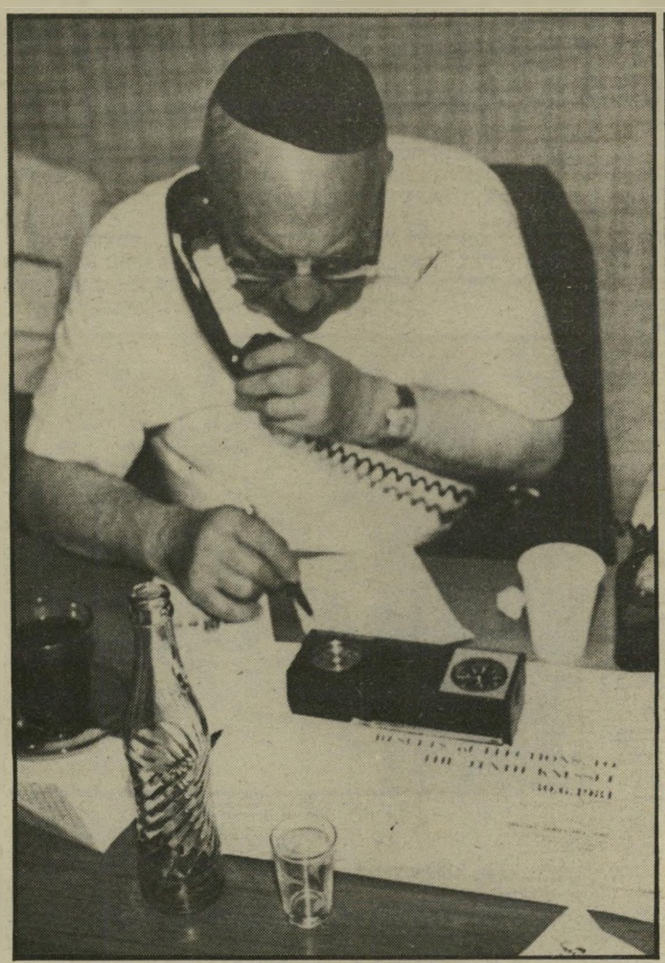

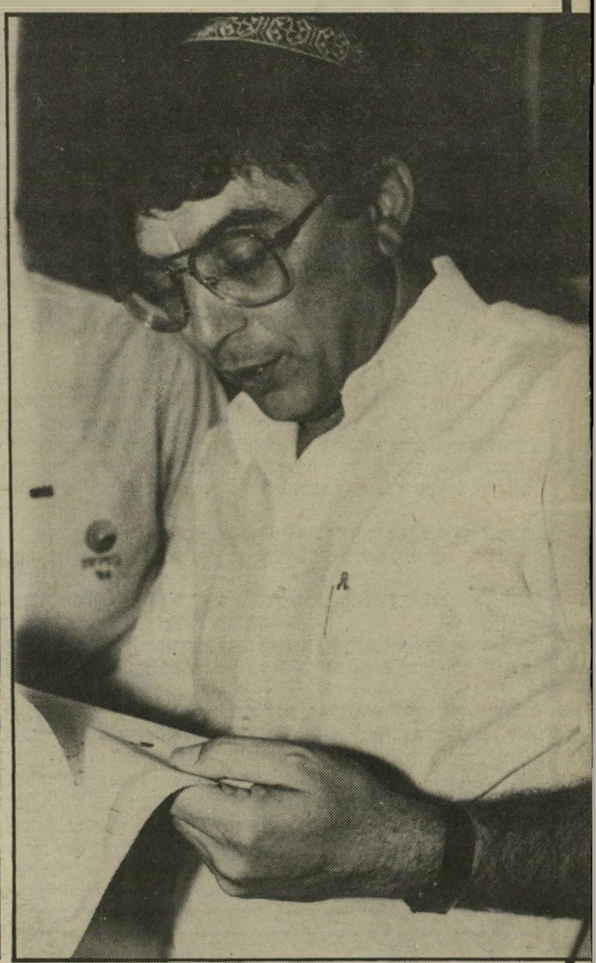

אבו־חצירא עוסק בחישובי מרכבה ובורג מחכה לטלפון

20:00 (מערך): נערות חיננויות מקבלות את הבאים לאולם העצמאות שבמלון פאלאס בתל־אביב בפרחים אדומים. הרחבה שלפני הכניסה לאולם מוארת. מסך וידיאו־ענק, רמקולים ענקיים, עשרות אנשי־ביטחון ושוטרים. בתוך האולם אנשי מטה הבחירות של המערך. התיקשורת מתחילה להגיע.

20:30 (ליכוד): מטה הליכוד במצודת־זאב עדיין ריק מאדם. עיתונאים מתחילים לתפוס מקום טוב. אהוד אולמרט מגיע, לבוש חליפה חומה. הוא מעיף מבט בוחן לכל כיוון, כלום, רק אמצעי־התיקשורת ומיספר עסקנים מדרגה נמוכה. הוא מוריד את המיקטורן ותולה אותו על כיסא. מה שבטוח, שיהיה מקום טוב. שולחן הנשיאות עדיין ריק, מסודר, עם פרחים.

20:30 (המפד"ל): בניין הקסטל שומם, באולם־הישיבות, שבו אמורה לשבת צמרת המיפלגה המשוסעת בזמן השידור הטלוויזיוני, מצויים רק כיסאות ריקים. עסקן מזוקן משועמם שעומד מחוץ לבניין מסביר: „הגדולים יבואו סמוך לשעה 10." בינתיים הכל שומם. וצוות גלי־צה"ל בראשות ירון דקל, מתארגן לצד צוות קול ישראל בראשות הכתב הפרלמנטרי חובש־הכיפה, חיים זיסוביץ.

20:30 (שינוי): אמנון רובינשטיין כבר יודע את התוצאות. מישהו מהטלוויזיה הדליף לו אותן. הוא יושב באחד מחדרי המטה, בדירה ברחוב שיר בתל־אביב ומסביבו הפעילים הצעירים, כולם רעננים ומחייכים. רובינשטיין לובש חולצה לבנה ללא עניבה. הוא רשם על פיסת־נייר את התוצאות שאחר־כך התגלו כמופרכות בחלקן. המערך — 50 מנדטים, הליכוד — 37, שינוי — שלושה מנדטים, תחיה־צומת — חמישה והמפד"ל רק שלושה פלוס.

אחרי שרובינשטיין מסיים בפעם המי־יודע־כמה למנות את תוצאות ההדלפה, הוא פונה לחדרו. מס' 2, מרדכי וירשובסקי, בא מהבית, מרחק דקת־הליכה. „הלכתי להתרענן לקראת הלילה," הוא אומר, וממהר לרובינשטיין כדי לקבל מידע נוסף על ההדלפה מהטלוויזיה.

אורח במטה, תחקירן ידיעות אחרונות, מרדכי („מוטה") גילת, מנתח את התוצאות האפשריות עם המישפטן אברהם פורז, מקום לא־ריאלי ברשימה, גם לדעת האופטימיסטים, מקום מס' 8.

● בחורות יפות

20:30 (תמ"י): שקט מאוד. בבחירות הקודמות התכנסו המוני פעילי תמ"י בקומת המסד של בניין המישרדים ברחוב ריב"ל בתל־אביב. הפעם הם הסתפקו בחדרי המישרדים שלהם בקומה הראשונה בבניין. בחדר אחד ישב השר היוצא אהרון אוזן, שרזה מאוד. מסביבו פעילים ותומכים שבאו מחו"ל. הם מנתחים את האפשרויות. בחדר השני מסתגר אהרון אבו־חצירא, ומזכירתו מונעת את הכניסה אליו. הדובר, אילן שאול, שקפץ למים הקרים של הפוליטיקה לפני חודש וחצי בלבד, אומר: „הסקרים לא משקפים את המציאות. העם שונא מערך, אבל הוא עדיין לא בשל להצביע לתנועה מעמדית." ברקע, כצפוי, שיר של הזמר בועז שרעבי, אצלי הכל בסדר. הפעילים המרכזיים האחרים לא נמצאים במקום. „הם נמצאים במטות האיזוריים," מסביר מזכיר תמ"י, רפאל („רפא") בן־שושן, מקיבוץ געש, שיצא לשנת־חופש מהקיבוץ כדי להתרכז בפעילות בתמ"י.

20:50 (ליכוד): צעירי הליכוד הנמרצים עדיין עסוקים בהכנת האירוע. הם מדביקים את הבדים כחול לבן בשביל צילומי הטלוויזיה. כמה צעירים אחרים סוחבים בקושי שלט גדול עשוי כולו פרחים צהובים,

תיקו וחוזר חלילה, אבל זאת היתה לבסוף גם המציאות של ליל־התוצאות הארוך

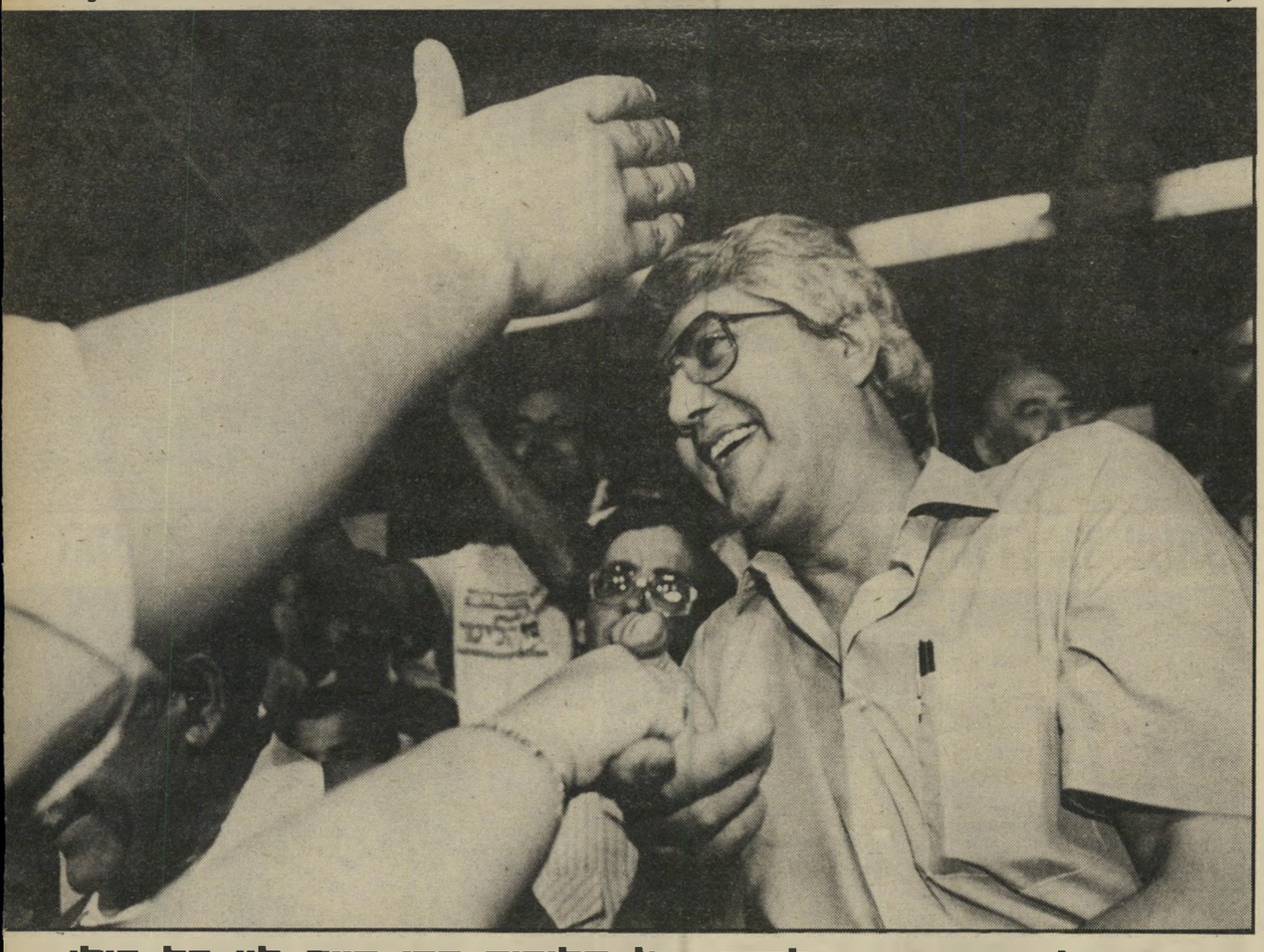

ובמרכזו כתוב בגדול, בפרחים סגולים — הליכוד.

21:00 (מערך): אפי נצר מנסה את האקורדיון שלו. „הם שוב מתחילים לחוג לפני הזמן," אומר אחד העיתונאים. אמצעי־התיקשורת תופסים את מקומותיהם. דובר מטה המערך, שמואל אלגרבלי, צעיר אלמוני שנשלף מספסלי האוניברסיטה, מרגיש כמלך ליום אחד. מי ידע מי הוא מחר. בולטת נוכחותם המתוגברת של אמצעי־התיקשורת הזרים. הטלוויזיה שהציגה קודם לכן את תהילה, ממקדת את תשומת־לב הנוכחים באולם.

21:00 (ליכוד): יורם אריאור, מלווה באישתו, אביבה, מגיע. הוא לבוש חולצה לבנה, שרוולים מקופלים, בפיו מיקטרת. גם הוא מעיף סביבו מבטים תמהים וממהר לשבת בצד.

בצד האולם הגדול שולחן רחב, עליו עשרות טלפונים ועשרות בחורות יפות המקבלות את התוצאות מן הקלפיות. שתי בחורות עוד יותר יפות רושמות את התוצאות על גבי הלוח הגדול לפי סדר המקומות. התוצאות לא מעודדות במיוחד בשעה הזאת.

קליינר, מקום לא ריאלי, מסתובב באולם כחתן בחתונתו.

● בלי יין

21.00 (יחד): השומרים בפתח נוהגים בגסות יוצאת־דופן. בפנים, בקומת המסד של בניין הפירמידה ברחוב המסגר בתל־אביב, מרחק דקותיים ממטה תמ"י, רעש והמולה. צלמים רבים, עיתונאים מחו"ל, לצד כתבים מהארץ נעים סביב המרכז: שולחנות בצורת ריבוע שמסביבו טלפונים רבים וצעירות הממתינות להודעות מהמטות האיזוריים. עזר וייצמן איננו. הוא מסתגר בקומת המישרדים של יחד, בבניין שבנה שותפו לעסקים רמי אונגר. בינתיים מתרחשת דרמה אחרת. ליד המעלית יש חפץ חשוד. מייד מזעיקים חבלן משטרה, מפנים את הכניסה לבניין ולא מאפשרים לצלמים אפילו לצלם. החבלן המישטרתי יורד, בודק ויוצא עם שקית בגדים בידיו.

מועמדת מס' 6 ברשימה, מרים ברנוביץ, לא יכולה להיכנס למטה. השומרים הגברתנים לא מזהים אותה ורק אחרי התערבות פעיל אחר, היא נכנסת.

אנשי יחד חשבו שיבואו המונים. לכן הם הוציאו את כל המכוניות מסוכנות נוע שבבניין הסמוך, הכניסו לשם מסך טלוויזיה גדול ו־300 כיסאות. בשעה זו היה בית נוע, שגם הוא קשור לעיסקי וייצמן, ריק לגמרי.

פעיל יחד ימיני בן־דרור, לשעבר עוזרו של אהרון אוזן, שר העבודה והרווחה, פונה לביתו. „אני אראה את התוצאות מהבית," הוא אומר. המיליונר התורם ליחד, אדוארד סרוסי, יורד למטה, אך כאשר צלמים מזהים אותו, הוא נעלם במהרה. תורם אחר, לבוש בחליפה בהירה, בשם ג'פרי פול, מסיר את החלק העליון של החליפה כדי להתגבר, חלקית, על החום הכבד השורר באולם, לא מעט בגלל תאורת הטלוויזיה.

שלי שבדרון, אשת יחסי־הציבור של חברת שטוק, התנדבה לתרום יין [illegible]. היא עולה לבימת הנשיאות [illegible] הבקבוקים על השולחן. [illegible] אברהם שומר, הדתי, רוחף [illegible] בקבוקי היין שלה למטה. [illegible]מרו לי שלפחות מארבעה [illegible] הם לא שותים." מסבירה [illegible] וממתינה ליד העיתונאים.

המתח עולה לקראת השידור הטלוויזיוני. כולם עוסקים בשאלה כמה יקבל הכוח השלישי. כתב על המשמר חיים מרגלית, מהמר. „הוא לא יקבל יותר משני מנדטים. אם משה רייין, שרץ לבד, קיבל שניים למה שהוא יקבל יותר."

כשחיים יבין מופיע על המסך, משתררת דממת־מוות באולם. צמרת

כאשר עלתה הנדנדה לכיוון של הליכוד קרן דויד לוי כל כולו

אבל לפעילי המיפלגות נגמר העניין והם זרקו את הפחקים

(המשך מעמוד 9)

התנועה עדיין איננה למטה. היא מסוגרת בקומה השניה. רק יועצו של וייצמן לענייני תיקשורת, צבי רימון, מאיץ בעיתונאים שיישבו במקומות שהוקצו להם מאחרי כבל שמן.

כשנודעות התוצאות הראשונות כבה אחד הזרקורים. "זוהי רק ההתחלה," אומר פעיל שמנסה לנחם את העיתונאית מירה נוף, גם היא פעילה במטה.

● בשפתיים קפוצות

21:10 (ליכוד): מישלחת של נשים אמריקאיות — הקונגרס היהודי האמריקאי — בקבוצה גדולה — מקבלות הסברים על הבחירות בישראל. הן עוברות בסיור על־פני שולחן הנשיאות הריק. מסתכלות בעניין, מצלמות וממשיכות הלאה.

21:15 (ליכוד): פינחס גולד־שטיין, ח"כ הליברלים, "אני הייתי אחראי על מטה יום־הבחירות." מסתובב במרץ רב ומחלק הוראות. "אני עוד לא מוכן לומר כלום. צריך סבלנות." הוא אומר.

במבט לחדשות בטלוויזיה מוריעים שמנחם בגין לא הגיע גם להצבעה בקלפי. נראה שאיש לא מתעניין בידיעה זו. היום כבר מאוחר מדי אפילו למנחם בגין. בשעה הזאת אין להשיב את הנעשה.

מיכאל דקל מסתובב סביב בשפתיים קפוצות. מדי פעם זורק לחלל חיוך קפוא. השורות האחרונות על בימת הכבוד מתחילות להתמלא, בעיקר עסקנים מדרגות נמוכות. מחכים, אולי יתפסו איזה צילום. ראשון מתוכם אנדרי קלצ'ינסקי, כולו שופע חיוכים. יושב בשקט (בניגוד להרגלו) וממתין. מעשן סיגריות בעצבנות, אך בחוץ חיוך רחב.

21:20 (ליכוד): השר משה ניסים מגיע, קצת מודאג, אך ברגע שרואה את אמצעי־התיקשורת, ממהר לחייך (אפילו בכוח). הוא ניגש ללוח־התוצאות.

אליעזר שוסטק תופס גם הוא את מקומו ליד שולחן הנשיאות. הוא כבר נראה עייף בשעה הזאת.

21:25 (ליכוד): השר אברהם שריר מגיע, מחייך ומסורק למישעי, נותן ראיון קצר לרדיו.

21:30 (תחיה): במרתף ברחוב גאולה בדרום תל־אביב לא יכולה גאולה כהן שלא למחות דימעה. מול שני מכשירי טלוויזיה, אחד ציבעוני ואחד בשחור־לבן, ישבה צמרת התחיה־צומת המומה לגמרי. התוצאות הראשונות של מידגם הטלוויזיה, שנתנו להם רק שלושה מנדטים, בניגוד לשישה־שיבעה שלהם ציפו, הישרו אווירה קשה. רפול איתן, במיכנסי־ג'ינס וסנדלים, פוזל לדלת. הוא רצה ללכת. הרב אליעזר ולדמן ליטף את זקנו, ואילו הפרופסור יובל נאמן ניגב את פניו במיטפחת רטובה. החום היה בלתי־נסבל. "ביטורים ובזיעה ניקנית ארץ־ישראל," חייך כתב דבר המיוזע, ראובן שפירא, שנטף זיעה.

כאשר חיים יבין מנתח את התוצאות ומעלה אפשרות שהמרכיב הקואליציוני החשוב יהיה וייצמן, מתפרצת גאולה כהן מול המסך: "למה לא אנחנו, למה רק הוא?" רפול מביט בה בגיחוך.

● מניפה סינית

21:30 (ליכוד): מגיע מגש ראשי עם פיתות. כולם חוטפים ונוגסים. התוצאות מתחיל להתמלא. תוצאות מן היישובים הקטנים. אפי שבגדה המערבית, למשל: 24 לליכוד, 2 אחוז למערך, 24 אחוזים לתחייה. אריאל, התנחלות של יגאל כהן־אורגד: 63 אחוזים לליכוד, 17.4 למערך. קרני שומרון, גם כן בגדה: 33 אחוז לליכוד, 0.8 אחוזים (מצביע אחד) למערך.

מהומה קלה באולם. צלמים רצים בטירוף לעבר הפתח. היושבים על הבימה קמים לראות מה קרה. בגין הגיע! אבל למרבה הצער היה זה בגין הצעיר, בנימין זאב, בנו של מנחם בגין.

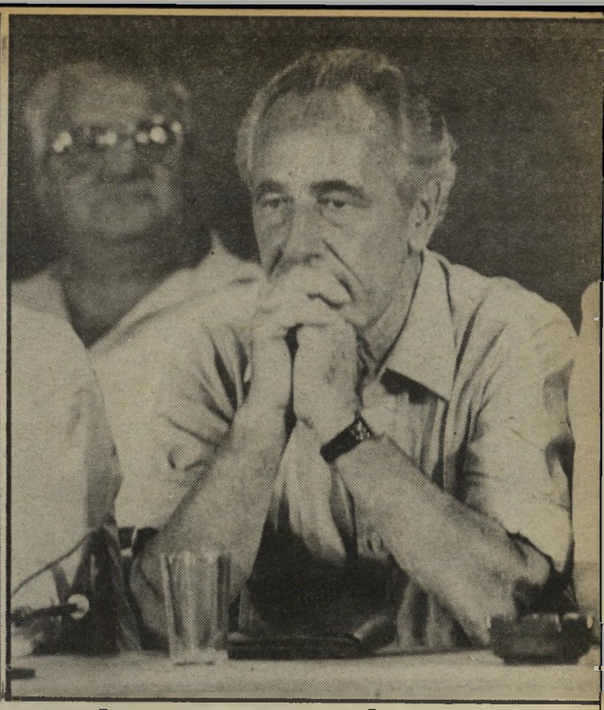

המערך לא היה ערוך לזה: שמעון פרס, ז'אק אמיר, גד יעקובי

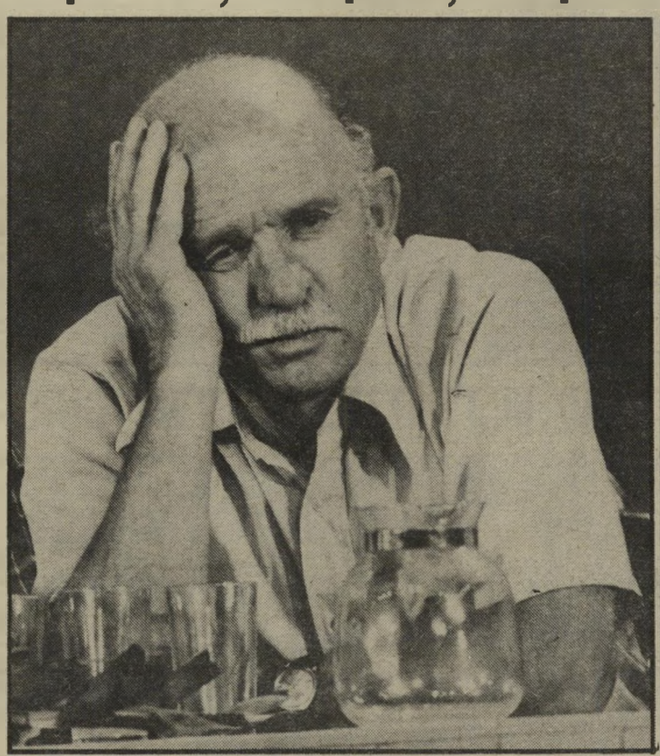

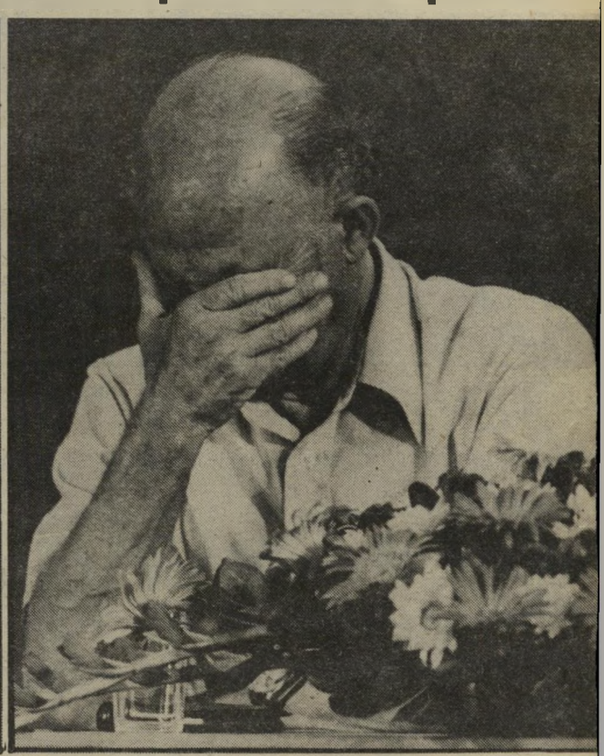

ויקטור שם־טוב נותר בודד ואחר־כך הצטרף אליו משה שחל

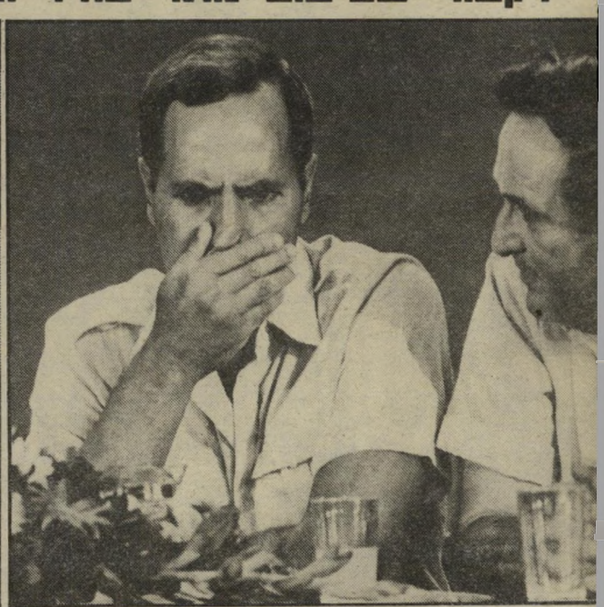

חברי־הכנסת כץ־עוז ואדרי (מימין), יעל דיין ודני רוזולין

אדריכל החשדירים יוסי שריד ומזכ"ל קיסר עושה חישובים

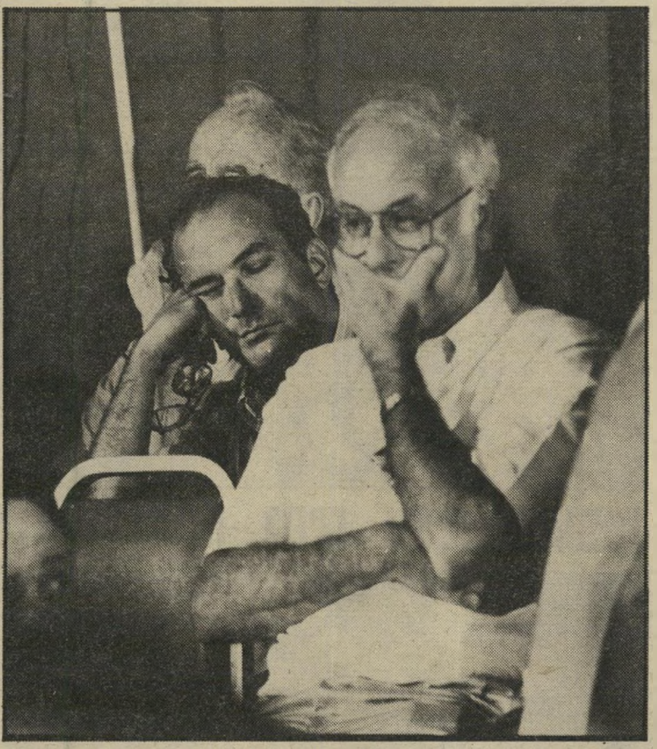

אלעזר גרנות (מפ"ם) ומוטה גור עם כתב הטלוויזיה נסים משעל

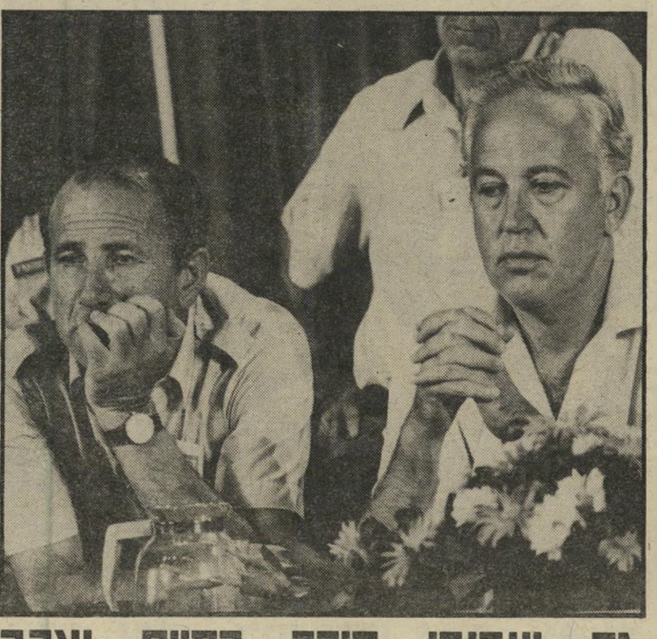

גד יעקובי פוכר כפיים וארבל־אלמוזלינו איננה שמחה

הוא בא ביחד עם דן מרידור, חברו. „למה אבא לא יצא?" נזרקת לאוויר שאלה בחמש שפות. „את זה אפשר היה לשמוע בראיון שאבא נתן לכתב גלי־צה"ל ביומן של השעה חמש." הוא עונה בשקט ולא מניד עפעף. „אלו סיבות אישיות וזהו" העיתונאים אינם מניחים לו, אך הוא בשלו — עקשן.

21:40 (מערך): אולם העצמאות מתמלא, אם קודם לכן כמעט לא נראו ח"כים של המערך בשטח, כעת הם מתחילים להגיע: יוסי שריד, ויקטור שם־טוב, הרבה חיוכים. תחויתו של עורך הסקרים של המערך, רמי דיסקין, אומרת כי למערך 18 מנדטים יותר מאשר לליכוד. האווירה היא אווירה של ניצחון, אם כי ניכר הניסיון שלא לתפור את החליפות טרם זמן. מתנהגים כמנצחים, אך בנריבות כלפי המפסידים.

הכל שיגרתי. העיתונאים מתמקמים במקומות. הח"כים תופסים מקומותיהם משני צידי הבימה והנה שערוריה קטנה, המסבה את תשומת־לב האנשים. ח"כ ז'ק אמיר צורח על סדרן, שניסה להזיזו ממקומו. יוסי שריד, כמו חתן, לוחץ ידיים, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, הנמצאת בקצה המפה המנוגדת לשריד במיפלגה, נושקת אותו, הצלמים מהרים להנציח רגע היסטורי זה.

גם יושב־ראש מטה הבחירות של המערך, מוטה גור, מגיע ומלטף את פניה של נאווה ארד. בבחירות הקודמות היתה ארד מועמדת לתפקיד שרת־העבודה. בבחירות הנוכחיות איבדה את מעמדה. דיוויד סוייר, האמריקאי שייעץ לפרס בבחירות הקודמות, גם הוא נמצא כאן. מטה־הבחירות של מיפלגת העבודה ניסה להסתיר את נוכחותו של סוייר בארץ ואת העובדה כי יעץ גם הפעם לפרס, אם כי בהתנדבות.

21:40 (ליכוד): רב שילנסקי. מחייך, כרגיל: „ההרגשה שלי ששמיר מרכיב את הממשלה. את זה למדתי ברחוב, לא מן הסקרים." שרה דורון מגיעה מייד אחריו, לבושה בשימלה שחור ולבן, מחייכת לכולם ומתיישבת בשורה הראשונה, מול מקלט ה־טלוויזיה.

המתח מתגבר. בעשר, כך אמרו, תהיינה תוצאות של הטלוויזיה. האולם מתחיל להתמלא.

21:55 (ליכוד): מיכה רייסר, מקום ריאלי, מסתודד עם מיכאל קליינר, מקום לא כל־כך ריאלי.

22:00 (מערך): מוטה גור פותח את הערב ובוחר להודות בראש וראשונה למוכירתו הנאמנה, רחל. כבר עתה ידוע כי חיים בר־לב, שימעון פרס, יצחק רבין ויצחק נבון נמצאים בסוויטה באחד המלונות. הניחושים הם כי הם נמצאים בסוויטה במלון פאלאס עצמו. לאחר מכן גוברים הניחושים ומי שמכיר את צמרת מיפלגת העבודה מקרוב טוען כי הדמיון שלהם יכול להוליך אותם רק עד מלון דן.

אך האמת היא כי הארבעה מסתגרים במלון פלאזה. במלון הסמוך, דיפלומט, השייך לפעיל הליכוד חיים שיף, מסתגרים אותה שעה מנהיגי הליכוד. באולם העצמאות גוברים הניחושים לאן נעלם אבא אבן. האומנם צורף ברגע האחרון אל ארבעת הגדולים?

מבט על אנשי המערך מגלה כמה אנשים שזוהו עד עתה במפה הפוליטית עם מיפלגות אחרות. אנשים שזו להם הפעם הראשונה בתולדות הקאריירה הפוליטית שלהם שהם לוקחים חלק באירוע של המערך. מצד ימין של הבימה, מבודד מעט, נראה סגן ראש עיריית תל־אביב, יצחק ארצי, איש ל"ע. מצד שמאל של הבימה בולט בבדידותו איש המפד"ל לשעבר, דוד גלאס. גם אמנון לין ויצחק פרץ מסתובבים במעוז המערך כזרים. שני שרים לשעבר בולטים במעמד זה: מרדכי בנטוב ומשה כרמל, הנעזר במקל הליכה.

● חוצאה עגומה

22:00 (ליכוד): יצחק מודעי מאושר. מישהו אומר בקול רם, כדי

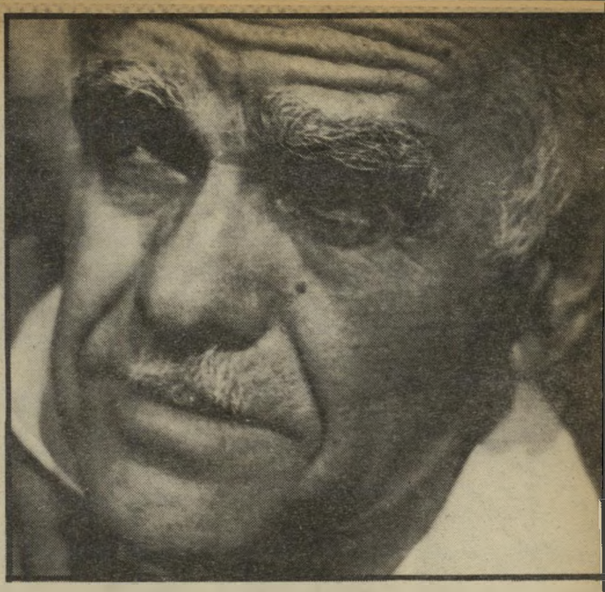

בליכוד כבר לא ציפו לבגין, הסתפקו בבן וביצחק שמיר

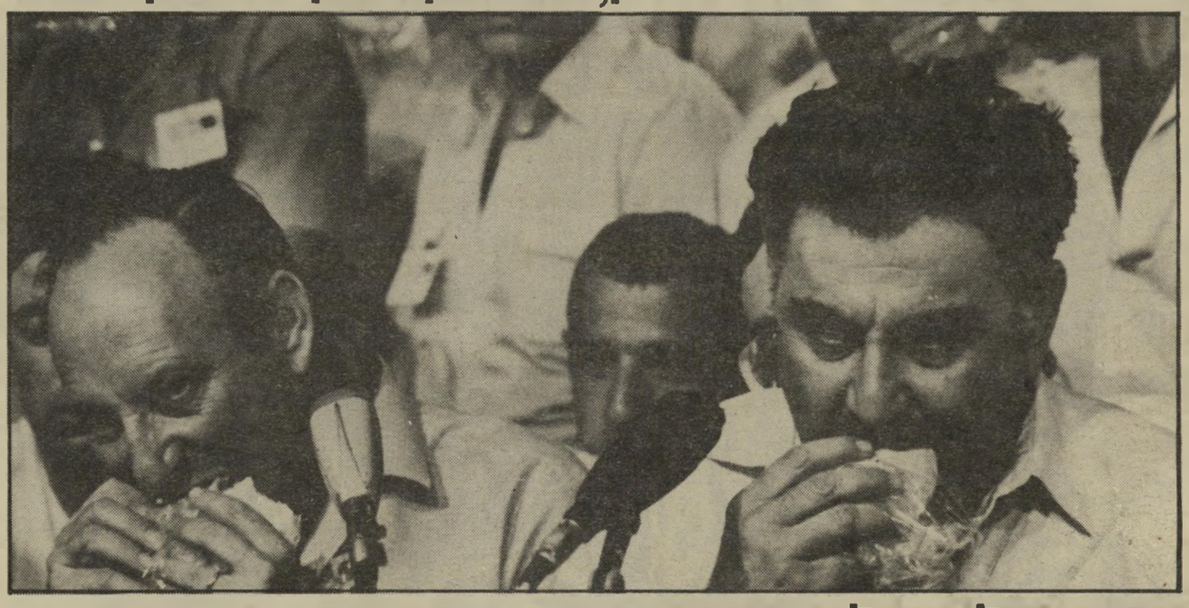

כמויות של אוכל בקצב מואץ: משה נסים וחיים קאופמן

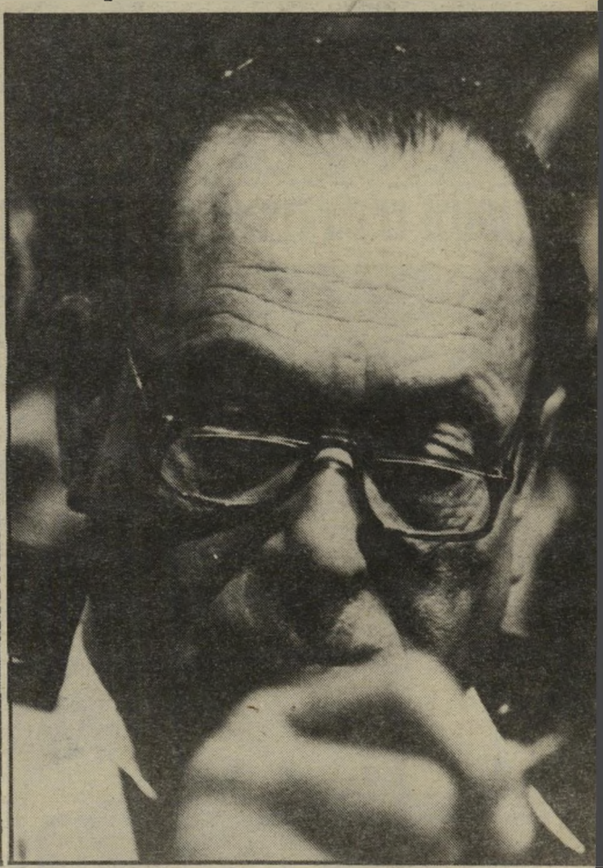

מודעי עסק בחישובים והתייעצויות ודורון החייכנית היתה צמאה

(המשך מעמוד 11)

שישמע: "הם במילא עוברים למערך, אז הוא מבסוט."

בטלוויזיה עוד אין תוצאות. הכל יושבים על הבימה מתוחים, משתדלים לחייך בכוח, שהעם לא יראה את המתח.

22:15 (מערך): משמיעים את הג'ינגל של המערך, "המערך הוא התיקווה היחידה". אבא אבן מגיע, יושב בפינה, בהחלט לא בשולחן הכבוד. גיבור הבחירות הקודמות, ד"ר ישראל פלג, שהכתיר את פרס לראש־ממשלה בבחירות הקודמות מנמיך, הפעם, פרופיל.

ניסים משעל מודיע בטלוויזיה, כי תמוה בעיניו שוויקטור שם־טוב נעדר ממטה המערך. שם־טוב, שהגיע למקום שעה ארוכה קודם לכן מצביע בידו כתלמיד ממושמע, הקהל פורץ בצחוק. יורם רונן המסקר, ביחד עם משעל, את הנעשה במטה המערך, צולע בצורה בולטת. יש לו בעייה עם חוליה בגב והוא מתפתל בכאביו.

אנט דולצ'ין יושבת בשורות המיועדות למכובדי מיפלגת העבודה, מנפנפת במניפה סינית. בעלה נמצא באותה שעה ממש בבית ז'בוטינסקי.

עוד תקרית לא נעימה בין ניסים משעל למוטה גור. מישהו מעיר כי גור, משום מה, אינו מחשיב במיוחד את אמצעי־התיקשורת.

22:20 (מערך): אחד העיתונאים מעיר את תשומת־הלב, כי ח"כ מיכאל בר־זוהר לא נראה בשטח. עיתונאי אחר משיב לו, כי בר־זוהר בטח הצביע ליכוד, כדי להעניש את המערך ששם אותו במקום לא ריאלי. אחר טוען שלהיפך, הוא הצביע מערך כדי להבטיח את מקומו. אחד מעסקני המערך, ששומע את השיחה, מגלה כי בר־זוהר נסע באותו יום לארצות־הברית. השאלה הגדולה היא אם הצביע או לא הצביע לפני נסיעתו. ח"כ נוסף, הבולט בהעדרו: עוזי ברעם.

אבא אבן מוסיף קצת צבע לאווירה המאור־לא־חגיגית, השוררת במטה המערך. למרות האופטימיות אין התפרצויות של שימחה. אבן מנסה ללבוש עניבה לפני שיוודעו תוצאות ההצבעה. הצלמים מתנפלים על התמונה כעל מוצאי שלל רב. אבן מתבלבל ולא מצליח לענוב את עניבתו. לבסוף הוא מניח לנסיונו הנואש ומכניס את העניבה לתוך כיסו.

22:30 (תמ"י): האווירה קשה. פעילת תמ"י בארצות־הברית, ליליאן ווין, שבאה במיוחד מחו"ל ליום הבחירות, מטלפנת אל מעבר לים ומדווחת על התוצאה העגומה. מנדט אחד. אבו־חצירא קופא על מקומו. הפעילים דוממים.

● איפה הגששים

22:30 (מערך): חיים יבין מודיע: המערך 46 מנדטים, הליכוד 43 מנדטים. הפרצופים הצוהלים שנראו קודם על פניהם של אנשי המערך נופלים. האכזבה קשה מנשוא. למרות הניסיון להסתיר את שימחת הנצחון היה ברור כי המערך משוכנע כי הסקר של דיסקין הוא ריאלי. ציפו ל־18 מנדטים הפרש.

מישהו מספר כי בצהרי יום הבחירות אמר פרס כי אם התוצאות יהיו 30:50 לטובת המערך הוא יהיה שקט. האכזבה קשה מאוד וכבר מדברים על ממשלת אחדות לאומית. כשחיים יבין מודיע, כי הרב כהנא עבר את אחוז החסימה, משתרר שקט של ממש.

לעומת זאת, אין איש מצטער כאשר נודע כי וייצמן זכה בשני מנדטים בלבד.

גד יעקובי יושב על בימת הכבוד, נראה כמו כלב בולדוג עצוב. את מוטה גור קשה למצוא. הוא נעלם.

22:35 (ליכוד): התוצאות סוחטות במטה מחיאות־כפיים סוערות וחיוכים רחבים.

מגיע מגש ועליו שתיה קרה. רודן אחריו עוד מגש עם סנדוויצ'ים. כולו לועסים.

שוסטק, מבסוט מתוצאות ה

מצב־הרוח התחלף כל שעה, בהתאם לתוצאות המקריות

רגעים של מתח התחלפו ברגעים של צהלה וחוזר חלילה

סימני־עצבנות באולם. החום קשה מנשוא. הפעילים הולכים הלוך ושוב. אחד מהם אינו יכול להסתיר את התמרמרותו ואומר: „אם אני במקום שימעון פרס לא הייתי בא לפה בכלל. כמה הוא עוד יכול לטרטר את המיפלגה המסכנה הזאת. הוא צריך להיות גבר ולהתפטר. אם הוא לא ניצח בבחירות האלה הוא כבר לא ינצח יותר לעולם."

העיתונאים משוחחים בהתלהבות על נצחונה המרהים של ש"ס. ש"ס זה שוס, אומר מישהו.

בולטים בהיערכם אנשי צוות הטלוויזיה, שהכינו את שידורי המערך. רני וסלי, דן שילון, אתי שילוני, הגששים והבמאים, ציון חן וראלף עינבר. מסתבר כי הגשש גברי בנאי הזמין את כולם לצפייה משותפת ולמסיבת־נצחון בביתו שברמת־אביב ג'.

ובינתיים מקווים פה כולם לנס. עדי אמוראי אומר: „עוד מנדט אחד והכל יהיה בסדר." האיש המבוקש ביותר באולם הוא רפי סוויסה, מועמד מס' 48. השאלה הגורלית היא — ייכנס או לא ייכנס? עד שמוצאים את רפי סוויסה, מסתבר כי אין טעם לראיין אותו. הסקר מראה על ירידה למערך.

אברהם שוחט, „בייגה", המועמד מס' 47, העדיף להישאר בערד עירו. גם מועמד מס' 46, גד יציב, מטעם מפ"ם, לא נראה באולם.

23:30 (מפד"ל): מי שלא ראה את שימחת ראשי המפד"ל לא ראה שימחה מימיו. בניין הקסטל כאילו קם

טלוויזיה שואל בחיוך: „איפה ה־גששים?"

22:35 (מערך): אווירת נכאים. נראה שאפי נצר יישאר בלי עבודה. בניגוד לבחירות הקודמות, האווירה קשה ביותר. אז, ב־1981, למרות הסקרים המשיכו הכל לשיר ולצהול. עכשיו האווירה השתנתה בד־בגע. אווירה קשה של יאוש. מוטה גור מבקש מאפי נצר לנגן. מישהו מציע לו שינגן את „על נהרות בבל". נצר מעדיף את „עוד לא נותקה השרשרת". הוא מנגן שלושה אקורדים, מתייאש ומסתלק עם האקורדיון שלו.

23:00 (שינוי): „אנחנו הולכים על המנדט החמישי," קורא וירשובסקי. פעילים אחרים מזמזמים את ג'ינגל הבחירות של שינוי: „הפעם צריך ממשלה עם שינוי!" בהמשך הלילה יתברר לצעירים המכופתרים והסימ־פאטיים שהשימחה היתה מוקדמת מדי. על כל פנים, בשלב זה מנסים לאתר את מי שבוודאות נכנס לכנסת, יידין עטשי הדרוזי, מח"כי ר"ש בכנסת התשיעית. הוא לא נמצא במטה, כי אם בכפרו בצפון.

● שימחת־עניים

23:00 (מערך) אולם העצמאות מתרוקן. יוצאים לרחבה שלפני האולם. כולם מסתובבים עם הראש בארמה. ד"ר ישראל פלג עדיין מקווה: „כשהודעתי על פרס בבחירות הקודמות כראש־הממשלה, היה מצב המערך 52 והליכוד 48. בסוף זה נגמר 48:47 לטובת הליכוד. זה עוד יכול להשתנות לטובתנו." יוסי שריד עושה ספקולציות, אולי בקואליציה עם שינוי ורץ, מי יודע.

מוטה גור חוזר ומחליט לשחרר את העיתונאים: „אתם יכולים להרגיש חופשיים לחצי שעה, כי בינתיים לא יקרה כאן כלום." אבא אבן מסתובב הלוך ושוב באולם העצמאות. הוא מרגיש לא שייך. הוא לא נוצל כמעט בכלל בתעמולת הבחירות של המערך. הוא ניגש לעיתונאי דוד מרגלית ואומר לו: „אתה היית הפסימיסט היחיד שידע שהליכוד ינצח." קשה לו, לאבן, להסתיר את תדהמתו מהתוצאות.

לפתע מחיאות־כפיים סוערות. כולם רצים אל תוך האולם. חיים יבין הודיע על 47 למערך, 42 לליכוד. שימחת־עניים.

23:00 (ליכוד): יגאל כהן־אורגד, עם אשתו, שרה, בשימלה לבנה. בא, כולו חיוכים. הוא לוחץ בעליצות את ידי היושבים בשורה הראשונה, מנופף לאלה שבשורות האחרונות ומתיישב בקצה, יחד עם אשתו.

דבריו של יצחק בן־אהרון בטלוויז־יה, על חוסר האחריות של העם, סוחטים בליכוד צחוק פרוע וחזק במיוחד.

יצחק זייגר יושב לו בצד בשקט ביחד עם דליה אשתו וישראל בנו („17 וחצי, הוא עוד לא מצביע לצערי, אחרת היה עוד קול לליכוד.")

23:00 (לובה אליאב): בצריף של לובה, ברחוב מונטיפיורי השומם בתל־אביב, עצוב מאוד. על המסך מדבר יצחק בן־אהרון. לובה יושב קרוב למסך, שותק ובוהה ברובר. הוא אינו מחייך. הפעילים שיושבים מסביבו דוממים אף הם. „לנו יש קהל מצביעים יחודי, שלא מתבטא במידגם," מנחם פעיל אחד את חברו. ליד לובה, על שולחן קטן, זר גדול של שושנים אדומות. מישהו שלח אותו מוקדם מדי. „זה שאנחנו בחוץ, זה נורא. אבל זה שכהנא בפנים, זה נורא פי כמה!" מעירה פעילה מבוגרת, בכניסה לצריף.

● ש"ס זה שוס

23:25 (מערך): חיים בורבה, נהגו הוותיק של שימעון פרס, בא לקחת את מוטה גור. הם נוסעים למלון פלאזה להתייעצויות.

בכל זאת יש מישהו ששמח על בחירתו של כהנא. ח"כ אריק נחמקין אומר לאחד העיתונאים כי יש דברים שכהנא אומר והוא צודק, אבל קשה לבצע אותם. „ואני עוד הצבעתי בשביל המערך," אומר עיתונאי שמקשיב לנחמקין.

(המשך מעמוד 13)

לתחיה. באמצע השבוע התבטא יהודה בן־מאיר בשיחות פרטיות שהמפד"ל עומדים לאבד את המנדט השלישי שלה, ושאפילו מעמדו של זבולון המר, מס' 2 ברשימה, בסכנה. עתה הוא ישב מול מסך־הטלוויזיה וחישב חישובים לפני שאלי ניסן ראיין אותו בשידור חי. מעליו, על השולחן, סוככו חובשי כיפות. עסקנים מהשורה השניה, בצד עמד מאזין בקשב וברריכות לדיברי בן־מאיר הרב משה סלומון, מנכ"ל מישרד הדתות וממקורבי הד"ר יוסף בורג.

במיסדרון הסתובב ח"כ אברהם מלמד כולו זוהר. הוא מוצב במקום ה־6. בחוץ, אך כולו שימחה. „אתם תיראו, אנחנו נקבל שמונה וגם בן־מאיר יהיה בפנים." הסביר לפני שטיפס לקומה הרביעית בבניין.

הכל מחפשים את בורג. איש אינו יודע איפה הוא. אחד אומר שבורג כלל לא הגיע לבניין, אחר אומר שהוא נסע ליצחק שמיר. בקומה הרביעית, בחדר צדדי, יושב בורג ליד מכשיר טלפון וממתין לשיחה המיוחלת. לצידו אנשי קבוצתו ליכוד ותמורה. הוא מביט במסך הטלוויזיה, בודק שוב את החישובים שבידיו ולועג לחנן פורת, מקום רביעי במורשה שלא התקרב אפילו לכיסא במליאת הכנסת.

לחדר פורצים הצעירים, בשירה אדירה: „בלי אבל, בלי אבל, בוא הביתה למפד"ל, בוא הביתה למפד"ל." הפרופסור אבנר שאקי, מס' 3 ברשימה, תופס את מקומו לצד בורג. מזכיר הסיעה בכנסת, אריה האן, מנסה לעצור בפתח את הנכנסים: „תנו לקיים פגישה חשאית, חבר'ה." בן־מאיר, מרושן עונג, מכתיב לכתב המריני של הצופה, שאול מייזלס, את הכותרת של מחר. יצחק מאיר, כוכב שידורי הטלוויזיה של המפד"ל, יושב בפינה אחרת של החדר, רגוע לחלוטין. הטלפון מצלצל ובורג מרים את השפופרת. לא, גם הפעם אין זה יצחק שמיר. גם לא שימעון פרס. בורג ממהר לנתק.

● המשגע הלאומי

23:30 (ליכוד): פינחס גולדשטיין בעד או נגד ממשלת־אחדות: „התוצאות מוכיחות שהעם רוצה ממשלת אחדות. העם לא היכה את הליכוד, אלא ליטף אותו. הוא שוב רוצה לתת לנו אשראי. אני מעריך שאם לא תוקם ממשלת אחדות לאומית, ניאלץ להגיע לבחירות נוספות בתוך שנה." מתכוונים לפרוש מן הליכוד? „לא התייחסתי לזה בעבר ולא אתייחס לזה כיום. כל הדיבורים היו ניסיון של המערך ותמ"י לקעקע את הליכוד. לשימחתי הם לא הצליחו."

דויד לוי גומר להתראיין לטלוויזיה ויוצא בדרכו לכיוון המלון שבו יושב יצחק שמיר וממתין. בדרך הוא עוד מספיק לתת ראיון קצר: „מעולם לא הסתרנו את רצוננו בממשלת אחדות, גם בעבר. אבל לזה דרושים שני פרטנרים. לא יעלה על הדעת שאם נוכל להרכיב ממשלה... אנחנו בעד ממשלת אחדות לאומית, זו אפשרות ריאלית, אבל לא על־ידי נטישת העמדות שלנו. המערך חשב שיש לו רוב מוחלט וריבר על דרך של נטישת הסכמי קמפ־דיוויד והקמת מדינה פלסטינית. העם לא נתן לו את הרוב המיוחל. האחריות מחייבת את כל הצדדים. כרגע, אני הולך לפגוש את ראש־הממשלה. בקשר לקואליציה עם הרב כהנא, עדיין מוקדם להשיב ולדבר על זה. אנחנו רוצים לבדוק את כל האופציות. הדבר אינו עומד רק על כך. בכל מיקרה אני צופה שיפור. צריך לקחת בחשבון את קולות החיילים."

24:00 (תמ"י): עכשיו כבר מתחילים לנתח מה קרה. פנתר שחור, מוני יקים, תוקף את מסע הבחירות של תמ"י. „הם היו פרווה. פחדו לומר 'אנו מיפלגה ערתית מעמדית'. היינו צריכים ללכת על קו יותר ניצי, לתקוף את המימסד האשכנזי."

פעיל תמ"י אחר ששב מחו"ל הוא המפיק עופר בורשטיין, שעמד מאחורי להקת הברירה הטיבעית ובאחרונה

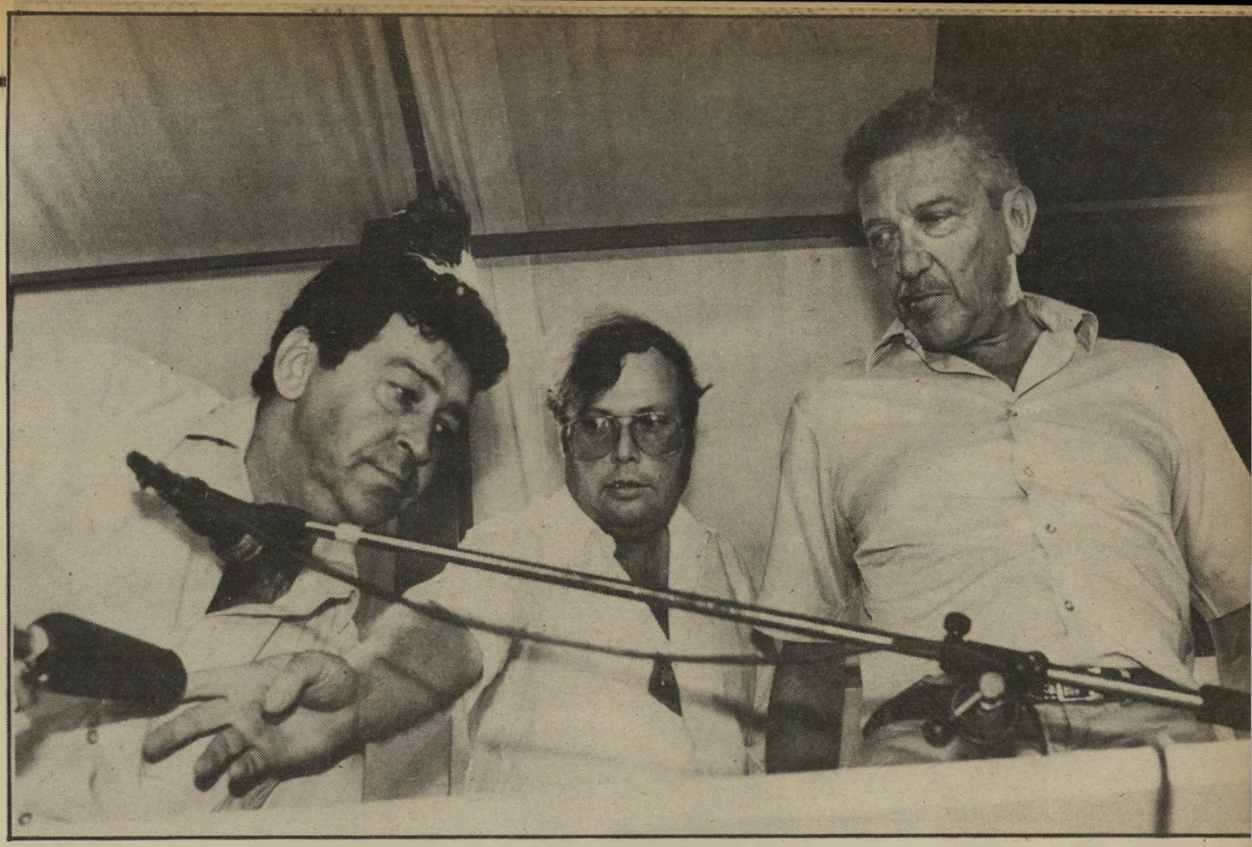

רק הם בפנים: וייצמן ובן־אליעזר (במרכז: הגזבר שומר)

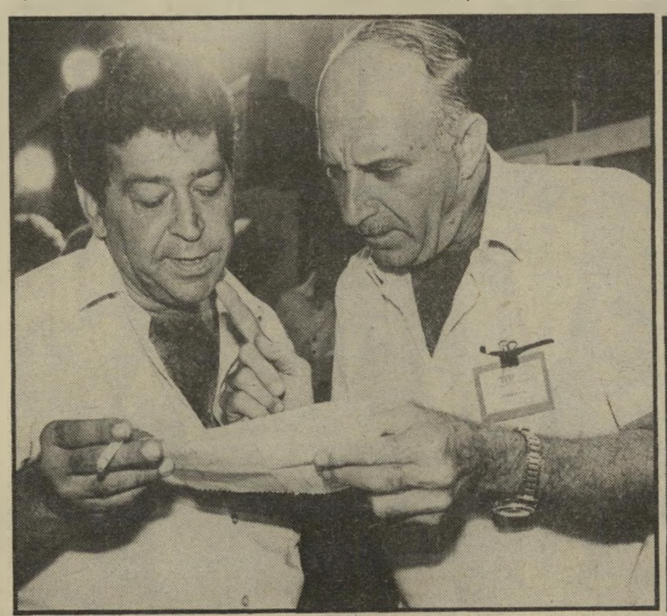

האלוף ותת־האלוף: מוטי הוד ופואד מרצינים פנים, לבסוף

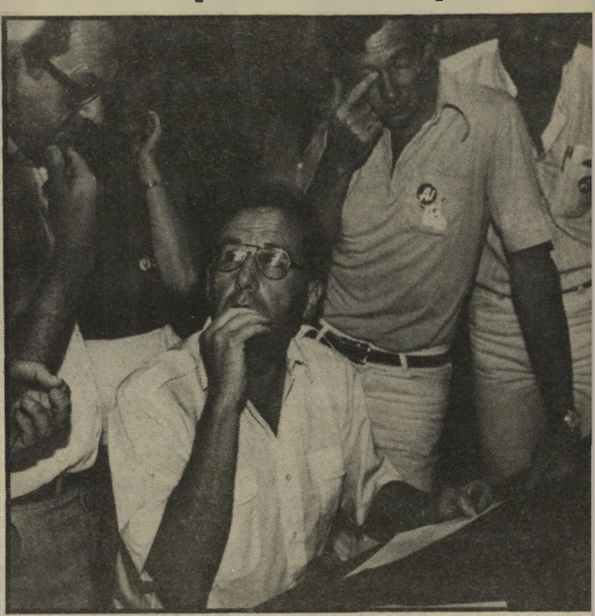

הראשון בין השלושה: אמנון רובינשטיין ממושקף ושמח

הסקר היה שקר: הרב ולדמן (מזוקן), רפול, נאמן (מעונב)

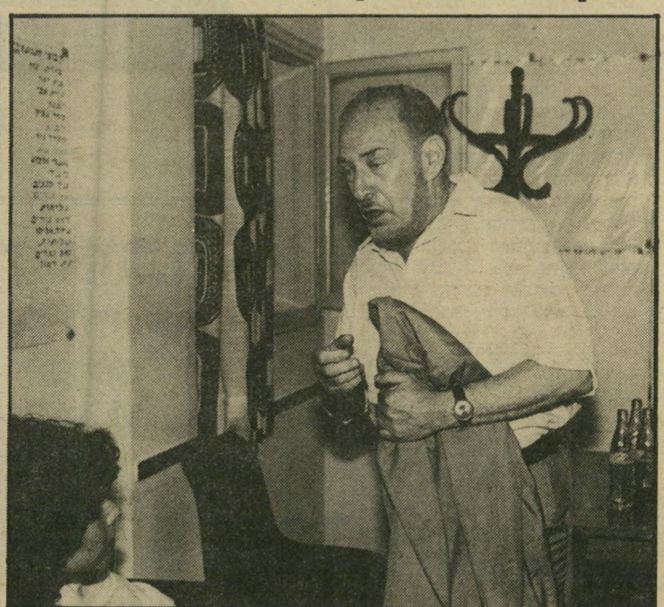

הנדהמים: מלמד מהצלחת המפד"ל, אבו־חצירא ממפלת תמ"י

האיש שרצה כל כך ולא הצליח: לובה אליאב בצריך שלו

שהה ממושכות מעבר לים. „מה כבר אפשר לומר, עצוב מאוד עצוב מאוד."

00:10 (ליכוד): גם פינחס גולדשטיין מתנגד להקמת קואליציה עם כהנא: „מכסימום אסכים שהוא יתמוך בממשלה, אבל שלא יהיה חבר בה. אני לא עושה השוואות. אבל זה כמו שהמערך יקים קואליציה עם רק"ח. אין למיפלגה כמו כך מקום בישראל. אעשה כל מאמץ כדי שלא יצטרף לממשלה." ובכל זאת דיבורים לחוד ומעשים לחוד. הוא לא מוכן ללכת עד הסוף ולפרוש אם כהנא כן יצורף לממשלה בראשות הליכוד: „אני לא אפרוש, אני לא עוסק בפרישות."

00:15 (ליכוד): על הבימה מעט מאוד אנשי חירות. בעיקר השותפים הליבראלים עסוקים בהרכבת קואליציות ובספירת מנדטים. הללו תפסו את המקומות הראשונים, הם יושבים ומתבוננים בטלוויזיה ומחליפים את הבעות־פניהם לפי פרצופו של חנוך סמית המשגע הלאומי. ארנס יושב גם הוא בדריכות מול המסך, אך על פניו, כרגיל, שום הבעה — לא שימחה ולא עצב.

● צריך לחייך

00:20 (ליכוד): מישלחת מישטרתית. לרגע היתה בהלה קלה — כל צמרת מישטרת מרחב תל־אביב הופיעה, כולם במדים, כולם בכובעים לראשיהם, חמורי־סבר. הם העיפו מבטים זריזים אל תוך המהומה הכללית שבאולם עצמאות ונסו בבהלה. „בדיקה שיגרתית, סיור במטות המיפלגות." אמר עדי גונן, רובר המרחב, זה התפקיד שלו.

00:25 (מערך) אימות התוצאות בטלוויזיה. חנוך סמית מודיע כי הפער בין המערך לליכוד נסגר. באולם העצמאות רממת־מוות. למקום מגיעה צביה ולדן, בתו של פרס, עם בעלה, הרופא רפי ולדן. גד יעקובי עריין יושב במקומו. הוא היחיד המייצג כאן את צמרת מיפלגת העבודה.

00:30 (ליכוד): הטלוויזיה (המשגע הלאומי, סמית) מודיעה על שיוויון בין הליכוד למערך. ההודעה גורפת אחריה שאגות שימחה. מישהו אומר: „אולי מחר יקבעו את גורל הבחירות־בבעיטות 11."

מישהו רץ בשימחה ומביא כמה בקבוקי שמפניה. הוא אץ־רץ כדי לפתוח אותם. ברגע האחרון עוצרים בעדו: „שלא תחזור הפאשלה של המערך מן הבחירות הקודמות. חכו בסבלנות."

00:30 (יחד): מחכים לווייצמן. הוא עדיין מסתגר בחדרו. ביריונים שומרים על חדרו מכל מישמר. רימון מנבא שווייצמן יירד לומר את דבריו לעם בשעה הקרובה. הכל מחכים. שבדרון והיין שלה כבר נעלמו. כך גם חלק מהכתבים והצלמים. „הוא יודע שאם הוא יירד בעוד עשר דקות לא יישאר כאן כתב אחד," מסביר צלם ידיעות אחרונות, חנוך גוטמן, שהמתין לווייצמן בכניסה לבניין.

00:40 (מערך): מוטה גור חוזר ממלון פלאזה. מחייך מאוזן לאוזן. מה אתה מחייך, שואלים אותו והוא משיב: „במצבים קשים צריך לחייך."

00:45 (ליכוד): שוב ארגזי סנדוויצ'ים. הפעם יש גם עוגות מתוקות. שוב הכל נוגסים ולועסים במרץ רב. זרם המזון גובר, ככל שמיספר המנדטים של הליכוד עולה.

לאט, לאט מצטרפים לחגיגה גם מועמדים ממקומות יותר ויותר מרוחקים. משעה לשעה מקומותיהם נראים יותר ריאליים. אולי בכל זאת.

החיוכים גם הם הולכים ומתרחבים לאט לאט, ככל שהמשגע הלאומי משנה את תוצאות המידגם ומגיעות התוצאות האמיתיות. בשעות האלה החיוכים כבר קרובים מאוד לאוזניים.

● פנים נופלות

01:00 (הרשימה המתקדמת לשלום): מוקד הפעילות במטה ברחוב סימטת נס־ציונה בתל־אביב לא היה מסך הטלוויזיה, אלא מכשיר הטלפון

(המשך בעמוד 16)

(המשך מעמוד 15)

שהזורים תוצאות־אמת מהרחוב הערבי. „אנחנו עוברים את המגדט האחד," קראו הפעילים בשימחה, בכל פעם שסיימו לרשום ולחשב את המיספרים.

01:10 (ליכוד): הפנים שוב נופלות. הפעם העייפות כבר משתלטת.

01:30 (מערך): מוטה גור מבקש להנמיך את הטלוויזיה. „כן, יצחק," הוא אומר לשפופרת הטלפון ואחרי השיחה עם יצחק הוא מוריע, כי בכפר־סבא הליכוד ירד ב־9% והמערך עלה ב־1%. המישפט „שימחת־עניים" הופך כאן למילת־מפתח.

01:30 (תמ"י): בן־ציון רובין מחייך. הוא יוצא מאחד החדרים כשנודע שלתמ"י יש עוד מנדט והוא בפנים. לפתע עטים עליו כתבים וצלמים. שוב מאיר אור חזק את האולם הקטן, גם הטלוויזיה מצלמת.

01:30 (התחיה): הפעילים האחרונים מסתלקים. רפול בורח, אחרי שניאות להעניק ראיון רדיופוני לשלום אורן. דיווחים מוערת הבחירות המרכזית מודיעים על סיכוי טוב לוולדמן מקיריית־ארבע. חלק מהעומדים בחוץ שבים למרתף.

● שידור חי

01:50 (יחד): ראשי יחד מדלגים מהקומה השניה למטה הבחירות. וייצמן עומד להיכנס בכל רגע והאולם העייף מתעורר לתחייה. הוא נכנס, לבוש בחולצה תכלת קצרת־שרוולים, מחייך אך מתוח מאוד. הוא מדלג לבימת הנשיאות ולצידו תופסים את מקומותיהם הבאים אחריו ברשימה. רק בנימין („פואד") בן־אליעזר, מס' 2 שהבטיח את מקומו בכנסת, מחייך כל הזמן. הוא בפנים. לצדו יושב יושב־ראש המוכירות של אגד, שלמה עמר, מס' 3'. הוא לא מחייך. מישהו נותן לו פתק. כשהוא קורא את תוכנו, פניו נעים בסיפוק. אחר־כך הוא מסביר שעדיין לא נמנו קולות בחיפה, ששם בוודאי יש לו כמה אלפי קולות וסיכוייו להיכנס גדולים. בהמשך הלילה התברר שהוא צדק וגם הוא בפנים.

וייצמן מתחיל לדבר. רימון אומר לו שימתין ולא ידבר לפני שישודר בטלוויזיה. וייצמן מרים קול על רימון ושואל אותו היכן עליו לשבת ומדוע הוא לא אמר לו זאת בתחילה. „הוא כבר לא רגוע," אומר עיתונאי זר ששמע רבות על אופיו המיוחד של וייצמן. יושב־ראש תנועת יחד שחלם להיות הכוח השלישי המכריע, מודה בכישלון, וזוכה במחיאות־כפיים של מי שנותרו באולם. לפתע הוא קולט מעל אחד ממסכי הטלוויזיה שהוא מצולם בשידור חי. הוא פונה לצופים בבית. השידור מסתיים ווייצמן רץ לכתב הטלוויזיה מיכה לימור, כדי להתראיין אצלו, אך לימור אוכל בורקאס ווייצמן ממהר, כעוס ועצבני לקומה השניה.

הקבלנית ברנוביץ לא יודעת אם לעלות לחדרו ולנחם אותו. בעלה דני רוצה הביתה, היא רוצה להישאר. לבסוף היא נשארת. דני נוסע לבדו.

02:20 (ליכוד): עדיין מחכים לשמיר. גם שרון עוד לא הראה את עצמו במטה. „הוא מחכה בדירה פרטית בתל־אביב," אומרים מקורביו.

02:20 (מערך): ראשי המערך מגיעים לאולם העצמאות. פרס, נבון, רבין וברל. מקבלים אותם במחיאות־כפיים קצובות. אך לא סוערות. מנגנים את הג'ינגל של המערך. מוטה גור שר לתוך המיקרופון „המערך הוא התיקווה היחידה".

02:25 (ליכוד): מטה המערך על המירקע. הכל מקשיבים בדריכות לאשר יש להם לומר. מחייכים קלות. מיספר פעילים אדוקים קוראים לעבר פרס קריאות גנאי.

● ידיים רועדות

02:30 (הרשימה המתקדמת לשלום): למטה המשיכו לזרום בטלפון דיווחי־אמת מהגליל ומהרחוב היהודי. נספרו כבר יותר מ־30 אלף קולות. ולמעשה כבר הובטח המנדט השני ולצידו של עורך־הדין החיפאי מוחמד מיעארי יישב בכנסת ה־11 מתי פלד. אבל בטלוויזיה מתעקשים לדבר על מנדט אחד בלבד. רובר הרשימה, אדם קלה, מטלפן לאהוד יערי וזה דואג לעדכן את הטלוויזיה. עתה כבר משדרים על שני מנדטים לרשימה המתקדמת לשלום.

02:30 (ליכוד): ארגז אחרון של עוגות ושתייה עובר בין הנוכחים.

02:30 (מערך): פרס נושא את דברו לנוכחים ולטלוויזיה. לא אומר הרבה. במקום מתקיימת מעין מסיבת־עיתונאים־זוטא. פרס זהיר מאוד בדבריו. לא מתחייב לכלום.

מוטה גור מודיע כי לפי מידגם של הרדיו, המערך זכה ב־51 מנדטים והליכוד 39. מתעוררת מהומה. ברי־לב מבקש לברר אם אמנם שמע טוב. גור חוזר ומדגיש: המערך — 51, הליכוד — 39. ובנימה אופטימית זו עוזבת צמרת מפלגת העבודה את שולחן־הכבוד ועולה לחדר מיוחד שהוכן עבורה בקומה השלישית של המלון להתייעצויות שיימשכו כל הלילה.

„שימחת עניים," חוזר ואומר מי שאומר על הודעתו האחרונה של מוטה גור, שהיתה מבוססת על סיכום מקרי של כמה מאות קלפיות, ששודר בטלוויזיה.

02:45 (ליכוד): הצוות המוביל של הליכוד נכנס לאולם. שמיר מוביל. הוא מחייך חיוך לאה, אחריו צועדים לוי, ארנס ושרון. הכל מחייכים לכולם. המצלמות מתקתקות. שמיר תופס את מקומו ליד שולחן־הנשיאות. הוא נרגש. בידו הוא מחזיק מיספר ניירות, שעליהם כתוב נאומו בכתב־יד צפוף ובלתי־מאורגן. לוי פותח. הוא מברך את כולם. כשמפעם לפעם שולח את ידו לעבר ראשו וממורא ששערותיו אכן מונחות כל אחת במקומה, כמו שצריך. שרון תופס את מקומו בקצה השולחן. עיניו ארומות, הוא עייף. כולם מזיעים. חם באולם.

חיים דרוקמן, שגמר כנראה את ההילולה במטה שלו, בא למטה הליכוד. הא מתקבל בחיבוקים על־ידי יצחק שמיר, מתכופף ומחבק גם את רוזי לוי. חיוכים, חיבוקים, ניפנופי שלום. מה שבטוח — הוא תומך נלהב בליכוד. הוא ילך איתם לקואליציה.

ואז הגיע תורו של שמיר לשאת את דברו לאומה. הכל מחכים בדריכות. שמיר קם לאיטו, לוחץ את ידו של רוזי לוי ופותח. ידיו רועדות. הוא נשען על השולחן שלפניו, מנסה לפענח את הכתוב בניירות שלפניו.

הוא מסיים ונאנח אנחת־רווחה. הגרוע מכל כבר עבר. הוא נגלה אל העם. כשהוא מזכיר את מנחם בגין, הוא סוחף תשואות. הוא מתיישב. מישהו מבקש ממנו משהו באנגלית, לחו"ל. הוא כבר הרוס. אין לו כוח. „לא עכשיו!" הוא כמעט מתחנן. „אולי אחר־כך. זה בעצם לא דרוש. בשביל מה?"

03:15 (ליכוד): מתחילים לראות את הסוף. שמיר סיים. מה עכשיו? לחיצות־ידיים בשביל המצלמות. לבסוף מוצא לוי פיתרון: „התיקווה!" הוא קורא. כולם נעמדים ומסיימים בשירת התיקווה.

השרים מנסים להתחמק מן האולם. בתוך זמן קצר נשארו רק עיקבות הפוגרום.

03:30 (ליכוד): כמה עשרות אוהדים שרופים, עם דיגלי ישראל וכרזות מח"ל והליכוד מחכים למטה, ליקיריהם. הם עומדים מאחורי גדרות־ביטחון של המישטרה. שוטרי מישמר־הגבול שומרים על הסדר. השרים נמלטים איש, איש בוולבו שלו. לא עת חגיגות היא. ליד המצודה נשאר שטיח גדול שכולו פיתקות־בחירות של מח"ל.

03:35 (המערך): מוטה גור עומד בחוץ, נוזף קשות באיש הסקרים שלו, אבי דיסקין. אחר כך משלב יד עם ריטה, אשתו, שהיתה לצדו כל הלילה ופונה לעבר מכוניתם. בניגוד לה לא הראו את עצמן אופירה (נבון), לאה (רבין) וכמובן סוניה (פרס) אף לא לרגע אחד.

טיולים נהדרים
במסלולים המרתקים ביותר!

★ אירופה – 8-30 יום החל מ- $ 599
★ ארה"ב, קנדה ומכסיקו – 26-32 יום החל מ- $ 2,538
★ המזרח הרחוק – 34 יום $ 3,395
★ דרום אמריקה – 31 יום $ 3,895
★ סביב העולם – 45 יום $ 4,299

חוברת עם פרטים והרשמה בכל משרדי הנסיעות!

53 שנות נסיון לשרותך!
הטיול הטוב ביותר זה
במחיר הסביר ביותר!
(עם אפשרות לתשלומים)
אירופה טורס EUROPA TOURS

הארגון, התכנון והביצוע ע"י אירופה טורס רח' בן יהודה 100 ת"א טל. 243227.

זיוה תלם מזמינה אותך
למכירה אחרונה לפני יציאתה לחופשה
50% על בגדי העור של גי פולופ
25% על כל בגדי הקיץ של M.N.
חדש — חגורות ואביזרים מקוריים — מיקה רון
המכירה תתקיים ביום שישי 27.7.84, — 14–10, 19–17
וביום שבת 28.7.84, — 14–10, 19–17
הפעם – אל תחמיצי – 052–72976

סובל מאזירות?
אקס - לאקס
השוקולד המשלשל
להשיג בכל בתי המרקחת

הנדון:

היו אלה הבחירות המוזרות ביותר בתולדות המדינה

פיצוחים

מ עולם לא היתה בארץ מערכת־בחירות מוזרה יותר.

„לולא ידעתי שיש כאן בחירות, לא הייתי יכול לנחש זאת," אמר אורח מגרמניה, שבא לארץ בשבוע האחרון.

„אינני יודע איך לאכול את הבחירות האלה," הודה אישׁ־מיפלגה משופשף, באמצע המערכה.

מה טיבה של אווירה מיוחדת זו, שאפפה את הבחירות לכנסת ה־11?

אני כותב את הדברים האלה ביום הבחירות, בטרם היוודע התוצאות, ועל כן אני יכול לחשוב עליהם ברגע זה מבלי להיות מושפע ממה שיתרחש תוך כמה שעות, עם היפתח הקלפי.

אני מדבר על הבחירות כשלעצמן, בלי קשר לתוצאותיהן.

מכיוון שעמדתי בבחירות אלה משני עברי המיתרס — כאיש פוליטי השתתפתי בהן, וכעיתונאי הסתכלתי בהן מבחוץ — יתכן שאוכל להאיר את המטבע משני הצדדים.

■ ■ ■

ל ולא הכרתי את ציבור־הבוחרים בארץ, הייתי עלול להתפתות למחשבה שהוא „אדיש".

על פני השטח, זה נראה כך.

כל הסימנים המעידים על מערכה חמה, על השתתפות הציבור והתלהבות הבוחרים, חסרו כמעט כליל.

לא היו כתובות על הקירות, לא הודבקו כרזות מחוץ ללוחות המודעות המעטים.

אפשר לראות בכך את ניצחון ארץ־ישראל היפה, שהיפנתה עורף לאמצעים פסולים אלה. אך חוששני שהיתה לכך סיבה פחות סימפאטית: פשוט לא היו חסרים נלהבים, שיכלו לעשות מעשים אלה גם בניגוד להוראות. לא רק במדינות כמו יוון ואיטליה, שכנותינו בים־התיכון, אלא גם במדינות מערביות צפוניות בולטות הבחירות לעיני המתהלך ברחוב. לא כן אצלנו הפעם.

היו מעט מאוד מדבקות על המכוניות — ביטוי בלתי־אמצעי להזדהות אישית של אזרח עם מיפלגה.

האסיפות היו מעטות, וההשתתפות בהן קטנה בהרבה ממה שהיה מקובל במערכות קודמות. מנהיגים ירוצי־שם, בעלי כאריזמה, הופיעו לפני קומץ־אנשים באולמות כמעט־ריקים. הערד הסיקור הטלוויזיוני לאסיפות אלה היה להם לברכה.

אפשר היה לקבל את הרושם שלקהל פשוט לא איכפת, שבוחרי ישראל תפסו „ראש קטן" ומצפצפים על הבחירות ותוצאותיהן.

אך רושם זה היה מוטעה מיסודו.

■ ■ ■

ל קהל הישראלי היה איכפת. ועוד איך!

לא היה כמעט אדם בישראל שהיה אדיש לשאלה אם הליכוד או המערך יקים את הממשלה הבאה.

לא היה כמעט אדם בישראל שלא שנא מעומק נפשו כמה וכמה מיפלגות שהשתתפו בבחירות, ורבים אף אהדו רשימה זו או אחרת.

יתר על כן: האזרח התייחס בכבוד עמוק לתהליך הדמוקרטי עצמו. כמעט איש לא זילזל בבחירות. איש לא זילזל בזכותו ובחובתו לקחת חלק בהכרעה הדמוקרטית.

יחס זה כשלעצמו הוא נכס ציבורי שלא יסולא בפז. אין מדינות רבות בעולם היכולות להתפאר בכך. כדאי לזכור שמה שנראה לנו כמובן מאליו, במדינתנו, הוא חלום בלתי־מושג ברוב רובן של מדינות־העולם, הנאנקות תחת דיקטטורות קומוניסטיות, פאשיסטיות, צבאיות ואחרות.

יש משהו מרשים, מרהיב, בעצם התופעה הזאת של המוני אזרחים, המודעים בעומק ליבם לחובתם הדמוקרטית, והקמים כדי לבחור באנשים שינהלו את המדינה בשנים הקרובות.

נכס זה לא נשחק במערכה זו. אולי נכון ההיפך: המוני אזרחים ערביים שלא השתתפו בבחירות קודמות, או שהשתתפו בהן [illegible] או כשכירי־קול, הצטרפו הפעם למחנה הגדול של [illegible]ישראל בעלי־התודעה.

[illegible]נה הפרלמנטרית הישראלית איתנה כיום כפי שהיתה

כאנו[illegible] **ישום־כך מוזרה שיבעתיים הסאסיביות,** בוחרי[illegible] **ן רוב האזרחים במערכת־הבחירות.**

■ ■ ■

ל בולות להיות לה כמה וכמה סיבות, המצטרפות יחד לתופעה אחת.

הראשונה העולה על דעתי היא הטלוויזיה.

הטלוויזיה, המשנה את כל מירקם חיינו, משנה גם את דפוסי הדמוקרטיה הישראלית.

כבר אמרנו: הבחירות הפכו לספורט של צופים.

בספורט הכדורגל, למשל, יש שלושה סוגים של משתתפים. יש השחקנים עצמם, המתרוצצים על המיגרשים, והם מעטים מאוד. יש המטריחים את עצמם למיגרשי־הכדורגל, הצורחים לכבוד קבוצתם, השורקים על הקבוצה היריבה, הנודרים עם קבוצתם מעיר לעיר וממיגרש למיגרש, והזורקים לפעמים בקבוקים לעבר השופט. יש רבים כאלה, אך גם הם מהווים מיעוט קטן בין חובבי הספורט.

הרוב העצום של ה„ספורטאים" הם ספורטאי־כורסה, ספורטאי הפיצוחים, שאינם מזיזים את התחת, במחילה מכבודם, כדי לעשות משהו, חוץ מאשר לגשת למקרר. אלה יושבים מול מקלט הטלוויזיה, מתלהבים, מותחים ביקורת, מקטרים, מקללים את השופט — כל זה מבלי לצאת מכעך דלת ביתם.

כזהו כיום המצב גם במיגרש הפוליטי.

יש מעטים המשתתפים במאבק. במיפלגות הגדולות והבינוניות, אלה הם שכירי המיפלגה, הקארייריסטים המבקשים לעלות בעזרתה לגדולה, לצבור רווחים כלכליים ואחרים, לתפוס

כסא או ג'וב. במיפלגות הקטנות. הרעיוניות. אלה הם מתנדבים שבאמת איכפת להם, העושים לילות כימים כדי לקדם את הרעיון שהם מאמינים בו, התורמים מזמנם ומכספם.

אלה מעטים בישראל, מעטים להחריד.

יש ציבור יותר גדול של צופים־משתתפים. אלה דומים לבאי־המיגרשים בשדה הספורט: הם מוכנים לבוא לאסיפות, למחוא כפיים באדיבות (אם הם אשכנזים) או בהתלהבות (אם הם מיזרחיים), לעשות נפשות למען מיפלגתם בחברה ובמקום־העבודה, ואולי גם להצטלם בתשדיר־בחירות.

אלה רבים יותר מן המשתתפים בפועל. אך גם הם מהווים מיעוט קטן.

הרוב העצום של הציבור הפוליטי, חסידי כל המיפלגות, הם המשתתפים במערכה הגדולה על עתיד האומה באמצעות הסיצוחים.

הם יושבים מול מקלט הטלוויזיה, צופים באריקות בתשדירים, מחלקים ציונים ביד נדיבה, מקללים את היריב ומהללים את הצד שלהם, מקטרים בין שידור לשידור ואינם מזיזים את הישבן עד שבא תורם ללכת לקלפי ולהצביע.

בגללם הסכו תשדירי־הטלוויזיה בבחירות אלה למכשיר המרכזי, וכימעט הבילעדי.

יותר מאשר בכל מערכה קודמת, הם היו הלהיט של המערכה. לעיתים היה נדמה שההתמודדות בין בימאים, תסריטאים שחקנים, בדרנים, קריניות ושאר המשתתפים משני הצדדים תפסה את מקום ההתמודדות בין המיפלגות עצמן וראשיהן. המועמדים נעלמו מן העין ומן התודעה, מלבד אנשי הצמרת העליונה של המיפלגות, שהופיעו כפוחלצים מאופרים. מומחי הטלוויזיה הכינו להם את הטכסטים לקריאה, צבעו להם את השערות, קבעו להם את האישיות.

אין פירוש הדבר כי התשדירים האלה אכן השפיעו על ההצבעה. לדעתי, השפעה זו היתה מיזערית, אם היתה כזאת בכלל. אבל הצפייה בטלוויזיה קבעה את רפוסי היחס לבחירות.

קשה לקבוע מה קדם למה, מה גרם למה. האם הטלוויזיה היא שהשחיתה את האזרח, ער כי היה ליושב־כורסה, הרחוק מכל השתתפות פעילה?

או שמא קרה להיפך, והטלוויזיה מילאה תפקיד זה מפני שהאזרח הישראלי הסך לספורטאי־של־סיצוחים?

■ ■ ■

ל תכן שהתוסעה עמוקה יותר.

יתכן שבעיני הבוחר המצוי, כל הדברים העומדים להכרעה נתפסים כדברים מופשטים, שאינם נוגעים בעצם לחייו שלו.

לשון אחרת: הבוחר המצוי הוא די שבע, למרות כל בעיות היום־יום. אין הוא חש כי תוצאות הבחירות האלה יקבעו את גורל חייו וחי יקיריו.

אין הוא מודע לכך שביום הבחירות יקבע, למשל, אם בנו יישלח למילחמה ועלול להיהרג, או אם הוא עצמו יפוטר מהעבודה ויושלך לרחוב.

מבחינה זו, יכול הציבור הערבי בישראל לשמש כמעין קבוצת־השוואה, כמקובל ברגמים סטאטיסטיים. שם האווירה שונה לחלוטין. הערבים יודעים שכל אשר קורה ביום־הקלפי נוגע לחייהם ממש, לחיי בני־עמם, למצבם האנושי והלאומי. לכן ממלאה אצלם הטלוויזיה תפקיד קטן מאוד בבחירות, ואילו אסיפות־הבחירות ככל כפר היו מלאות. גדושות ו„חמות".

מדוע התרשם הבוחר היהודי כי הבחירות נוגעות לו רק בעקיפין, כאזרח המדינה, ואינן נוגעות לו אישית, במישרין?

איך נותר בו רישום זה גם אחרי מילחמת־הלבנון, שהוכיחה בעליל כי החלטה ממשלתית אחת יכולה לשנות את כל חייו בן־לילה? שלא לדבר על מניות הבנקים והאינפלציה?

■ ■ ■

ב דמה לי שהתשובה נעוצה בהרגשתו האינסטינקטיבית של הבוחר, שבעצם אין הבדל גדול בין שתי המיפלגות.

אילו הציג המערך מצע שהיה באמת שונה ביסודו ממצע הליכוד — לגבי המילחמה, הכלכלה, הפער החברתי, יחסי דת־מדינה, מ ש ה ו — יתכן שהמצב היה משתנה.

אבל הציבור אינו מטומטם. גם אנשים „פשוטים" כביכול, שלא גמרו בית־ספר יסודי, תוספים עיניים פוליטיים חשובים בדייקנות מפתיעה.

הציבור תפס היטב את האמת: שיש הבדל מיזערי בין שני הגושים הגדולים, הבדל שאינו נוגע למהות. המערך קצת מתון יותר לגבי המילחמה, הליכוד קצת קיצוני יותר לגבי ההתנחלות, המערך אולי קצת אמין יותר לגבי היכולת לרפא את הכלכלה, אך ההבדלים הם שוליים, ויתכן כי תוצאות הבחירות ישקפו זאת.

איש לא יעלה על באריקדות כאשר הקרב בין שני הגושים מתמצה בהבדל בין „40 קילומטרים" בלבנון ובין 48 או 53 קילומטרים. או בין ההתנחלות בראש ההר וההתנחלות בגב ההר או בעכוז של ההר.

הדיבורים על ממשלת־אחדות־לאומית הקהו את ההתלהבות עוד יותר. מי יניח לפיצוחים ויחוש לאסיפה, ועל אחת כמה וכמה לפעולה של ממש, כדי לבחור בין הצמד שמיר־פרס והצמד פרס־שמיר?

■ ■ ■

ל ש לתוסעה סיבה עמוקה עוד יותר.

המיפלגות הגדולות והבינוניות, ורוב המיפלגות הקטנות, אינן מאוגדות באמת סביב תוכנית פוליטית אמיתית.

מבחינה זו יש דמיון הרבה יותר גדול בין התחייה והרשימה המתקדמת מאשר בין אחת מהן לבין הליכוד, המערך, יחד, ואף ד"ץ ושיניי.

זוהי תופעת הספורמארקטים הפוליטיים (והבוטיקים המסורים להם, כפי שבכל חנות כל־בו גדולה באירופה יש כיום מחלקה של בוטיקים יוקרתיים, הנושאים את שמותיהם של דיור, סאן־לוראן ודומיהם).

גם בחו"ל יש סופרמארקטים פוליטיים כאלה, ויתכן ששם אין בכך אסון. אך אצלנו יש צורך לקבל החלטות חיוניות, הכרעות היסטוריות ממש (שטחים מול שלום, מדינה דתית מול חילונית, גזענות מול שיוויון).

כאשר יש ניצים ויונים במערך, פאשיסטים ודמוקרטים בליכוד, גזענים ושוחרי־שלום במפד"ל וביחד — לא תיתכן בקלפי הכרעה דמוקרטית אמיתית על נושאי־היסוד של חיינו. שלא לדבר כלל על נושאים כלכליים חיוניים, שלגביהם לא אמרה שום מיפלגה דבר משמעותי כלשהו.

היערכות זו, שמקורה בהיסטוריה של המיפלגות, מסלפת ומעוותת את ההכרעה הדמוקרטית עד ללא הכר. היא מרוקנת את הבחירות מתוכנן האמיתי, ועל כן היא מחנכת לאדישות ולציניות.

יש בארץ מקום לארבע־חמש רשימות: גוזענים ולאומנים קיצוניים: ניצים, יונים, ומחנה־השלום העיקבי. בין אלה יכלה ליפול הכרעה אמיתית. אולי יש גם מקום לרשימות של חסידי אלוהים ומוסקווה. אך כל עוד לא תהיה היערכות ברורה ונקיה כזאת, קשה לדרוש מן האזרח להתלהב ולהשתתף.

הדמוקרטיה מחייבת השתתפות. דמוקרטיה־של־סיצוחים היא דמוקרטיה שקל לאויביה לפצחה.

שלי דפנה

כל אנשי האוצר

התיק הבעייתי ביותר בממשלה כיום — תיק האוצר — עומד להיות, ללא ספק, התיק הקשה ביותר לאיוש בשבועות הקרובים. המצב הבלתי־ברור מניח לפחות שלושה מועמדים בשורה הראשונה:

● **גד יעקובי:** מועמד המערך לתפקיד. אם המערך ירכיב את הממשלה הבאה, או יטול חלק בממשלת־אחדות־לאומית. במערך אין לוקחים צ'אנס: בבוקרו של היום החמישי האחרון נקלע מס' 2 בצוות הכלכלי של המערך, **עזרי אמוראי**, לגמרי בטעות. לחדרו של שר־האוצר, **יגאל כהן־אורגד**, בבית־אסיה בתל־אביב. אמוראי הציע לכהן־אורגד שיתוף־פעולה וקשר הדוק אחרי הבחירות.

מה הרעיון שעמד מאחרי ההצעה? אם הליכוד ירכיב את הממשלה הבאה, לא תזיק עצה לתיקון הנזק שגרמו הבחירות, ואם המערך ירכיב את הממשלה או יהיה שותף לה — יחלפו אי־אלה שבועות עד שתושלם הרכבת הממשלה. "התקופה הזאת היא קריטית," מסבירים לי במערך, "וקשה לצפות מהליכוד להגינות בהליכי העברת השילטון. צריך להרגיע את הציבור. יש 20% פיגור בסובסידיות במוצרים היסודיים. אנשים מושכים את חסכונותיהם בצורה היסטרית. אי־אפשר לתת לליכוד לנהל את העניינים!"

● **יצחק מודעי** רוצה להיות שר־אוצר: בכך אין שום ספק. העולם הזה כבר דיווח על הצעותיו והרצאותיו המרובות על נושאי הכלכלה. אלה היקנו לו מוניטין ומועמדות טבעית (לפחות בעיניו) לתפקיד.

יחסיו של מנהיג הליברלים (שהלך לישון עם תיק־האוצר, וכשקם — גילה אותו אצל יגאל כהן־אורגד) עם שר־האוצר הנוכחי ראויים בהחלט לכתבה נפרדת. יש הטוענים שההדלפה הרעשנית, שלושה ימים לפני הבחירות, על הנסיון להדיח את כהן־אורגד, עקב התנגדותו להנהגת הדולריזציה

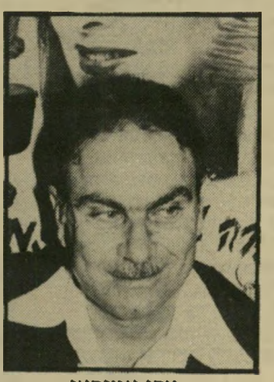

עזרי אמוראי
עצה לתיקון הנזק

המושיעה (והממליכה?), באה מחוגיו של מודעי.

ההדלפה, אגב, כבר עשתה כותרות לפני שלושה שבועות, בזמן שמודעי חגג בקולומביה והפסיד את החגיגה המקומית. קולומביה היתה בסיסו של מודעי גם בעת שהעולם הזה פירסם את מגעיו עם המערך בקשר לאפשרות שיעבור עם כמה פקודים ליברליים למערך, במיקרה שהמערך ינצח בבחירות.

מודעי רתח מזעם על הפירסומים. ומקורביו אף הזעיקו אותי והודיעו לי ש"נשקלים צעדים משפטיים."

בינתיים נרגע מודעי להיפך: במצודת זאב מתלחשים שהפירסום בעולם הזה והפרסומים בעקבותיו עזרו לקידום עניינו (עניין האוצר) של מודעי, והיקנו לו כוח־מיקוח אדיר: אם הליכוד ירכיב את הממשלה הבאה, ייאלץ יצחק שמיר לחשוב אינספור פעמים בטרם ישיב את פניו ריקם. אפילו הטירפוד המסורתי מודעי־פת יהיה פחות אפקטיבי מהאפשרות שמודעי יטול אי־אלה מנדטים מהליכוד בצירוף המנדט החשוב מכל — מנדט השלטון.

מי עלול ללכת עם מודעי? זו כבר שאלה אחרת. התשובה האסוציאטיבית המיידית היא חבר־הכנסת **סנחם גולשטיין**, עושה־דברו. אולם גולדשטיין הוא הליברל היחידי (אם לא הלאומי היחידי) שעבר לילות כימים בראש הרמון של יפהפיות אכזוטיות למען הצלחת הליכוד. אם כך — מי נשאר? תמיד יש הפתעות. לדוגמה: חבר־הכנסת **בני שליטא** הסתובב, אחרי טיהורו על־ידי היועץ המישפטי לממשלה מהאשמות שהועלו נגדו, והשמיע באוזני כל מי שהיה מוכן להאזין כי "אני חייב למודעי את חיי: הוא עמד לצידי במשך כל התקופה הנרועה."

● ואחרון־אחרון **יגאל כהן אורגד**, שר־האוצר הנוכחי. בימים כתיקונם, מעניק תואר כזה עדיפות לנושאו. הפעם — המצב שונה לאור ריבוי הקופצים (על התפקיד) האחווים (האינפלציוניים) והיריבים (התוך־מיפלגתיים).

תחנות הצדק

יצחק זמיר
מה בוער?

השבוע פסק, סוף סוף, היועץ המישפטי לממשלה, **יצחק זמיר**, את פסיקתו בעניין הפירסומים על **אברהם שריר**, שר־התיירות: שריר טוהר (על פי חקירתה של **יהודית קרם**) מההאשמות שפורסמו עליו, כאילו גרם להעברתו של סגן־ניצב **איתן גולן** מתפקידו, בעיקבות מעצר גיסו של שריר, וכאילו היה שריר מעורב בשחיתויות הקשורות בדרך ניהולה של קרן זיידל.

"לחצתי עליו (על יצחק זמיר) יום־יום, סיפר לי שריר השבוע. "נידנדתי לו טלפונית כמה פעמים ביום, בכל פעם שהתראינו, בכל ישיבת־ממשלה." זמיר, מסתבר, לא הבין מה בוער לשריר לסיים את החקירה. "עזוב את זה," ניסה להרגיע את השר הלחוץ, ערב בחירות.

זה מזכיר לי את שר־העבודה־הרווחה־והקליטה, **אהרון אוזן**, שתפס אותי במיסדרונות הכנסת וניסה לברר עימי "מה קורה?"

קורה לאט מאוד בכל הנוגע לזמיר. שבוע בטרם הפירסום על החזרת תיקו של אוזן למישטרה לצורך השלמת החקירה, דיווחתי לאהרון אוזן ולחברו־לסיעה, **אהרון אבו־חצירא** על נטייה זו של לישכת היועץ המישפטי לממשלה. כלומר: קורה לא רק לאט, אלא גם בתפוצה חסרת־תקדים.

למי שלא מובן באיזה סוג הפצה מדובר, שיעיין בערך: ה־ד־ל־פ־ה.

תחילת המגעים

מייד עם היוודע התוצאות, עסקה צמרת הליברלים, השרים **משה נסים** ו**יצחק מודעי** בחישובים מחישובים שונים, שדנו באפשרויות השונות להקמת קואליציה. לפתע זינק מודעי ונעלם: "לכי לראות לאן הוא נעלם," האיצו בי חבריו למיפלגה. שעתיים לאחר מכן מצאתי אותו במלון דיפלומט, שם שהה ראש־הממשלה, יצחק שמיר. כמו כן התייצבו במלון בקומה ה־15 (הקומה שהועמדה לרשותו של שמיר על־ידי חיים שיף, בעל המלון) סגן ראש־הממשלה, דוד לוי, ומאוחר יותר — משה ארנס, שר־הביטחון. זהו: החלו המגעים הקואליציוניים. מנהיג תמ"י, אהרון אבו־חצירא, שהיווה כתובת לשאלות שמחה (לאיד) במצודת־זאב, דיווח לי שקיבל טלפונים הן מיצחק שמיר והן משמעון פרס במהלך ליל הבחירות. "השבתי להם שנחכה עד היוודע התוצאות הסופיות ואז נראה ... מחר

יצחק מודעי עם יצחק שמיר
לאן הוא נעלם?

(יום שלישי) אני מנתק את הטלפון והולך לישון." מודעי חזר למצודת־זאב ואסף את יריבו למיפלגה, אברהם שריר, להתייעצות במרומי המצודה. אחריהם טפסו ועלו סגן ראש־הממשלה דוד לוי, שאת בואו בשרו הקריאות המסורתיות "דוד, דוד" ויצחק שמיר, ראש־הממשלה, שנאלץ להסתפ[illegible] כתמיד, בקריאות "בגין, בגין" [illegible] הכבודה השתכנה באח[illegible] העליונות, קיימה מ[illegible] סיפורים וברווזים שונים עד שה[illegible] לרדת אל העם.

לטובת המערך" חזה נכונה אבו־חצירא את התוצאות.

סיכום נוסף של הערכות ורכילויות ומנהיג הכוח העולה סיים את מנוחתו ויצא למישרדו על־מנת לחכות לתוצאות שיבהירו לו אם הצעד שחולל — הקדמת הבחירות — היה כדאי.

פגישה על גלגלים

השבוע דיווח לי שר־האוצר, יגאל כהן־אורגד, על פגישה ניידת שהתקיימה ביום ב' בשעה 18.00, בינו ובין השגריר השוודי. הפגישה התקיימה במכוניתו של כהן־אורגד בדרך מירושלים לתל־אביב, ונכח בה גם חשב מישרד־האוצר. "בטח מרובר בהלוואה דחופה לישראל!" שיער באוזניי אחד מעוזרי שר־האוצר. מסתבר שלא: שוודיה מעוניינת להרחיב את יחסיה המיסחריים עם ישראל מכיוון — שתאמינו או לא! — ישראל מהווה קניין רציני לסחורותיה (מכוניות ועור).

מדוע התקיימה פגישה בדחיפות בינעירונית? לכהן־אורגד פיתרונים מבולבלים וסותרים.

נחזור לצרכן הישראלי וביקושו חסר־התקדים בחו"ל: השבוע סופר לי שהיפאנים שלחו מרגלים לבדוק אם באמת הישראלים צורכים את כל המכשירים והמכונות שיפאן מייצאת לישראל. או שהם מפעילים את הראש היהודי ועושים עסקים — קונים בזול ומוכרים תוך כדי רווח? העובדה שהכיס היהודי דחק את הראש הצידה היקנתה מוניטין לקניין הישראלי, והמכה אותו למבוקש ברחבי העולם.

אני הייתי שם

עם שמיר לפני חנוך סמית

במטה תל־אביב דיבר שר־האוצר, יגאל כהן־אורגד, לכל מיקרופון או מכשיר דומה שנשלח לעברו. "הוא בא" הודיעו לו. והשר אץ־סס להקביל את מי שעתיד לקבוע את עתידו הפוליטי, ראש־הממשלה, יצחק שמיר. שמיר נכנס למכוניתו של אריה קרמר, "האחראי על הזבל בתל־אביב", כפי שהוגדר על־ידי אחד הנוכחים.

קרמר פינה לו את כסאו תוך כדי גינונים וכבוד רב. החדר עמד בכלל בסימן נקיון, כשנכנסה "המנקה הלאומית", השרה דורון. "אני רואה שהעולם הזה הגיע!" הודיע שמיר לכל הנוכחים על נוכחותי. האווירה היתה רוויה סיפוק ושכנוע (לסירוגין) עצמיים. "איפה ורדה?" שאלה השרה, שרצתה להציג את מי שעמדה בראש מטה הנשים (תחום שיפוטה, משום מה, של דורון) בפני ראש־הממשלה.

כשדחפתי את ורדה הנרגשת לעברו של שמיר, הוא כבר היה עסוק בפרידות. פעילי המטה הלאיטו אותו תוך כדי יציאה בדיווחים אופטימיים.

"שמעתי שאת המערך בכלל לא מרגישים בשטח!" אמר שמיר. אם אמינות המקורות שהשמיעו לו דיווח זה זהה לאלו שפגשתי במטה תל־אביב, שיואיל נא ראש־הממשלה לשנות את מקורביו. שמיר המשיך בתוכנית הסיורים העמוסה שלו, שאמורה היתה להסתיים במנוחה במלון דיפלומט, ובלילה — במצודת־זאב.

מטה תל־אביב התרווקן, לא בלי סקנדלון לרפואה: "זה לא מכובד!" התייעצה עימי נציגת הנשים בשילטון. "זה" — הכוונה לתחת של המדינה, העלמה אניטה פללי, שהדביקה על כסותה (אם אפשר לקרוא לרצועות הצרות שקישטו את אחוריה — "כסות") סיסמה בזה הנוסח: "המערך ידפוק אתכם!" התייחסויות קולניות בלתי פוסקות של שרה דורון שלחו את פללי למטה, עד שהחזרתיה על מנת לפגוש את שר־האוצר. בינתיים ביצעה פללי סיבובי נצחון ברחבי המטה.

קצת לפני שהכוח יורד

מלון דן תל־אביב יום הבחירות שעה 17.30. בלובי ישבו מנהיגי המערך, בעוד עיתונאים נעו בבהילות באיזור ויצרו שמועות משמועות שונות. במרומי הקומה השלישית הסתתר מנהיג תמ"י, **אהרון אבו־חצירה**, האיש שגרם לאשר התרחש בלובי של המלון וברחבי הארץ, ניסה לנוח, ולנבא את הצפוי לו מקץ כמה שעות. הוא המעיט בערכם של הסקרים שלא החמיאו לו במיוחד, ובערכו של המירגם הטלוויזיוני הצפוי ב־22.00 בלילה. "אין לדעת עד שייספרו אחרוני הקולות," אמר לי, "זה המצב הבלתי ברור ביותר, שאני זוכר." המצב, להזכירכם, פרי יצירתו.

ככל מיפלגה, גם בתמ"י התהלכו אגדות על גניבת קולותיהם על־ידי מיפלגות מתחרות. "נציגי ש"ס הסתובבו עם תמונות," התלונן באוזניי אבו־חצירא. "והזדהו שהם אנשי תמ"י. כך הם גייסו חלקים ממצביעי תמ"י וגרמו להם להצביע ש"ס..." אבו־חצירא התייחס, למי שלא הבין, לחלקים האנאלפביתים מבין מצביעיו. "בשביל זה הרגשנו ויזואלית את האותיות נ"י: רבים חושבים שהאותיות תמ"י הן סימנה של תמ"י."

אבו־חצירא גמר לתנות את צרותיו, ועבר בהקלה רבה לצרותיהם של אחרים. "לאורגד יש סיכוי להיות שר־אוצר?" שאל את יועצו שהתלווה אלי. הוסכם על כולנו שהסיכויים מעטים, אלא אם כן "תרחש נס והליכוד יצבור יתרון משמעותי על המערך. "אני מעריך פער מצומצם

שיעור בנפ

יתכן שהקטע המשעשע ביותר בכל מערכת־הבחירות בטלוויזיה היה זה שדיבר על ראגתו של שמואל פלאטו־שרון לעניים.

בזמן שנאמרו הדברים, נראתה הלימוזינה המצוחצחת של פלאטו כשהיא מתקרבת לביתו. אצבע אלמונית לוחצת על מנגנון־ההפעלה האלקטרוני של שער הווילה שלו, והארמון עצמו

סלאטו

נראה ברקע. הבימוי הזכיר סרט־גאנגסטרים אמריקאי, ורק חבל שפלאטו לא לבש חולצה שחורה ולא חבש מיגבעת.

פלאטו הוא נוכל בינלאומי, אבל אין הוא טיפש. מה חשב לעצמו כאשר החליט להציג לראווה את חיי־המותרות שלו, הווקע בשעה שדיבר אל ליבם של עניים מזרעך?

אני מניח שהיתה לו מחשבה או תחושה שזהו הדבר הנכון לעשותו. וזה הזכיר לי פרשה שקראתי עליה באחד הספרים על גרמניה הנאצית.

באמצע מילחמת־העולם השניה, כאשר אוכלוסיית הרייך השלישי נקראה מדי יום להדק את החגורה עוד ועוד כדי לעזור ללוחמים בחזית, נודע כי האיש מס' 2 בצמרת, הרמן גרינג, עומד לערוך בברלין נשף המוני ענקי לחברה הגבוהה, עם מותרות פרועות מכל הסוגים. יוזף גבלס, שר־התעמולה של הרייך והגאולייטר (מנהל מחוז המיפלגה) של ברלין, נרעש כולו. זה עתה פנה גבלס אל הדיפלומטים הזרים בברלין ותבע מהם להקפיד על אורח־חיים צנוע בפרהסיה, כדי שלא לנקר את עיני הציבור הסובל ממחסור. והנה עורך מנהיג הרייך, מקורבו של אדולף היטלר, הצגה ראוותנית כואת!

גבלס פנה אל גרינג, וזה נתן לו שיעור בפסיכולוגיה. עיקרה: אינך מבין דבר בנפש האדם. אדם מוכן להקריב, להסתפק במועט, לוותר על הנאות החיים, לחיות חיי־כלב למען המטרה. אבל הוא רוצה שהמנהיג שלו יחיה בפאר ובהדר, חיי־המותרות של המנהיג אינם מרגיזים את האיש הפשוט, אלא להיפך. בחלומותיו הוא שם את עצמו במקום המנהיג. בדמיונו הוא חי את חיי המותרות והפאר. זה נותן לו סיפוק וממלא חלק בנפשו.

פלאטו־שרון הוא ניצול־השואה, ומסופקני אם קרא אי־פעם את יומני גבלס. אך החוש שלו מוביל אותו לאותו הכיוון.

חופשה בוונציה

קבעתי פגישה עם רחל אשתי. היא איחרה. מכיוון שציפיתי לכך, המתנתי בסבלנות. שהלכה ונמוגה במהירות, וביליתי את הזמן במחשבה על כל המיקרים הקודמים שבהם המתנתי לה, והם רבים כחול הים. אך במיוחד חשבתי על המיקרה, המהווה פרק מיוחד בהגדה לבית אבנרי.

אפשר לקרוא לו: ההמתנה הגדולה בוונציה.

זה היה לפני שנים רבות. החלטנו לבלות כמה ימים בוונציה. היה זה מיקרה נדיר שבו יכולנו שנינו להתפנות בעת ובעונה אחת לחופשה קצרה.

היתה לי הזדמנות להפליג לשם באוניה. אני אוהב אוניות. ליתר דיוק: אני משוגע לאוניות. אבל כמעט לעולם אין לי זמן להפליג באוניה, כבן־תרבות. אני אץ אנה ואנה במטוסים וחולם על אוניות. והנה היתה לי הזדמנות.

רחל שונאת אוניות. היא לוקה במחלת־הים. די לה לראות מרחוק אוניה הקשורה למזח בנמל, והיא מוריקה כעלה.

על כן החלטנו לפעול על פי הכלל האסטראטגי „לצעוד בנפרד, להכות ביחד". עליתי לבדי לאוניה. לפני כן קנינו כרטיס־טיסה לרחל: מתל־אביב לרומא, מרומא לוונציה. תיאמנו בקפדנות את לוח־הזמנים. רשמתי לפני מתי עומד מטוסה להגיע לנמל־התעופה של ונציה. מכיוון שלא ידעתי מראש באיזה מלון אשהה בעיר־התעלות, קבענו שאמתין לה לרגלי המטוס.

אבנרי

הפלגתי. נהניתי. הגעתי לוונציה בשלום בבוקרו של היום, בו עמדה רחל להגיע אחרי־הצהריים. שכרתי חדר במלון, ובשעה היעודה נסעתי בספינת־האוטובוס לתחנה־הר־כבת. ומשם נסעתי באוטובוס לנמל־התעופה הקטן, המצוי על היבשה, במרחק די ניכר מן העיר.

המטוס הגיע בדיוק נמרץ. עמדתי על המירפסת וצפיתי בנוסעים היורדים ממנו. לא התרכזתי בנוסעים הראשונים, מפני שרחל היא תמיד בין האחרונים, אם לא האחרונה, אך האחרונה ירדה, ועוד האחרונה־אחרונה, ורחל איננה.

ביקשתי את דייל־הקרקע לגשת למטוס ולערוך בו חיפוש יסודי. אולי נרדמה ונשארה בו? הדייל, שסבר שאני קצת תימהוני, אך נאות, חיפש ודיווח: ניינטה. לא־כלום. בדקנו ברשימת הנוסעים. סניורה אבנרי היתה רשומה ברשימה של אותה טיסה, אך היא לא הגיעה לטיסה בנמל־התעופה ברומא.

הייתי אובר־עצבות. רחל לא ידעה באיזו [illegible] היתה לה כל אפשרות להתקשר עימי, א[illegible] חיכיתי רבע שעה, חצי שעה והתייאשתי. חז[illegible] שומם וריק. כל הנוסעים כבר נסעו מזמן. חכיתי [illegible] לחזור העירה.

לפתע שמעתי את שמי. „סניור אבנרי" קרא מישהו: ה[illegible] אין לקראתי. יש שיחת־טלפון בשבילי מרומא.

חזרתי לבית־הנתיבות, וקול נשי איטלקי עדין שאל לזהותי. אחר־כך מסר לי ששאשתי נתקעה ברומא ושאיחרה לטוס לוונציה. אחר־כך נמסרה השפופית לרחל. אין לה ברירה אלא לבוא ברכבת. זו תגיע בארבע בבוקר לתחנת ונציה. מסרתי לה את מיספר־הטלפון של המלון שלי.

נותר לי ערב פנוי. למרבה המזל פגשתי בוונציה בניבה מכפר־סבא, נערה פיקחית ויפהפיה. הזמנתי אותה לארוחת־ערב. אני זוכר את בואנו לכיכר סאן־מארקו. ניבה לבשה חליפת־מיכנסיים לבנה אופנתית, וכאשר הופענו בכיכר הענקית הופנו אלינו (כלומר: אליה) כריבוא זוגות־עיניים. גם במושגים איטלקיים, ניבה מכפר־סבא היתה נערה יפה מאוד־מאוד.

מסתבר שניבה גרה במסטרה, העיירה שעל היבשה מול ונציה. מכיוון שהיה לי זמן בשפע, אכלנו בנחת. סמוך לחצות עלינו לאוטובוס הצף. הפלגנו לתחנת־הרכבת. כג'נטלמן ישראלי מושלם נסעתי עמה ברכבת עד למסטרה הסמוכה, דאגתי שתגיע בשלום הביתה וחזרתי למלון שלי ברכבת ובסירה. יחד עימי היו בסירה אחרוני מבלי־הערב, עייפים אך מרוצים. כמה זוגות צעירים וחבוקים הסתודדו בפינות אפלות.

לא היה כראי לישון. שכבתי על המיטה, קראתי קצת בספר, ובשעה שלוש קמתי וניגשתי לתחנת האוטובוס הצף. היתה זאת נסיעה עגומה. בסירה היו רק שלושה־ארבעה פועלים משכימי־קום, שעיניהם היו עצומות למחצה, וגוון עורם אפור־חיוור. אשה וקנה מילמלה לעצמה. הייתי עייף.

הרכבת מרומא הגיעה במועדה. מאז ימי בניטו מוסוליני הרכבות האיטלקיות מדייקות. (כך למדתי עוד בילדות: מוסוליני לא טוב, אבל הוא גרם לכך שהרכבות האיטלקיות תגענה בזמן והוא ייבש את הביצות הפונטיות ליד רומא.)

הנוסעים ברכבת היו מעטים. הם מיהרו לרדת ולצאת. ידעתי שרחל תרד אחרונה. אבל אחרוני־האחרונים ירדו מזמן, ורחל איננה.

השמעתי לעצמי כמה קללות חרישיות, ברוסית ובערבית, ועליתי לרכבת. הייתי בטוח שהיא יושבת באחד הקרונות וישנה. עברתי מקרון לקרון, הסתכלתי בכל בתי־השימוש, והילדה איננה. לא היה מה לעשות. חזרתי לתחנת האוטובוס הצף, עליתי וקיללתי כדי להתעורר. בסירה היו כמה שומרי־לילה שסיימו את עבודתם, כמה פועלים שמיהרו לעבודה. על פני כולם היתה הבעה של עגמומיות אינסופית.

רצוץ, עייף ומיואש הגעתי למלון, שם קיבל אותי פקיד־הקבלה בפנים צוהלות. סניורה אבנרי טילפנה ומסרה שהיא מחכה לי בתחנת־הרכבת.

הייתי מוכן לטפס על הקיר, לשבור אגרטל מן המאה השניה לפני הספירה, משהו. תחת זאת חזרתי לתחנת האוטובוס הצף, הפלגתי בסירה לתחנה, בחברת אחיי־לצרה העגומים. השעה היתה בסביבות 05.00.

ושם, בתחנה השוממה לגמרי, לברה בחלל הגדול והריק, ישבה רחל אבנרי על ספסל, כמו ילדה אבודה.

זעמי בער בי להשחית, אך התאפקתי. הייתי עייף מדי. לא אמרתי מילה. לקחתי את מיזוודתה, הובלתי אותה לתחנת האוטובוס הצף, וכך נסענו למלון בלי אומר ודברים.

עד כאן הסיפור שלי. עכשיו הסיפור שלה.

היא הגיעה לנמל־התעופה בלוד בזמן. היא עלתה למטוס בזמן. היא הגיעה לרומא בזמן. ושם ביקש הפקיד בביקורת־הדרכונים: תעודת־בריאות, בבקשה.

בימים ההם היה צורך בתעודה על הרכבות שונות. ככל שרחל שונאת אוניות, היא שונאת זריקות והרכבות יותר. היא לא הלכה לקבל הרכבה.

מצטער, אמר הפקיד באיטלקית. אין הרכבה, אין כניסה [illegible] אוטומטית [illegible] חוק מאוד ונידח [illegible] נאם האיטלקי ארוכות [illegible] מוכן להשחית את הופעתה של [illegible] הוא מוכן להעניק לה את ההרכבה [illegible] מצנע יותר בגופה.

בת־הרופא נכנעה להוראותיו של איש־הרפואה, כפי שלמדה מילדות, ואחרי נאומים רבים, קריאות־התפעלות והצהרות על אהבה גדולה ויוקדת בוצעה ההרכבה. ואז הזמין אותה האיש בסינר הלבן לבלות עימו כמה ימים ברומא.

לשווא הוריעה לו רחל שהיא נשואה, שבעלה ממתין לה בוונציה, שעליה לתפוס את המטוס לשם. האיש התעקש, אהבתו היתה גדולה מכדי להתחשב בקטנות מעין אלה. כאשר נוכח לדעת כי אהבתו העזה אינה נענית, תבע תשלום עבור ההרכבה. לרחל לא היו לירטות. האיש סירב לקבל מטבע זר. היה צורך ללכת אל אשנב הבנק, באגף אחר של בית־הנתיבות, להחליף כסף,לחזור לחדר־המרפאה, לשלם.

כשהגיעה לבסוף לדוכן הצ'ק־אין של הקו לוונציה, נמסר לה כי המטוס המריא מזמן. אין מטוס אחר לוונציה. איך אפשר להגיע? אולי ברכבת. זו מגיעה לוונציה בבוקר. ברוב אדיבותה הסכימה הפקידה להתקשר עם בעלה של הסניורה בנמל־התעופה בוונציה.

רחל יצאה לרומא, קנתה כרטיס ברכבת. נותרו לה כמה שעות עד ליציאה. היא לא הכירה איש ברומא. כך השתרכה ברחובות הלוהטים של חודש אוגוסט. השעות עברו לאיטן. לבסוף הגיעה לרכבת.

הרכבת היתה מלאה במישפחות איטלקיות, שהתווכחו ביניהן בלהט ובקולי־קולות, אכלו ושתו. הילדים התרוצצו והרעישו. לבסוף הכל נרדמו. גם רחל.

לפתע התעוררה. הרכבת עצרה בתחנה. השלט הוריע: „ונציה מסטרה". כולם אספו את מטלטליהם וירדו. בבהלה נטלה את מיזוודתה וירדה לרציף. שם חיפשה את בעלה. אך הבעל,ימח שמו, לא היה.

השעה היתה ארבע בבוקר. התחנה התרוקנה במהירות. לבסוף מצאה פועל־רכבת בודד, וזה הסביר לה, בתנועות־ידיים, כי איננה נמצאת בוונציה, אלא במסטרה, שהיא פרבר של ונציה. איך להגיע לוונציה? בעוד שעה תצא רכבת מקומית. מישהו עזר לה לטלפן למלון ולהודיע על בואה.

לבסוף, בחמש בבוקר, אחרי תלאות נוראות ומזוויעות, הגיעה לתחנת וונציה. היא המתינה לו, מיואשת, עד שהופיע הבעל הארור. ואז, אחרי כל הדברים הנוראים שקרו לה, היתה לו החוצפה התהומית לכעוס עליה ולא לדבר עימה לאורך כל הדרך למלון!

ז'בוטינסקי והפצצות בשוק

שלמה בן־שלמה, אחד מוותיקי לח"י, מספר את הסיפור הבא על פגישתו עם זאב ז'בוטינסקי בפולין בסוף שנות ה־30. בן־שלמה, יליד בולגריה, שהגיע אז חבר־אצ"ל, נשלח לפולין לקורס־קצינים של האירגון (הקורס הזה התנהל בחסות הצבא הפולני. ז'בוטינסקי האמין שלציונות ולאנטי־שמים יש אינטרס משותף להעביר את היהודים מן הפזורה לארץ־ישראל. לכן רגל בשיתוף־פעולה עם הצמרת האנטי־שמית של הצבא הפולני דאז).

ז'בוטינסקי אמר לבן־שלמה שאין דעתו נוחה מפעולות אצ"ל בימים ההם. בניגוד לאגדות הנפוצות בימינו, והמשפצות את תולדות אצ"ל, נהג האירגון אז להטמין מיטענים־נפץ בשוקים הערבים, בתגובה על פעולות ערביות נגד יהודים. מיטענים אלה הרגו בסיטונות עשרות אזרחים חפים מכל פשע, גברים נשים וטף.

ז'בוטינסקי

אסור לעשות דברים כאלה, אמר ז'בוטינסקי, שהיה המפקד הראשי של אצ"ל. צריכים להודיע לציבור הערבי מראש שעומדים להטמין פצצה בשוק.

ז'בוטינסקי לא היה איש טיפש או תמים. הוא הבין, בוודאי, שהודעה כזאת מראש תשים לאל את מטרת הפעולה, ותסכן את מבצעיה. אך אי־הפגיעה באזרחים היה חשוב לו יותר.

אפשר לטעון כי הדבר בא על תיקונו עם בואו של מנחם בגין מפולין. מאז הקפיד אצ"ל על מסירת הודעות מוקדמות על פיצוצים, והקפיד שלא לפגוע באחרים חפים־משפע (מלבד התקלה ההיסטורית בעת פיצוץ מלון המלך דויד).

אך קביעה זו אינה נכונה כל־כך. היא נכונה רק לגבי פעולות אצ"ל נגד השילטון הבריטי. בפעולות נגד האוכלוסיה הערבית המשיך אצ"ל שלא להבחין בין לוחמים ולא־לוחמים, בגרים ונשים. הדבר בא לידי ביטוי בכמה וכמה פעולות גדולות בראשית מילחמת תש"ח, שהגיעו לשיאן בטבח דיר־יאסין.

ז'בוטינסקי לא היה מסכים לכך לעולם. אך תורת ז'בוטינסקי משמשת כיום קישוט למגמות שונות מאוד, כשם שתורת קארל מארכס משמשת כיום קישוט למישטר שכל דמיון בינו ובין רוחו ההומאנית של מארכס הוא מיקרי בהחלט.

[illegible]י המערך על סיכוייהם ערב
[illegible]צבעה, מדוע חשד אהרון פאפו ביוסי שריד
[illegible]ר נמצאה האבידה בחיאטרון החיפאי

[illegible] מה יהיה הלקח האישי שלך?"
[illegible]שיב לו פרס, מועמד המערך
[illegible]אשות־הממשלה: "למה שאח־
[illegible]שוב בכיוון השאלה שלך? יש לי
תוכניות שהמערך ינצח. אין לי
תשובה אחרת ברזרבה."

■ **אבא אבן**, המיועד לתפקיד סגן־ראש־הממשלה, השיב לאותה השאלה: "זה יהיה נגד חוקי הטבע. אפילו **מינה צמח** מרשה לנו הפעם לנצח. אם יבין יאמר זאת, אחשוב שהוא יצא מדעתו."

■ **יצחק רבין**, המיועד לתפקיד שר־הביטחון, השיב: "איני רואה מקום לשאלה."

■ **מרדכי** ("מוטה") **גור**, ענה: "אני לא מעלה על דעתי בכלל אפשרות כזאת. זה נראה לי לא מתקבל על הדעת. אנו מתכוננים לניצחון."

■ **משה שחל**, ראש מטה ההסברה, היה אף הוא **בדעת** חבריו: "בהתחשב במצב הכלכלי, הביטחוני והחברתי, זה לא נתפס שהליכוד ינצח."

■ **ישראל קיסר**, מזכ"ל ההסתדרות, סירב להתנבא:

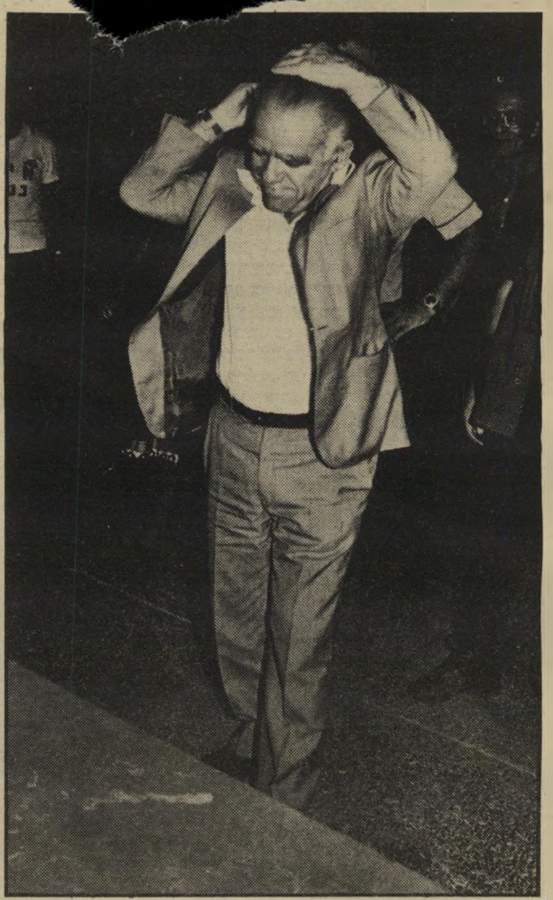

יצחק שמיר ראש־הממשלה, בא לאסיפת הליכוד. הוא עמד במשך שעה ארוכה בצד וחיכה עד שכל חבריו, השרים והמכובדים האחרים, יעלו לבימה. הוא היה האחרון בתור. דקות ספורות לפני שעלה לבימה, סירק את שערו, ורק אז טיפס על מדרגת־האבן וצעד לכיוון הבימה, כשתשואות הקהל מלוות אותו. שמיר היה היחידי כמעט מבין שרי חירות שבא למקום כשהוא לובש מיקטורן. בהמשך הערב החם הסיר אותו.

■ האסטרולוג **הרצל ליפשיץ** היה בטוח שהמערך ינצח בבחירות ושפרס ירכיב את הממשלה הבאה. "אילו **יצחק שמיר** היה בא להתייעץ איתי, הייתי אומר לו שלא יקבע את הבחירות לתאריך זה, כי הכוכבים הם לצידו של פרס."

■ **שבח ויס**, ח"כ העבודה החיפאי, טען בזמנו שקביעת מועד הבחירות ל־23 ליולי הוא רע למערך, מפני שמדד יוני, המתפרסם באמצע חודש יולי, הוא תמיד נמוך. הפרופסור ניסה אז לעניין בתיאוריה שלו את חבריו למיפלגה, אך לא הצליח לשכנע אותם בכך. בשבוע שעבר הסתבר לו, שאם הליכוד חשב כמוהו — הרי שהיה זה מקח טעות.

■ עורך־הדין **אהרון** ("רוני") **סאסו** היה נרגש מאוד כשפתח את המעטפה. במקום שם השולח נכתב: "העם דורש ליקוד." מתוך המעטפה הוא שלף גזר של עיתון חדשות, שבו הופיע מאמר שלו בעניין יחס המערך **לשושנה וליסה פרין**. המאמר פורסם בתחילת החודש ומישהו גזר אותו, הוסיף בשוליו בטוש אדום וכתב יד רהוט קללות ונאצות נגד פאפו. ביניהן: "העם רוצה ליקוד ולא ליכוד." ביום השני שעבר צפה פאפו בתשדירי תעמולת־הבחירות ולפתע ראה את **גברי בנאי** אומר לשני חבריו משלישית הגשש החיוור. במערכון מטעם המערך: "העם דורש ליקוד." פאפו נזכר במיכתב שקיבל, ומייד חיבר אחד לאחד ומסקנתו היתה: המיכתב נכתב במטה המערך ונשלח משם. כאשר סיפר על כך לחברים, הם העירו לו שזהו בוודאי ח"כ יוסי שריד. פאפו חש אי־נוחות והחליט לבדוק את העניין. מכיוון שהוא אספן של פתקאות שונות, הוא מחזיק אצלו פיתקה ששלח לו שריד. בחודש נובמבר 1977 ייצג פאפו את הסיעה הערבית שהיתה קשורה במערך. בראשה עמד השייח' **ג'אבר מועדי**. הסיעה דרשה לקבל מנדט נוסף, על חשבון המערך. בדיון בפני ועדת הכנסת ייצג את המערך עורך־הדין **זאב טריינין**, היועץ המישפטי של המיפלגה, ואחיו של האלוף (מיל') **אברהם** ("אברש'ה") **טמיר**. אחרי שפאפו גמר את נאומו, שלח לו שריד פתק בזו הלשון: "היה לך טיעון מזהיר, בלי שים לב להיותו מבוסס או חסר אחיזה. לעיתים נדירות אני נהנה מהרצאת הדברים. ברק הטיעון שלך מתבלט עוד יותר עכשיו, בעצם רגעים אלה." פאפו ברק ומצא שאין כל רימיון בין כתב־ידו של שריד וכתב היד של מי שהשמיץ אותו. בכל זאת סיים פאפו את העניין במישפט מפורסם: "כפי שאמר **זין זיאק רוסו**: העלבונות הם הנימוקים של אותם שאינם צודקים."

■ המורה שושנה פרץ מקריית־שמונה טרם אמרה את המילה האחרונה. האם. שיחד עם בתה, ליסה, שיגעה את המדינה לפני שבועיים, אומנם סירבה למסור את גירסתה על הפרשה לעיתונאים, אך ניאותה לגלות שהיא מתכוונת לכתוב ספר על הפרשה האחרונה ועל כל קורות חייה.

■ **יובל נאמן**, שר־המדע, ערך ביקור בכלא רמלה. הוא התקבל על־ידי הנוכחים בכיר־כת "ברוך־הבא. ענה להם נאמן: "ברוכים הנמצאים."

■ **אהוד יערי**, כתב הטלוויזיה לענייני ערבים, אסף

רחל קרמרמן בתו של השר יעקב מרידור, ביחד עם סגן־השר דב שילנסקי, השניים באו לאסיפת־העם שאירגן הליכוד בכיכר מלכי־ישראל בתל־אביב. הם עלו לבימה וישבו ביחד עם כל המוזמנים, עד שהתעייפו מן הנאומים וירדו למטה, התיישבו על ספסל־האבן סמוך לבימה המרכזית. שם, כך טען שילנסקי, הוא יכול למגוש ולשוחח עם ידידים. רק צלמת העולם הזה ניצבה לצד הבימה וצילמה את הבאים והנואמים. הצלמים והעיתונאים הרבים שהיו בכיכר נאלצו להסתפק בעמידה על מדרגות בניין־העיריה. הם לא הורשו להתקרב לבימה ולשוחח עם המכובדים שהיו ברחבה. ראשי הליכוד התווכחו ביניהם על הערכת מיספר הבאים לכיכר. דובר עיריית תל־אביב, רוני רימון, לא הסתפק בתשובות המשוערות שקיבל, עלה לקומה ה־12 כדי לצפות מהחלון על הנוכחים בכיכר. חלקה הגדול, מאחורי העץ הצומח במרכזה, היה ריק. אבל גם רימון המנוסה סירב לנקוב במיספר הנוכחים.

דויד קראוס המפקד החדש של מישטרת תל־אביב (מימין) היה רגוע ביותר בעת עצרת הליכוד בכיכר מלכי־ישראל. הוא לא התרגש, לא הירבה לשבת בחפ"ק (חדר פיקוד קדמי) וגם לא נענה לבקשת דוברו, עדי גונן, שהציע לו לשוחח עם עיתונאים על היערכות המישטרה בכיכר לרגל ההפגנה. קראוס קרא למפקד מרחב הירקון, יעקב חביב וביקש ממנו שהוא ידבר עם העיתונאים. ניצב מישטרה נוסף, צבי בר, בא אף הוא לראות מקרוב מה מתרחש בכיכר. בר, קצין אג"מ של המישטרה, היה בין הראשונים שלחצו את ידו של השר אריאל שרון, כשזה עלה לרחבת המוזמנים.

„נמתין לבוקר שאחרי ואז נהיה הרבה יותר חכמים."

■ **חיים ברילב**, מזכ"ל המיפלגה, היה אף הוא ברי־עה שאין להתנבא: „את ההערכות נשאיר לאסטרולוגים. אני מקווה שננצח."

■ תשובה מסוג אחר נתן הפרופסור **שלמה בן־עמי**, ראש בית־הספר להיסטוריה באוניברסיטת תל־אביב, המקורב לפרס, שהוזכר כמועמד להיות שר־החינוך: „אם יקרה דבר כזה, אין לי ספק שיהיה שידוד־מערכות. בצמרת תהיינה תזוזות. תצוץ הנהגה חדשה."

ביקורות מראשי המדינה על הספר המשותף שכתב עם **זאב שיף**, הסופר הצבאי של הארץ. שעניינו הכישלון הישראלי במילחמת־לבנון. כשפנה אל **רפאל** („רפול") **איתן**, רמטכ"ל המילחמה, ענה לו זה בקצרה: „אני לא קורא ספרים." **אריאל שרון**, שר־הביטחון דאז, התייחס לספר בראיון טלוויזיוני בארצות־הברית: „ישראל היא מדינה דמוקרטית וכל־אחד רשאי לכתוב בה הכל." העיר על־כך יערי: „לדבריו אלה אני מסכים בכל לב." יערי ביקש לדעת אם **מנחם בגין**, ראש־הממשלה דאז, קרא את הספר. בגין סירב להגיב, אך **יחיאל קדישאי** רמז ליערי שבגין אכן קרא את הספר. יערי אומר, שהוא מאמין לבגין, הטוען שהמילחמה היתה צריכה להסתיים בתוך זמן קצר. יערי סיפר שביום פרוץ המילחמה טילפן בגין לאשתו המנוחה, **עליזה**, ואמר לה שהכל יגמר בתוך 48 שעות.

■ בתיאטרון העירוני חיפה מתכוונים לכתוב מחזה מרתק על מה שאירע שם באחרונה. תחילתו במיבחן־בימה שעשה התיאטרון לשחקנית צעירה ואלמונית שהיתה אמורה לככב במחזה חדש נמר רובץ בשער. עשרות יפהפיות חיפאיות באו למיבחנים, שערך הבימאי **מיכאל** („מיקי") **גורביץ**. שמה של הצעירה שנבחרה להופיע נרשם על פיסת־נייר, שהחזיקה בידה עוזרת־הבימאי. אבל למרבה הצער, הפתק אבד ואיש לא זכר את שמה או את כתובתה של הנבחרת. אנשי התיאטרון פנו לעזרת הרדיו, שפירסם את העניין, גם אז הוזכה המאושרת כתפקיד לא הגיעה. השבוע צילצל הטלפון במישרדו של מנהל ההצגה, **עמוס מרוז**, וקול נשי הסביר שכבר שבועיים מנסים להשיג אותו. מרוז ביקש לדעת במה העניין, והיא פתחה ואמרה: „שמי **נירית**, אני אחותה של **דסנת הרסז**..." היא לא הספיקה לסיים את דבריה, כשמרוז נזכר שזהו שמה של השחקנית שהם מחפשים. הוא ביקש לדעת איפה נמצאת אחותה „כאן, לידי, בתא הטלפון הציבורי על הכרמל," אמרה נירית. מרוז עזב הכל, רץ החוצה ודהר על קטנועו בדרך לשתי הבנות. אחר־כך הוא הביא אותה לאחר כבוד לתיאטרון.

■ **דליה שימקו**, שחקנית התיאטרון והקולנוע, קיבלה את הצעתו של **עומרי ניצן**, בימאי התיאטרון החיפאי. היא יוצאת לשנת לימודים בבית־הספר לאמנות־הבימה באנגליה, וכש־תסיים את לימודיה היא תתקבל לצוות שחקני־התיאטרון החי־פאי, שבמיסגרתו היא הופיעה בשנתיים האחרונות.

■ השחקן **דודו טופז** למד את הלקח. בבחירות האחרונות הוא אמר שהוא הצביע למען עצמ־אות, רשימתו של הפרופסור **עזרה זוהר**, הפעם הוא הצביע מערך.

■ המחזאי **יהושע סובול** זכה לקבלת־פנים נלהבת בברלין, בכבכורת גטו, מחזה שלו המועלה שם. מרוב שימחה הוא שינה את התוכניות ויצא עם אשתו, **עדנה**, לחופשה קצרה בפאריס, ער לבחירות.

■ עורך־הדין הירושלמי **אברהם ברדיוגו** סיפר את הבדיחה הבאה: שאלו ערבי בעד מי הוא מצביע. תשובתו: „כך." השומע הנרהם ביקש הסבר, ואז ענה הערבי: „איך לא? הוא היחיד שהבטיח לטפל בנו."

■ ח"כ חרות **דב שילנסקי** נתן לחייל טרמפ במכוניתו. מכיוון שהבחירות עמדו בשער, התעניין שילנסקי לדעת בעד מי מצביע החייל. זה ענה לו שהוא החליט לתמוך בשינוי ושאין טעם לנסות לשכנע אותו שיצביע עבור מיפלגה אחרת. ענה לו שילנסקי: „אני להיפך. אותי אפשר לשכנע. תנסה."

פסוקי השבוע

● **אנט דולצ'ין:** „לא רק שבעלי הוא איש ליכוד. הוא גם מעשן — ואלה הם שני הדברים הגרועים ביותר."

● **השחקנית רחל מר־בום**, בעצרת של המערך: „יש לי רגל שבורה, אבל אני מוכנה ללכת ברגל קילומטרים, ובלבד לעזור לניצחון."

● **יושב־ראש מיפלגת העבודה, שימעון פרס**, על מוכ"ל ההסתדרות: „ישראל קיסר הוא אחד האנשים האינ־טליגנטיים ביותר שאני מכיר."

● **הנ"ל**, על משה שחל: „הוא אחד מעורכי־הדין המעולים ביותר שאני מכיר."

● **ראש עיריית פתח־תיקווה, דב תבורי**, בתשובה למיכתב ששלח לו תושב העיר: „נטלתי על עצמי את המשימה הלא־נעימה לקרוא את המלל המבולבל במיכתבך."

● **הרב מאיר כהנא:** „אנחנו יושבים פה במדינה וסרטן בחיקנו. הסרטן מתפשט. שם הסרטן: ערבים. הם מתרבים כמו ארנבות. הם מולידים שישה בכרס אחת, וזה לא צחוק."

● **הנ"ל:** „בנאום הראשון שלי בכנסת אני פונה לתופיק טובי ואומר לו: ביום הזה, טובי, התחלת לצאת מהארץ."

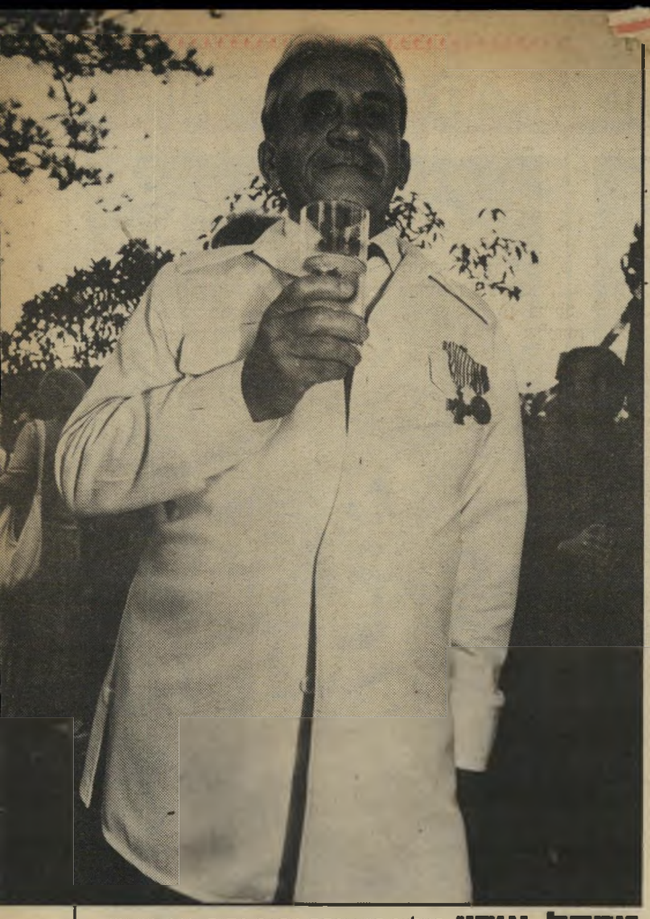

מרסל שרון המלצר המפורסם מקפה כסית, היה השבוע חגיגי במיוחד. הוא הוזמן כאורח למסיבת יום־המהפכה בשגרירות הצרפתית, ובא לשם כשהוא לבוש במיקטורן לבן. על הכיס השמאלי של המיקטורן תלה את המדליות שקיבל במילחמת העולם השניה. אלה הם עיטורים מן הגבוהים בצרפת. מרסל הוא צרפתי במוצאו והצטיין בקרבות נגד הגרמנים.

ז'ק דופון שגריר צרפת בישראל ורעייתו ערכו השבוע מסיבה לכבוד יום השנה ה־195 למהפכה הצרפתית. יום המהפכה, שבו נכבש מיבצר הבסטיליה, חל ב־14 ביולי, אך השנה היה תאריך זה ביום השבת, לכן החליטו הזוג דופון לערוך את המסיבה ביום הראשון, ה־15 ביולי, מתוך התחשבות בקדושת־השבת. לכל המוזמנים שהתקשרו לברר אם אין טעות בהזמנה, הודיעה מזכירת השגרירות שאכן, הקוקטייל נקבע ל־15 בחודש, ואין זו טעות. בני־הזוג דופון עמדו במשך שעה ארוכה בכניסה לגן הבית ולחצו את ידי עשרות המוזמנים. בגלל סמיכות האירוע לבחירות, באו למקום פוליטיקאים רבים, שהתפנו לרגע.

מנחם הורביץ הוא העיתונאי הישראלי הצפוני ביותר. הוא מתגורר בקריית־שמונה ומדווח משם לעיתונים הבאים: חדשות, הארץ, ג'רוזלם פוסט ולעיתים גם הצופה. הוא כתב גלי־צה"ל בצפון וגם עובד כפרי־לאנס עבור סוכנויות־ידיעות זרות. הורביץ חובש־הכיפה מצוייד היטב בכל המיכשור האלקטרוני הדרוש לעיתונאי. כשהוא מסתובב ברחובות קריית־שמונה הוא מצוייד בטלפון אלחוטי, כדי לא להחמיץ שום פניה טלפונית. הורביץ בן ה־28 הגיע לקריית־שמונה כמורה בישיבת־הסדר בעיר, החל את עבודתו ככתב גלי־צה"ל ותפס את מקומו של יורם המיזרחי, שהתגורר במטולה עד שיצא לקנדה.

יוסי רוט צלם הצהרון ידיעות־אחרונות, בא השבוע לאסיפת הבחירות של הליכוד בכיכר מלכי־ישראל בתל־אביב חבוש קסדה של אופנוע. רוט נוהג לנסוע בתוך העיר על טילון קטן, כדי להגיע במהירות לכל מקום. הוא החנה את הטילון ליד כיכר מלכי־ישראל ומיהר להתחיל לצלם. כשהקסדה עדיין על ראשו. אחר־כך הסביר בחיוך שהקסדה נועדה גם לשמש לו להגנה, במיקרה שהקהל הרב שהיה במקום היה מתחיל להתפרע.

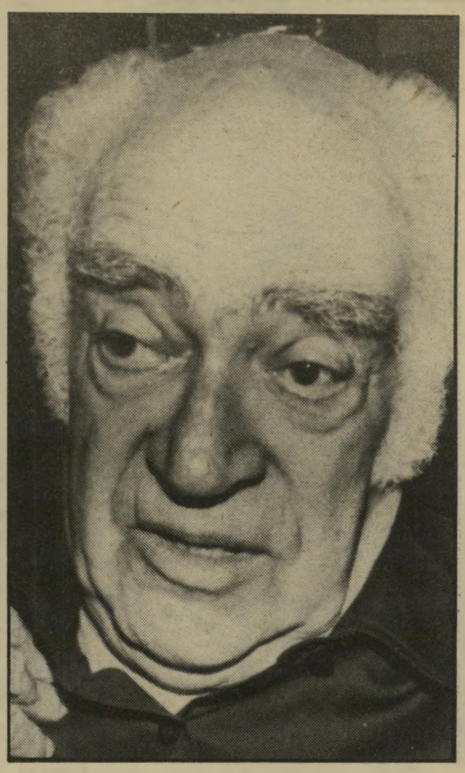

שימעון פינקל:

„היום הם בעד זה, ומחר בעד אחר!"

מעולם לא השתתפו כל־כך הרבה שחקנים בתשדירי־הבחירות כמו הפעם. שלושת הגששים, ספי ריבלין, מירי פביאן, אתי שילוני, רותי פרמינגר ואולי היו עוד כאלה שלא שמתי לב אליהם ולא הזכרתי את שמם. קשה מאוד למדוד את מידת השפעתם של אותם השחקנים על הבוחר ועל תוצאות הבחירות. אבל האם מבחינה מיקצועית הם עשו עבודה טובה? את שאלתי היפניתי לשחקן הוותיק שימעון פינקל.

אני חושב שהופעתם הייתה מיותרת. אני מתפלא מאוד על המיפלגות שהזמינו אותם בכלל, ואני מתפלא על השחקנים שהסכימו לקבל את העבודה.

● **אני מניחה שלפחות חלקם, אם לא כולם, התייחסו לעניין כאל פרנסה.**

נכון שצריך להתפרנס, אבל איך להתפרנס זה באמת לפי מצפונו של כל אחד ואחד. לפי דעתי, שחקן שמכבד את עצמו לא צריך לעשות את העבודה הזאת.

● **ואם במיקרה העבודה הזאת תאמה גם את השקפתו הפוליטית של השחקן המסויים?**

אני לא כל־כך מאמין בהשקפות הפוליטיות של שחקנים. הם מטיבעם לובשים צורה ופושטים צורה. היום הם בעד זה ומחר בעד משהו אחר.

● **לך, למשל, אין השקפה פוליטית?**

כל חיי אני לא שייך לשום מיפלגה, וככה גם אמשיך.

● **ונחזור אל השאלה המקורית שלי: הם שיחקו טוב, עשו עבודה טובה?**

לא התרשמתי שזו עבודה טובה. זו עבודה חלטוריסטית.

● **אבל היה מישהו ששיכנע אותך יותר מבולם?**

אף אחד לא שיכנע בכלום. כל התעמולה הזאת מיותרת, לפי דעתי. כל אדם חושב ידע, גם לפני ספי ריבלין ולפני הגששים, עבור מי הוא יצביע.

נתיבה בן־יהודה:

„אני לא מאמינה במישחק, אז למה שאשפיע?"

אני מניחה שגם הפעם היו אנשים שלא הצביעו או ששמו בקלפי פתק לבן, אלא שאף אחד לא היה מוכן להודות בכך. ובוודאי לא לפני כלי התיקשורת. אף אחד – מלבד נתיבה בן־יהודה, המודה בפה מלא שהיא לא נותנת את קולה לאף מיפלגה אחת. שאלתי אותה מדוע.

כי כל הזמן יש לי הרגשה שעובדים עלינו. מישחק־הכוחות איננו נקי, ואני לא רוצה להשתתף בו.

● **איזה מישחק היית רוצה לראות?**

הייתי רוצה שכל אחד מ־120 חברי־הכנסת יתן דין־וחשבון שוטף לאלה שהכניסו אותו לכנסת. אומנם פה ושם זה קורה — אורי אבנרי, בזמנו, שולמית אלוני וגם מרדכי בן־פורת. אבל הם לא מספיקים. צריך שכל הסיסטמה תינהג כך. לא מעניין אותי לראות שיושב בכנסת ח"כ שצריך לקבל החלטה, מגרד בראשו ומחליט על המקום, כלי לשאול את אלה ששלחו אותו לשם.

● **ובכל זאת, זו ההזדמנות היחידה שלך כאזרחית להשפיע.**

אני לא מאמינה במישחק הזה, אז למה שארצה להשפיע? וזו לא הפעם הראשונה שאני לא מצביעה. תיכף מההתחלה ראיתי שזה בלוף, ולכן מעולם לא הצבעתי. אני אומנם הולכת לקלפי, מחתימים לי את תעודת־הזהות ואז אני נכנסת מאחורי הפרגוד ושמה פתק לבן.

● **אז־קי, אז את לא מצביעה. אבל לפחות איכפת לך קצת מי יזכה?**

מה איכפת לי? הליכוד בעצמו מודה שאין לו אנשים מוכשרים, ולמערך אני לא יכולה לסלוח על השגיאות הנוראות שהם עשו, כשנתנו להם צ'אנס להקים מדינה.

● **אז למה שלא תצביעי למיפלגה קטנה, לשולמית אלוני או למרדכי בן־פורת, שלפי דעתך כן נותנים דין־וחשבון לבוחריהם?**

איזה השפעה יש להם בכלל בתוך המישחק הזה?

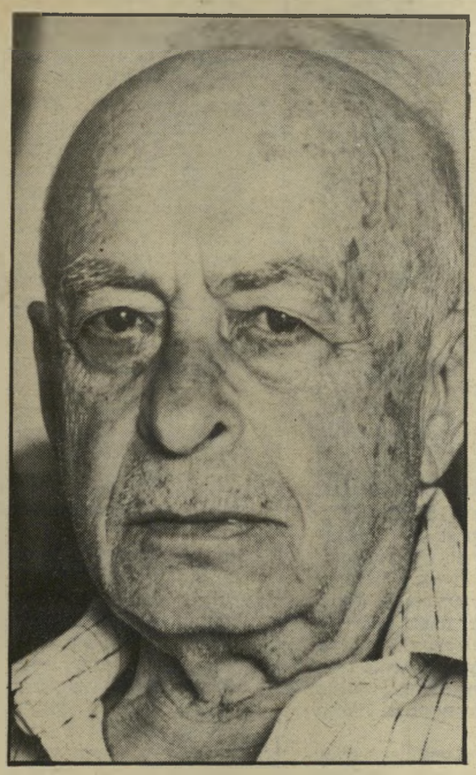

פריץ נשיץ:

„הפרלמנט הראשון הוקם לפני יותר מאלף שנה!"

בחירות, מיפלגות, דמוקרטיה, פרלמנט. אנחנו מתעסקים בזה בכל־כך הרבה תאווה וידענות, שאפשר לחשוב שהמצאנו זאת בעצמנו. הפרלמנט הראשון בעולם הומצא והוקם דווקא באיסלאנד הקרה. שאלתי את קונסול איסלאנד בישראל, מר פריץ נשיץ, על הפרלמנט שלהם.

הפרלמנט הראשון הוקם בשנת 930, כלומר לפני יותר מ־1,000 שנה. מכיוון שהיה הראשון, הוא לא הוקם לפי שום דוגמה, אלא שימש דוגמה לכל הפרלמנטים שבאו אחריו.

● **כמה מיפלגות יש היום באיסלאנד ובכל כמה זמן יש בחירות?**

לא כמו בישראל, באיסלאנד יש חמש מיפלגות, וכמו בישראל נערכות הבחירות בכל ארבע שנים, במיקרה שביניהן לא נופלת הממשלה.

● **מה דעתך על הבחירות בארץ? אני מניחה שאתה מתעניין.**

אני מתעניין מאוד, אבל אני מנוע מלהגיב על עניין זה.

● **כנציג המישטר הפרלמנטרי הכי־יותיק בעולם — יש לך איזה עצות טובות לתת לפרלמנט צעיר כמו שלנו?**

עצות זה עניין עדין מאוד ואני מאוד משתדל שלא לתת אותן.

אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם א

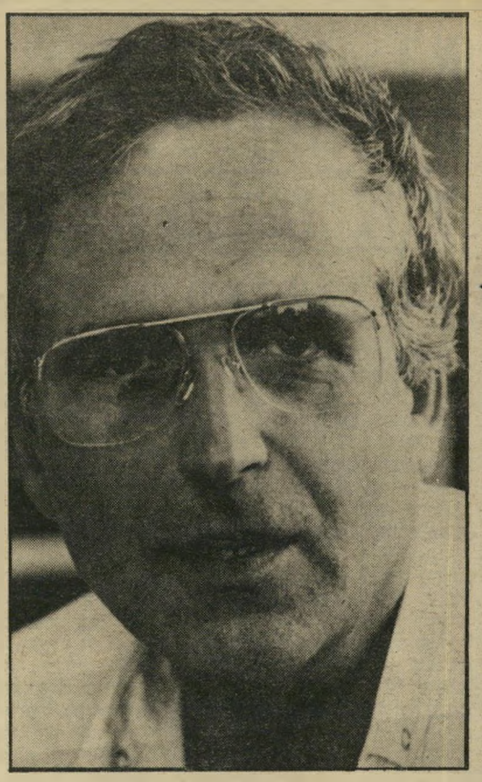

איתמר בורוביץ:

„נושא הביטוח הרפואי אינו מפותח בארץ!"

יותר ויותר אנחנו קוראים בעיתונים על אנשים הזקוקים לניתוחים נדירים, הנעשים אך ורק בחו"ל, בדרך־כלל בארצות־הברית, שיצילו את חייהם. ברוב המיקרים אין החולה או מישפחתו יכולים לעמוד בהוצאה הכספית של מאות אלפי דולארים, ואז פונים לציבור שיתרום. מה עושים אותם שאינם מצליחים לגייס את הכסף, ומה עושים אותם המתביישים לבקש תרומות?

שאלתי את ד"ר איתמר בורוביץ, סמנכ"ל חברת הביטוח הפניקס, מדוע חברות־הביטוח לא בונות תוכנית למיקרים כאלה. אדם ישלם סכום חודשי, ובשעת הצורך תכסה החברה את כל הוצאות אישפוזו וריפויו בחו"ל.

שאלה קשה מאוד שאלת אותי. האמת היא, שכל הנושא של ביטוח רפואי פרטי אינו מפותח בארץ, מפני שקופות־החולים מכסות את הרוב.

● **ובכל זאת, יש מיקרים חריגים שקופות־החולים אינן מכסות.**

נכון, אבל חברות־הביטוח אינן בנויות לעשות תוכניות למיקרים חריגים. בביטוח אפשר להתעסק אם יש לך מיספרים גדולים. יחד עם זאת אומר לך, שלאחרונה היו דיבורים בחברות־הביטוח בעניין ביטוח רפואי פרטי, באופן יותר כולל. לא נגענו בנושא שאת העלית עכשיו. אני לא יודע כמה אנשים ירצו להיכנס לתוכנית שתכסה רק אישפוז וטיפול בחו"ל.

● **אולי הרבה אנשים, איך אפשר לדעת?**

אולי. אף פעם לא בדקנו את הנושא הזה ממש.

● **אולי תעלה אותו בישיבתכם הבאה?**

אני בהחלט אעשה זאת.

שולמית לפיד:

„שש שנים ישבתי סגורה בחדר וכתבתי!"

לאמריקאים זה לקח יותר ממאתיים שנה כדי להציע אשה לתפקיד סגן הנשיא. אצלנו, צ'יק־צ'אק, בפחות מ־60 שנה של אגודת־הסופרים, נבחרה אשה ליו"ר האגודה. שאלתי את שולמית לפיד, היו"ר החדשה, מדוע בכלל רצתה בתפקיד הזה, שהוא בעיקרו אדמיניסטרטיבי, ושבוודאי גוזל חלק מזמנה, שהיה יוכל להיות מוקדש לכתיבה.

זה נכון שהתפקיד יגזול חלק מזמני, אבל עכשיו אני מוותרת ממש ברצון על הכתיבה. שש שנים ישבתי סגורה בחדר, כדי לכתוב את גיא אוני ואת סיפרי האחרון כחרס הנשבר, שיראה אור בקרוב.

הרגשתי שאני רוצה לצאת קצת החוצה, שאני רוצה מגע עם העולם.

● **מה תפקידו של יו"ר אגודת־הסופרים?**

הבעיה המרכזית היא מציאת מקורות־מימון, כדי להמשיך ולקיים את המיפעלים של האגודה, שהם עיתון האגודה מאזניים, שמירת הגינזך הענק שלנו, סדרות הספרים שיוצאות לאור, הפעילות השוטפת של הבית. ויש האיגוד המיקצועי, שצריך לטפח אותו כדי שיתחיל לתת פרי.

● **האם תתני או תיראי לתת גוון נשי יותר לאגודה, שנשלטה כמעט 60 שנה על־ידי גברים?**

את שואלת אם אצבע את הקירות בוורוד? לא. אני באמת לא רואה הבדל בין גבר לאשה בתפקיד הזה.

● **האם יש ייצוג נאות לנשים באגודה, כמה מתוך המיספרים הרשומים באגודה הן נשים?**

באגודה רשומים 370 סופרים — סיפרות יפה, מסאיים ומשוררים. כשליש מתוכם הן נשים.

● **דיבר הרבה לאחרונה על תפקידם של הסופרים בגוש של אנשי־רוח, בהשמעת קול ודעה בעניינים ציבוריים ופוליטיים. מה דעתך על זה?**

אני מניחה שהציפיות מהסופר כאיש־מוסר הן גבוהות. רואים בהם מורי־הוראה, אנשי־מוסר, אפילו איזה נביאים קרמונים. גם חלק מהסופרים עצמם רואה את עצמו באור כזה, ומכאן שהם מעורבים בנושאים ציבוריים שהמוסר הוא מרכיב שלו. אני בהחלט חושבת שיש נושאים בהם הסופר צריך להשמיע את דעתו, כמו נושא הצנזורה באמנות, למשל.

● **ונושאים יותר פוליטיים?**

היתה מעורבות של האגודה בנושא המילחמה בלבנון. הדעה הפרטית שלי אינה קובעת כאן. יש ועד, ועל־ידי הצבעה מחליטים על איזה נושא להגיב וכיצד.

● **ומה דעתך על כך?**

צריך לברוק כל נושא לגופו, ואם מחליטים להגיב — מגיבים.

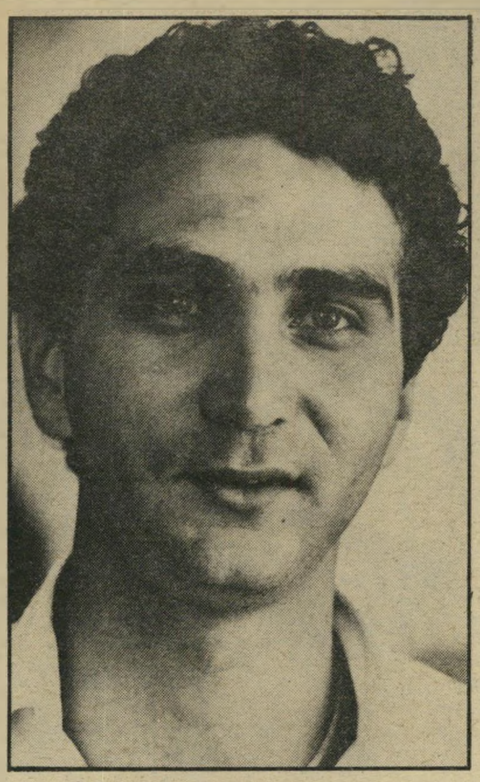

גדי יולוס:

„לקאהיר, דרך אתונה, בגלל מס־הנסיעות!"

הנה, גמרנו את תפקידנו בקלפי. אפשר לנסוע לחו"ל. ראיתי בעיתון מודעה המכריזה על טיסות הלוך וחזור לכל היעדים באירופה, במחיר של $199. זה נראה לי TOO GOOD TO BE TRUE. אז נפגשתי עם איש־העסקים בן ה־27, גדי יולוס, שהוא האיש מאחורי הרעיון. איך זה כל־כך זול? שאלתי אותו.

אנחנו עובדים על מקומות פנויים שנשארים בטיסות של מעוף, ארקיע וסן־דור. יום לפני הטיסה כבר ברור כמה מקומות פנויים נשארו, ואם אדם מחליט להצטרף לאותה טיסה 24 שעות לפני שהיא מתבצעת, הוא משלם רק $199.

● **מה הסיכויים בקיץ למקום פנוי בזה?**

תמיד יש כמה מקומות פנויים, ובחורף בוודאי יהיו הרבה יותר.

● **ובכל זאת, באופן תיאורטי אני יכולה לחכות למקום פנוי כזה במשך שבועיים. לטלסן כל פעם 24 שעות לפני מועד הטיסה, ואז יגידו לי שאין מקום.**

באופן תיאורטי זה נכון. אבל בדרך־כלל זה לא קורה, מחכים יום או יומיים. הטיסות האלה לא נועדו לאנשי־עסקים, שצריכים להיות במקום מסויים בעולם בשעה מסויימת. זה נועד יותר לאנשים צעירים, שלא בריוק משנה להם אם הם יגיעו לפאריס ביום ראשון או ביום שלישי.

● **את התרגיל הזה המציא, כמדומני, פרדי לייקר האנגלי, שאחרי שנה של פעילות פשט את הרגל.**

הוא פשט את הרגל מפני שהחברות הטרנס־אטלנטיות הורידו מחירים ומכרו ממש במחירי־הפסד, כדי להפיל אותו.

● **ולמה שכאן זה לא יקרה?**

זה כן יקרה. הנה, אל־על כבר הורידה את מחירי הטיסה ללונדון ל־$299.

● **אז איך תילחם כדי להישאר בשטח?**

קשה מאד להילחם. בינתיים הנוסעים מרוויחים מהטיסות הזולות שלנו, וגם מזה שאל־על מורידה מחירים. אבל לטווח ארוך, אם הממשלה לא תוריד את הסיבסוד מאל־על ולא תהפוך אותה לחברה עצמאית — תישלל זכות הקיום של מעוף.

● **דבר נוסף שעשית לאחרונה הוא מכירת חבילת־טיול למיזרח הרחוק ב־$999. לפי מה שהצלחתי לברר, המחיר הזול ביותר עד כה לבנקוק, עבור הטיסה בלבד, היה $1,500. איך אתה יכול לתת טיסה, מלון, ארוחת־בוקר ומלווה ב־$999, מה התרגיל?**

עשיתי הסכם טוב מאד עם איגיפט אייר, שהם יטיסו את הנוסע הישראלי מקאהיר לבנקוק ב־600 דולר, עוד $200 עולה להביא את הנוסע הישראלי מישראל לקאהיר, דרך אתונה, ושאר הכסף הולך למלונות (שגם איתם עשיתי עיסקה ניפלאה). אני מרוויח מהעמלות.

● **למה התייר הישראלי צריך לטוס לקאהיר דרך אתונה?**

שילטונות־המס המציאו דרך כדי שלא לעקוף את מס־הנסיעות, וככה זה עולה למטייל עוד $200.

דניאלה שמי

החיילת אדל תמרי, פקידת קצין אג"ם בגולן, לא מוותרת על ההופעה הפאנקיסטית גם במדי צה"ל

צבא פאנק לישראל

קרחת סימטרית וכתומה מותנוסס על ראשה של טוי'איית אדל תמרי, פקידת קצין אג"ם, המשרתת בחיל־התותחנים אי־שם ברמת־הגולן.

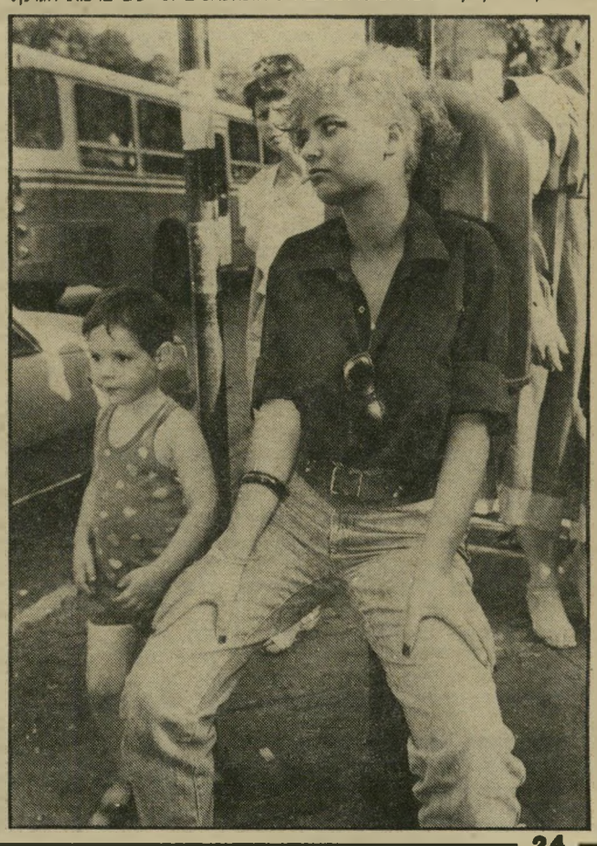

כשהיא עוברת ברחוב, נעצרת התנועה. היא נראית כמו רמזור מהבהב, שיערה צבוע כתום מסנוור, משני צידי ראשה קרחת ובאמצע כרבולת.

כל זה היה טיבעי ומובן אילו אדל תמרי בת ה־19 היתה מתגוררת בסוהו של ניו־יורק או בווסט־אנד של לונדון. כל זה יכול היה להיות טוב ויפה אפילו בקטעים מסויימים ברחוב דיזנגוף או ליד נמל תל־אביב, בסביבות רחוב יורדי־הסירה. אלא שאדל, בעלת הראש המדהים הזה, הולכת לכל מקום כשהיא לבושה במדי צה"ל.

לא, אין היא מתחזה כחיילת, ולמרות שגיונות האופנה, מדי חיילת צה"ל עדיין אינם באופנה, ביחוד כשהם כרוכים בחבישת הכובע המגוחך.

אדל היא חיילת בשירות חובה, המשרתת כפקידת קצין אג"ם בחיל־התותחנים, אי־שם ברמת־הגולן. עובדת שירותה בצה"ל לא מפריעה לה כלל להיראות פנקיסטית גם כשהיא במדים.

„נמאס לי להיות כבולה"

אדל היא טיפוס מיוחד במינו. היא בת־טובים מנווה־אביבים, ילדת שמנת, שאביה איש־העסקים האמיד פינק אותה עד בלי די, בוגרת הגימנסיה היוקרתית אליאנס ברמת־אביב.

בית הוריה נמצא בבניני נווה שברחוב לוויטן בתל־אביב, מהבניינים היקרים ביותר בעיר.

היא מרשה לעצמה לעשות מה שעולה ברעתה, מה שאחרות לא היו חולמות לעשות.

אמה של אדל נפטרה לפני יותר משלוש שנים בגלל שטף־דם במח. אדל, שהיתה קשורה לאמה, נותרה יתומה ומבולבלת. על אביה היא אומרת, ש„הוא עושה מה שבא לו, ולא מספר לי בדיוק. יש לו חברה לחלקי־חילוף לרכב והרבה כסף בבנק."

יש לה אח בן 21, שעליו היא אומרת כי הוא „צנחן וחייל וגיבור", ויש לה אחות בת 29, מנישואיו הראשונים של אביה, שהיא לדברי אדל „נשואה וקצת פחות גיבורה מאחי".

היא סיימה כיתה י"א באליאנס כשבתעודה שלה ארבעה ציונים שליליים, ואז נפטרה אמה באופן פיתאומי. משהו קרה לאדל, והיא מספרת: „לאמא שלי היתה חשובה הבגרות, משום־מה, למרות שלי זה לא היה חשוב. נכנס לי לראש, שלכבודה ולזיכרה של אמי אני חייבת לגמור י"ב, עם ציונים טובים בבגרות. אילמלא אמי, הייתי עפה מבית־הספר. הלימודים שיעממו אותי, המשמעת המגוחכת הנהוגה באליאנס הפריעה לי. בא לי לצאת לחופשי, נמאס לי להיות כבולה בתוך מיסגרת הלימודים.

„היו לי תוכניות לצאת לרחוב, לעזוב את בית־הספר. אבל אז, כשאמי מתה, נכנסתי לאמביציה. באתי למיבחן במתמטיקה והוצאתי עשר. המנהל היה המום. הוא לא האמין שאני מסוגלת להוציא ציון כזה. בכלל, כל הציונים שלי בבגרות טובים, כי זה היה חשוב לי."

בתקופת השמינית החליטה אדל כי

נמאס לה להיות ילדה־טובה־ירושלים. כדי לבעוט במוסכמות, החליטה לגלח את שיער ראשה. היא הופיעה לבית־הספר כשקרחת מפארת את ראשה. תגובת המורים היתה הלם מוחלט.

בדיוק באותה השנה פרצה מילחמת־לבנון. כפי שהיא, קירחת, התפלחה אדל ללבנון, לחפש את החבר שלה. "הצלחתי להבריח את הגבול, הגעתי לבסיס של החבר שלי, ואמרו לי שהוא בתל־אביב. אמרתי לעצמי: אם אני כבר בצפון אשאר בסביבה.

"הגעתי לאכזיב, נזרקתי שם לאיזו תקופה. זה היה שיגעון. הלכתי לבקר את אח שלי — כמו שאני, עם קרחת, באיזה קיבוץ ליד ראש־הניקרה. הוא כמעט התעלף, החביא אותי בחורשה, שאף אחד במשק לא יראה."

מתי חל בה השינוי, מתי הפכה לקירחת ופאנקיסטית?

"הכל התחיל מנערת־תיכון רגילה כשאמא שלי מתה. התחלתי לריב עם אבא שלי, לא היה לי נעים בבית, אז יצאתי לרחוב. התחלתי להכיר את הרחוב, ללמוד להסתדר. הייתי בורחת לחודש מהבית, מסתדרת ברחוב.

"כשעשיתי קרחת, אבא שלי זרק אותי מהבית. לא נבהלתי מזה, ישנתי בפרישמן, בים, ליד סוכת־המציל. היכרתי שם עוד שני זרוקים, תיירים, ועוד ילד, שברח מהבית. עשינו חיים. המישטרה היתה באה בכל לילה ושומרת עליי, כי אבא שלי בכל זאת דאג."

א חר־כך קיבלה אדל צור־גיוס. טיבעי היה לחשוב כי נערה זרוקה כמוה תעשה הכל כדי להימנע משירות צבאי. אבל לא אדל. "התגייסתי לצבא בשיא המוטיבציה, רציתי להיות חיילת מצטיינת, ללכת לקורס־קצינים. אבל כבר ביום השלישי לטירונות חטפתי חמש תלונות, וכל המוטיבציה נפלה.

"מאנייק" בפול־וליום

"כשהתגייסתי לצבא היה לי, כמו לכל הילדות הטובות, שיער כתום מתולתל. לפני ארבעה חודשים החלטתי שמספיק ודי. באתי לסמי זלצר ועשיתי אצלו קיצוץ בצד אחד, ובקיצוץ שני פסי־קרחת, ובצד השני — קרחת שלמה. צבעתי את השיער בכתום. כך הלכתי לבסיס.

"כולם היו בשוק, אבל קיבלו אותי, אי־אפשר להגיד לי כלום, אני לא עוברת על שום חוק, התיספורת שלי היא בדיוק כמו שהצבא רוצה — קצרה וסימטרית, ועל צבע אין שום הגבלה. כך שאף אחד לא יכול להגיד לי שום דבר.

"המפקד שלי אוהב אותי, זה המזל שלי. הוא רואה בי את פרוייקט־השיקום שלו.

"אני זוכרת הוא הגיע לבסיס בתקופת פלשדנס. כשהוא נכנס למישרד, שמתי את מאנייק בפול וויליום ורקדתי יחפה. הוא כמעט נחנק. אחר־כך החליט שאני בעצם בחורה טובה, רק שיש לי בעיות בבית וצריך לעזור לי.

"הוא בחור עלא־כיפאק, המפקד שלי, רק מה — קצת מרובע. צריך לשנות אותו, ואני, עם המוסיקה והשיגעון והצעקות, עוד אשנה אותו."

אדל ממהרת. היא צריכה להגיע לבסיס ברמת־הגולן. גם את המדים שלה היא לא לובשת כמו כולן — במקום החגורה הצבאית היא עוטה על מותניה חגורת פאנק שחורה. הסנדלים שהיא נועלת הם סנדלים צבאיים, וכל זה רק מפני "שהם מאוד־מאוד סטייליסטיים." כשהיא נשאלת מתי תתבגר, היא עונה בחיוך כובש: "עוד שנתיים־שלוש, אם ירצה השם."

ועד או יצטרך צה"ל להמשיך להסתדר עם הפאנקיסטית שבשורותיו.

טרמפ לגולן אדל במדי צה"ל עומדת ברחוב בן־יהודה בתל־אביב, מנסה לתפוס טרמפ לרמת־הגולן. היא נועלת סנדלים צבאיים, מקפלת את השרוול בשלושת־רבעי אורכו, חוגרת חגורה פאנקיסטית ומהבהבת כמו רמזור בצבע שיערה הכתום הלוהט. את הקרחת עשתה אדל אחרי מות אימה, אם כי כאשר התגייסה לצבא, עוד היה לה שיערה המתולתל הכתום, כמו לכל ילדה קטנה וטובה.

הכל חוקי במישטרה הצבאית אין אומרים דבר על תיספורתה של אדל. הכל חוקי, בדיוק כמו שהצבא רוצה – קצר וסימטרי. ועל הצבע אין, כידוע, שום הגבלה, וכך קיבלו אותה כולם.

לעורך תדהמה אוהבת אז'ל תמרי. כאשר היזז הולכת ברחוב, כשהקרחת הסימטרית שלה מתנוססת משני צידי הראש, ובמרכז כרבולת־שיער כתומה, היא גורמת לאנשים לסובב ראשם. אדל נהנית מכך מאוד. לדבריה, בלי תשומת־לב אין היא יכולה לחיות.

לצאת מהמיסגרת זהו המוטו של החיילת אדל תמרי, בת־טובים מנווה־אביבים, שסיימה בחינת־בגרות במתמטיקה בתיכון אליאנס היוקרתי בציון עשר. לדבריה, היא לא מסתדרת עם אבא שלה, אבל המפקד שלה בצבא רואה בה פרוייקט־שיקום.

איפה אפשר לאכול ארוחה סינית טובה ולא יקרה?

(התשובה במהופך)

את רוצה לבנות חלק מסויים בגופך ירכיים? אגן? זרועות? יש שיטה נוחה המאפשרת זאת

צבעון שהפילה, לאחרונה, את ולדה בחודש השביעי להריונה, גופה היה מאוד מדולדל, בעיקר באזור הבטן, הבינה אז, באופן אישי, ועל בשרה, מה עובר על נשים, המרגישות וחושבות שגופן לעולם לא יתחזק ואולי בכלל אין טעם להתחיל ולהשקיע מאמצים בפעילות גופנית.

היא לא האמינה שחודש וחצי מאוחר יותר תוכל ללכת עם ביקיני זעיר, וכל זה רק בזכות המישקולות. לולא המישקולות היה גופה מגיע למצבו הנוכחי רק אחרי חצי שנה.

ההתעמלות בעזרת המישקולות גורמת להרזייה, משום שמאמץ רב יותר מפעיל את השרירים ומי שמסתובב איתן במשך שעות היום, גם עקרת־בית בביתה, אין ספק שתראה תוצאות תוך שבועות אחדים, כמובן בתנאי שתשמור גם על תזונה נכונה ולא תטרוף יותר בזכות זה שהיא הפעילה את גופה כהוגן.

תענוג ב־20 דולר. הרזייה, הורדה במישקל, תלויה במה שהגוף מכניס (כלומר: אוכל) ובמה שהגוף מוציא (כלומר: אנרגיה). מישקולות הן הפתרון האידאלי להרזייה, השגת כושר וגוף חטוב בזמן קצר. נשים אינן צריכות לחשוש שתקבלנה גוף בריוני מהמישקולות. אם כי גבר יכול לקבל

התעמלות בשפת־הים עושות צבעון (מימין) ושרון פנאן, אם לשתי בנות: „אנחנו רצות עם המישקולות. הולכות איתן ונהנות מהתוצ־אות – רגליים חטובות, שרירית. אך לא גבריות" (ה־תצלומים למעלה ולמטה של הצלמת טלי קצורין).

בבית בשעות־הפנאי אפשר להתעמל ולעשות את אותם התרגילים שלומדים במכון.

גוף כזה מאותם תרגילים וזאת מפני שלגבר יש הורמון גברי מסויים, המשפיע על גופו ומנפח את שריריו, אבל אצל אשה קיים הורמון זה באחוז אפסי.

ורד, שהשתתפה תשע שנים בנבחרת ישראל בהתעמלות־קרקע ואקרובטיקה, כבר ראתה רצי מראתון ורקדנים המשתמשים במישקולות.

כמה עולה תענוג המישקולות? סט של מישקולות לידיים ולרגליים מחירו 20 דולר.

אורנה גלזן ■

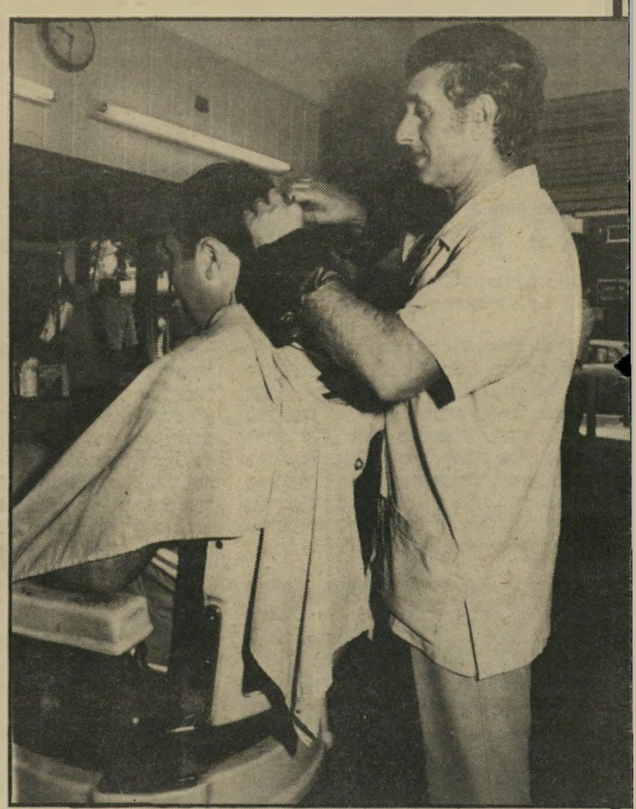

פיגורה בהזמנה

בעבודה ספר, לדוגמה, הרוצה להפעיל ולפתח את שרירי ידיו ואת כושרו הידני יעשה טוב אם ישתמש במישקולות של חצי קילו. זה גם יבטיח שישמור, בוודאי, על הכושר הקיים.

לות ארצה, החליטה לפתור בעזרתן את הבעייה של גברים ונשים הרוצים לחזק אזורים מסויימים בגופם. בעזרת שיט־תה יכול כל אחד לבנות את גופו כר־צונו. לדוגמה, הרוצה להוריד פולקעס, תקבל את התרגילים המיועדים לכך, המישקולות, וכן הלאה. כל אזור והתר־גילים המיוחדים לו.

מישקל המישקולות הוא החל בחצי קילו. יש גם יחידות של קילו, קילו וחצי ושני קילו. רק כאשר מתעמל הוא כבר בכושר טוב הוא יתעמל עם המישקולות הכבדות. לעומת זה, מי שרוצה לשמור על המצב הקיים, יסתפק במישקולות של חצי קילו.

בביקיני זעיר. שיטת דיינאמיק טובה לכל גיל, החל בגיל 14, כשהשלד כבר מעוצב. ילדים, בדרך־כלל, לא זקוקים למישקולות כי הם קופצים, רצים ומשתוללים. ובניגוד לקפצנות הארובית הידועה של ורד צבעון, בשיטת דיינאמיק אין אף קפיצה.

עופרת, הנמצאים בתוך נרתיק פלס־טיק המתחבר ליד בעזרת סרט־הדבקה, כך שהמישקולת מאוד נוחה לפעילות.

שיטת דינאמיק מתחילה מהרגע שארם קם בבוקר, שוטף את פניו, מצח־צח שיניו, מתלבש, שם את המישקו־לות על הידיים והרגליים והולך. לעבו־דה, לסופרמארקט לקניות, למיספרה.

המישקולות הן צבעוניות, ססגוני־יות, וניתן להתאימן לבגד. ביום הרא־שון לשימוש ההרגשה היא שהמישקו־לות מכבידות על הרגליים, אבל כשמ־סירים אותן מרגישים כמו נוצה, וכמעט מתגעגעים להרגשה הקודמת.

להוריד פולקעס. ורד צבעון נרלקה על הנושא בניו־יורק, כשראתה אנשים רבים הולכים עם זה, רצים בפארק, משחקים טניס, יושבים בבתי־קפה.

בהתחלה חשבה שאלה חותלות אופנתיות, וכשהתעניינה לדעת היכן ניתן לרכוש אותן הסבירו לה שאלה מישקולות ושזוהי שיטת התעמלות.

כאשר צבעון ייבאה את המישקו־

מישקולת ססגונית הן מישקולות תואמות אופנה בגד הריקוד בפסים ובצבעים. הן מכילות פירורי עופרת המצמאים בנרתיק פלסטיק הנרכס על־ידי רוכסן דביק. זה אמנם פטנט אמריקאי, אך הוא גם טוב לישראליות כמו הצעירה הנאה בתצלום למעלה.

על חברות ואובייקטיביות

מזה שיש לי מדור בעיתון, הרבה אנשים מרוויחים. מרויחים יצרנים שמוצריהם מוצאים חן בעיניי, מרוויחים בעלי בתי־קולנוע שהסרטים שלהם נראים לילדים שלי, מרוויחים מישרדי פירסום שאני מספרת על אירועים שהם מארגנים ומרוויחים אנשים שונים, שאני נותנת להם במה להשמיע את דיעותיהם. אני מקווה שמרוויחים גם הקוראים שפה ושם מוצאים תועלת, עצה או עניין במה שאני כותבת.

היחידים שמפסידים מהעובדה שאני חתומה על הדף הזה, הם ידידיי הקרובים והאהובים. כל אחד שמוציא ספר או תקליט או כל דבר אחר שנראה לי טוב, זוכה ממני לכמה מילים חמות. רק לא המישפחה שלי והחברים שלי. ודווקא יש בין אלה די הרבה מוכשרים וחכמים וידועים. אבל להם אני תמיד אומרת „איך אני יכולה להיות אובייקטיבית בקשר אליך?" היום החלטתי שחסל סדר השטויות האלה. מי שמפסיד מהאובייקטיביות המטומטמת שלי זה אתם כקוראים, והם כיוצרים. מה שמגיע לזרים, בטח מגיע לחברים שלי. יכול להיות שדברים של אנשים קרובים נראים לי טובים או נהדרים בדרגה אחת יותר מאשר של אחרים. אז מה? אתם לא ככה?

שני ספרים של חברות שלי יצאו לאור בימים אלה, סודות מן המטבח של נירה רוסו של נירה רוסו, כמובן, ובעלת החלומות של אלונה פרנקל.

סיפרה של נירה רוסו הוא חגיגה לעקרת־הבית ולמארחת העסוקה והעצלנית. מלבד עשרות מירשמים מצויינים מחולק הספר למדורים ולארוחות שלמות. כלומר, אין צורך לשבת ולנסות להרכיב ארוחה, אלא פשוט להסתכל בתמונה של ארוחה שלמה, לראות איך זה נראה ולהפוך את הדף, כדי לדעת איך עושים הכל ביחד. ייחודה של נירה, מלבד בשלנייותה הגדולה הוא בעובדה שהיא בילתה כמה שנים בארצות־הברית ומשם הביאה את כל קיצורי הדרך בבישול.

מדור מאוד אהוב עליי בספר הוא חוזרים בשש – אוכלים בשבע ויש גם מדורים שימושיים מאוד ומרגיעי עצבים, כמו הזמנו שישה... הגיעו ארבעה־עשר וגם מדור שנקרא נראה מה יש במקרר. בפירוש לא ספר בישול שיגרתי, ואני ממליצה עליו בכל לב לכולן ובמיוחד לנשים שעובדות בחוץ ואין להן זמן מיותר לבזבז. (הוצאת מודן מחיר 4,000 שקל).

הספר השני (יצא לאור שבוע אחר־כך) הוא כאמור בעלת החלומות. כתוב ומצוייר בידי אלונה פרנקל. וכאן יש לי בעיה חמורה מאוד. כשעמדה אלונה להוציא לאור את סיפרה הראשון סיר הסירים היא באה להתייעץ איתי. קראתי את הספר ומייד אמרתי לה שלספר כזה אין שום סיכוי להצליח. כמובן גם הבאתי נימוקים שונים ומשונים.

מאז יצא סיר הסירים ב־20 מהדורות בארץ וכמה וכמה מהדורות בנורווגיה, שוודיה, הולנד, בלגיה, גרמניה, יפאן וארצות־הברית. מאז יצאו לאור עוד 12 ספרים שלה, ואלונה כבר לא שאלה את דעתי בקשר לסיכויי הצלחתם.

תשדירי שירות לחופש הגדול
(פרק ג')

יום ד' 25.7

מפני שבשבוע שעבר לקחתי אותם לראות את סופרגירל הם בפירוש חייבים לי, ואני אוהבת שאת החובות יחזירו מהר. זו הסיבה שהיום אני לוקחת אותם לראות את האופרה המוסרטת לה־טראוויאטה (קולנוע לב 1 תל־אביב, בית מיצ'ל ירושלים). אני אהנה — זה בטוח. אם הם יהנו — יופי חיי ואם הם לא יהנו ויגידו „אופרה זה פויי", לפחות הם ידעו על מה מדובר. קצת השכלה עוד לא הזיקה לאיש.

יום ה' 26.7

רעיון המישמרות הוא רעיון נפלא. אני שולחת את שני הילדים שלי לחברים שלהם החל משעה 4 אחרי־הצהריים ועד אחרי ארוחת־הערב. בשבוע הבא אזמין את החברים האלה אליי.

אני מרוויחה יום חופש ושתי אמהות ישראליות סחוטות גם הן. הלך עוד יום.

יום ו' 27.7

כמו תמיד. טלוויזיה. ים. ארוחת־ערב קצת יותר חגיגית. מבט לחדשות וחצי סרט. אחר־כך מעבירים אותם על הידיים כשהם ישנים וכבדים מהסלון לחדר־הילדים ונשארים לבד.

יום שבת 28.7

ילדים שיש להם סבתות וסבות שילכו אליהם. אחרים שילכו עם אבא שלהם. אפשר למשוך את כל היום אם מבטיחים להם ללכת בערב לפארק הירקון ולראות את יוסף וכתונת הפסים. המחזמר מתחיל ב־8.30 וזה לא רעיון רע לקחת כמה סנדוויצים ולהגיע לפארק שעתיים קודם. על יוסף וכתונת הפסים כבר נכתבו דפים רבים, אבל לאלה שמשום מה לא קראו אותם, אספר שזהו מחזמר־פופ שנכתב על־ידי טים רייס ואנדרו לויד וובר (אוויטה. ישו כוכב עליון וקטס שהם הצלחות מסחררות בעולם). בהצגה משתתפים יותר מ־50 שחקנים וזמרים ובראשם דני בסן (מתיסלם), תיקי דיין ודני ליטני. מסוג הדברים שילדים אוהבים, אבל ההורים נהנים אפילו יותר.

יום ראשון 29.7

אם לא יצא לכם לראות את המחזמר בשבת, אז אולי תוכלו היום (יחד עם הילדים, כמובן) לראות סרט יפהפה המוצג גם הוא בכמה מקומות בארץ (נא לחפש בעיתונים) המלך והציפור. מי שכתב את הדיאלוגים לסרט והשתתף בכתיבת התסריט הוא המשורר הצרפתי הידוע ז'אק פרוור ובהחלט יש בסרט טביעת־אצבע של משורר.

הילדים יאהבו מאוד את הדמויות המצויירות ואת הסיפור הפשוט לכאורה. ההורים הנבונים ימצאו בו רבדים רבים ומעניינים. סרט שממנו יוצאים והולכים הביתה בשתיקה. מומלץ מאוד.

יום שני 30.7

שום דבר. פשוט כלום. שידעו שאפשר להישאר בבית ולראות איך מרקו הקטן (מהסידרה הלב) מחפש את אמא שלו כבר שנתיים. השוואות בין חיי מרקו ובין חיי ילדינו רצויות מאוד. שידעו הנבלות הקטנות עם איזה כפית־זהב הם נולדו אצלנו.

יום שלישי 31.7

מה דעתכם על סיור של אחרי־הצהריים בכמה גלריות לאמנות? אולי הסבר פה ושם, ניסיון להראות דברים שונים ולהשוות בין שני ציירים או יותר. במיסעדה שבה תאכלו ארוחת־ערב אפשר יהיה לדבר על מה ראינו ואם זה מצא חן ולמה. חומוס וסלט ושישליק במיסעדה זה תענוג לשני המחנות (הורים וילדים) ומה שנשאר אחרי זה, זה רק לכבס אותם טוב ולהכניס למיטה.

חופש נעים לכולכם. המשך ההצעות למעבר המיכשולים בשבוע הבא.

שרבט זה לא גלידה

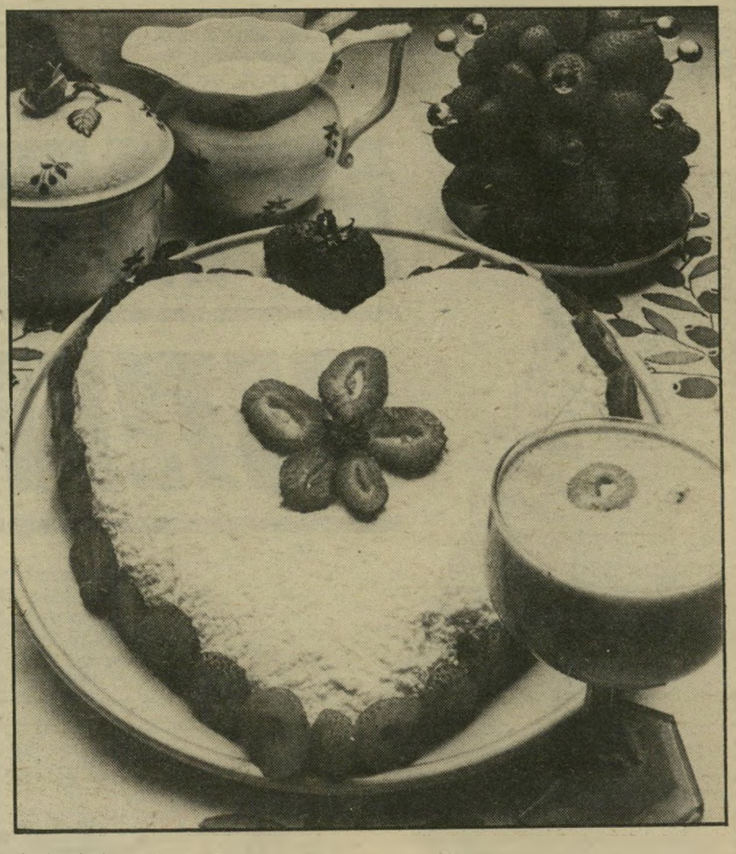

במרחק שני מטר מהבית שלי פתחו את בוטיק הגלידה הכי מפואר בעיר, בלון. הזמינו אותי לפתיחה, אבל לא הלכתי. מה יש לי לעשות שם בתור בן־אדם מתעב גלידה?

אבל כמה זמן אפשר לעשות שרירים ולשמור על עקרונות? הרי יש מקומות בתל־אביב שאם אתה לא הולך אליהם לפעמים, אתה פשוט לא IN. נו, אז נשברתי, לקחתי את שני הילדים ועלינו למירפסת מול הים. אגב, אם נתעלם לרגע מעניין הגלידות, המקום ממש יפה ומה שהכי יפה הם הכלים המוגשים לשולחן (את, אם היה בפנים איזה סופלה תרד טוב). הילדים הזמינו גלידות־ענק שעליהם התרוצצו ואפלים ושוקולדים ופירות וצימוקים ואגוזים וכל מיני בובות נייר שסימלו רעיונות שונים אודות ארץ המוצא של הגלידה. בקיצור, בכחנאליה אמיתית ללקקנים. המלצרית שאלה מה אני רוצה, ואמרתי שאני רוצה להפיל את ממשלת הליכוד. היא לא כל־כך הבינה מה הקשר, אז התפשרנו על קפה קר.

הילדים וללו ונהנו, ואני שתיתי קפר קר ונורא הצטערתי שאני לא אוהבת גלידה, כי בטח גם אני הייתי נהנית. ככה כמעט נגמר הסיפור, אילמלא שמעתי איזה גברת מזמינה מהמלצרית שרבט (שזו גלידה על בסיס מים ואהבה גדולה שלי). התעניינתי מייד אם אומנם השרבט עלה כבר ארצה והסתבר שכן. הזמנתי וליקקתי את הכוס מכל הכיוונים ואחר־כך, בלי בושה, אמרתי למנהל של בלון שבאופן דחוף ביותר יספק לי את המירשם של השרבט, כדי שקוראי ממטולה ומאילת לא יצטרכו להגיע לתל־אביב בחודשי הקיץ החמים. ובכן, כך עושים שלוש מנות שרבט דליקטס.

שרבט בטעם לימון

2 כוסות סוכר, 1.3/4 כוס מיץ לימון, 1 כפית ז'לטין, 1 כוס מים. קליפת לימון מגורדת, קצת ליקר מנטה (רק אם יש), כמה עלי נענע.

ואיך עושים?

על אש קטנה בוחשים את הסוכר, הג'לטין והמים, ומביאים כמעט לרתיחה. מקררים מעט וכאשר הכל פושר מוסיפים את מיץ הלימון. כשהעיסה קרה לגמרי מכניסים אותה לפריזר לרבע שעה. מוציאים מהפריזר ובוחשים, כדי למנוע היווצרות גושים. כך עושים שלוש פעמים את הדרך פריז'ר־בחישה. אחר־כך משאירים עד שייקפא ממש.

לפני ההגשה שופכים לתוך הכלי, שבו רוצים להגיש, קצת ליקר (אבל לא מוכרחים), על הליקר

שמים את הגלידה, עליהם מפזרים קצת קליפת לימון מגורדת וכמה עלי מנטה.

הערה: לא כדאי לתת את זה לילדים — הם לא מעריכים את העניין. שיאכלו ארטיק.

לכמה מספריה יש תוספות שהופכות את הספר מספר רגיל למישחק. כמו בספר הלילה טוב שעל הכריכה יש כיס ובכיס יש דפים עליהם מצויירים חלומות. הילד שם דף עם חלום מתחת לכרית שלו וחושב שזה החלום שהוא הזמין לעצמו. בספר אחר המדבר על גוף־האדם, מצורף ראי לכריכה וכל ילד יכול להביט בראי ולראות את הדברים שעליהם מדברים. הספר הנוכחי בעלת החלומות גם הוא מפתיע מאוד (לא אגלה מה) והוא, כמו שאומר בני הקטן „תני לי את הספר של אלונה, אני רוצה לשחק איתו". יופי! (הוצאת מסדה. לא יודעת כמה עולה).

שחקנים
בעקבות הגיבורה הרומנטית

כשהיא יושבת ומייבבת בבכי, אחרי התגשמות מאווייה של הגיבורה הרומנטית, שזכתה סוף־סוף להיות בזרועות מאהבה — היא נראית כמו יתומה זבת חוטם. כשמסתבר שהיא בוכה בגלל תעתוע־דימיונה, כי היא בסך הכל מחברת רבי־מכר למשרתות — נדמה כי היא בעצם שחקנית קומית מחוננת. מאוחר יותר כשקאתלין טרנר מתלבשת היטב, כדי להתחקות אחרי עיקבות אחותה, שנחטפה בצורה מיסתורית, היא נראית כליידי לכל דבר. בתוך כמה רקות, כשהיא מסירה את מחלצותיה, בעיקבות כמה גילגולים מוזרים בתוך בוץ טובעני של ג'ונגל בקולומביה או בין עצי בננות סבוכים, כשחמוקיה מציצים מבעד לקרעים, מובן בהחלט כי היא לא זכתה בתפקידה הקולנועי השלישי רק בזכות שכלה הבהיר, חוש ההומור שלה, או כישרון המישחק המעמיק.

יש בה משהו העושה אותה ליותר מאשר עוד שחקנית. יש בה גם אותו ניצוץ של סכס ערמומי, שבו התברכו תופעות חד־פעמיות, דוגמת קתרין הפבורן, לורן בקול, או שירלי מקליין.

תעלומה מטופשת. ההשוואה לא נבחרה אלא כדי להחמיא לשחקנית, המופיעה בסירטו של רוברט זמקיס בעקבות האוצר הרומנטי, שלא נועד אלא להיות פארודיה על מישקל שודדי התיבה האבודה מזה ואינדיאנה ג'ונס והאוצר האבוד מזה.

רוברט זמקיס, מחבורתו העליזה של סטיבן ספילברג, אכן התכוון ליצור פארודיה. הגיבורה שלו, ג'ואן ויילה, מחברת רומנים סוחטי־דמעות, נקלעת לתעלומה מטופשת לחלוטין, שאינה אלא עילה להרפתקות בנוסח אינדיאנה ג'ונס. הפעם, במקום האריסון פורד, ישנו טיפוס שהוא פארודיה על הפרופסור ג'ונס, ג'ק קולטון, בדמות מייקל דוגלאס, שהוא גיבור בעל כורחו. על קתלין טרנר מוטל הנטל להיות סכסית ומצחיקה כאחד.

קתלין טרנר ומייקל דוגלאס ב„בעיקבות האוצר הרומנטי"
סכס והומור

„ג'ואן היא אשה נחמדה ומנוגדת לכל הדמויות שגילמתי עד היום," קובעת השחקנית. „לקרות שבדרך־כלל, דמויות סימפטיות הן מעניינות פחות, כי אתה יודע בדיוק מה אפשר לצפות מהן."

המעניין בדמות הזאת, לדעתה של טרנר, היא העובדה שקשה לצפות את מהלכיה מראש, מאחר שהיא בעצמה בורחת מעצמה במובנים רבים. מה שמשאיר מקום נרחב למרי לפעולה ולדמיון.

לכן, סבורה טרנר, כי ג'ואן היא דמות המסתתרת מאחרי בייישנות, שהגנה עליה ופעלה להגנתה מבחינה חברתית. לכן הסתתרה תמיד מאחרי מוציאה לאור שתלטנית ומאחרי אחות שתלטנית גם היא, והאמינה כי נוח יותר לקבל מרותו של מישהו אחר מלהטיל את מרותך על הזולת ולהחליט בשבילך ובשבילו.

לפתע פיתאום מתפך הגלגל, כשהיא פוגשת מישהו שאינו מוכן לראוג לה, כי אם נותן לה לשבור את הראש בעצמה. ומרגע זה ואילך היא הלוקחת את גורלה בידיים, ורואה שהיא מסוגלת להרבה יותר ממה שנראה לה בעבר.

לאו דווקא קולנוע. טרנר הגיעה לקולנוע באורח מוזר למדי. היא בתו של דיפלומט, שחייתה בחמש ארצות שונות בטרם מלאו לה 17, והתנסתה בתרבויות שונות עוד לפני שהתבגרה רישמית. רגליה הובילו אותה יותר לכיוון הפוליטיקה מאשר לבימה, ולמעשה לא תיכננה את עתידה בקולנוע כלל. ובכל זאת, בעת שהותה באנגליה, נמשכה אל בימת התיאטרון ממקום מושבה בקהל, ולא דרך אחורי הקלעים — כנהוג אצל צעירות המבקשות קאריירה בימתית.

אחרי שאביה נפטר היא חזרה עם אמה למולדתה, ספרינגפילד שבמדינת מיסורי בארצות־הברית. רק אז פנתה ללימודי תיאטרון באוניברסיטת מיסורי. משם הובילה הדרך אל התיאטרון הניסיוני, דווקא כשהיא עוזרת פעילה ביצירת פסטיבל לתיאטרון חדש באוניברסיטת מרילנד, באלטימור.

מ„הרים־אים" ל„בחום הגוף". אחרי שזכ־תה בתואר ב"א היא העתיקה מושבה לניו־יורק, לתיאטרון השוליים של אוף־אוף ברודווי, והופיעה בהצגות יומיות של הרופאים ובהצגות־ערב של ג'מיני. היא עבדה גם בתיאט־רון בקנדה, עד שהחלה התפנית בחייה.

היא התגלתה על־ידי לורנס קאסדן, בסירטו כחום הגוף, כתגלית שופעת מיניות ודינמיות. מכאן עברה לשחק בגזע נפרד, סרט שטרם הוצג בישראל, והופעתה בבעיקבות האוצר הרומנ־טי היה תפקידה השלישי על הבד.

דוגלאס וטרנר
מדיפלומטיה לבימה

מוסיקת נשמה

נאסטאסיה קינסקי ורולף הופה: שילטון האב

סימפונית האביב (פאר. תל־אביב, גרמניה) – מעניין יהיה לראות מה יקרה לסרט הזה בישראל. עקרונית, אין זה סרט לחובבי־קולנוע דווקא, אלא לחובבי סיפורים ולאוהבי מוסיקה.

הבימאי פטר שאמוני היה, אומנם, שותף להקמת הקולנוע הצעיר בגרמניה. אבל הדרך שבה עשה את הסרט הזה מזכירה דווקא את הגישה שהיתה מקובלת עוד לפני הקולנוע הצעיר. הסיפור שבו בחר לעסוק מרתק מבחינה היסטורית ואמנותית גם יחד. מדובר בצעדיו הראשונים של המלחין רוברט שומאן, באהבתו לפסנתרנית קלרה ויק, ובהתנגדות הנמרצת של אביה – שנהיה גם מורה לפסנתר של המלחין – לקשר בין השניים. חלק מן הסיפור מוכר היטב למתעניינים בתולדות המוסיקה. שומאן, שרצה להיות פסנתרן־וירטואוז, בא לבית ויק, התקבל בתלמיד אצל המורה היוקרתי והשתמש בשיטות המטורפות ביותר כדי לשפר את הביצועים המוסיקליים שלו. זאת, שעה שלצידו ניצבה נערה צעירה ויפה, קלרה, שהתגברה על כל הקשיים בקלילות, הן בהתמודדות שלה עם הפסנתר והן במיפגש עם הקהל.

שאמוני מתאר את ההתקרבות ההדרגתית של הצעירים. אבל מדגיש במיוחד את הדמות השלישית. דמותו של פרידריך ויק, האב שחפץ להגשים את חלומותיו שלו באמצעות בתו, יתכן אפילו שקינא לה. ומשום כך, מן הרגע שבו הוא חשד ששומאן עשוי להפר את האידיליה המישפחתית, הוא הכריז עליו מילחמת־חורמה. אפילו השיפוט המוסיקאלי הבריא שלו התעוות מרוב שנאה.

רולף הופה, השחקן ממיזרח־גרמניה (הגרל ממפיסטו) מעניק לתפקיד זה מישקל רב ומאפיל במידה רבה על נאס־טסיה קינסקי (קלרה) ועל הרברט גרנמייר (שומאן הצעיר).

בסך הכל, אם אין כאן בשורה קולנועית, יש כאן נתח של היסטוריה מוסיקאלית, עם פול הינריד וקתרין הפבורן.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב: מנהטן; שובו של מרטין גר; לה טראוויאטה; ארוחת ערב עם אנדרה; מה קרה להארי; פאני ואלכסנדר; חתונת הדמים; אינדיאנה ג'ונס והמיקדש האחרון; הנשף; לה־טראוויא־טה; נאראימה.

חיפה: זליג; פאני ואלכסנדר; אינדיאנה ג'ונס והמיקדש האחרון; נהר הבוץ.

תל־אביב

★★★ **שובו של מרטין גר** (חן 2, צרפת) — האם הוא מערים על אשתו, בני מישפחתו ובני כפרו, או שמא הוא כל מה שהאחרים רוצים להאמין שהינו? מותחן על רקע המאה שעברה, עם תילבושות תקופתיות, מראה אסתטי מהמם ביופיו ומישחק מעולה של נאטאלי באי וז'אר דפארדייה.

★★★ **לה־טראוויאטה** (לב 1, איטל־יה) — פראנקו זפירלי מגיש סיפור אהבה מלודרמאתי וידוע, בסיגנון ובמיקצועיות שאין למעלה מהם. תרזה סטראטאס כוויולטה שרה ומשחקת להפליא, ופלאסידו דומינגו, לידה, הוא אלפרדו, שגוון קולו עשוי לעורר עור־אווז מרוב התפעלות. תענוג לעין ולאוזן.

★★★ **הנשף** (קלאס, איטליה) — גם בלי מילים זהו סרט כמעט שלם. הבימאי אטורה סקולה אימץ לבד מחוה שהצליח ביותר על הבימה הצרפתית, הסוקר את 50 השנים האחרונות של צרפת דרך דמויות באולם־ריקודים.

★★ **אדמה חמה** (צוותא, ישראל): סירטו של סרג' אנקרי על תולדות משפחה יהודית בתוניס, על רקע הלאומנות הערבית הגואה של שנות ה־50, סרט ראשון המעיד על כישרון וגישה נכונה לבני־אדם ולקולנוע בכלל.

★★★ **אינדיאנה ג'ונס והמיקדש האחרון** (שחף, ארצות־הברית) — סרט שיש בו כל המרכיבים הקולנועיים עד שיאיהם — מראות ותיפאורות מדהימים, פעילות קרחתנית, הומור מטורף, אגדה, פולחנים, דימויים וקצב רצחני. יש להצטייד בשקית פופ־קורן, כמו בימים הטובים של הקולנוע.

בפאב הסמוך לרחוב אלנבי בתל־אביב חגגו בשתיית בירה אלופים־לשעבר, שחקנים, זמרים ועיתונאים

ידן לוינסון חברתו ש
שפניה היפים מקשטים את העית
למסיבה שנערכה על גג מלון קרל

דני סנדרסון הזמר, התמליל והמלחין של לוהקת כוורת, שעלתה מחדש לכותרות. הוא הקים גם את להקת דודה, להקת כוורת התאחדה מחדש אחרי 10 שנים, מופיעה שוב תחת שרביטו של סנדרסון. הוא בא לפאב בוננזה, הנמצא בקרן הרחובות אלנבי־טרומפלדור בתל־אביב. הוא התלונן שהמקום עמוס מדי באנ־ שים, בירך את שי, בעל המקום, הצטלם והלך לדרכו.

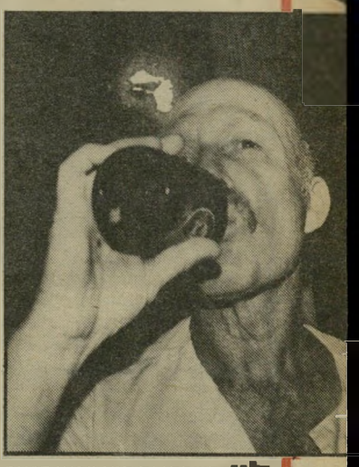

לו השחקן גם הוא מבאי הפאב, הנמצא במקום שקט ובטוח. השחקנים מבלים בו נון־סטופ, כי עכשיו פגרה ואין להם חזרות.

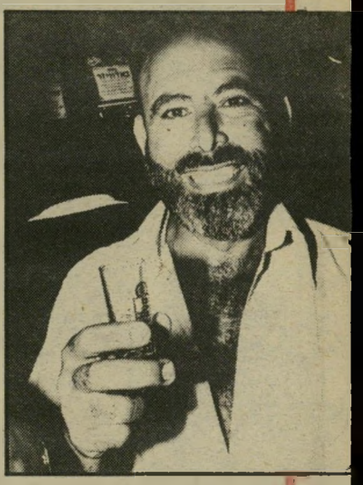

פרץ יהושע בא ישר מאשדוד. הוא בא פעמיים בשבוע לתל־אביב ושותה וודקה ובירה. הוא נוהג לבוא עם חבורה קבועה.

שתיה של שלוש שנים

המחבלי

הכסף כווייתי, הבימאי א
פולניה והשחקנים האחר

התאומות רוזנברג שולי (מימין) ונעמי (משמאל) הן תאו־ מות מנתניה, המשחקות בסרט האנגלי, לא לגמרי ירו־ שלים, תחת שרביטו של הבימאי לואיס גילברט (לחתך את ריטה). הש בקיבוץ ו צמודות כ האחרים.

חיים משה זמר הקסטות, ששירו לינדה ובשטחים, שם הפך להיות פופולארי במיוחד. גם הוא בא לפאב אחרי הופעות. כשבא, השמיעו את שירו. לינדה מושר בתחנה המרכזית

ברכה מיוחס היא בעלת חברת־נסיעות בתל־אביב. היא מבלה הרבה דווקא בהבית הלבן, הנמצא בסמוך למרכז מיפלגת העבודה ברחוב הירקון, שם גם מישרדה.

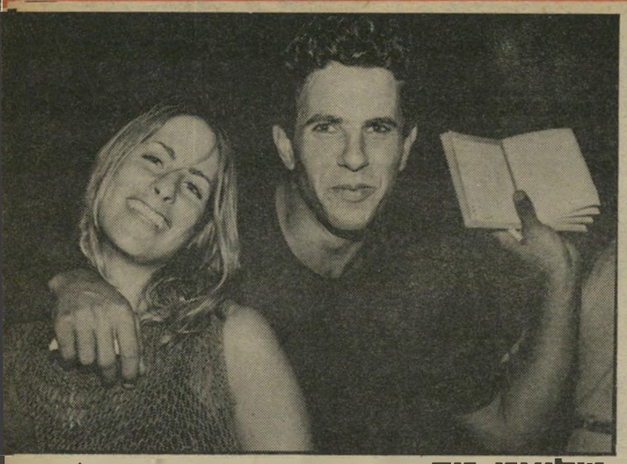

ג'וליאנו מר השחקן המבוקש ביותר היום, כבר הספיק לשחק בהמתופפת הקטנה, אחר־כך בסרט ישראלי, ועבר מייד לשחק בסרט האנגלי לא לגמרי ירושלים. בסרטו זה הוא מגלם את דמותו של ראש חוליה של פידאים. מר דובר ערבית, עברית ואנגלית.

ג'ואנה פאקולה היא שחקנית ממוצא פולני, החיה באמריקה. היא השחקנית הראשית בסרט, שצולם במשך חודשיים בכל חלקי הארץ. היא אינה מצטלמת עם כל שחקן, כי היא פוחדת מהחבר שהשאירה באמריקה, שהוא קנאי אמיתי.

דויד מנחם מגלם בסרט תפקיד של פידאי. לידו עוד תגלית ישראלית: אבי קידר. הוא מגלם את איש המישטרה הצבאית, הלוכדת את אנשי־החוליה. בתצלום: הפידאי והקצין הישראלי משיקים כוסיות. בתמונה מימין: השחקנית אהובה קרן.

הפסים). שבילתה את הערב יחד עם ירדן ועם ארנון מילצ'ן במיסעדת המועדון, שכחו את עצמם והגיעו למסיבה באיחור של שעתיים. אנשי יחסי־הציבור של הסרט התנהגו אל העיתונאים בגסות. אחר־כך אמרו שהבימאי והשחקן הראשי אינם נמצאים ודרשו שהצלמים לא יצלמו את פאקולה.

ם הישראליים

נגלי, השחקנית
ם הם ישראלים

ים משחקות כזוג מתנדבות פיניות השוהות גלות את הפוליטיקה הישראלית. הן היו הערב זו לזו, מיעטו לדבר עם השחקנים פילו לגמו את השתיה ביחד באותו הזמן.

ציפי מנשה

אנשים בעולם

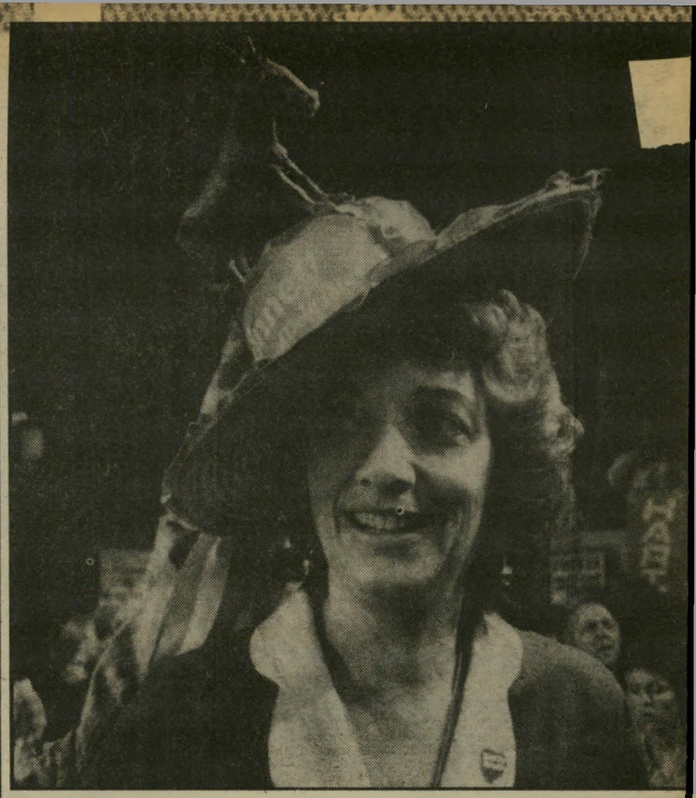

לי הארט ורונאלד רגן: הכובע בעל שני הקצוות

הכל למען הבעל — אמרה ועשתה **לי הארט**, אשתו של **גארי הארט**, הסנאטור שהתחרה על מועמדות מטעם הדמוקרטים לנשיאות. היא חבשה כובע שעליו סמל המיפלגה הדמוקרטית, לוועידה שנערכה בסן־פראנסיסקו, אבל החמור לא עזר והארט יצא מן המירוץ. אשר לנשיא **רונאלד רגן** — גם הוא לא בוחל בשום תחבולה על הראש. בביקור הבחירות שלו במערת מאמות שבפארק הלאומי של קנטאקי, מדד לראשו כובע של חוואי מקומי.

הסיליקון הציל אופרה של ברנשטיין ★ ריקי שרייבר אינו מתרגש ממלכים ★ אנדרו יאנג הסתבך בעניין נשי

מהפכת הסיליקון בעיצומה: לא מזמן הסתיים כינוס רפואי־קוסמטי בז'נווה, שבו הוצגו וריקות סיליקון לחידוש נעורים והעלמת קמטים מן הפנים במקום מתיחות העור, והנה, בקצה אחר של העולם הציל הסיליקון אופרה שלמה. המדובר ביצירתו האחרונה של המנצח **ליאונרד ברנשטיין**, מקום שקט, שסבלה מניזקי־מים חמורים. התווים של האופרה, כולל הערות ותיקונים של המחבר, נשלחו לאחר הצגת־הבכורה העולמית בלה סקאלה ממילאנו למרכז קנדי בוושינגטון, שם נועדה האופרה לביצוע ב־21 בחודש זה, לרגל הפתיחה המחודשת של המרכז המשופץ. יחד עם תווי אופרה זו נשלחו גם התווים של האופרה צרות בטאהיטי, בת המערכה האחת, שכתב ברנשטיין בשנת 1950, ושנועדה להישמע באותו הקונצרט. כשנפתח הארגז שבו נארזו התווים התברר, שכל המישלוח היה ספוג במים, ואי־אפשר היה לפענח את התווים או להפריד בין הדפים, שהיו דבוקים זה לזה. בתהליך מיוחד, בעזרת סיליקון שספג את המים אך לא פגע בדיו, עלה בידי משחזרי הסיפריה של הקונגרס להציל את המוסיקה של ברנשטיין. צוות המומחים היה אותו הצוות שעסק בשנת 1960 בהצלת הסיפריה הלאומית שהוצפה בפירנצה, איטליה ●●● **מייקל ג'קסון** הצליח להשיג שיא של אלמוניות: הוא הילך במרכז הקניות של האלאס, בתחפושת של איש זקן בעל שפם, במשך 20 דקות, מבלי שאיש יצליח לזהותו. האלאס היתה התחנה השניה במסע־הופעות מחוץ לחוף שעורכים האחים ג'קסון במשך החודש הזה ●●● רובר הוואיקן הכחיש מכל וכל שמועה ברבר ביטול נישואיה הקודמים של הנסיכה **קארולין** ממונאקו. נישואיה של קארולין **לפיליפ זינו** התקיימו ב־1980, והיא נישאה בשנית בטקס אזרחי **לסטפאנו קאסיראגי** ב־29 בדצמבר 1983 וילדה לו בן ב־9 ביוני השנה. הוואיקן, כך טען הדובר, עדיין לומד את הנושא ●●● **ריקי** (האלוף) **שריידר**, המשחק את הגיבור העשיר והצעיר של הסידרה הטלוויזיונית כפיות של כסף, היה נרגש, אם כי לא נבוך, מביקורה של הנסיכה **אן** על בימת הצילומים שלו בבוורלי הילס. „פגשתי את אמא שלה בהצגת הבכורה של האלוף עוד באנגליה. היא באמת היתה נחמדה. אני חושב שאלה אנשים רגילים, בעלי תארים של מלכות," אמר. אין זו הפעם הראשונה שהכוכבן נראה עליו ורענן. בשעתו, כאשר ראיינו אותו עיתונאים בקאן, בעורו זולל תות־שדה עם הרבה סוכר, שאלו אותו: האם לא אמרו לך כבר שהסוכר מזיק לבריאות? תשובת הילר: „לא נורא, אתה חי רק פעם אחת!" ●●● **ריבי דאלה**, ילדה בת 10 מוויניפג, קנדה, שניהלה התכתבות עם ראש ממשלת הודו, **אינדירה גנדי**, אודות האלימות במדינת פונג'אב, נאלצה לדחות ביקור בארצה של גנדי. הילדה, שנחלצה להצלת פעוט בן חמש, שכמעט נמחץ למוות על־ידי מכונית, נזקקה בעצמה לשלושה תפרים בראשה ●●● **אנדריו יאנג**, ראש־העיר של אטלנטה, הואשם בהערות שוביניסטיות חצופות, שהשמיע כלפי **אלבידה קינג־ביל**, המועמדת מטעם עירו לסנאט. הגברת ביל, דודניתו של המנהיג הכושי המנוח **מרטין לותר־קינג**, טענה שיאנג ביקש ממנה לוותר על ההתמודדות, כדי שתוכל לדאוג למישפחתה. יאנג הודה בכך שאמר זאת, אך טען שהתכוון להתברה. „אבל כנראה יש דברים שאסור לעשות מהם צחוק"

הנסיך רנייה: כשהמלך משחק — הוא עובד!

הנסיך **רנייה השלישי** יוצא לעבודה. כך לפחות הוא נראה כשהוא מתאמץ להתחרות בתוך מאה שלושים ושניים גולפנים, שהתקבצו ובאו מכל קצות־תבל לתחרות הגולף הבינ־לאומית הראשונה תחת כיפת שמי מונאקו. חובבים ומיקצו־ענים היו שם, ובעיקר אנשים יפים — החל **מלי טריבני**, האלוף האמריקאי, ועד **לאיפאו אוקי היפאני**.

במשך חמישה ימים השתע־שעו בעלי הממון והכישרון במורדות הר אגל, המשקיף על פני מונאקו, באחד האיזורים היפים ביותר של ההקסאגון שבריביירה הצרפתית. אין ספק: זהו אחד היפים בין איזורי האחו בעולם. משופע במים אך גם אינו חסר־שמש. אם להוסיף לכך את נוכחותם הנוצצת של הנסיכה **קארולין**, בהופעתה הפומבית הראשונה כאם, בלווית מר **קאסיראגי**, אבי הילד, ואת השחקן הנלהב **פול בלמונדו**, עם התומכת הנלהבת הנצחית שלו, הנסיכה **סטפאני** — והעיקר, את חסותה של חברת הנסי, המייצרת את אחד ממש־קאות הברנדי הטובים בעולם, מה עוד יוכל אדם לרצות?

לכן אין פלא שהנסיך רנייה החליט לתת את חסותו המל־כותית לספורט המכונה „ספורט המלכים", שנולד למעשה בצר־פת, בימי־הביניים, גלה לאנגליה בזמנו של גיום הכובש וחזר הביתה בשנת 1836. לאט־לאט כבש לו עמדה כענף־הספורט השלישי בחשיבותו, אחרי ה־כרוגל והטניס. למרות זיהויו עם מעמד העילית, הוא הולך ונפוץ יותר ויותר.

המלכה אליזבת: בחגור מלא

בכל זאת, יש לצניעות תיקווה. המלכה **אליזבת**, לא הופיעה בבגד־גוף בצירוף תכשיטים, כי אם בחגור מלא — בכתר של יהלומים ובגלימת־מלכות היא חוזרת מן הכנסיה, אחרי שהשתתפה בתפילה חגיגית מיוחדת של מיסדרי סנט מייקל וסנט ג׳ורג׳. על פניה הבעה מיסתורית — למי נשאה את תחינתה, לראש־הממשלה או לכורים השובתים?

איב סאן־לורן: תכשיטי גוף לביגדי גוף

שתי הדוגמניות היפהפיות **גייל** ו**מישל** מדגימות את מיבחר תכשיטיו החדשים של האופנאי **איב סן־לורן**, לפני קהל של אניני כיס וטעם, כתצוגה האכסלוסיבית של בית־המלון ריץ בלונדון. בניגוד למה שהיה מקובל בעבר — תכשיטי־יוקרה לשימלות־ערב או בליווי לפרוות — החליט איב סאן־לורן שתכשיט בולט אינו זקוק לשימלת־ערב תואמת. להיפך, די לו בבגדים או בבגד־גוף. ואם אופנאי הצמרת אינו חושש שיד אחת תגנוב את פרנסת היד השניה, הרי שיצרני הטכסטיל עשויים להתחיל לדאוג מה יעשו בכל עודפי הבד, המשי והתחרה, ברגע שכל מה שיבקשו הלקוחות יצטמצם לחצי מטר סטרץ׳.

ז׳אן סטיפנסון: חזק יותר, רחוק יותר

ז׳אן סטיפנסון עוקבת ברבקות אחרי הכדור שהדפה, תוך כדי הגנתה על תואר האליפות בגולף־פתוח לנשים. על־פי המבט שבעיניה, לא תישאר מחוסרת עבודה, גם אם יתגלגל הכדור למישחק של ממש.

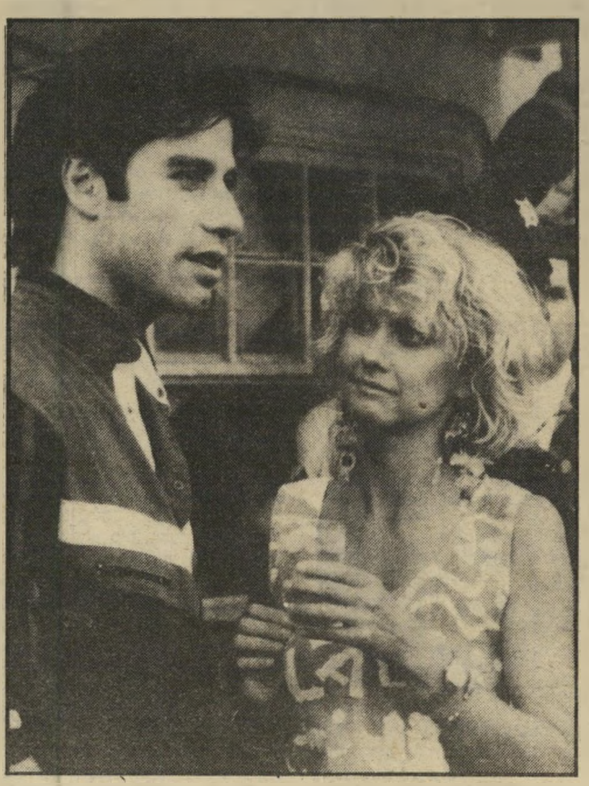

ג׳ון טראוולטה ואוליביה ניוטון־ג׳ון: לאהוב מחדש? לשיר מחדש? להופיע מחדש?

הרבה מתושבי לוס־אנג׳לס יצאו לאחרונה לחופשה אולימ־פית. הם לקחו את ילדיהם, את נשיהם או את בעליהן ואת כלב־השעשועים שלהם, העמיסו על מכוניתם ויצאו הרחק ככל ה־אפשר מלוס־אנג׳לס, שתוך כמה ימים תהפוך לעיר נצורה.

שניים שלא ברחו מנצלים את המישחקים האולימפיים לחידוש הקשר: **ג׳ון** (שיגעון המוסיקה) **טראוולטה** ובת־זוגו לשעבר, **אוליביה ניוטון־ג׳ון**. אוליב־יה, בת נאמנה לארץ הקנגורו, בחרה לערוך בביתה הנוכחי, שבבוורלי־הילס, שכונת הכוכ־בים היוקרתית של לוס־אנג׳לס, קבלת־פנים למישלחת הספור־טאים של אוסטרליה. וכי איך עוד אפשר לעודד נבחרת השוהה רחוק מן הבית, אם לא על־ידי זוהר כוכבים מתוצרת־בית?

שמלות־הערב הן בהזמנה, ומחירן הוא במאות דולארים

יוקר היוקרה

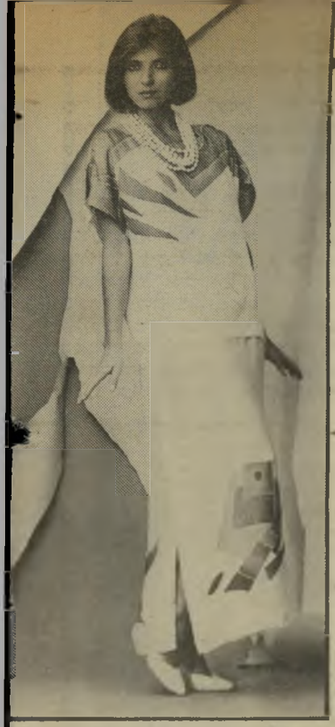

מצוייך שימלת קוקטייל לב־נה, מצויירת ביד ב־גווני ירוק וכחול. עיצוב: ג'רי מליץ.

דבן מתחתן, הבת יולדת, ואת, אולי, נישאת בפעם השנייה. הבעיה, מה ללבוש, מה לקנות. אצל מי ואיך להיראות. חגיגית? כן. חגיגית מדי, אולי לא. זהירות, לא לנקר את העיניים בשימלה המפוארת, במחל־צות־הערב.

הוא עד מתחת לברך תוכלי ללבוש אותה למאורעות חגיגיים, אך פחות מחייבים.

חשוב ששמלת־הערב תהיה נוחה, לא צרה מדי, לא פתוחה מדי ולא שקופה מדי, שכל תזוזה שלך תצטרך להיות מחושבת.

קטיפה וסאטן שימלת־ערב בעיצוב של גוטקס. השמלה מיועדת לארועים חגיגיים, במקומות יפים, לאנשים עשירים. המדגימה היא, כמובן, תמי בן־עמי הניצחית.

חרוזים פניניים ופאייטים הם חלק אינטגראלי של השמלה ההדורה, בעיצובו של עודד גרא. הכתפיים חשופות ומעוטרות בכתפיות „יהלומים" עדיינים.

זירזיף שימלת־הערב המפוארת המוצגת למעלה היא בעיצוב עילית של עודד פרובייזור. הפאייטים מדגישים את החזה.

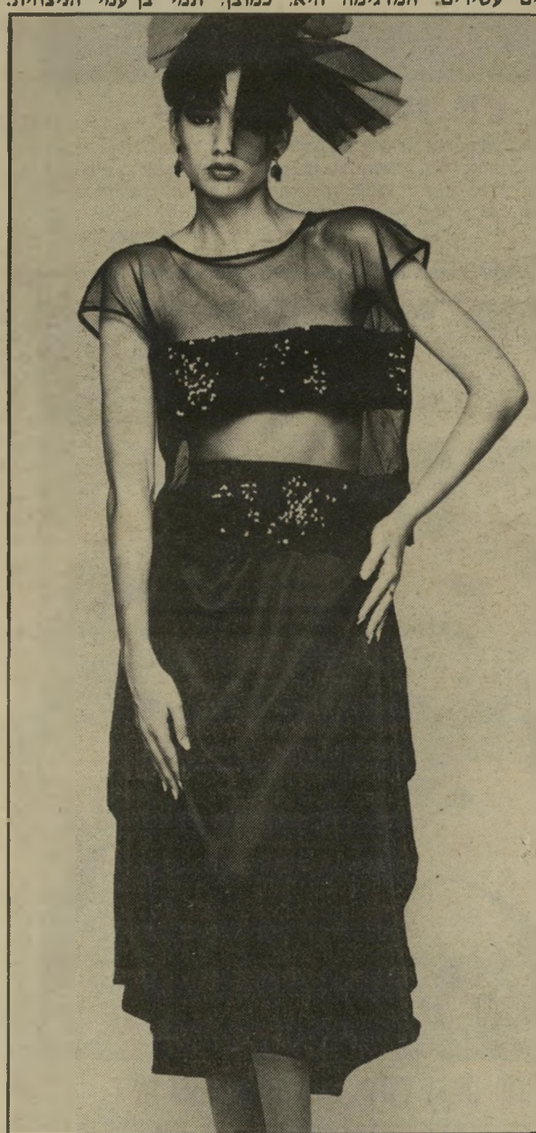

אורגנזה ופאייטים שימלת־ערב, בעיצוב גדעון אוברזון, לחברת ניבה. הסאטן, האורגנזה והפאייטים מככבים יחדיו. דרושה קצת תעוזה – לחזיית הסטראפלס.

פאייטים? אפשר! על כל השימלה או רק עיטור. הצבע? לבן, שחור, אולי כחול. הבד? שקוף, שקוף למחצה, משי או כותנה.

והעיקר אצל מי לקנות או לתפור. כמה יעלה התענוג?

שליץ לא יזיק. שימלת ערב צריכה, קודם כל להתאים לך, למיבנה גופך, לאישיותך לגילך וגם לאירוע. ואחרי כל זה, לכיס. כשבוחרים שימלה מפוארת כדאי שתהיה גם שימושית לארועים נוספים שלא תשמש כפריט מוסיאוני בארונך, אחרי שלבשת אותה פעם או פעמיים, מפני שהיא כל־כך אכסטרווגנטית, שאת לא יכולה או לא מרשה לעצמך להופיע איתה בפומבי יותר מפעמיים, כי כבר ראו אותך לבושה בה.

אם השימלה היא שימלת־קוקטייל באורך הקרסול, תוכלי ללבוש אותה למאורעות מאוד מחייבים. אם אורכה רצוי שהשימלה תבליט את החלקים היפים שבך. אם רגלייך ארוכות ושזופות, שליץ בצד לא יזיק. אם

כתפייך יפות, גבך חלק ונעים למראה, והחזה שלך עדיין במצב איתן, תחמיא לך שימלת סטראפלס.

אם את לא בדיוק בעלת גוף של דוגמנית, תוכלי לשלב שימלת־ערב בקפלים, או בסגנון הקלוש, עם כתפיות דקיקות ועדינות. אם את מאלה המעדיפות מכנסיים או אוברול, תוכלי להתהדר באוברול כסף, או פאייטים, בגיזרה הרצויה לך.

כיסוי אסטרטגי. מה חידשו אופנאי־העילית בנושא שמלות־הערב? גדעון אוברזון עיצב ביגדי־ערב הכוללים שמלות, חליפות, מיכנסיים ואוברולים במיבחר בדי משי, אורגנדין וכותנה.

השמלות ארוכות, קלילות ושקו־פות, ועליהן ריקמות ואפליקציות שונות כמשולשי פאייטים שחורים ובוהקים על בד לבן ועשיר. או אוברול סטראפלס מהמם ונוצץ, עשוי כולו פאייטים, כשעליו חולצה מבד רך ונופל. הנרכסת בצוואר במשולש פאייטים תואם.

עבור ניבה עיצב אוברזון חולצת־ערב שחורה ושקופה, עשוייה

בד אורגנזה, כשאת האזורים האסטרטגיים מכסה פיסת־פאייטים שחורה וחצאית סאטן משלימה את ההופעה.

גם עודד פרוביזור הוא חסיד של הפאייטים. היוצרים מראה מרהיב לשימלה והופעה הדורה ללובשת. פרובייזור עיצב שימלת־ערב בסגנון הסטראפלס: חזית השימלה עשוייה כולה פאייטים שחורים ומכווצת קמעה מלפנים, כדי להדגיש את אזור החזה, כשבר שיפון שחור רך ועדין משתפל עד הקרסול ואימרתו עשוייה סאטן. עם סנדל שחור, כסף או זהב, ובצרוף כפפות ארוכות ההופעה מושלמת ועשירה.

מחשוף עמוק עמוק. ג'רי מליץ אוהב את ברי־המשי בקיץ 84'. הוא עיצב שמלת־משי לבנה, מצויירת ביד, בגווני ירוק וכחול. השימלה בגיזרה ישרה באורך הקרסול, הכתפיים שמוטות ושליצים בצדדים מקלים להתנועע בקלילות.

עודד גרא עיצב שימלת־ערב מאוד עשירה. הבד עשוי כולו פנינים וחרוזים, היוצרים דוגמת פרחים על הבד. הכתפיות דקיקות ועשויות „יהלומים" קטנטנים ועדינים. השימלה

תוצרת חו"ל

כך נראות הרומאיות העשירות והפריסאיות המהודרות, אבל רק כאשר הן מזמינות את שמלות־הערב אצל טובי המעצבים: דיור, ג'יוונשי, פאטו, קארדין, לאנווין.

אוברול פאייטים

בכסף או בזהב. ה־חולצה העליונה מכסה חלק מהחמוקים, הצווארון כולו פאייטים ונראה כתכשיט בפני עצמו. עיצוב: גדעון אוברזון. למטה: מבריק, נוצץ וגורף־מבטים: חליפה בשחור לבן, בפאייטים שחורים, היוצרים שילוב מעניין.

בגיזרת הקלוש מתאימה לכל גוף חטוב וגם עגלגל. האורך עד הקרסול. שימלה המתאימה למאורעות מיוחדים. בגוטקס עיצבו האם והבת שימלת־ערב קייצית ואופנתית, עשוייה קטיפה שחורה ומעוטרת בבד שחור סאטן, כאשר הדקולטה, המחשוף, הוא עמוק עמוק. זוהי שימלת־ערב באורך מלא, שניתן ללבוש אותה הרבה פעמים ולאחר מכן לקצר את אימרתה עד מתחת לברך ולהשתמש בה לארועים נוספים, פחות מפוארים.

רפי יעקבזון עיצב גם הוא שימלת־ערב לבנה, בסגנון הסטראפלס. את חלקה העליון של השימלה מעטרים פאייטים, והחלק התחתון עשוי בר־כותנה. החצאית עשירה, רחבה ונוחה. זוהי שימלת־ערב בלתי מחייבת, הבר לא יקר מדי, האורך לא ארוך מדי, היא צעירה במראה ומתאימה גם לקוקטייל של אחר־הצהריים בגינת־הבית.

ולבסוף, מה הולך בנושא זה בעולם הגדול? בפאריס רווחת אופנת שמלות־הקוקטייל אצל מעצבי־העילית והמחי־רים אסטרונומיים לחלוטין. אבל, בבירת־האופנה אולי מתקיימים יותר אירועים, המצדיקים רכישת שימלה או שתים שכאלה. השיקול הוא, כמובן, אישי ותלוי באירוע ובכיס (של הבעל).

קבוצת אריאלי לתקשורת
מודיעה על פתיחת
מחזור ג' של

בית הספר לפרסום ושיווק

לימודים מעשיים ברמה אקדמאית

מחזור הלימודים השלישי ייפתח בספטמבר 1984.
יתקבלו מועמדים לאחר ראיון ומיון.
הלימודים הם ברמה אקדמאית וכוללים הרצאות, סדנאות
ועבודות מעשיות מפי ועם אנשי המקצוע מהטובים בארץ,
ואנשי פרסום בכירים מחו"ל, הבאים במיוחד לבית הספר.
הלימודים מנוהלים ע"י פרסום "אריאלי" ו"שווקים" — יועצים לשיווק.
תחומי הלימוד הם: שיווק, פרסום, קידום מכירות, מדיה,
מחקרי שוק, יחסי ציבור, הפקת חומר פרסומי,
וסדנאות של תכנון מסעות שיווק ופרסום.
הלימודים נערכים באופן מרוכז, 3 פעמים בשבוע בבית מלון בתל-אביב
(מספר המקומות מוגבל).
בוגרים מהקורסים הקודמים השתלבו בתפקידים מעניינים
במשרדי פרסום ובחברות מסחריות.
לקבלת פרטים נוספים נא לפנות לטל': 228091, 246233.
לנרשמים עד ה-31.7.84 תינתן הנחה מיוחדת.

בית הספר לפרסום ושיווק

ליד קבוצת אריאלי לתקשורת

שמור על ה'פלומבה' וטוס לאירופה!

עם משקפי הטייסים **ריי־באן** האוריגינאליים!

חברת **עינית** בע"מ, היבואנים הבלעדיים של משקפי השמש **ריי־באן** הטובים בתבל, הצמידה תג ("פלומבה") ממוספר לכל זוג משקפי **ריי־באן** למניעת זיופים וחיקויים.

חברת **עינית** תגריל ביום 30.8.84 **3 טיסות חינם לאירופה** בין כל רוכשי משקפי **ריי־באן** במשך חדשי יוני־אוגוסט. ההגרלה תיערך ע"פ המספרים הסידוריים המוטבעים מעברו השני של התג ("פלומבה").

הקפידו על התג הממוספר, המעניק לכם:
1. ערובה **לריי־באן** אמיתי
2. סיכוי לזכות בטיסת חינם לאירופה!

תוצאות ההגרלה תפורסמנה בעתונות!

Ray-Ban

התג ("פלומבה") על משקפי **ריי באן** האורגינאליים

ORIGINAL BAUSCH & LOMB

עינית 02-240335

זקוק דחוף למודעה?

מודעפון

לשרותך 24 שעות ביממה

03-38 38 38

לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

הרצאות והדרכה בריפוי טבעי — גם בכתב וגם בע"פ

שלום זמיר

כפר אמירים, גליל, ד.נ. כרמיאל – 20115
טל. 067-69697

מרצה ומדריך בשיטת הריפוי העצמי לפי עקרונות הצימחונות־טבעונות, בעל־פה או בכתב!

מקבל הזמנות להרצאות מישובים, מוסדות, חוגים ומועדונים

בכל רחבי הארץ

התשלום פרופורציונלי למשך הזמן המוקדש. והסכום ליחידת זמן ניקבע ע"י המזמינים בלבד!

ניסוח טכסטים ומאמרים ● תירגומים
עברית – אנגלית – אספרנטו

הלב שלך שווה בדיקה!

בן 35+
הלחם בחשש המנקר,
בוא עוד היום לאיבחון מוקדם
השקט הנפשי שלך
שווה את זה.

הבדיקה כוללת:
בדיקת קרדיולוג, א.ק.ג.
א.ק.ג. במאמץ (ארגומטריה),
בדיקות מעבדה.

מכון לבריאות הלב
בית הרופאים, ריינס 18 פינת פרישמן תל־אביב
טלפונים: 03–221227, 03–244294

אילנות יועצים לפרסום

נמר של עיר

גינוני המישגל של מוסוליני ★ היום שבו הפציצה ישראל את בארות־הנפט של סעודיה ★ זימה בבית־מרחץ פטרבורגי

עיון

קרח ביום חמסין

במהלך קריאת 392 עמודי המונוגרפיה מוסוליני מאת **דניס מק־סמית**, שראתה־אור החודש בתרגום לעברית בהוצאת עם עובד*, עלתה צמרמורת בלתי־הדלה בגופי. שיטתו דיוקנו של מוסוליני, מלידתו ועד לתלייתו ב־1945, חושף יצור אגוצנטרי ואנטי־חברתי, יצור מתנשא וציניקן העשוי להביא את מולדתו עד לחורבן.

סידרה של סיפורים מילדות מוסוליני, העוסקים בעינוי בעלי־חיים, בדקירת חבר ללימודים בסכין, התבגרותו יוצאת־הדופן, שמצאה עד מהרה את ביטוייה בגינוני המישגל שלו הרגלתי אותה לאהבתי הבלעדית והרודנית: היא צייתה לי בעיוורון והניחה לי לעשות בה ככל העולה על רוחי — חושפים את דיוקנו של הרודן הטוטאליטארי כחולה־רוח צעיר.

דניס מק־סמית מתאר בהרחבה את נאפופיו של מוסוליני, את תולדות פילגשיו הרישמיות והבלתי־רשמיות, שאחת מהן, **מרגריטה צרפתי**, (יהודיה, שקרוביה מתגוררים כיום בארץ) פירסמה לימים את הביוגרפיה הרישמית של מוסוליני.

דניס מק־סמית, שערך עבודת־שדה ומחקר מעולה, מתאר את המודעות של מוסוליני לכלי־התיקשורת, כשהוא מספר: **מתענג על החידוש שבתשומת־לב הציבורית הרבה.**

אחד הכתבים האלה, ארנסט המינגווי, ציין שראש־הממשלה הצעיר נראה תמיד כאילו הוא הוגה בכותרות העיתונים של יום המחרת ולכן הוא מעוניין יותר בעיתונאים מאשר בוועידה עצמה. המינגווי בא סעם למסיבת־עיתונאים אחת ומצא את מוסוליני משחק דיקטאטור: מעיין בספר ומעמיד פנים שאינו מבחין בכך שקהלו מוכן. המינגווי התקרב על בהונותיו ומצא, שהיה זה מילון צרפתי־אנגלי מוחזק במהופך.

בהדרגה הופך מוסוליני מראש־ממשלה תוקפני לדוצ'ה, כאשר פולחן־האישיות שלו מקביל כמעט לזה של **סטאלין** בברית־המועצות. הוא נרחה מלחיצת ידי אדם וממציא את מועל־היד הפאשיסטי. במקביל לסידרה של מחדלים חברתיים־כלכליים, שאותם הוא צובע בצבעים חיוביים, טורח מוסוליני להציג את עצמו כאדם תרבותי, וספרי־הבוסר שלו מעוריו רואים אור במהדורות של קלאסיקה איטלקית. כדי לשלוט כהלכה באיטליה עורך מוסוליני אמנה עם הכנסיה הקאתולית, למרות האתאיזם המוצהר שלו, קודם לכן.

עד מהרה מתברר תמונה של מוסוליני כגרורה של **היטלר**, ולא כבעל־ברית שווה, כפי שהיו מאוחר יותר היפאנים.

המפלה מסתמנת באופק, ומציגה לעיני העולם את מוסוליני עירום ועריה. אחרי מפלות צבאו ביוון ובלוב מתחילה המדינה הפאשיסטית להתפורר, דרך המינהל הצבורי וכל שאר מערכות המדינה. מצב המוליך את מוסוליני לעמדות נחיתות בשילטונו, ודומה, לעיתים, שאינו אלא מעין בובה. מאחר שבשלבים קודמים החזיק לעיתים בקרוב לשני שליש מתיקי הממשלה, הרי שהממשלה כמעט לא תיפקדה במונחים של שילטון סביר, בעוד שחלק מהשרים טרחו להתחמק מרמות שונות של אחריות. את ההסברים למפלתו הקרובה, קיבץ מוסוליני בתיק שנמצא מאוחר יותר בארכיונו הפרטי, תחת הקידוד חוסר־בגרותו וגנותו של העם האיטלקי.

פלישת בעלות־הברית לאיטליה גילתה את שילטונו של מוסוליני עם המיכנסיים למטה. כל המלל הפטריוטי, שבו הספיג את עמו במשך יותר מעשרים שנה, נמס כקרח ביום חמסין. הוא הפך האיש השנוא ביותר באיטליה, מצב שהביא להדחתו ולמסירת מוסרות השילטון לידיו של המארשל **באדוליו**. מוסוליני הוחזק במאסר־בית.

כאן נכנס לתמונה ידידו **אדולף היטלר**, ששיגר את הקולונל **אוטו סקורניצי** לשחררו. היטלר המליך את מוסוליני באיזור הצפוני של איטליה, כאשר הוא שליט־בובה בחסות הצבא הגרמני־הנאצי.

בפגישתו האחרונה עם היטלר אמר לו שהחיילים האיטלקיים בחזית הרוסית שרים

מוסוליני ופילגשו על החבל (1945)
אהבה בלעדית ורודנית

שירים קומוניסטיים ומאשימים את מוסוליני בתבוסה...

בראשית 1945, כאשר רוב איטליה היתה כבר בידי בעלות־הברית, יצא מוסוליני בדרך נסיגה ממילאנו לנהל את הקרב האחרון של איטליה הפאשיסטית ליד אגם קומו. הוא נתפס בידי חיילי הבריגדה ה־52 על־שם **גאריבאלדי**, של האיטלקים. ב־28 באפריל הוצא־להורג ביחד עם פילגשו **קלארה פטאצ'י**, שניהם ניתלו בכיכר לורטו, מילאנו, כשהקהל מתקלס בגוויותיהם.

מוסוליני הוא ביוגרפיה מעולה, ספר מומלץ ביותר.

מילחמת יום־הכיפורים, שירטוט שהעיד על כישרונו הסיפרותי העמוק של בן־דויד.

בימים אלה ראה אור ספר נוסף של מישקה בן־דויד, תחת הכותרת הבריחה האחרונה – תסריט פוליטי **. זהו רומן תעודי־עתידי, בנוסח המקובל בארצות־הברית, ועניינו יחסי ארצות־הברית וישראל והאפשרות לצמיחתה של אנטי־שמיות אמריקאית, במימדים המזכירים את ראשית הדרך של הנאציזם הגרמני.

מישקה בן־דויד מביא בתסריטו תיאור של השפעת אמברגו־נפט, נוסח זה של 1973, המתרחש במחצית שנות ה־80 והמסיט את נקודת־הכובד היהודית במיסדרונות המימשל האמריקאי לכיוון הערבים. עיקרו של הסיפור מתרחש בעיר קולמבוס, והגיבורים הם עיתונאי, דיפלומט, עורך־דין ומנהיגת סטודנטים.

עלילת־הסיפור נפרשת כאשר ישראל מפציצה את בארות־הנפט של סעודיה (איום ותיק של **יצחק רבין**, מתקופת היותו ראש־הממשלה), מטוס־ביון אמריקאי, הפועל בשירות סעודיה, מופל בידי מטוסי חיל־האוויר הישראלי. שני אירועים אלה הם הראשונים בשרשרת ההתרחשויות במילחמה מרחבית, שבמהלכה מצליחה ישראל, למרות אי־התמיכה של המימשל האמריקאי, להלום במדינות־ערב, ובעיקר בחזית המיזרחית.

בעיקרון, קיים מקום לתיזה שמישקה בן־דויד מביא בסיפרו, בדבר תהליך ניתוק היחסים בין ישראל ליהודי ארצות־הברית, כתוצאה ממאבקם של אלה בינם לבין עצמם, בין נאמנות לארצם לנאמנות לישראל. אלא שבן־דויד, בשאיפתו לחקות בכתיבתו ז'אנר עתידני אסטרטגי זה, המקובל בארצות־הברית והמניב שפע של ספרים בכל עונה, הכשיל את הבסיס לכתיבתו.

מיגרעת נוספת בהבריחה האחרונה: המחבר לא הכין כהלכה את שיעורי־הבית הפוליטיים שלו, ובביטחון מירבי, שאינו במקומו, הוא מנהל את מישחקי־העתיד של מילחמות המרחב ויחסי ישראל–ארצות־הברית ללא עבודת־שרה הולמת — דבר ההופך למיטרד במהלך קריאת סיפרו.

אם בסיפרו הקודם של בן־דויד, חיילים שמחים, נהנו גיבוריו מתלת־מימד סיפרותי, הרי שבהבריחה הגדולה (אגב, שם בומבאסטי וסימלי לבריחה הגדולה של יהודי ארצות־

מחבר בן־דויד
לא הכין שיעורי בית

הברית מארצם לישראל, בריחה שאותה נכשל בן־דויד לתאר בעומק סיפרותי כלשהו) סובלים ארבעת גיבורי הספר–תסריט מחד־מימדיות, המעידה על כך שכל קשר בין ספר זה לבין סיפרות לשמה הוא מיקרי בהחלט.

פרט אחרון, הבולט לאורך כל עמודי הבריחה האחרונה, הוא הנטיה להתאים את קצב הכתיבה לקצב אמריקאי, מה שהופך אותו למשולל כל ערך עבור הקורא הישראלי, שגם ללא קצב זה אינו מוצא את רגליו וידיו במרכיבים השונים של הספר.

מקור

טעות ספרותית

למאגר הכישרונות הצעירים והמבטיחים של הסיפורת הישראלית נכנס **מישקה בן־דויד**, בסיפרו המרתק חיילים שמחים*, שהיה שירטוט אישי מרגש מעולמם של לוחמי דור

* *משה (מישקה) בן־דויד – חיילים שמחים; הוצאת תרמיל, 130 עמודים (כריכה רכה).*
** *משה (מישקה) בן־דויד – הבריחה האחרונה; הוצאת ספריית מעריב, 190 עמודים (כריכה קשה).*

חריגים

האם גם דוסטויבסקי כיתה קטינות?

מסתבר כי פיתוי־קטינות אינו עיסוק סיפרותי בלעדי למחברי־דיסטופיות ישראליים, וכי ישנם גם סופרים בעלי מוניטין רציני, שעסקו מן הסתם בחוויה זו.

באחרונה ראה־אור סיפורו של **מארק סלונים**, שלוש אהבותיו של דוסטויבסקי*. ספר מעולה (שיסוקר בנפרד במדור זה), ובו מאיר המחבר את עולמו המיני של הסופר הרוסי הנודע, בצירוף פרשייה לא ידועה כמעט, שעניינה בפיתוי קטינה.

את אחד מפירקי הספר פותח סלונים בפאתוס המזעזע ביותר של שדים מספר מתאבדים הנפלא והמיסתורי, המכונה הנסיך האיי, איך אנס ילדה בת שתים־עשרה ואחר־כך הביאה לידי התאבדות. עורך דיוסקי וסטניק (המבשר הרוסי) שבמיי נידפס שדים ב־1871. סירב להדפיס את הפרק הזה בגלל הדיאלוגים הבלתי־נסבלי שבו...

ובהמשך מרחיב סלונים פרשיה זו וכותב עליה: במכתב לגולטסוב מספר פטראשבסי ויסקובאטוב, שדוסטויבסקי עצמו התפאר בביכול בכך שקיים יחסי־מין עם ילדה, שהובאה אליו לבית־המרזחן בידי אומנתה.

סלונים ממשיך ומפרש פרשייה זו ומספר: אחד ממסיבי אותה חשמועה היה חברו־לדירה של דוסטויבסקי וידיד־נעוריו, הסופר גריגורוביץ'. לדבריו, נערך בפטרבורג מישפט על אינס ילדה בת עשר. ובזמן המישפט נתקף דוסטויבסקי תאווה עזה אל אותה ילדה, אף־על־פי שקודם לא ראה אותה מעולם. ובתום המישפט הלך אחריה וביצע בה את זממו (...) איש הספרות א' פאראסב מוסר מפי בת־זמנו של דוסטויבסקי, ק' נאוריבה, שדוסטויבסקי עצמו סיפר לה, בביטול, איך פיתה גם אומנת וגם את הקטינה שבחשגחתה.

* *מארק סלונים – שלוש אהבותיו של דוסטויבסקי; עברית: ע' דיקמן; הוצאת עם עובד; 212 עמודים; (כריכה רכה).*

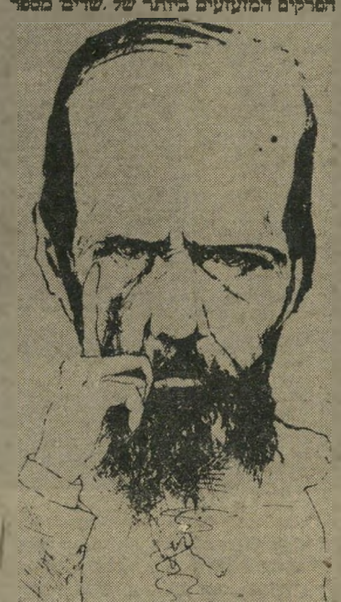

סופר דוסטויבסקי
גם האומנת, גם הקטינה

מלכות הדוגמניות

תמי בן־עמי ברגע ההכתרה למלכת־המים 1974. תמי גזרה את שערותיה הארוכות ארבעה ימים לפני התחרות הסופית, אבל למרות זאת נבחרה. היא, פשוט, היתה מהממת.

שרית דמיר היתה בהלם כשנבחרה למלכת־המים ב־1969. הסיפור היה כזה: באותה שנה, ימים ספורים לפני התחרות, הסתבר לי כי אחת המועמדות היא רק בת 13 ושאני צריכה להוציא אותה החוצה. הילדה הקטנה שהוצאה היתה איריס דווירסקו (העולם הזה 11.7.84). הייתי צריכה למצוא תוך יום, בחורה אחרת שתעלה על הבימה. התחלתי להסתובב בסירוף, עד שמצאתי את שרית דמיר אצל לאה פלטשר.

היה לה גוף משגע, מושלם. היא היתה גבוהה, וזה היה חשוב מאוד אז, אבל היו לה פנים רגילות ביותר. אלא מה? ברגע שאיפרתי אותה, היא נראתה נהדר.

בקיצור, בחרתי בה לקבוצת המועמדות הסופיות ואז הייתי צריכה לקחת את כל הבנות לסמי בן־גד, הצלם, כדי לעשות להן תמונות. שרית אמרה לי בצורה מאוד החלטית, שהיא נורא מצטערת, אבל היא לא נוסעת להצטלם. היא אמרה ששמעה שהתחרות מכורה וחוץ מזה סיפרו לה שהעולם הזה לוקח תמונות של בחורות ערומות ומלביש עליהן פרצופים אחרים והיא לא רוצה שישימו את הפנים שלה על גוף של בחורה ערומה.

לקח לי חצי שעה לשכנע אותה, שאם עיתון היה עושה כזה דבר, היה משלם הון־תועפות פיצויים. לבסוף הייתי צריכה לגרור אותה בכוח לצלם.

נשארה נורמלית. שרית גדלה בעכו, במישפחה פולנית. המישפחה גרה בשכונת־עוני והם היו אנשים מאוד פשוטים. תל־אביב היתה בשביל שרית עיר של חלומות, כמו פאריס. היא היתה ילדה טובה של ההורים.

בסוף, אחרי כל התלאות, היא נבחרה למלכת־המים. מייד התנפלו עליה כל הזאבים של העיר הגדולה. היא אומנם הסתחררה קצת בהתחלה, אבל נשארה נורמלית.

לאט לאט התחילה להופיע בתצוגות־אופנה והפכה דוגמנית מאוד מבוקשת ומצליחה. לכל אורך הדרך היא נשארה בחורה צנועה. היא לא התקלקלה.

היא התחתנה עם דייל אל־על, נולדו להם שני ילדים ויש לה חיי־מישפחה נהדרים.

היום היא משמשת גם כבימאית של תצוגות אופנה ומרוויחה יפה.

דיאטה רצחנית. ואז הגיעה שנת 1970. בשנה הזאת נבחרה חני פרי למלכת־המים. לחני היו פנים עוצרי־נשימה. מעולם לא היתה בתחרויות בחורה עם פנים כאלה. אבל יש לה חיסרון אחד — יש לה רגליים קצרות. באופן יחסי לחלק העליון של גופה. חוץ מזה, חני היא הדבר הכי מושלם שהיה אי־פעם.

גיליתי אותה כשהיתה דוגמנית לתיסרוקות בחילטון.

עולמית תמי בן־עמי, למע־לה: בבגדי־ים ב־הוואי. משמאל: בכלבו בלונדון.

סיפור בחירתה למלכה היה סיפור מצחיק:

באותה שנה שחני היתה מועמדת, מצאתי טכניה בחורה בשם יהודית אסולין. היא היתה בלונדינית עגלגלה, חוץ מזה, אסולין, שהיתה עגולה לגמרי, עשתה ריאטה רצחנית בשבוע שלפני התחרות, הורידה חמישה קילו ונראתה פצצה.

בסוף נבחרה חני, בהפרש של 17 נקודות בלבד. אסולין נבחרה לסגנית ראשונה ונעלמה אחר כך, לגמרי.

חלום להגשמה. חני באה מבת־ים. אמה עובדת עד היום כמלצרית באחד מבתי־הקפה בצפון תל־אביב.

חני היתה בחורה מלאת רגש. מלאת טמפרמנט ומאוד צנועה. היא מעולם לא שיחקה את הליידי. היה לה גם קול עבה במיוחד.

בתו של איש או"ם. בחורה עם פנים יפות מאוד. יהודית עלתה על הבימה וסיפרה לקהל שהתאהבה בישראל ושהיא רוצה לחיות בקיבוץ. זה שיגע את הקהל לגמרי.

חני פרי לא בלטה מרחוק, צריך לראות אותה מקרוב, כדי לקלוט את היופי המהמם שלה, והקהל לא התרשם ממנה במיוחד.

בגיל 16 התחתנה עם אהבת נעוריה — יגאל רוזנברג — והשניים נסעו ללונדון. אחרי זמן מה התגרשה ממנו בשיברון־לב.

מאוחר יותר עברה לניו־יורק, ניהלה רומן עם בחור שעזב אותה, עד שהכירה את אלן שוורץ, עורך־דין יהודי ירוע בניו־יורק והתחתנה איתו.

היא הפכה אחת מחמש הדוגמניות המבוקשות ביותר בארצות־הברית. תמונותיה הופיעו עשרות פעמים על שערים של עיתוני־אופנה ועיתוני נשים בכל העולם. היא הרוויחה הון כסף מהמיקצוע שלה.

בימים אלה התגרשה משוורץ.

אני הייתי בקשר איתה כל השנים. היא בת נאמנה לאמא שלה ואני יודעת שבאיושהו מקום החלום הכי גדול שלה זה ילד. זה הדבר שהכי רצתה בו. אבל היא עוד לא הגשימה את זה.

פשוט מהממת. האחרונה בסידרה זו היא תמי בן־עמי, שנבחרה למלכת המים ב־1974. תמי היא נמרה. יש לה הליכה משגעת.

ברגע שראיתי את תמי, אמרתי לה — "את תהיי מלכת־המים!" היה לה שיער שחור ארוך, פנים אקסוטיים מהממים וגוף ארוך וחטוב.

ארבעה ימים לפני התחרות חשבתי שאני מקבלת התקפת־לב. תמי הופיעה ועיני חשכו — היא הסתפרה קצר קצר. גזרה את כל השיער הארוך. אבל הסתבר שזה לא שינה כלום. היא נבחרה ברוב קולות. היא היתה פשוט מהממת.

יהודית גוטליב מגוטקס, באה

ולקחה אותה ישר מהתחרות. מאז היא דוגמנית הבית של גוטקס.

היא הצליחה בצורה בלתי־רגילה. יש לה שם בינלאומי כדוגמנית.

גם את תמי מצאתי אצל לאה פלטשר. היא גדלה ברמלה והיתה בחורה טובה. היא היתה נוסעת בכל יום שישי להורים לעשות קידוש.

לימים היא ניהלה רומן ארוך עם אולסי פרי, שחקן הכדורסל של מכבי תל־אביב. בעיתונים נכתבו הרבה סיפורי רכילות על הרומן הזה.

בתקופה מסויימת, ואולי עד היום, נחשבה תמי לדוגמנית היקרה ביותר בארץ.

היא ממשיכה לעבוד בכל תחומי הדוגמנות — על המסלול, בתצוגות אופנה, בצילום ובקטלוגים בארץ ובחו"ל.

מלכות־אמבטיה. כמה דברים

שרית דמיר בתמונה העליונה עם כתר מלכת־המים על הראש (1969). בתצלום למעלה: דוגמנית (ממושקפת) מבוקשת ומצליחה. למטה: עם שני ילדיה. אסף ודוריאל.

היו חשובים לי כשבחרתי את הבנות לתחרות: אני כבר לא מדברת על זה שרצוי היה שמלכת־המים תדע לשחות. אבל זה לא תמיד הסתדר. היו בנות שלא ידעו לשחות אפילו באמבטיה.

הצורה האקסוטית היתה חשובה לי מאוד. היה חשוב לי שהן תהיינה שזופות. היו כאלה שהייתי צריכה למרוח אותן במייק־אפ על כל הגוף לפני התחרות, כדי שתיראינה מלכות־מים והן בקושי נראו מלכות־אמבטיה.

אצלי לא עלתה על הבימה אף אחת פחות מ־168־170 סנטימטר גובה. קודם כל הן היו צריכות להיות גבוהות. אחר־כך היה חשוב לי שיהיה להן משהו מיוחד. זה יותר חשוב מיופי. כמעט אף פעם לא נבחרו בתחרויות האלה בנות שנראו כמו בובות. יופי בובתי לא נחקק וזה לא הלך במלכת־המים.

בלילי־ירח. הטרגדיה הכי גדולה בתחרויות היתה תמיד באילת. הייתי באה עם כל הבחורות היפות האלה וכל הבחורים של אילת היו מתנפלים לי על הבנות. הייתי צריכה לסגור אותן בחדר במלון. אבל מה? אני הייתי סוגרת את הדלתות והן היו בורחות מהחלונות. הרומנטיקה שיגעה להן את השכל.

תמיד הייתי בוחרת את המופע באילת כך, שיפול בלילי־ירח. המופע באילת היה תמיד היפה ביותר.

שולמית יריב ■

חני פרי עם כתר מלכת־המים 1970 ובתמונה העליונה – דוגמנית מצליחה בארצות־הברית. היא היתה לאחת מחמש הדוגמניות המבוקשות בארצות־הברית והופיעה בכל עיתוני־האופנה.

תשבצופן

2447

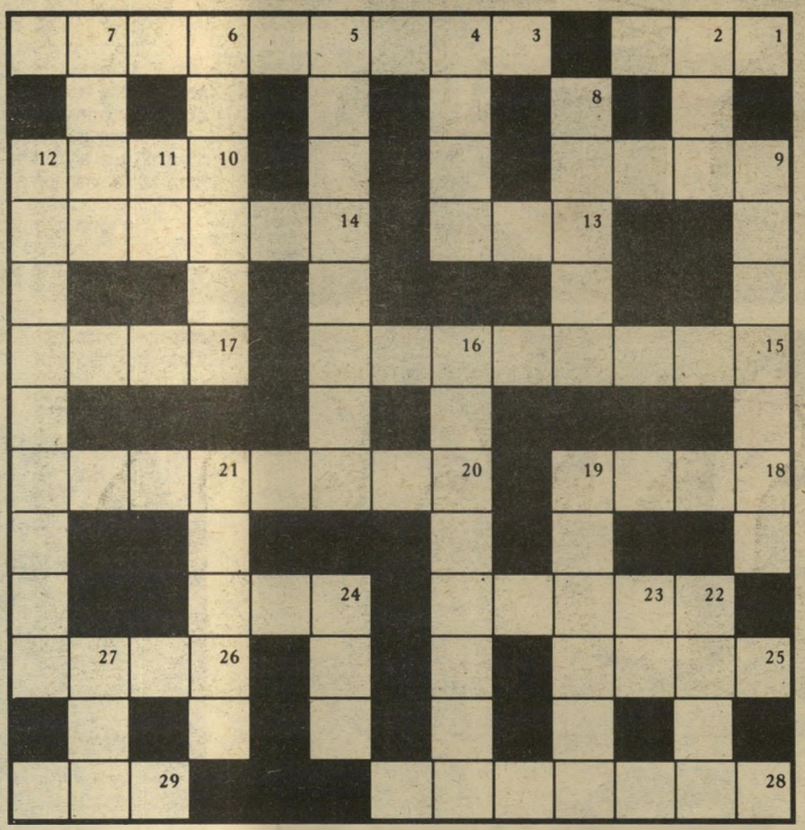

פתרון תשבצופן 2445

מאת אביגיל ינאי

מאוזן:

1) השאלה היא איזה פתק צריך היה לשים בקלפי? כאן אפשר להעזר במחשב (3)

3) זוהי קפנדריא (5,4)

9) המלאך הוא החמישי בעגלה (4)

10) אל תפול לחלל ריק (4)

13) איך שלא תביט עליה, היא עיר גדולה (3)

14) מה שנשאר בגבול הנגב. מן העיר שממנה יצא דוד להכות בעמלק (4,2)

15) אדם כזה זקוק לפסיכיאטר שישיב על שאלותיו (5,3)

17) לא נעים לו לצוות עליה שתחזור אליו (4)

18) הוא תקוע עם החוב כהוגן (4)

20) רחל חשבה, שזה מה שצריך, כאן על פני אדמה, כדי שאפשר יהיה לגול את האבן מפי הבאר (4,4)

22) אם לא תהיה ספקן, תראה שהעולם מלא שכינה מכל עבר (5)

24) חם לך, אתה מת? בנאד־הפתרון (3)

25) כשמתכופפים אפשר לדבר גם עם קוץ ודרדר (4)

26) אסור שעבריין יהיה נשכר חס וחלילה (4)

28) בטכס רתי נשא את האשכנזיה לאשה (4,3)

29) הנס של המנהיג הפוליטי לא ישוב עוד (3).

מאונך:

2) כל אנשי התורה נפטרו כבר, וגם הבן השלישי (3)

4) עולה ויורד כמו מנגינה בכלי מזרחי (4)

5) איזה נוצות יפות לצפרים, איזה נוצות יפות לצפרים (5,3)

6) אני מצפצף על הכשרונות הספורטיביים שלך (2,4)

7) כל נגר יכול להקציע רף ולשייף אותו (4)

8) הייחוס התנכי הזה מצד האב הוא בעצם קללה (3,2)

9) הקניבל הסתדר עד העצם (4,3)

11) חלם או כל שאר אחיותיה בגולה (2)

12) חים יבין למשל (5,4)

16) כלם פרחו להם בשישבת, ומי נשאר להתחיל שבוע חדש (5,3)

19) רק הגיע ארצה וכבר הוא פייטר א'ב' (4,2)

21) הנחתום הוא הרוצח בספור (5)

22) נתקבל דין וחשבון על קרוב הלבבות (4)

23) אם היו 36 צדיקים בינינו, איך היינו נראים (2)

24) כל ימיו קימץ, לא בזבז פרוטה, וכשהתהפך הגלגל, אבוי כאסח: (ח,3)

27) עושה את המוסיקה (3).

הווי

נפילטע מא־פיש

מפארים גילה עיתון מקומי כי שם־הצופן של מנחם בגין בפי המוסד הישראלי הוא הקוקיה; בפי הסוכנות המרכזית לביון (הסי־אי־איי) האמריקאית — פופאיי ובפי המישטרה החשאית הסובייטית (הקג"ב) — קרפיון ממולא.

★ ★ ★

בלי אבל

בירושלים אישרו מקורות יודעי־דבר כי אכן נכון הדבר שבאחד המקרים בעבר פנה שר־המישטרה במיכתב, למפכ"ל, המפקח הכללי של המישטרה, בפניה אדוני, המפד"ל!

★ ★ ★

קופרודוקציה

בתל־אביב הודיעה הנהלת כור־מזון כי היא עומדת להקים באום אל־פחם, בשותפות עם יזם מקומי, מיפעל טחינה, שאותה ייצרו לפי ידע אשר נרכש בשכם.

★ ★ ★

עימות אקדמי

בתל־אביב פורסם מחקר על עתיד שתי המיפלגות הגדולות, שהרהים רבים כאשר התברר כי עורכי המחקר הם הסוציולוג פרס וה־סוציולוגית שמיר. הרוחות נרגעו רק כאשר הודיע פרופסור יוחנן פרס, כי אין כל קירבה בינו ובין שימעון פרס או בין הד"ר שרה שמיר ובין יצחק שמיר.

★ ★ ★

סוף טוב, הכל טוב

בפתח־תקווה השיב ראש־העיריה למכתב נרגז של פתח־תקוואי רתי, שהתלונן על גובה חשבון־המים שלו, הציע לו א. להטיח את ראשו בקיר; ב. לעבור לגור בבני־ברק; ג. להגיע, אחרי 120, לגיהינום.

★ ★ ★

צר, זה לא צרה

באילת נעצר אזרח זר כחשוד בהחזקת סם שנמצא בתוך זוג מיכנסיים שהיה נתון בתוך תיק־צד שנמצא ליד מקום מושבו באוטובוס. שוחרר מכל אשמה משהציע סניגורו בבית־המישפט שילבש את המיכנסיים, ואלה לא עלו עליו כלל.

★ ★ ★

ביקורת חופשית

בתל־אביב ביקש צ'לן־אורח את סליחת הקהל על שלא ינגן את הסוויטה החמישית לצ'לו של באך, מכיוון שהיא כבדה מדי לקייץ, וניגן במקומה קטעי מוסיקה אחרים. הוא נדהם לקרוא, למחרת, באחד העיתונים, ביקורת של מבקר־מוסיקה שהעיר כי „הסוויטה מס' 5 של באך (בניגונו של הצ'לן) לא זכתה לרמת־ביצוע גבוהה."

★ ★ ★

כל דבר בעיתו

בתל־אביב פירסם צהרון כתבה על פקיד בכיר במישרד התעשיה והמסחר, אייר אותה בתצלום־כביכול של הפקיד, למחרת נאלץ הצהרון להתנצל כאשר נתגלה כי התצלום שפורסם הוא של שופט מחוזי שנפטר לפני 14 שנה ושהיה בעל שם פרטי ושם מישפחה זהים לחלוטין לאלה של הפקיד.

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים לחדברת תיקנים (ג'וקים), תוקעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך
איתן עמיחי - הדברת

למכירה דירה בחולון
במקום מרכזי ושקט (נאות רחל)
3½ חדרים + פ"א + חניה + דוד שמש + תוספות
טלפון: 881689

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור
הצלחה מובטחת
● קורסים מקצועיים ברמה גבוהה ל:
● ספרות נשים ● קוסמטיקה ואפור ● פדיקור ● מניקור
● אפילציה (הוצאת שיער לצמיתות)
● מכון ליופי וסלון תסרוקות חדישים ל:
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות ובשעות.
תעודות למסיימים והכנה לבחינות הסמכה ממשרד העבודה
30 שנות נסיון והישגים בהדרכה מקצועית
דיאנה
3 שנים ברציפות 1984
בעוד בתי ספר לספרות נשים
ת"א, דיזנגוף 190 (יחידת 4)
229388, 226066

צילום ואמנות

צילום הוא ביטוי אישי, תחביב או מקצוע.
חווית יצירה ואמנות.
צילום פותח בפניך אפשרויות ביטוי חדשות. צילום הוא כיף לשעות הפנאי או מקצוע לעתיד.
צילום זה דרך — כוון אחר.
קמרה אובסקורה, בית הספר לצילום הגדול בישראל, פועל בשלושה מרכזים: תל-אביב, ירושלים וחיפה. בבית הספר צוות מורים מנוסה, ציוד מקצועי משוכלל ביותר, כיתות לימוד, מעבדות לפיתוח שחור לבן וצבע. סטודיו לצילום, גלריה וחנות לצרכי צילום.

מערכת לימוד אישית

תוכנית הלימודים מאפשרת ללמוד החל משעור אחד בשבוע ועד לשבעה ויותר שעורים בשבוע.
בנוסף לקורסי החובה מוצע לתלמידים מגוון של קורסים לבחירה, כך שכל אחד יכול להרכיב לעצמו, בהתאם ללוח הזמנים שלו, מערכת למודים אישית.

לימודים לתואר אקדמאי

PRATT INSTITUTE NEW YORK אחת מהאוניברסיטאות לאמנות הטובות בעולם, מכירה בלימודים ב"קמרה אובסקורה" ומאפשרת צבירת נקודות זכות (קרדיט) לתלמידים המעוניינים בהמשך לימודים לתואר אקדמי ב-PRATT N.Y.

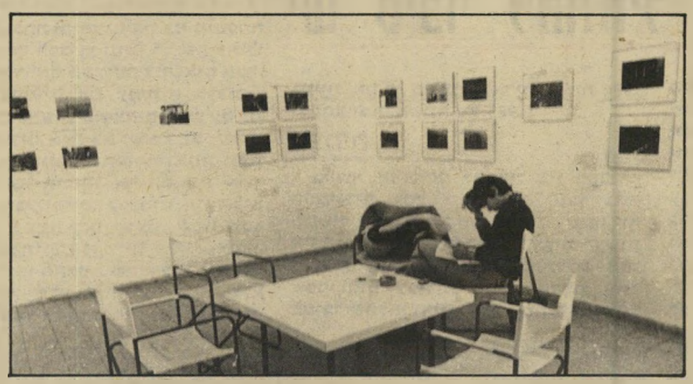

מורים מהשורה הראשונה

צוות מורים מעולה הכולל אמנים יוצרים ובעלי מקצוע מהשורה הראשונה בארץ — מאפשר לתלמיד לבוא במגע עם הטובים ביותר בכל תחום.

ציוד ומעבדות

לבית הספר ציוד ומתקנים העומדים בדרישות המחמירות ביותר החל במעבדות שחור לבן וצבע ועד לסטודיו מקצועי לצילום.
השימוש במעבדות ובציוד מחוץ לשעות הלימוד חפשי לתלמידים בהתאם לקורסים הנלמדים.

12 תשלומים חודשיים

הנחות ראליות על תשלום במזומן ו/או אפשרות פריסת התשלומים החודשיים עד יולי 85, מאפשרת לכל אחד להתאים את שיטת התשלומים ליכולתו ולתקציבו.

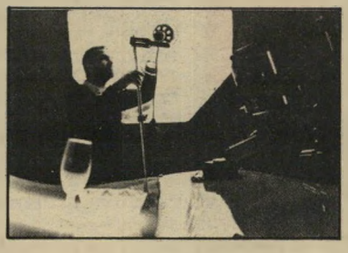

רשימת הקורסים

הנחיה (למתחילים), בקורת — (לממשיכים), פתוח והדפסה, הדפסה מתקדמים, צבע, סטודיו, טכנולוגיה של הצילום, צילום מעשי, אור וצבע, צורה ומרחב, רישום, תולדות הצילום, תולדות האמנות, אומנות מודרנית, צבע מתקדמים, פרויקט — (למתקדמים), טכניקות מיוחדות, ציור, האזנה למוזיקה, קולאז', מיצג.

רשימת מורים

סרג'יו אדלשטיין, דורון אדר, יואב אוסיה, טלי ברזילי, יחיעם גל, שוקה גלוטמן, אבי גנור, רוני דוד, ברק דר, מיכל המר, עודד ידעיה, רונית ידעיה, משה כהן, משה כהן, ישראל כהן, חיים לוסקי, אורי ליפשיץ, אלדד מאסטרו, מוטי מזרחי, שמוליק מרחב, פנינה מרקמן, רונית נעים, מוטי עומר, ברי פרידלנדר, מיכה קירשנר, משה קן, מיכאל רוברגר, יאן ריכוורגר, חנה שביב, אבי שטראוך, שמחה שירמן, נלי שפר, יהודית שרייבר, אלי שריד, גבי בן זינו..

פרטים והרשמה

פרטים נוספים וטפסי הרשמה ניתן לקבל בימים א'-ה' בין השעות 10.00-20.00 וביום ו' בין השעות 10.00-14.00 במשרדי בית הספר

קמרה אובסקורה

תל-אביב, אלנבי 57 טלפונים: 298191, 298291, 203010, 203011.

ירושלים, בצלאל 6 טלפונים: 233573, 233502.

חיפה, הנביאים 13 טלפון: 662773.

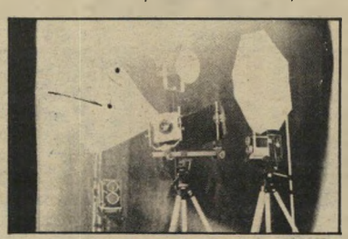

ההרשמה בימים אלה — מספר המקומות מוגבל

קמרה אובסקורה

המרכז ללימודי צילום

מרים בנימיני

מזל החודש: אריה

בעיות ביחסים עם בני־המישפחה ורצון לנתק קשרים

השנה האחרונה לא פינקה את בני מזל אריה. מעטים יוכלו לומר שמערך הכוכבים השנה לא שינה דבר בחייהם. אם כי, תמיד יש יוצאים מן הכלל שמסיבות שונות אינם מושפעים כאחרים. (אגב, את זאת ניתן להסביר מבחינה אסטרולוגית) על כל פנים רובם המכריע של בני המזל עברו את השנה כשהם חשים כעין מועקה וכבדות. הסיבות לקשיים שונות ומגוונות וכאן נזכיר שאיש איש ומפתו האישית.

באופן כללי אפשר להצביע על ארבעה תחומים עיקריים, שבהם הסתמנו הבעיות. הבית, המישפחה והיחסים בין בני מישפחה קרובים העיקו הכבידו ונתנו הרגשה כאילו האריות איבדו את השליטה בנושאים אלה. קשרים יומיומיים עם עמיתים לעבודה, בוסים ושתם אנשים שנמצאים במגע עם בני המזל – קשרים אלה לא נשארו כפי שהיו. אי־הבנות, התרגזויות, חוסר סבלנות ורצון לנתק קשרים, איפיינו אף הם את אחד התחומים הבעייתיים, לפעמים הניתוקים ניכפו ולאו דווקא באו מרצון. שטח נוסף שהביא לעגמת־נפש וקשיים – הקאריירה. גם כאן הרגישו האריות שהדרכים חסומות בפניהם ומה שלא עשו ועד כמה שלא השתדלו, תמיד הגיעו לפחות ממה שקיוו או לפחות ממה שהובטח להם. המצב נראה כאילו מישהו שם להם רגל ולא מאפשר להם להתקדם ולמצוא דרך שתביא להם סיפוק.

שני כוכבים הם האחראיים הראשיים למצב זה – הם הוזכרו כאן לא פעם במשך השנה האחרונה, הכוונה היא לפלוטו וסטורן. שני אלה „התיישבו" להם במזל עקרב, ובבית הרביעי (מישפחה, מגורים בית וכו') ושלחו קרינה דיסהרמונית גם לבתים אחרים שלהם השפעה חשובה על מהלך החיים. כוכבים אלה עדיין לא עומדים לעזוב את מזל עקרב. שבתאי יימצא שם עד סוף 1985 ורק כשיעבור למזל הבא ירגישו האריות בהקלה הגדולה. אך בינתיים יהיה עליהם להמשיך ולהתמודד עם הקשיים כאמור, עד סוף 1985. כוכב יופיטר, שייכנס בפברואר 1985 למזל דלי, ימתיק להם מעט את הגלולות המרות שהם נאלצים לבלוע. מזל דלי הוא הבית השביעי של מזל אריה (שותפויות, נישואים) וזה יתן לאריות סיכוי לחדש קשרים או להתחיל בקשרים חדשים. הבעיה היא שגם בבית זה נראית השפעתו החזקה של כוכב סטורן, שהקשר בינו לבין הבית ה־7 לא יהיה מן הטובים ביותר, מה שעלול לעכב ולהשהות את פתרון הבעיות, ולמנוע התקשרויות פשוטות וחסרות

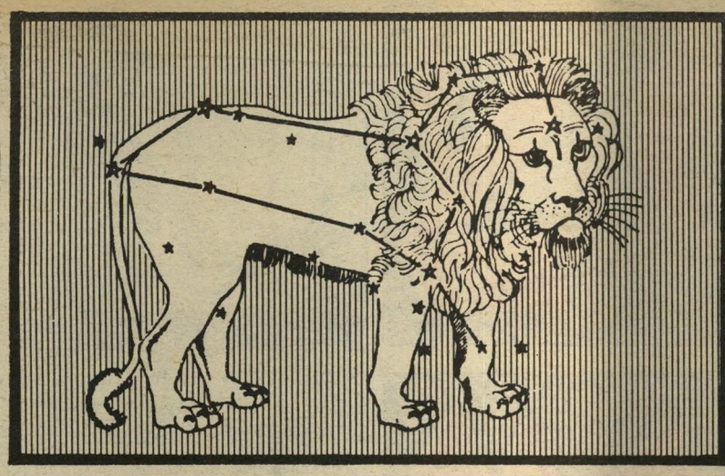

יופיטר ימתיק את הגלולה המרה, סטורן יעכב את פתרון הבעיות, אך יש סיכוי להתחיל קשרים חדשים

אנשים יתחשבו בדעתם ובדבריהם. אריות יוכלו אף לשנות את מקום עבודתם ולנסות למצוא להם תפקידים יותר מעניינים. אולם במה שקשור לקידום, התבלטות, ומישרה בכירה – כאן יהיה המחסום. שכן כזכור, בעיות. אם כן, מה צפוי לאריות בשנת 1984 ובמחצית הראשונה של 1985?

עבודה

בנושא זה כדאי להבדיל בין העבודה היומיומית ובין הקאריירה, שכן במה שקשור לעבודה – נראה שתהיינה הזדמנויות לשפר את המצב. הצעות חדשות תוצענה ואי־אפשר יהיה להתעלם מכך שבמקומות עבודתם יהיו האריות יותר מקובלים ואהודים ומה שחשוב, יותר נושא הקאריירה הוא בעייתי השנה ולמרות שהמחצית השניה של 84 מראה על אפשרויות חדשות בתחום המיקצוע, עדיין אי־אפשר יהיה לממש את אחת השאיפות החשובות ביותר לבני מזל אריה – לתפוס עמדה בכירה, להיות בתפקיד סמכותי, להתבלט בשטח ובכלל... לנהל את העניינים. כך שכדאי לחסוך את האנרגיה לתקופות שבהן אפשר לממש את השאיפות וברגע זה להסתפק במה שיש ופשוט לנסות לשפר ולהנעים את החיים במקום העבודה.

כספים

למרות שכולם מתלוננים ולכולם קשה, דווקא האריות הצליחו לתמרן בתוך התסבוכת ולמצוא לעצמם פתרונות מקוריים ויעילים. לא נראה שהנושא הכספי יתפוס מקום מרכזי במכלול הבעיות והצרות שמתרגשות חדשות לבקרים על בני המזל. לפחות מבחינה זו – הכוכבים באים לעזרתם ומאפשרים להם להסתדר, מבלי שיתמוטטו ויהרסו כל מה שבנו. הם יוכלו לשמור על רכושם ואף לקדם תוכניות שבהן התחילו.

כאן ניתנת אזהרה: בין ה־16 באוגוסט עד ה־8 לספטמבר יהיה זמן די מסוכן מהבחינה הכספית. למרות שכאן נכתבו דברים מרגיעים, עדיין יש להיזהר מתקופות שבהן קל לשגות ולהפסיד. בתאריכים המצוינים לעיל, כדאי להימנע מלחתום על חוזים או מסמכים חשובים, רצוי לא לבקש הלוואות ולא להתחיל בפרוייקטים חדשים, אם אלה קשורים ישירות לסיכון רכוש או כספים. חשוב לדאוג שכל ענייני הביטוח יהיו מסודרים ואין להקל ראש בתקופה זו. לא מומלץ לקנות דירה או לרכוש מכונית באותם שבועות שבהם אנו מדברים. תקופה

(המשך בעמוד 46)

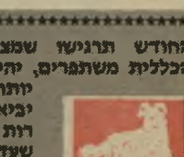

החודש תרגישו שמצב־הרוח והתרגשה הכללית משתפרים, יהיה מעניי יותר וקל יותר. השבוע המתקרב יביא עימו נסיעות קצרות ואורוחות. לאלה שעדיין לא מצאו בני־זוג יהיו סיכויים טובים לצאת מבדידותם. ה־28 וה־29 מצביעים על אי־הבנות בשטח שבינו לבינה, אך כדאי לחבות שיומיים אלה יחלפו ולהתייחס ככל מה שקורה בקלות. שכומי כסף מקוים בלתי־צפוי עשויים להגיע ולגרום לתרגשה טובה.

* * *

השבוע יהיה עליכם לקבל החלטות חשובות באשר להמשך. במקום העבודה יהיה עליכם לקבל דרך חדשה, אך עדיין לא יהיה קל לדעת מהי. בחיים הפרטיים נראה שיהיה עליכם לדון עם בן־הזוג על התעתיד המשותף. זמן רב יוקדש לסידור ואירגון הדירה מחדש. חשוב לחסוך בהוצאות בשטח הכלכלי, מצבכם לא יהיה קל בחודש הקרוב. ה־28 וה־29 בחודש יהיו קשים במיוחד. רצוי להישאר בבית, לנוח ולדחות נסיעות כלשהן.

* * *

בתקופה הקרובה תיאלצו להקדיש זמן רב למכרים. קרובים וידידים שיבואו להתארח בביתכם. זו תהיה תקופה של יציאה מן השיגרה ועיסוקים גדולה. מומלץ לנצל לחופשה ולהתרחק מעט מכל הרעש וההמולה שיהיו בביתכם. המצב הכספי עומד להשתפר, ותוכלו לחשוב על רכישות חדשות למקום שבו אתם גרים. הכרויות חדשות ומקריות עלולות לאכזב. התייחסו בקלילות לקשרים חדשים, כדי לא להיפגע אחר־כך.

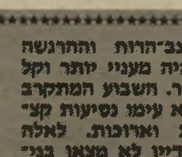

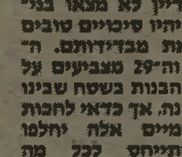

עניינים כספיים יטרידו אתכם בתקופה הקרובה. הוצאות גדולות יידלדלו את התקציב ויביאו אתכם לחוסר שקט. כדאי לחיישר שאר בהוטינה הקבועה והשקטה ולהימנע עד כמה שאפשר משינויים. לא כדאי לקחת סיכונים כספיים, חשוב שתעברו את החודש הקרוב ללא זעזועים. רעיונות חדשים במישור הכלכלי רצוי יהיה לבצע רק מהחצית ספטמבר. ה־30 וה־31 מתאימים לנסיעות ולפגישות עם מכרים חדשים.

* * *

החודש הקרוב יהיה הרבה יותר קל מהתקופה האחרונה, אך עדיין לא תוכלו למצוא לעצמכם את השקט והמנוחה שאליהם הייתם רוצים להגיע. ה־26 וה־27 יהיו מאוד מעייפים. רצוי לא לקחת על עצמכם יותר מדי, מכיוון שבאותם ימים אתם עלולים להתרגיש לא טוב. שיחות, פגישות והצעות חדשות בתחום העבודה טוב לבצע ב־30 וב־31 בחודש. בשטח הרומנטי יש להיזהר מהתלהבות יתר, יתכן שינוי במצב.

* * *

המצב הכללי אינו קל בחודש הקרוב. יהיה עליכם להקפיד לא להיזרז את הכוחות ולנוח עד כמה שאפשר. בתקופה הקרובה אתם נוטים לחלות במחירות, ואנשים סביבתכם הקרובה „נורמים לכם לא מעט עצבנות. טוב יהיה לקחת חופשה ולהתרחק מהבית לכמה ימים, אך אל תעמיסו על עצמכם תפקידים נוספים. קרובים מבוגרים יהיו זקוקים לעזרתכם ונראה שתמצאו את עצמכם מטפלים באחרים, למרות חוסר־כוחות.

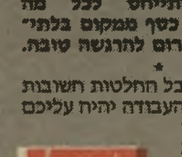

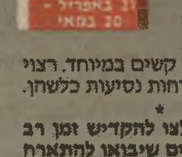

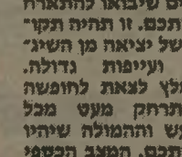

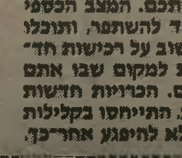

השבוע לא תהיו במצב־רוח קל במיוחד. אתם מרגישים שאתם עומדים על פרשת־דרכים והתלבטויות הרבות שבהן אתם נתונים לא מקלות על התקופה. מבחינה פיסית אינכם חזקים במיוחד ונוטים לחלות. יהיה עליכם להרבות במנוחה ושינה, ולא להתרגש מבעיותיהם של אחרים. בתחום העבודה יתכן שינוי. כל הצעה חדשה שתוצע לכם טעונה בדיקה מדוקדקת מכיוון שחשכר המוצע עלול להיות קטן ולא מספק.

* * *

בתקופה זו תוכלו שוב לחדש יחסים שהופסקו לתקופה ארוכה, אך במקרה זה אתם חייבים להיות היוזמים. בני־הזוג עוברים שינויים בתקופה זו ויהיה עליכם ללכת לקראתם ולהתאים את רצונכם לרצונם. בעיות בספיות עלולות להטריד אתכם ב־26 וב־27 בחודש, אך גם כאן ידיים יסכימו לבוא לעזרתכם. ה־28 וה־29 בחודש יהיו מתוחים מאוד. קשרים עם אנשים קרובים עלולים להתנתק ולהתגמר.

* * *

בחודש הקרוב תהיה מוטלת עליכם הרבה עבודה. יתכן שיהיה עליכם למלא תפקידים של אנשים אחרים הנעדרים ממקומם הקבוע. זה לא הזמן לקחת חופשה מכיוון שאתם מתוחים מאוד ויהיה לכם קשה להרגע. דחו זאת לחודש הבא. ה־26 וה־27 יהיו יחסית די נעימים. ביחד בכל מה שקשור לתחום התרומטי. ביחסים ממושכים נראה כאילו עובר חתול שחור בתקופה זו תצריך להתאמץ כדי לא להגיע למריבות.

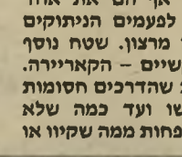

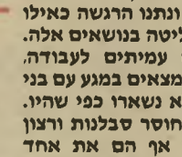

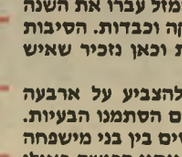

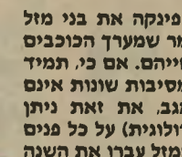

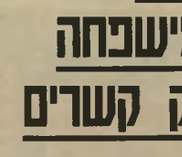

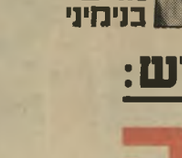

חמרורים

נתמנה ◆ לראש־ממשלת צרפת **לוראן פאביוס** (38), ראש־הממשלה הצעיר ביותר בצרפת זה 160 שנה. פאביוס, בנו של סוחר־עתיקות עשיר, שהמיר את דתו היהודית לקאתולית, היה נער־שעשועים (שנהג במכוניות־ספורט, השתתף בתחרויות־רכיבה, וני־גן בחצוצרה במועדוני־ג'ז) לפני שהיה, בגיל 28, לראש לישכתו של פרנסואה מיטראן, אז מנהיג האופוזיציה הסוציאליסטית. עד מהרה עלה מתפקיד ראש מטה בחירות הניצחון של מיטראן ב־1981 למישרת תת־שר (לענייני תקציב) ושר (התעשייה והמחקר המרעיל). פאביוס, אב לשני בנים, נשוי לפרנסואז, בת מישפחת קאסטרו היהודית־ספרדית.

נחוג ◆ יום־הולדתה ה־34 של **שלומית אהרון**, הזמרת־האשה של להקת הכל עובר חביבי, שאחד משלושת גבריה, איש מושב צופית יובל דור, הוא בעלה זה שש שנים ואב בתם, טליה, בת השלוש. במסיבת יום־הולדתה סיפרה אהרון כי היא ובעלה מנצלים את ערביהם הפנויים לקריאה ולהאזנה למוסיקה.

נחוג ◆ בבת־ים, יום־הולדתו ה־73 של **מרדכי** („מוטקה") **מאיר**, מול־טימיליונר והצעיר בין שלושת האחים, שהקימו את חברות ועסקי האחים מאיר, המקיפים עולם, ממיפעלי טכסטיל ופלאסטיקה בארץ, דרך בנייה במערב־אפריקה, עד כל־בו שלום. בניית מגדל־שלום ובניין עיריית תל־אביב, השייך להם ואשר העיריה משלמת עבורו דמי־שכירות. מאיר, בנו של סוחר עצים יוצא־רומניה, הוא ספורטאי בדם, כיום יו"ר איגוד הטניס שהיה, בצעירותו, הרץ המרכזי של

זמרת אהרון
קריאה בערבים פנויים

קבוצת אלנבי תל־אביב (לימים: הפועל תל־אביב). מאיר עבר את כל קשת העיסוקים ממנהל קופת־מילווה בפרדס־חנה עד הקמת מיפעלים לייצור גפרורים (בירושלים, בגדאד, בייירות, קאהיר וניקוסיה של שנות־ה־40) ועד לעסקות־חליפין של ישראל בתקופת הצנע של שנות ה־50: קליפות תפוזים להפקת שמן אתרי לצ'כוסלובקיה תמורת תפוחי־אדמה. גאוותו המיוחדת היא על הבניין הגבוה ביותר במרחב (36 קומות), שאותו בנה בתל־אביב, מגדל שלום, הקרוי על שם אביו.

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־57 של **אנדריי גרומיקו**, שר־החוץ הסוב־ייטי זה 27 שנים. לפני כן היה גרומיקו שגריר ארצו בוושינגטון (של מילחמת

* *זכרו של שלום מאיר גם הונצח בתל־שלום, שיכון אשר נבנה על־ידי האחים מאיר, בין כרכור לפרדס־חנה.*

סמים בכל מחיר

היא קטנה, שבריריות ובת 17. מזה שנה היא מסתובבת בישראל אחרי שנשלחה לכאן מגרמניה, שם נולדה. ריטה (שם בדוי, השם האמיתי נאסר לפירסום) היתה ילדה בעייתית מאוד בארץ מולדתה. אמה מתה עליה בילדותה. אחרי ששנים רבות היתה מאושפזת במוסדות שונים, בגלל אלכוהוליזם, בזמנים שבהם היתה האם בבית ניסתה להרוג את בתה הקטנה, שפחדה ממנה פחד־מוות.

בגיל צעיר החלה ריטה לקחת סמים. אבל באלכוהול לא נגעה. הדוגמה שנתנה לה אמה היתה כואבת מדי. פה ושם לקחה שאיפת חשיש, סיגרית מריחואנה ולפעמים אל־אס־די. מכאן לסמים קשים כבר לא היתה הדרך רחוקה.

היא נשלחה על־ידי אביה למוסד לילדים שיש להם בעיות. מרגע זה גם כל החברה שאותה הכירה ריטה היתה חברה של נרקומנים ועבריינים. אביה, הישראלי, מצא רק פיתרון אחד לבעיה: בגיל 16 הוא שלח את ריטה לישראל, במטרה שתלך לקיבוץ ותיגמל מהסמים.

מגבית על החוף

אולם גמילה לנערה כזו איננה דבר קל, וסמים בישראל אינם קשים להשגה יותר מאשר בגרמניה. „הייתי בתולה ער ישראל, כאן היכרתי בחור וחייתי איתו. זה נכון שהייתי מעשנת חשיש בישראל, אבל זה לא נקרא סמים. אלכוהול יותר גרוע מחשיש," הצהירה ריטה.

היא היתה בקיבוץ רק ימים ספורים. מהר מאוד למדה היכן מוקדי־הסמים בארץ והגיעה לשם. יחד עם חברה אחרת, שפגשה על החוף באילת, ירדה לטאבה. השתיים נרדו לעיני־גדי ולאילת. הן היו ישנות על החוף, מבקשות כסף מאנשים כדי לאכול ולקנות סמים. „עשינו מגבית בין האנשים שבחוף והם נתנו לנו כסף. לא עשינו כלום תמורת הכסף," סיפרה ריטה.

אבל המגבית לא הספיקה לזמן רב. בעיקר כאשר רוב הכסף הלך לחשיש. לכן התחילה ריטה לעבוד בבית־קפה ובפאב כמלצרית. המישפחה מצאה אותה שם וקראה לה לחזור לתל־אביב. בתל־אביב יש לה בת־דוד, שהסכימה להלין אותה בביתה כמה ימים.

ריטה הכירה נער צעיר שלא ידע שנוסעים לעשן. היה איתם עוד בחור שלישי, שנהג באוטו." הנער שהביא את ריטה למועדון לא נסע איתם, מכיוון שהוא התנגד לכל עניין הסמים. ריטה נסעה עם מכריה החדשים לברה. „שאלתי אותם לאן נוסעים ומה חשיש ושאני חייבת להיות מסטולית," סיפרה. הצעירים התייעצו ואחר־כך אמרו לריטה כי אולי יצליחו להשיג עבורה חשיש.

„הוא גדול, ואני קטנה"

„שניים מהם הזמינו אותי למכונית שלהם ואמרו לי שכשאתה מעשן חשיש הגוף נהיה כבד, ולא יכולתי לקום. הם ניסו למשוך אותי, אבל כאשר מישהו מסטול, משיכה קטנה דורשת המון כוח, ולי לא היה כוח להתנגד.

„בסוף אחד מהם הצליח. כל הזמן החושים והיתה לי פיתאום הרגשה של פחד. אמרתי שאני רוצה ללכת. אבל אחד מהם קפץ עליי ואמר שלא יתן לי ללכת. הוא התחיל לגעת בי ולקפוץ עליי. אמרתי לו שאני לא רוצה בו, אבל הוא הפשיט אותי וניסה. הוא לא הצליח, מכיוון שהוא גדול ואני קטנה, והוא נורא התעצבן.

„השתוללתי. הוא רצה לעשות בי מעשה־סדום, המשכתי להשתולל, אבל למישטרה. לא רציתי. כי הם ילדים קטנים ולא יודעים מה שהם עושים. אבל בסוף הלכתי והתלוננתי."

תיקווה לחיים נורמאליים

כך הפתיים סיפורה של ריטה ב־בית־המישפט, כשהעידה נגד שני צעירים בני 18, שהואשמו באינוסה ובהדחתה לעישון־סמים. אחרי ששמע בית־המישפט את עדותה של ריטה, נראה היה כי לא הוכחה עבירת האינוס בכוח, ולכן הוחלף אישומם של השניים לאישום על בעילת קטינה.

ריטה בת ה־17 חיפשה חשיש — אבל היא מצאה אונס — והיא לא רצתה להתלונן

על עברה. הוא הזמין אותה למועדון מילקווי בבן־יהודה, ושם פגשו עוד בחורים צעירים, מכריו של הנער. ריטה הנאה מצאה חן בעיני הבחורים הצעירים והם הזמינו אותה לרקוד, אך היא אמרה להם מייד כי היא מחפשת חשיש. „אמרתי להם שאני רוצה לעשן שמם, כי פחדתי. הם הביאו אותי לדירה ושם התחילו לסדר „באנג". זה דבר כמו נרגילה, כדי לעשן. לא היה להם שום דבר מוכן, אז הם עשו „באנג" מפלאסטיק ונייר מגולגל.

„עישנתי איתם. פיתאום לא הרגשתי נוח. אחרי העישון מתחדרים הנהג של המכונית ישב והסתכל עלינו אבל הוא לא עשה כלום.

„הם אמרו לי להתלבש והסיעו אותי הביתה. השעה כבר היתה כמ־עט שש בבוקר. הגעתי לבת־דודתי מסטולית לגמרי. סיפרתי לה מה שקרה לי והיא שיכנעה אותי ללכת לבית־החולים. שם עשו לי בדיקות דם ושתן, ואמרו לי שאני בהיריון. הייתי בשוק. לא ידעתי מה לעשות. הייתי בת 17, לא רציתי ילד. אמרתי לה שאני לא יכולה להיות הורה, ושאני רוצה להפיל. היא אמרה לי שאני לא יכולה להפיל, כי אני כבר בחודש שלישי. אמרתי לה שאני לא רוצה ילד, ושאני רוצה להפיל. היא אמרה לי שאני לא יכולה להפיל, כי אני כבר בחודש שלישי. אמרתי לה שאני לא רוצה ילד, ושאני רוצה להפיל. היא אמרה לי שאני לא יכולה להפיל, כי אני כבר בחודש שלישי.

ריטה סיימה את סיפורה העצוב בתיקווה כי תמצא מקום שיהיה מוכן לקלוט אותה ולאפשר לה לחיות חיים נורמאליים ולהיגמל מהסם.

שני הצעירים עומדים להתגייס בימים אלה לצה"ל, ובוודאי למדו לקח מהמיקרה.

העולם) ובלונדון.

נחוג ◆ בנתניה יום־הולדתו ה־79 של **עובד בן־עמי**, מייסד העיר (שנקראה על שם הנדבן היהודי־אמריקאי נתן שטראוס, אשר, בניגוד לציפיות של נותני שמו לעיר החדשה, לא תרם אמומה לבניית העיר), ומבעלי מעריב (45%). בן־עמי, יליד פתח־תקווה ואיש־ציבור מנעוריו (שיסד, כבר בגיל 13, את אר"י — אגודת רעים־ידידים), נודע גם בסחר קרקעות אשדוד ובפיתוח תעשיית היהלומים.

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־81 של **אהרון בר־אל**, ותיק מצילי הארץ, שהתפרסם כאהרונצ'יק המציל ואשר זכה מפי מי שהיה שר־הפנים, משה שפירא, בכינוי החיבה „רב־מציל". בר־אל, בנו של סוכן־דגים מחצי־האי הרוסי קרים, החל את דרכו בארץ כספורטאי (הריפת כדור־ברזל, כדורגל, היאבקות ושחיה), היה במשך שנים אלוף הארץ בהיאבקות, והתבלט בשחיית נהר הירקון לאורכו. בר־אל, שהציל במשך 45 שנות עבודתו בחופים 7000 איש מטביעה, כותב לאחרונה שירים (זה לא אומר שאנשים/המגיעים לגיל שמונים/פתאום הופכים לגיבורים...) וממשיך לשמור על לשון בוטה. דוגמת לשון: „החתיכות בימים ההם לבשו ביקיני עד הברכיים, אבל זה היה יותר יפה מהחוטים שלובשים היום!"

נפטרה ◆ ברחובות, בגיל 100, **אסתר סמילנסקי**, גננת במיקצועה, בתו של אחד מראשוני רחובות ואלמנתו של משה סמילנסקי, מי שהיה נשיאה הראשון של התאחדות האיכרים והיה ידוע כמחבר סיפורים על חיי הערבים בארץ, תחת שם־העט חווג'ה מוסה. סמילנסקי, בעל כרמים, שהיה מקורב לברית שלום של שנות ה־30, שביקשה להדק את הקשרים בין שני העמים בארץ, נשא את אסתר בגיל 60, אחר שנתאלמן מאשתו הראשונה, אם שלוש בנותיו.

לילי של אריק

ד דרך המידברית זרועה משני צידיה בשלטים לבנים קטנים, שעליהם כתוב בארום, בעברית ובערבית: „הכניסה והצייד אסורים! העבריין ייענש." מימין (מדרום) שדות של קיבוץ דורות, משמאל שדות של החווה. קוביות של חציר אסוף וארוז מפוזרות על פני השטח.

כביש האספלט צר, ומעליו מתרומם אר חם של קיץ. מבעד לשדרת העצים מתגלה לאט לאט מראה הבית הגדול, השוכן על גיבעה קטנה.

שער־הברזל בכניסה לחווה פתוח לרווחה. דרך כורכר לבנה מוליכה פנימה. שלט ועליו חץ מכוון את הבאים אל המישרדים. הדרך אל בית־המגורים מוליכה ישר.

מסביב חולות של נגב. הבית לבן, בוהק וגבוה, מוקף חומה גבוהה. לפניו צמחיה ירוקה רעננה. הפרחים בשלל צבעים.

שני חיילים במדים עוקבים בסקרנות אחר המכונית המתקרבת. שלישי ניגש ומבקש לעצור. אני עוצרת את הרכב, מודדה ומחכה עד שהחייל השומר ייגש לטלפון לברר. שיחה קצרה והוא מאותת לי בידו להיכנס פנימה.

החניתי את הרכב ליד המוסך, מאחורי מכונית הוולבו. לילי שרון יצאה החוצה לקבל את פניי.

לילי לבושה כרגיל בטוב טעם: חליפת־מיכנסיים בהדפסה חומה. שערותיה השחורות מסורקות ואסופות מאחור. היא מאופרת קלות.

המעבר מן החום והצחיחות הלוהטת של הנגב אל חצר הבית חד. צעד אחד ונכנסים לתוך תכלת. הבריכה ריקה. את הבית מקיפים עצים. עצי פרי ועצי נוי. מטפסים ירוקים צמודים אל הקירות הלבנים.

גם בפנים חגיגה של צמחים. עציצים גדולים וקטנים בכל מקום.

לילי מביאה מגש גדול ועליו קנקן של לימונדה קרה עשויה מלימונים טבעיים. מתובלת בעלי־נענע. היא מורידה את הקבקבים ומתיישבת על הכורסה החומה.

„אני חקלאית." היא מצהירה על עצמה. „אני עוסקת באופן מעשי בעבודת־כפיים. הצד שלי זה הגינון בחווה. אני משתדלת להקדיש כמה שעות בכל יום לעבודה בגינה ובעציצים בבית."

לילי לא למדה חקלאות. היא, בניגוד לאריק, גדלה בעיר, בחיפה. את החקלאות למדה, לדבריה, מן הניסיון.

„התחלתי לעסוק בזה בזמן מילחמת־ששת־הימים. גרנו אז בצהלה והגנן היה מגוייס. לא היתה לי ברירה והתחלתי לעבוד בעצמי בגינה. אז ראיתי שאני עושה זאת טוב ממנו. היתה לי הגינה הכי יפה בכל האיזור. תמיד כשעברנו מדירה לדירה, ועשינו זאת הרבה פעמים עד שהגענו הנה, הייתי מעבירה איתי את כל העציצים. מנהלל לצהלה, לבאר־שבע, לרחובות, עד שהגענו הנה, לתחנה האחרונה.

„כשהיינו עוברים דירה, אני הייתי עומדת ליד הסבלים וצועקת: העצי־צים! העציצים! אני זוכרת שהסבלים תמיד היו צוחקים. הם היו אומרים שהם שמעו גברות צועקות כל מיני דברים: הספנתר, המקרר, אבל אף פעם לא „העציצים!"

„כשעברנו לבאר־שבע ואחר־כך הנה, אמרו לי שבנגב שום דבר לא מצליח. אבל עובדה שהכל ירוק ופורח."

ברקע בוקעים צלילים של מוסיקה קלאסית מקול המוסיקה.

„הצמחים זה סם החיים שלי. זה מתחיל כהובי, אבל זה משתלט עלייך. אני יכולה לחזור מכל מקום, אפילו באמצע הלילה ולגשת לברוק אותם. אני אף פעם לא מספיק עייפה בשביל לראות מה קורה איתם.

„כשאני בחו"ל, יש מי שמשקה אותם, אבל הם מרגישים בחסרוני. אני מכירה בדיוק כל אחד מהם: יש אחד שלא אוהב הרבה מים ויש אחד שלהיפך. אני יכולה להבחין אם יש עליהם כנימות ומייד להוציא אותם החוצה לטיפול. בחוץ יש לי בית־חולים קטן לצמחים. פעם חברים היו מביאים אלי עציצים חולים שלהם כדי שאטפל בהם. אחר־כך ראיתי שזה מזיק לצמחים שלי, אז הפסקתי עם זה. אני מטפלת רק באלה שלי."

אני שואלת אותה גם אם היא מדברת אל הצמחים, על סמך תיאוריות שונות שנברקו בשנים האחרונות ולפיהן גילו כי לצמחים יש רגש.

היא צוחקת ואומרת: „אני מדברת אליהם בלב. לא ממש במילים. אני מסתכלת עליהם ונוגעת בעלים. אני בטוחה שזה עובר גם בלי לדבר. בכלל, מאז שאני בעניין עציצים, הרבקתי נכונותם לוותר על שטחים כבושים וללכת למשא ומתן עם הפלסטינים. היו אורחים רצויים בחווה שבנגב. היום כבר לא.

„הכל הקצין פיתאום," מסבירה לילי. „הגענו לרגע שבו כל אחד עומד מול האמת שלו וזה לא הולך יותר ביחד. הם לא באים מכיוון שאני פשוט לא מזמינה אותם יותר. אני לא יכולה להיות חברה של אנשים שכל שני וחמישי תוקפים את אריק בכל מיני דרכים. זה בלתי אפשרי."

לילי עושה הפסקה קצרה וקמה להכין קפה. המיטבח מרווח. מעל הכיריים תלויים בשורה סירים ומחבתות מנחושת אדומה מבריקה. „אלו כלים של הסבתא של אריק;" היא אומרת בגאווה. „אריק עוד זוכר את סבתא שלו מבשלת בכלים האלה על פתיליה."

המיטבח זו הממלכה שלה. היא מבשלת המון, כמעט בכל יום, והיא אוהבת את זה. „רק לנקות אחרי־כן ולרחוץ את הכלים אני שונאת." בזה עוזרת לה כוכבה משדרות.

היא מבשלת ואופה בכל יום משהו אחר. אף פעם לא לפי הספרים — איך שיוצא. „ותמיד זה יוצא טוב. אלא מה, כשאני מגישה את האוכל לשולחן, החברים תמיד אומרים לי שזה נהדר, ושואלים אם אוכל לחזור שוב על אותו הבישול. לא! זה תמיד יוצא אחרת."

היא מדברת ומוציאה מתוך תבנית עוגה פריכה שאפתה באותו הבוקר. מן המדף שמעל ללוח השיש הרחב היא מורידה את הספלים לקפה. מונחים שם שלושה ספלים כחולים ואחד ורוד: „את רואה," היא אומרת, „הספלים הכחולים הרבה אנשים במחלת העצצת."

וחוץ מאשר על עציצים היא מוכנה לדבר על אריק. היא מדברת עליו באהבה, בהערכה, בשלמות, ללא פיקפוקים בדרכו. היא אחריו בכל, היא לילי של אריק וזה לא מפריע לה. „אני שמחה בחלקי להיות לילי של אריק;" היא אומרת ללא שום ספקות ובגאווה.

הוא זה שמחליט את ההחלטות, הנוגעות במישרין אליה ואל המישפחה כולה, והיא אחריו, בכל.

✱ חברים מן השמאל

את החיים הפוליטיים היא לא אוהבת. „מאוד לא! אבל אלו אילוצים. אם מישהו נלחם על דרכו זו לא הקרבה. אילו יכולתי להתחיל את חיי מן ההתחלה ולבחור, הייתי בוחרת בדיוק את אותם החיים, רק בלי הפר־ליטיקה.

„כשאריק היה בצבא, זה היה כמו חממה. איש לא נגע בו אז. כתבו עליו רק שירי תהילה. ברגע שעבר לפוליטיקה, התהפך הגלגל. על אותם המעשים שבעבר שיבחו והיללו אותו, פיתאום מגנים אותו עליהם. אריק לא השתנה — האנשים סביבו השתנו."

אחר־כך כשאריק בעצמו ירד למטה, אמר בדיוק אותם הדברים, הניסוח היה כמעט זהה לחלוטין.

לילי ואריק שומרים בבית קיטעי עיתונות מאותם הימים. כאשר היה אריק עטור זרי־תהילה בצבא. מאמרים שבהם הוא מתואר כאיש־צבא מיקצועי, כקצין מעולה וכמצביא גדול. היום, כך הם אומרים, פיתאום שופטים אותו על אותם הדברים עצמם. פיתאום כותבים שכל הדברים שעשה היו לא בסדר.

פעם גם היו לזוג הרבה חברים מן השמאל. אנשים, שהצהירו בגלוי על

לילי שרון היא ההיפך המוחלט של חלום פמיניסט: אשה הקיימת בשביל בעלה, השקועה כולה באישיותו ושאין לה עניין בחיים מילבד מאוויו וצרכיו

ממחינה לאריק במקומות שאינה יכולה להיכנס עם בעלה, היא ממתינה לו, כמו בתמונה למעלה, מחוץ לחדר, עד שהוא יוצא אליה. כי ללילי יש תמיד סבלנות.

הם של הבנים ואני הבת היחידה בבית, אז יש לי ספל ורוד."

שני הילדים אינם בבית. עומרי (20) בצבא וגילעד (18) נסע לבית־הספר לעשות את בחינת הבגרות האחרונה במתימטיקה. בעוד זמן קצר יתגייס גם הוא לצבא.

"נכון שהוא יפה?"

פתח המיטבח רובץ כלב הבוקסר הגדול איתמר. למעלה בקומה השניה, יושב לו תוכי בתוך כלוב ומתגרה בכלב: "איתמרי" הוא קורא בקול צפצפני וצורם "איתי" אבל הכלב אינו זז.

לילי מוזגת את הקפה לספלים, מניחה אותם ואת שתי העוגות על המגש וחוזרת לסלון. היא מתיישבת וקוראת לאריק לרדת לשתות קפה. הוא קצת מצונן וצרוד מרוב נאומי מצטרפים לחגיגה גם כמה תרנגולות חומות ותרנגול גאה.

"נכון שהם נורא נחמדים?" היא שואלת והריש מתגלגלת לה בפה. "אבל עכשיו קצת חם למיסכנים. בדרך־כלל אני מאכילה אותם מוקדם בבוקר, כשעוד לא חם כל־כך." אחר־כך היא פותחת להם את ברז המים, כדי שיתרעננו וישתו קצת, ומייד ניגשת אל הסוסים. אלה עומדים בשקט בתוך האורווה, מחכים לתורם. היא מאכילה אותם, מלטפת, מחייכת, וורקת מילה וממשיכה הלאה.

אי־שם, בין השיחים, ישנה דוגרת עם אפרוחים. לילי מתכופפת, מציצה מתחת לשיחים, מקשיבה רגע, ואז מגלה את הדוגרת עם כל האפרוחים החומים הקטנים. היא עושה איגוף גדול וניגשת אליה לזרוק לה קצת לחם. התרנגולת נבהלת, קמה ממקומה ומתחילה לרוץ לשאחריה צורחים הקטנים.

חגיגת הבוקר נגמרה ואפשר להיכנס שוב אל תוך הקרירות של הבית. איתמר הכלב מרים את ראשו בעייפות ומסתכל עלינו. עושה כמה תנועות הרחה וחוזר לנמנם. במיקרה הצורך הוא יכול להיות תוקפני, כך הסבירו לי, הוא כלב־שמירה.

על בר קטן בצד פינת האוכל, עמוס פסלים שונים, אני מגלה כמה ראשים של אריק. אני ניגשת להסתכל. אחד מהם דומה במיוחד: "נכון שהוא יפה?" שואלת לילי ומלטפת את ראשו של הפסל.

בפינה אחרת של חדר־האורחים תלויות בצפיפות תמונות ישנות. תמונות מישפחתיות, בעיקר מישפחתו של אריק — הוריו וסבתו וכמובן תמונה שלו מכל מיני תקופות של בית־ספר וצבא. ישנן שם גם מעט תמונות של ההורים של לילי בצעירותם.

אין שם תמונות של מרגלית, אחותה הגדולה של לילי, אשתו הראשונה של אריק, שנהרגה בתאונת־דרכים ב־1961.

ללכת אחריו

על ארון שחור בכניסה מונחת תמונה של גור, בנם של אריק ומרגלית, שנהרג ב־1969, מפליטת כדור של רובה־ציד. כשגור היה בחיים היו תמונותיה של מרגלית, אמו, בכל מקום. לאחר שנהרג פונו התמונות.

לילי נישאה לאריק כשנה אחרי מות אחותה ומאז היא איתו, שלו ובשבילו בכל.

קשה היה לתאם זמן לפגישה עם לילי. הכל היה תלוי בלוח־הזמנים של אריק במערכת־הבחירות. לוח־הזמנים שהיה עמוס וצפוף — שלוש עד ארבע הופעות בכל יום. ולילי איתו, ברוב המיקרים. לבושה היטב, מטופחת, תמיד נראית רעננה ועירנית. "אנחנו עיסקת־חבילה," אמרה פעם.

היא מדברת אל ועל בעלה ברכות וגם הוא, לדבריה, אינו צוחק אף פעם.

החשיפה לציבור קשה לה: "אני מאוד לא אוהבת חשיפה. חושף מי שחסר לו משהו. לי, ברוך־השם, לא חסר שום דבר. אני יודעת שהחשיפה היא חלק מן המחיר. זה להשפיע וזה כדאי. שנינו מודעים לסכנות המאיימות על מדינת־ישראל, וכל זמן שהן קיימות, אריק צריך להשפיע כדי לנסות למנוע אותן."

גם ההתקפות הפרועות על אריק בעיתונות, בעיקר מאז מילחמת־לבנון, לא השפיעו עליהם במיוחד. "ההתקפות לא היו ענייניות. אלה

בית חם לאריק בית החווה של אריק ולילי שרון מטופח ומסודר. לאריק ישנה כורסה קבועה בבית, שעליה הוא נראה בתמונה. לפני הכורסה ישנו הדום לרגליים. כשלילי אינה איתו בנסיעות ברחבי הארץ והעולם, היא ממתינה לו בבית ועוסקת בתחביביה.

(המשך מעמוד 45)

דברים שבתחום השקר והכזב. הוא מותקף על עשייה, לא על אי־עשייה."

גם בתקופה הקשה ביותר, בתקופת ועדת־החקירה, ועדת־כהן, לא השפיע הדבר על חייהם: "אני מחכה בסבלנות, שכל אלה יראו כמה שהם טעו ויראו איזה עוול הם עשו. לא היה לנו משבר אפילו לרגע."

במישפחת שרון מדברים על פוליטיקה כמו על כל דבר. אריק מנסה לשכנע אותי שדרכו של הליכוד היא הדרך הנכונה (לא־לציטוט), לילי הולכת למיטבח וחוזרת עם צלחת גבינות־כבשים מעשה ידיה. "אני רוצה לעשות גבינות בצורה מיסחרית, אבל כאן, כמו באוכל ובעוגות, ישנה בעיה — בכל פעם הן יוצאות אחרת, וזה לא הולך במיסחר רציני."

חוץ מבישולים וטיפול בצמחים, יש ללילי תחביבים נשיים: היא מצלמת. מציירת. סורגת. רוקמת. את התמונה של גאולה כהן למשל, שהופיעה בתשדירי הבחירות של תנועת התחיה־צומת, צילמה לילי בעצמה לפני כמה שנים.

במיטבח של אריק

לילי אוהבת לבשל ולא־פות והיא עושה זאת טוב. מעל הכיריים במיטבח ישנה שורה של סירי נחושת, שבהם בישלה סבתו של אריק, עוד בתקופה שהיו מבשלים על פתיליה. לילי מבשלת מטעמים, אבל לא מצליחה לחזור על מתכון.

הסוס של אריק

בבוקר יוצאת לילי לטה שנקראה בפיה "חגיגת בוקר". אז היא מאכילה את האווזים הלבנים, את התרנגולות החומות ואת הסוסים באורווה. למטה: לילי מאחורי אריק, ביום הקורלי של בחירת המועמדים לכנסת במרכז הירידים בתל־אביב.

"אילו יכולתי לבחור את חיי מן ההתחלה, הייתי שוב בוחרת באריק!"

בקומה השנייה של הבית יש לה חדר־עבודה משלה, אך היא לא מרשה לזרים להיכנס אליו. "אלה לא מקצועות אנטי־פמיניסטיים," היא אומרת ברצינות. "להיפך — אלה מקצועות מאוד פמיניניים."

האם היא מייעצת לו כשהוא צריך לקבל החלטות חשובות, כשהוא מחליט על דרך שנוגעת גם לחיי־המישפחה?

"אני מחכה שהוא יחליט ואז אני אחריו. כשהחליט להתמודד במרכז חירות נגד שמיר, לא התלבט בכלל. כשהחליט ללכת לפוליטיקה — הילדים היו קטנים ולא בריוק הבינו, וגם אני לא בריוק הבנתי מה זה אומר."

כשהיא יכולה להיות איתו, היא צמודה אליו באשר יילך. כאשר אינה יכולה, היא נמצאת בבית ומחכה, ובינתיים מעסיקה את עצמה בתחביביה השונים.

את רוצה שאריק יהיה ראש־ממשלה? אני שואלת אותה.

"יכול להיות שזה היה טוב לעם, אם היה ראש־ממשלה. אולי "טוב למדינת־ישראל" נשמע יותר טוב."

ושוב היא חוזרת ואומרת: "אילו יכולתי לבחור את חיי מן ההתחלה, הייתי שוב בוחרת ללכת אחרי אריק, אלה חיים מרתקים, שנתנו לי אפשרות לפגוש המון אנשים מעניינים."

גם אם אריק לא יישב בממשלה הבאה, "זה לא ישפיע על החיים שלנו. אריק ימשיך את המאבק מכאן, מהחוות. אני כמובן אשמח מאוד אם אריק יהיה בבית, אבל אני חושבת שהדרך של הליכוד זו הדרך שלי.

"אני מקווה שיום יבוא שהכל במדינה יהיה בסדר ונוכל לשבת בשקט. היום, בינתיים, יש עוד המון דברים לעשות במדינה."

ענת סרגוסטי ■

יחד לילי ואריק נראים לעיתים ביחד, בניגוד לפולי־טיקאים המסתירים את נשותיהם.

הורוסקופ

(המשך בעמוד 42)

נוספת שבה יש להיזהר מהסתב־כויות, היא בין ה־15 במרץ ל־26 באפריל.

מישפחה

בעיות ישנות וחדשות יעיקו ויכבידו על האריות, בני מישפחה מבוגרים יבואו בדרישות ויהוו גורם מלחיץ נוסף. בריאותם של בני מישפחה תהווה מקור לדאגה. על בני מזל אריה יהיה להקדיש יותר זמן לבני מישפחתם. אולם רצוי שימצאו לעצמם דרך חדשה ועצמאית ויעמידו את כל קרוביהם במקומם הנכון. ביחסים עם הורים מבוגרים יחולו שינויים, קשרים חזקים ותלותיים יצטרכו להשת־נות. במישפחות שבהן אין שלום בית עלולים הזוגות להגיע למסקנה המתבקשת, ואם יש צורך אף לבצע שינויים דרסטיים במיסגרת ה־קיימת.

מגורים

השנה אפשר יהיה לבצע שינויים. כלומר, לעבור דירה, לקנות, למכור לשכור או לשפץ. האריות ירגישו חנוקים במקומם הקבוע ויחפשו לעצמם שינוי. אולם כדאי שיביאו בחשבון שכל שינוי שיעשו יהיה מלווה בבעיות וצרות

לעבור דירה, לקנות, למכור, לשכור או לשפץ אותה

שעליהן לא חשבו מראש – שום דבר לא יבוא להם בקלות. אולם המאמצים והאנרגיה הרבה שיו־ציאו יביאו בכל זאת לתוצאות משביעות־רצון.

אמנים ויוצרים במזל אריה

כאן כדאי להדגיש שהמקוריות והייחודיות יבליטו אותם מאוד, וגם אם בשטחים אחרים לא יהיה קל, דווקא בשטח היצירה הם יוכלו להתברך בהישגים חיוביים. כל רעיון מקורי יתן להם סיכוי להתקדם. אין ספק שבשנה זו ידובר רבות על רעיונותיהם ועל כושר הביצוע המעולה שבו הם מצטיינים. הם יחושו צורך לשנות, לחדש ולנסות דרכים חדשות ומהפכניות, ההד לעבודותיהם לא יאחר לבוא.

ומה שבינו לבינה

בבית השביעי (בית הנישואים והשותפויות) יימצא כוכב יופיטר שיעבור למזל דלי בחודש פברואר. כוכב זה יתן הזדמנויות להכיר בני־זוג חדשים, ואף יעזור להם להכיר במצבם האמיתי. מאחר שיופיטר הוא ה"פילוסוף הגדול" ואינו סובל זיופים ומצבים לא ברורים, הוא יעמיד אותם בפני המציאות כפי שהיא, וזה יביא חלק מהם למסקנה שאין טעם להמשיך בקשרים שאין להם תכלית. קשרים שיש בהם אמת ובסיס חזק יקבלו חיזוק נוסף ויגיעו אף לנישואים. כוכב ונוס (הכוכב שמסמל אהבה ונתינה) יהיה בהילוך אחורי בין ה־15 במרץ וה־26 באפריל. מצב זה עלול להקשות על אריות שהחלו בקשרים חדשים, וגם קשרים ישנים יעמדו במבחן. קשר אמיתי יחזיק מעמד גם בתקופה זו. ניתוקים יעידו על כך שהיחסים אינם עמוקים דיים ומושתתים על יסוד שאינו חזק. מסוף אפריל שוב אפשר יהיה לחדש קשרים או להתחיל בקשרים חדשים.

צל"ג

טלוויזיית מסטיק

● בסיכומה של עונת־הבחירות, לחוקי הבחירות שהטילו על הטלוויזיה מיגבלות שהדעת אינה סובלתן. תופעה זו הגיעה לשיאה בליל־שבת האחרון שלפני הבחירות, כאשר הטלוויזיה ניסתה באופן נואש למלא את השבוע – יומן אירועים, בלי היכולת לנגוע בשום עניין אקטואלי. התוצאה היתה כתבה משעממת של **אורי גולדשטיין**, הרבה מתחת לרמתו הרגילה, על המילחמה בלבנון, שבה חזר על כתבה ששודרה יום לפני כן. אחריו סיפר **אלימלך רם** בפעם השניה על הוועידה הדמוקרטית, מבלי להוסיף דבר. שלא לדבר על **אפריים פטן**, שמשך כמו מסטיק כתבה על הצגה של התיאטרון הקאמרי.

בדרך־כלל אין הטלוויזיה הישראלית אמונה על קצב טלוויזיוני, והיא מושכת לאורך דקות ארוכות ומיותרות דברים הנאמרים בטלוויזיה האמריקאית, ביתר בהירות וקצב, בשניות מעטות. תופעה זו הגיעה עכשיו לידי אבסורד.

אכן חציר העם

● למפיקי תשדירי־הבחירות של רוב המיפלגות שהתמודדו על קולות הבוחרים לכנסת ה־11, על הרדידות האידיאולוגית של תשדיריהם, שהיו ברמה של מכירת גולות־זכוכית בידי מיסיונרים באפריקה לבני־השבטים שם. תשדירי־הבחירות גילו מעט מאמיתו של המשורר ביאליק: אכן חציר העם והבחירות תבן.

שדה על ביאליק

● למפיקת הטלוויזיה **ריבקה פרידמן**, על המישדר שהוקדש למשורר ח"נ ביאליק, במלאת 50 שנה למותו. פרידמן הפגישה את המראיינת־משוררת **הלית ישורון** עם הסופר **פינחס שדה**, לשיחה מרתקת על ביאליק משורר־האמת, שיריו ואהבותיו, תוך פריסת עולמו שמערכת־הלימודים מעלימה אותו מהתלמידים. מישדר זה התעלה מעל לבילבולת המקובלת על מראייני־טלוויזיה על נושא התרבות, החסרים תרבות־דיבור והמשסעים את מרואייניהם בצורה גסה ביותר. שדה, שהציג את עמדותיו על השירה הביאליקית, המשוררים ב"אוניברסיטה המשודרת" של גלי צה"ל, אכן הגיש לצופי־הטלוויזיה את ביאליק התלת־מימדי. שיחה תרבותית זו העמידה בצל את סידרת הכתבות על ביאליק ששודרה בטלוויזיה הלימודית במיסגרת מהדורות ערב חדש, סידרה שבלטה בברברת בלתי־מסתיימת של פרופסורים לספרות. החסרים כל תחושה לשירת אמת.

נא לא להיהרג!

יר"ד ינון
חדשות שכאלה

בישיבת הוועד־המנהל התמרמר יו"ר רשות־השידור, איש המפד"ל **מיכה ינון**, על כתבה ששודרה ערב קודם לכן מלבנון.

ינון טען שבעצם שידור כתבה שכזאת מלבנון יש משום השפעה על שיקול־בחירות של הבוחרים, ולכן היה צורך לפסול אותה.

כאן התערב היועץ־המישפטי של רשות־השידור, שאינו איש־חדשות, ואמר בכעס לינון: „אתה התעלמת מכך שבכתבה זו דווח על חייל שנפל אמש בלבנון, דיווח על נפילת חייל הוא חדשות, ולא תעמולת בחירות!"

„קדיש" על קדישאי

מקדב קדישאי
חוגים מסויימים

בישיבת הוועד־המנהל של רשות־השידור התקפה מערכת מבט על פירסום ידיעה, שעסקה בהחלטתו של ראש־הממשלה לשעבר, מנחם בגין, שלא להשתתף בתשדירי־הבחירות של הליכוד.

נציג חדות בוועד־המנהל, **שאול אמזר** ממיגדל־העמק, הוכיח בורות־מה בשיטות־העבודה של רשות־השידור, המתבססים על המיסמך המכונה מיסמך נקדי. ונטען: „לא יתכן שהטלוויזיה תביא ידיעה שכזאת בתוספת ההערה שהידיעה נמסרה מחוגים המקורבים למר בגין."

רק אחרי שהבהירו לשאול אמור את הכתוב במיסמך נקדי (על שם **נקדימון רובל**, שניסה את עקרונות האתיקה העתונאית ברשות השידור) הוסיף מנהל חטיבת־החדשות, **יאיר שטרן**, וסיפר לחברי הוועד־המנהל את מקור הידיעה. הוא נקב בשמו של יחיאל קדישאי, יועץ ראש הממשלה (הקודם והנוכחי).

אחד מחברי הוועד־המנהל, המייצג את המערך, לחש לשמע הבהרתו של שטרן: „זה היה הקדיש של קדישאי!"

מאחרי המירקע

התחקיר של קרפין

הסיפור החם והלוהט, הנלחש בימים אלה במיסדרונות בניין הטלוויזיה, עוסק בשולי מאבקי־הכוח בטלוויזיה, שהגיעו לשיא חסר־תקדים בהדחתו של עורך מבט, **מיכאל קרפין** ממישדר ליל־הבחירות, והפקדת עורך תוכנית־הצרכנות כולבוטק, **רפי גינת**, גם על הצד החדשותי הדיווחי (ראה להלן.)

בימים אלה מתמסר קרפין לאיסוף תחקירי, נוסח כולבוטק, המתמקד באישיותו של גינת בתפקידו ככולבוטק. הוא מסתמך גם על חומר המצוי כיום בחקירת מנכ"ל הרשות, **אורי פורת**, שבמהלכה הורה המנכ"ל לגינת שלא להתראיין עד לסיומה.

עוברי־הטלוויזיה, האמונים על החומר שמרכז קרפין, טוענים שזה עשוי להיות בעל השלכות על מעמדו המתרופף של **טוביה סער**, המעניק חסותו לגינת.

„כולבוטק" חדש

שמועה העוברת במיסדרונות רשות־השידור אומרת שאחרי שובה של התוכנית כולבוטק מחופשה, אחרי החגים, תשתנה תבניתה לחלוטין. השמועה טוענת כי לתוכנית יהיו, במתכונתה החדשה, שני צוותים, שבראשם יעמדו שני מפיקים, כדי למנוע ריכוז־סמכויות. נוסף על כך, תשכור רשות־השידור פרקליט בעל־שם, ש־ישמש כיועצה המישפטי של כולבוטק. נשקלת גם האפשרות שאת התוכנית ינחה אחד משדרי גלי צה"ל, ששמו נשמר עדיין בסוד.

הערוץ של שילון

פעולתו של **דן שילון** כמפיק תשדירי־הבחירות של המערך עשויה להיות בעל השלכות מרחיקות־לכת על התיקשורת האלקטרונית בישראל.

הקשר שנוצר בין מוטה גור ושילון (למרות שבעבר, כאשר שילון שימש כמנהל חטיבת־החדשות בטלוויזיה ומוטה גור כרמטכ"ל, סירב שילון לערוך ראיון עימו) העלה את האפשרות, שתוך מחצית השנה יעביר המערך הצעת־חוק, שתאפשר הקמת ערוץ טלוויזיה שני.

דן שילון מיועד לעמוד בראש צוות־ההקמה של הערוץ השני.

צחוק הגורל הוא שיום אחרי הפלת הקואליציה הקודמת בידי תמ"י, עמד הליכוד להעביר חוק דומה להקמת ערוץ שני. בראש הערוץ היה מיועד לעמוד ידידו של שילון ואיש־חרות, **ראובן "רובי" ריבלין**.

עזרן ל„מוקד"

אין זה סוד בחטיבת החדשות של הטלוויזיה כי השדר **חנן עזרן** לוטש עיניים לתפקיד של עורך מוקד.

עזרן, העוסק באחרונה בהגשה של מהדורות כמעט חצות, מנהל באחרונה שרולה פעילה למען מינויו לתפקיד זה. השמועה טוענת כי בכיסו מונחת הבטחה של מנהל הטלוויזיה, **טוביה סער**, ומנהל חטיבת־החדשות, **יאיר שטרן**.

פסקול

הרשות נגד גל"ץ

עורכי מבט היו המומים, כאשר הכתב הצבאי, **משה שלונסקי**, שהיה בעבר ראש הרוכנה לחדשות־חוץ, אמר בריברי־קריינות שלו לכתבה שהכין לרגל יום חיל־האוויר, כי „ברית־המועצות נוהגת כמעצמה..." הגיב על כך אחד מעמיתיו של שלונסקי: „עכשיו, אחרי ששלונסקי אמר זאת, ברית־המועצות הפכה מעצמה לכל דבר." ●● אחד מעוברי הטלוויזיה הציע כי רשות־השידור

מסקר בן־ישי
לא יתכן להתחרות

תחכור למחרת הבחירות טיסת־צ'ארטר. הסיבה: רוב צמרת הרשות עומדים לנסוע לחוצלארץ. ראשון הנוסעים הוא עוזר המנכ"ל לענייני־טלוויזיה, **יאיר אלוני**, הנוסע לניו־יורק ולוס־שינגטון בנסיעה פרטית, שבמהלכה יש בכוונתו ללמוד חידושים אחרונים בנושאי הטלוויזיה. גם מנכ"ל הרשות, **אורי פורת**, עומד לנסוע לארצות־הברית, להשתלמות שסידר לו סגן נשיא אנ־בי־סי, **אלכס גילעדי**. פורת יעקוב אחר ביצוע העברות טכס סיום האולימפיאדה במערכת־הקשר הלווייתית המשוכללת שהוקמה בלוס־אנג'לס. נוסעים נוספים: מנהל חטיבת־החדשות, **יאיר שטרן**, שיצא לוועידת מנהלי חטיבות־חדשות של אירגון־השידור האירופי, **וצבי גיל**, איש המכירות.

המשתה

ביום א', בערב, 12 שעות לפני שעת פתיחת הקלפי התכנסה הצמרת לחגוג את המהפיכה של ה־23 ביולי של מצרים

קבלת־הפנים. ירוחם משל (זוכרים שהיה פעם, לפני זמן קצר בלבד, מזכ"ל ההסתדרות?), בא בין הראשונים, תפס מקום טוב באמצע, מול פתח הכניסה וחיכה לראות מי יבוא.

אחריו בא יצחק נבון, בוולבו שכורה של מיפלגת העבודה. „שר־החוץ הגיע!" לחש מישהו, ספק בצחוק ספק ברצינות. והוא אכן התנהג כשר־חוץ לכל דבר. שופע חיוכים לוחץ ידי כולם, כשזרקורי הטלוויזיה והבזקי המצלמות רודפים אחריו לכל מקום. הוא הגיע בגפו. אופירה, יפה וזוהרת כרגיל, בשימלה לבנה ארוכה, באה אחריו. הרבה זמן לדבר עם בעלה באותו הערב, לא היה לה. הוא היה עסוק מדי ביחסי־ציבור. היא לקחה בשקט צלחת אוכל והתיישבה על הגדר מעל הבריכה, לאכול את ארוחת־הערב שלה עם חברה. בשקט, הרחק, או מתחת, לעיני כולם.

האורחים זרמו ללא הרף. כאלה שנמצאים בפוליטיקה כבר שנים רבות, כאלה שהם טריים וירוקים וסתם אורחים שונים ומשונים. אורח רדף אורחת, ובסיוני עומר ולוחץ ידיים בקצב מטורף, מחייך, קר קירה, מנסה לומר כמה מילים, אך האורח הבא כבר בפתח וחוטף את ידו.

ואז הגיע הרגע הגדול, רק תרועת החצוצרות היתה חסרה שם. עשרות צלמים עמדו בהיכון, ציוותי הטלוויזיה הדליקו את הפנסים. אנשי הביטחון פינו את הקהל. „הוא הגיע!" עברה לחישה מהירה בין עשרות המוזמנים.

כמו ראש־ממשלה שימעון פרס בא למסיבה, שאירגנה השגרירות המצרית, והתנהג כמו ראש־ממשלה. הוא חייך ולחץ ידיים לכל, כאילו הניצחון כבר בכיסו.

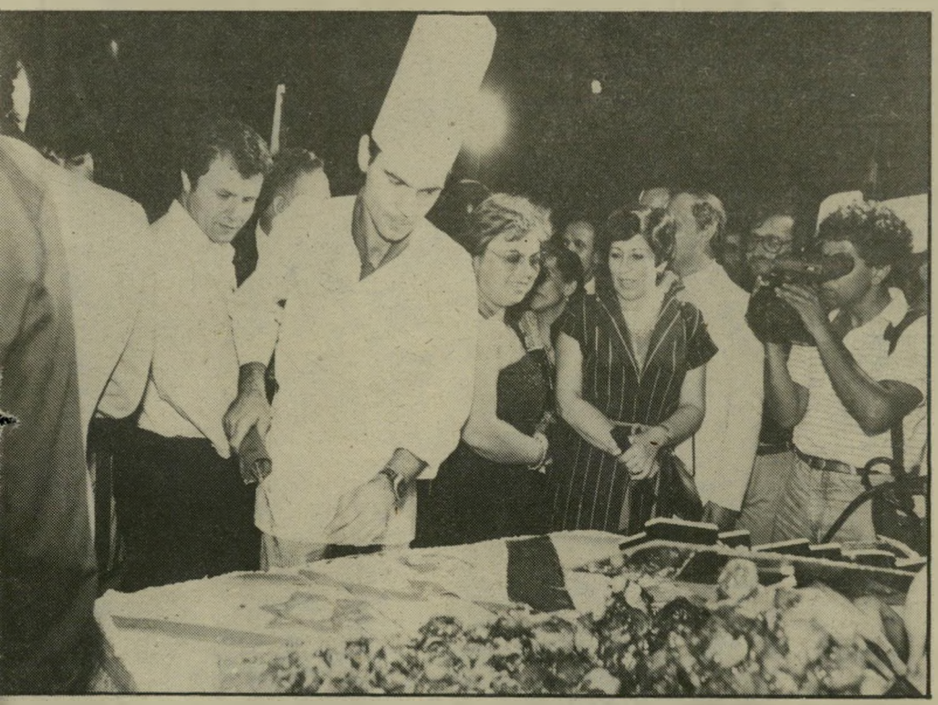

שיטרית מפקח מאיר שיטרית (משמאל) מפקח על טקס חיתוך העוגה. העוגה עמדה במרכז החצר והיתה מורכבת מדיגלי ישראל ומצריים. רק בסוף הערב, כשהאורחים סיימו לאכול ולשתות, הגיע הרגע לחתוך את העוגה המפוארת. וגם אותה חיסלו.

יוך רחב התפשט על פניו של המלצר הראשי, כשניגש לחתוך את העוגה הגדולה והחגיגית. סוף סוף תמו ייסוריו האורוכים. במשך ערב שלם עמד ליד עוגה ענקית, עשויה מרציפן, שעליה מצויירים דיגלי ישראל ומצריים, וטרח לסלק בחופזה את כל הכוסות והמפיות המלוכלכות שהניחו עליה האורחים, שחשבו לתומם כי זהו מגש לאיסוף אשפה.

סוף סוף הוא ראה את האור שבקצה ערימת האשפה שהוריד מעל העוגה. הערב עמד להסתיים. גם מוחמד בסיוני, ממלא מקומו של שגריר מצריים בישראל, חיכך את ידיו, עשה סיבוב במקום והחל לוחץ את ידי היוצאים. דקות ספורות קודם לכן עוד לחץ את של ידיהם הניכנסים. הוא לא הספיק לטעום כלום.

החגיגה, לכבוד יום המהפכה המצרי, החל ב־23 ביולי, הוקדמה השנה ונערכה ב־22 בחודש, בגלל הבחירות.

כשעזבו האורחים את המקום, נראתה החצר של מלון דיפלומט שהיתה בתחילת הערב נוצצת ומקושטת, כמו אחרי פוגרום.

אורחים רבים הגיעו עוד לפני 8 בערב, שעת הפתיחה הרישמית של

עתידות אברהם תורגמן עם אשתו לשעבר מרים תמיר, שהיא אסטרולוגית, קוראת בכף־היד ובקפה. כיום תמיר בידידות גדולה עם ניצב תורגמן.

סאלי סאלי לואיס ובעלה, סמואל (מימינה), הסתו־בבו כשחיוך רחב על פניהם. הם לחצו את ידי כולם. משמאל: הרמטכ"ל משה לוי והצייר יעקב אגם.

האחרון

שעמדו אותה שעה סביב סביב ולעסו ולעסו.

שימעון פרס נכנס כשעל פניו כמובן — חיוך רחב. (בתום מערכת בחירות כל־כך ארוכה, בוודאי כבר כואב לו הפה מרוב חיוכים.)

„פרס עבר עד הרגע האחרון," אמר אחד מעוזריו הרבים. „הוא היה באסיפה בצפת וסיים אותה בדיוק בשעה 7, כשמסתיימת מערכת־הבחירות באופן רישמי. ומשם בא הנה." פרס צעד אל תוך החצר, זקוף וגאה כמו מלך. הוא היה המלך, לפחות באותו הרגע, עד שהגיע מלך חדש וקטף ממנו את הכתר.

המלך החדש היה עזר וייצמן. הוא נכנס, כרגיל מלא מרץ, צועד קדימה באון, כשהוא משאיר מאחוריו את אשתו, שחיפשה אותו אחר־כך במשך כל הערב: „איפה עזר? מישהו ראה את עזר?"

עזר עבר מאורח לאורח, לחץ ידיים, שמע איחולי „בהצלחה" וענה „תודה רבה." הוא ענה „תודה רבה" גם כשלא אמרו לו בהצלחה, מכוח האנרציה. הוא שפע חיוכים. ואחריו, כמו אחרי אמא אווזה, היו כל אנשי רשימת יחד, בסדר יורד: בנימין („פואד") בן־אליעזר, מקום שני, הלך כל הערב צמוד ביותר, כמו זוג־יונים לשלמה עמר, מקום שלישי. מרדכי („מוטי") הוד בדק אותם מרחוק בזוית העין, כשעליו צופה אברהם („אברשה") תמיר, בחליפה, עניבה וחולצה לבנה, מזיע מרוב חום. מרים לאופר, מס' שבע, בשימלת פסים, עברה גם היא בין האורחים. כשנתקלה בווייצמן, חיבק אותה חיבוק עז ואמר לכל הנוכחים סביבו: „נו, אתם ראיתם פעם דבר כזה? גם יפה וגם חכמה!" היא, מצידה, חייכה בכנות, היא עוד לא יודעת מה זה חיוך רחב של פוליטיקאי, חיוך שלובשים כמו בגד. כל אירוע והחיוך שלו.

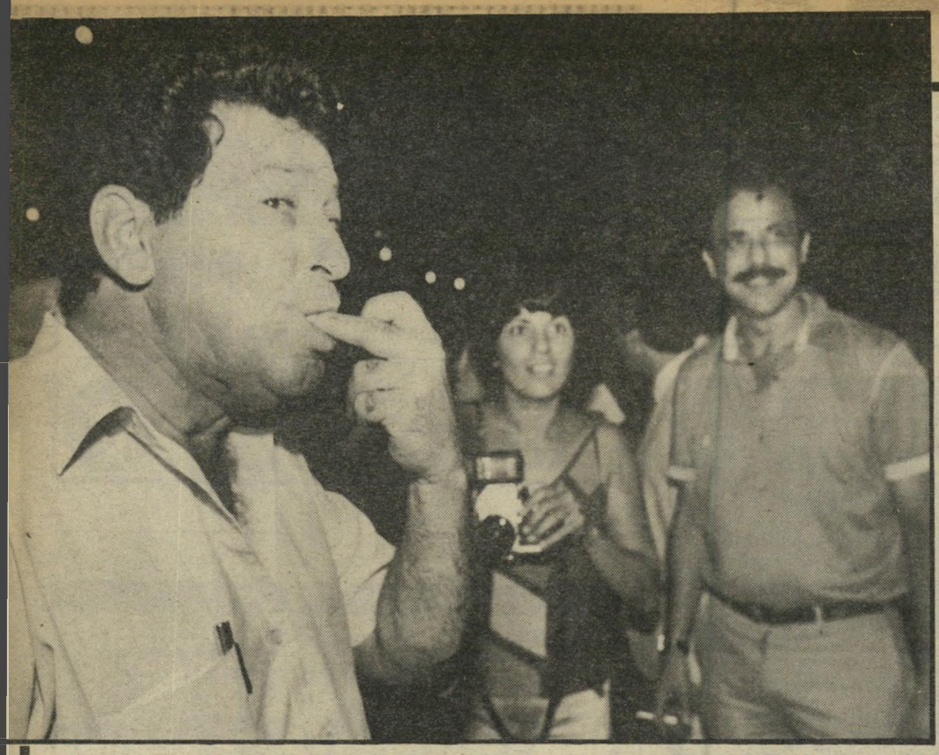

אצבע בפה בנימין („פואד") בן־אליעזר (משמאל) מלקק את אצבעותיו. השולחנות סביב היו עמוסים בכל טוב וכולם התנפלו על האוכל והשתיה. מימינו שלמה עמר, מועמד מס' 3 ברשימתו של עזר וייצמן. הם היוו רק חלק קטן מנציגות יחד במסיבת יום המהפיכה.

לשון בחוץ מנחם סבידור (מימין), עם הלשון בחוץ, באמצע הארוחה. באמצע עומד יצחק מודעי, שר־האנרגיה, ומשמאל רעיה סבידור, אישתו של סבידור, שנראית צוחקת ונהנית. זאת היתה, פחות או יותר, הופעתם הרשמית האחרונה של מנחם ורעיה סבידור.

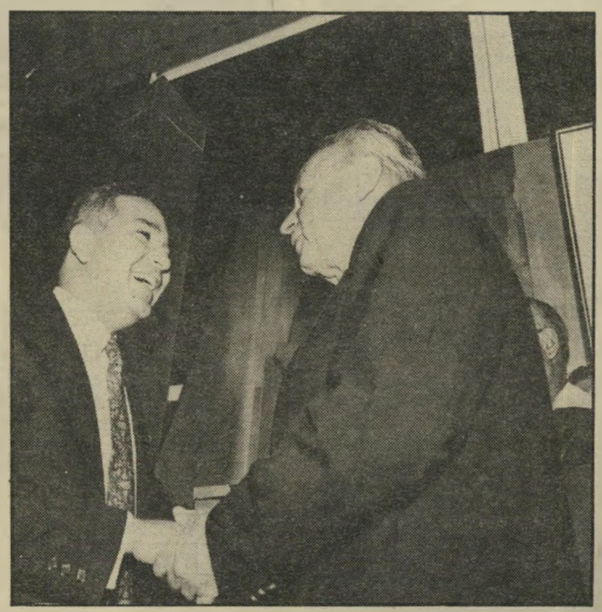

במקום שגריר מוחמד בסיוני (משמאל) ממלא מקום השגריר המצרי בישראל, קיבל את האורחים המכובדים בפתח. בתמונה: לוחץ את ידו של יצחק רבין.

חוצרת הארץ רותי שיטרית, אישתו של ח"כ מאיר שיטרית, ונגואה בסיוני, אישתו של ממלא מקום השגריר המצרי, שתיהן בשמלות שתיכננה המעצבת שושנה בן־צור.

יפה וחכמה מרים לאופר, מס' 7 ברשימתו של וייצמן, שאמר עליה: „היא גם יפה וגם חכמה." מרבה להופיע גם עם שמה שלפני נשואיה, ברנוביץ, היא, כידוע, האשה־הקבלנית.

המצרים לא נעלבו

מנחם סבידור בא עם רעיה, רעייתו. לשניים היה חיוך מהול

(המשך בעמוד 58)

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת
DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD
ויזה
ישראכרט
שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום
פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 ריצוף
03-227117/8

במדינה

בתי־סוהר
אין מקום למתאבדים

יש בעיה עם הנירון־למאסר הזה

זה חודשים אחדים רודף עורך־הדין משה מירוז אחרי שירות בתי־הסוהר, כדי להכניס את אליהו גור־אריה למאסר, ואיננו מצליח. נראה כי איש איננו מעוניין לשמש שומר לגור־אריה, אשר ניסה להתאבד כבר כמה פעמים, ונמצא כיום בבית־חולים לחולי־נפש.

סניגור כספי
עשר דקות באולם ריק

בסוף שנת 1982 נעצר גור־אריה בחשד כי הבריח לארץ סם מסוכן בתוך מעטפת־דואר. שעה שהדוור שם את המעטפה בתיבת־הדואר של החשוד, כבר ארבו השוטרים בחצר, ותפסו אותו כאשר נטל את מעטפת הסם בידיו. בית־ המישפט הרשיע את גור־אריה בייבוא סם וגזר עליו שנתיים מאסר. בתקופה שבה נגזר עונש המאסר היה גור־אריה משוחרר בערבות, ונקבע כי יתחיל לרצות את עונשו בראשית אפריל 1984.

אולם תוך הימים הספורים שבין גזר־הדין ובין תחילת ריצוי המאסר ניסה גור־אריה להתאבד. הוא נטל כמות גדולה של כדורי־שינה, ורק בנס ניצל, כאשר אשתו חזרה יותר מוקדם הביתה, ומצאה אותו שרוע על־הרצפה.

מאחר שהיה כבר מאושפז בעבר, נשלח לפסיכיאטר המחוזי לבריקה. התברר כי גזר־הדין גרם לו לדיכאון עמוק ולדרדור במצבו הנפשי. הוא אושפז במחלקה הסגורה של בית־ החולים בבאר־יעקב לעשרה ימים. בבריקה חוזרת הוחלט לשחררו והוא נשלח לביתו. אולם מצבו היה גרוע והוא פנה לרופאו האישי שהחזיר אותו מיד למוסד סגור, שם הוא נמצא עד היום.

בינתיים עבר המועד שבו היה על גור־אריה להתייצב למאסר, ואיש לא ידע מה לעשות בו. עורך־הדין מירוז פנה לשירות בתי־הסוהר, וביקש מהם לפתור את הבעיה. נראה כי גם שם לא ששו לקבל אדם הנוטה להתאבדויות ודחו את העניין בלך ושוב.

רק השבוע קיבל עורך־הדין תשובה סופית בה התבקש להביא את גור־אריה באופן אישי לבית־הסוהר, יחד עם פקודת־המאסר, כדי שיוכל להתחיל לרצות את עונשו. הזמן שעבר מיום אישפוזו לא ייחשב לו כמאסר, מכיוון שאין לכך תקדים. שירות בתי־הסוהר ינסה למצוא בין כותלי בתי־הסוהר של המדינה מקום מתאים להחזיק בו אדם דיכאוני הנוטה להתאבד.

משטרה
הפרשה המוזרה של כרטיסי־האשראי המזוייפים

האם סיפקה המישטרה את הכרטיסים הריקים לחבורת הזייפנים כדי ללכוד אותה?

עניין רב עוררה, לפני כחודש, תפיסתם של ארבעה גברים ואשה אשר, לדברי כתב־האישום, ניסו לבצע זיוף מתוחכם של כרטיסי־אשראי מכל המינים. בבית־המישפט הוצגו כרטיסי ויזה וישרכארט, שהוכנו על־ידי הרשת, אשר נראו ככרטיסי החברות הללו לכל דבר. רק מיספר־הזיהוי ושם בעל־הכרטיס היו חסרים על־גבי הכרטיסים.

החבורה עבדה כמו תא מחתרתי, שבו הכירו האנשים רק חלק מהקושרים. את הכרטיסים המזוייפים תפסה המישטרה בידי הגרפיקאי של הרשת, שעבד זמן רב כדי לשכלל את שיטת ייצור הכרטיסים. הגרפיקאי, ויקטור אוסטרובסקי, הפך עד־מדינה ולא נאשם כלל.

ואז באה ההפתעה: הסניגורים של הנאשמים החלו מבררים כיצד יוצרו הכרטיסים והתברר להם. על־פי חוות־דעת של חוקר פרטי, כי בישראל אין בכלל מיכשור מתאים ליצור כרטיסים אלה. המכונה, המבצעת את חיתוך כרטיס־הפלאסטיק הרקים, עולה עשרת אלפים דולר, והיא נמצאת באירופה. כרטיסי־האשראי של כל החברות מיובאים לארץ ורק כאן מטביעים כהם את מיספרי־הזיהוי ואת שם הלקוח.

עורך־הדין דרור מקרין, המייצג חלק מהנאשמים, העלה את הטענה כי המישטרה פעלה במיקרה זה כגורם מסית ומדיח, וכי היא אשר סיפקה את כרטיסי־האשראי לחבורה.

בתיק בית־המישפט, שאותו מנהלת התובעת ליה לב־און, נמצאות כבר חמש תעודות־חסיון של שר־הפנים לגבי פעולות שונות של המישטרה בתיק. ולכן אין תשובה אם אומנם הכרטיסים המעולים, שהוגשו כראייה, הושתלו על־ידי המישטרה.

בינתיים התברר כי יש בישראל מיפעל היכול לייצר את כרטיסי־ האשראי בעבודה ידנית, ללא המכונה היקרה, וכרטיסים אלה נראים בדיוק כמו המקור. מיפעל זה הוא אלקטרו־ קארד. הנמצא בתל־אביב. אך הסניגור טוען כי מיפעל כזה לא היה מוכן לייצר כרטיסי־אשראי עבור רשת זייפנים ולסכן את עצמו.

אמנות
100 אוהלים לבנים

כדי להתגבר על תחושת השכול, יש לפעול למען השלום

„אני איבדתי את אחי ב־1968 ומאז אני רואה שבארץ חיים כל הזמן בצילו של השכול, וזה לא פשוט. לכן אני מקדישה, מאז, את הפרוייקטים שלי לנושא השלום."

כך אומרת מרים שרון, העוסקת באמנות סביבתית בנופים. בחודש שעבר, לציון שנתיים למילחמת הלבנון, נסעה לקיבוץ שמיר שבגליל העליון, וביצעה שם, בשיתוף עם אנשי הקיבוץ, פרוייקט מיוחד במינו.

ביחד עם חברות המשק, תיכננה, תפרה והקימה שרון מאה אוהלים לבנים, שפוזרו על שטח של שלושת רבעי דונם.

„עבדנו יחד במשך שבוע מרוכז. הנשים המבוגרות של המשק, מן החלוצות המייסדות, ישבו ותפרו, מבדים שהם מייצרים במקום, את האוהלים הקטנים. כשהתפירה הסתיימה, יצא כל המשק אל השטח וביחד הקמנו את האוהלים. בין האוהלים קישרו סרטים צבעוניים שסימלו את צבעי כל העמים. ברקע הושמעה מוסיקת עמים.

המראה היה ססגוני ומרהיב. אנשים מן הקיבוץ ומן האזור הגיעו למקום עם הילדים, הסתובבו בשטח בין האוהלים, כשברקע מתנגנת המוסיקה ואני עמדתי ליד רמקול וקראתי שירים של שלום ושירים נגד המילחמה. בעיקר שירים שילדים כתבו אחרי מילחמת ששת־הימים.

„מה שהכי הדליק את החברים בקיבוץ זה לראות איך פיתאום נעשה משהו מכלום. הם פשוט עברו את כל התהליך מרגע התיכנון, התפירה, ההקמה והאירוע עצמו. זה הפך מעין פסטיבל של הגליל־העליון."

הכפר והקיבוץ. מרים שרון מגדירה את עצמה כאמנית פוליטית:

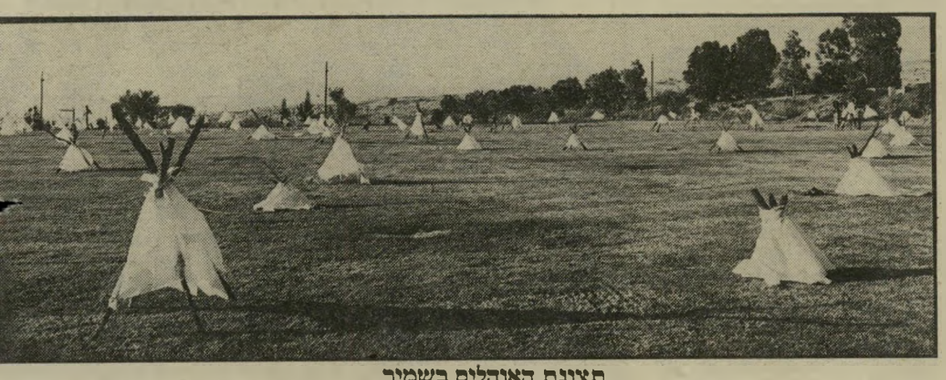

תצוגת האוהלים בשמיר
בעד שלום, נגד מילחמה

למחזיקי ישראכרט
חייג טלכרט, 03-287651
למסירת מודעות לוח, מודעות מסגרת ומודעות משפחתיות
בשעות 8.30 – 17.00

מזל טוב = נולד לכם בן
מסיבות ברית וחתונות
המוצלחות ביותר
בבית הרופא
עם הגן היפה
תל־אביב, רחוב הפטמן 1
המשרד פתוח: בשעות 10-13; 17-19
טלפונים: 722314, 298772, 9223244

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירת על בריאותך ורכושך
איתן עמיחי - הדברת מזיקים

הלב שלך שווה בדיקה!
בן 35+
הלחם בחשש המנקר,
בוא עוד היום לאיבחון מוקדם
השקט הנפשי שלך
שווה את זה.
הבדיקה כוללת:
בדיקת קרדיולוג, א.ק.ג.
א.ק.ג. במאמץ (ארגומטריה),
בדיקות מעבדה.
מכון לבריאות הלב
בית הרופאים, ריינס 18 פינת פרישמן תל־אביב
טלפונים: 03-221227, 03-244294
אילנות יועצים לפרסום

„אבל קודם כל אמנותית ואחר־כך פוליטית־חברתית."

היא מדגישה שהאמנות שלה מאוד רכה ונשית. כל תהליך העבודה שלה, שיש בו מימד השיתופיות ואי־הכפייתיות. הוא מאוד אופייני לאמנות־נשים. לכן גם היה לה טוב בשמיר.

מישפט

התנגדות לפח

בריקה יסודית למוצג מישפטי

מישפט רצח הילדה עיישה אל־בחש משכם מתקדם בקצב מהיר לקראת סיום ראיות התביעה. אולם התובעות עדנה ארבל ונורית שניט אינן יודעות עד עתה מה יהיה קו־ההגנה של הנאשם העיקרי בתיק, יוסף הרנוי. על כן, כאשר עלו שברירים של גירסה באחת הישיבות האחרונות, החליטו הפרק־ליטות לשלוח שוב חוקר למקום הפשע, כדי לאסוף ראיות נוספות.

זמן קצר לפני ישיבת בית־המישפט השבוע, הגיש החוקר סמל ראנם את הדוח שכתב על החקירה הנוספת ופח נקוב כדורים שתפס במאפייה. בגלל קוצר הזמן, לא הספיקו התובעות

סניגוריית חנוך
אישור יציאה לחתונה

להראות את הפח הנקוב לסניגור מיכאל כספי, המייצג את הרנוי. כאשר ניסתה התובעת ארבל לחקור עד ברבר הפח הנקוב, מיהר כספי להתנגד. הוא קם על רגליו וטען בפני השופטים אורי שטרוזמן, צבי הכהן וחיים אדר, כי על פי כללי הפרוצדורה חייבת התביעה להראות קודם כל את כל הראיות בתיק לנאשם „ואי אפשר לבוא בסוף המישפט ולאמר: תפסנו פח! צריך להעלות את הסמל שתפס את הפח ולחקור אותו ראשון. ורק אחר־כך לחקור את יתר הערים על הפח הזה!" דייק הסניגור.

„אנו מבינים כי לא היתה שהות לנאשם ולסניגור לראות את הפח. על כן אנו נותנים עשר דקות הפסקה, כדי לבחון את הפח." קבעו השופטים ויצאו מן האולם.

הסניגור לקח את הבריקה ברצינות גדולה וביקש לפנות את כל הקהל מן האולם, כדי שיוכל לבדוק את הפח ללא כל הפרעה.

רימונים בבית־קפה

קרבן ההתנגלויות הבריח עדים להעיד במשטרה

לעטה עבדול חי, מטירה אשר בשרון, היה בית־קפה במרכז הכפר. בשנה האחרונה היה בית־הקפה מטרה להתנכלות מצד אנשים שונים. בתחילה נזרק רימון על בית־הקפה, ואחיו של עטה נפצע והפך נכה לכל ימי חייו. באותו מקרה נעצר אדם אחד שהורשע בדין וערעורו טרם הסתיים.

עטה היה משוכנע כי בוריקת הרימון השתתפו עוד שני אנשים, בהם קשר. כאשר נזרק לעבר בית־הקפה עוד רימון במאי 1983, היה עטה בטוח כי השניים חזרו לבצע את זממם וכי הרימון נועד לו. למזלו היה רחוק באותו רגע מחנית הקפה והוא רק נפצע. אולם אורח, שישב בקפה, נהרג.

עטה היה בטוח כי אחד מתושבי הכפר ראה את זריקת הרימון במו עיניו וזיהה את שני האנשים בהם הוא חושד. אולם איש זה לא הלך להעיד בתחנת־המשטרה ועטה זעם על כך. לכן החליט לגשת בעצמו להסדיר את העניין. באיומים ושכנועים הכריח את האדם ללכת למישטרה ולהעיד נגד השניים. על מעשהו זה נעצר עטה והושג נגדו אישום על הדחת עד.

אי־צדק. למרות שעטה עבר, מבחינה טכנית, את העבירה שיוחסה לו, סברו שני הצדדים, הסניגורית כרמלה חנוך וגם התובעת, שיהיה בכך משום אי־צדק שבנוסף היות עטה קרבן התנכלות. ייענש גם בעונש חמור. על כן באו הצדדים לידי עיסקת טיעון.

עטה הודה באשמה והתובעת לא ביקשה עבורו עונש מאסר בפועל. „אנו מקבלים את גירסת הנאשם. כי האמין בכנות שהעד אמנם יודע מי זרק את הרימון, אך מפחד להעיד על־כך במשטרה. כיוון שאחיו נפצע בפעם קודמת והוא נפצע בפעם זו, היה לו חשוב שהמתנכל ייתפס, ולכן ניסה להשפיע על העד," קבעה התובעת.

הסניגורית סיפרה, כי אחרי הפיגוע האחרון סגרה המשפחה את בית־הקפה, אחרי שנהרג שם אדם. עטה היה תקופה ממושכת במעצר־בית, ואפילו כדי להינשא היה זקוק לאישור מיוחד לצאת מביתו מאוחר בערב החתונה.

השופט אריה אבן־ארי קיבל את העיסקה וגזר על עטה 25 אלף שקל קנס ו־6 חודשים מאסר על־תנאי.

עירום כביום הוולדו

שופטת בקנשטיין
מי תתחתן –

ב דיחה עתיקת־יומין מספרת על שתי נשים, היושבות בדירה, כאשר לפתע אומרת אחת לשניה: „תראי את חסר־הבושה הזה בדירה ממול, מתהלך עירום לגמרי!"

האשה השניה מתעניינת, ואיננה רואה דבר.

„בואי, תעלי על הכסא ותסתכלי מבעד לחלון, אז תוכלי לראות אותו!" מגיבה האשה הכועסת.

נראה כי בדיחה זו הפכה השבוע לתיק מישפטי.

יש לו כמה מועמדות

ל סני שנה בדיוק ראו שתי נשים, המתגוררות ברחוב בורוכוב בנתניה, את שכנם, משה פירר, מטייל במירפסת דירתו עירום כביום היוולדו. כאשר חזר המיקרה על עצמו בפעם השניה, החליטו הנשים הנפגעות להתלונן בתחנת־המישטרה. אחרי חקירה ודרישה הגישה המישטרה כתב־אישום נגד פירר, באשמת מעשה מגונה בפומבי.

כאשר הובא המישפט בפני השופטת ענדה בקנשטיין בבית מישפט השלום בנתניה, לפני שבועיים, הודה פירר באשמתו. הגבר הנאה והצעיר נשאל על־ידי השופטת אם הוא מודה כי טייל על מירפסת ביתו כשהוא עירום כביום הוולדו והוא ענה: „אני מודה שהייתי עירום במירפסת של הבית, עמדתי שם והשתהיתי במירפסת." על סמך מילים אלה נאלצה השופטת להרשיעו, מכיוון שבכך הודה בביצוע העבירה שיוחסה לו.

אולם משהו בהתנהגותו של האיש הצעיר עורר שאלות בלבה של השופטת. היא חקרה אותו אם יש לו בעיות כלשהן והדברים זרמו מפיו. הוא סיפר מייד כי יש לו נכות זמנית של 100% בביטוח הלאומי, כי הוא איננו עובד מכיוון „שאין לי מוטיבציה לעבוד." את רוב זמנו הוא מבלה בבתי־קפה. לשאלות השופטת סיפר כי הוא רוצה להתחתן. „מי תתחתן עם בחור שלא עובד?" שאלה השופטת והנאשם השיב, כי יש לו כמה מועמדות.

פירר לא הסתיר מהשופטת, כי הוא מקבל טיפול תרופתי בבית־החולים פרדסיה, אבל טען כי לדעתו הוא בריא לגמרי, אם כי הוא מוכן לקבל את הכדורים מהרופא.

אפשר להגיף את התריס!

ד שופטת בקנשטיין, המוצפת בימים אלה מישפטים של סוחרי־סמים אשר נתפסו במבצע האחרון של משטרת־ישראל בנתניה, תמהה לדעת מדוע מצאה המישטרה לנכון להגיש כתב־אישום כזה נגד אדם מעורער בנפשו, כאשר התראה מישטרתית היתה בוודאי פותרת את הבעיה. היא שאלה את התובעת המישטרתית מה היתה הסיבה להגשת כתב־האישום, הגורמת לבזבוז כה גדול של כספי המדינה וזמנו של בית־המישפט. התובעת לא ידעה להשיב, אבל אמרה כי היא חושבת שהגורם העיקרי לאישום היתה עבירה קודמת של הנאשם במעשה מגונה בשנת 1980.

הבירור העלה כי הנאשם לא עשה את מעשהו בזדון או כדי להרגיז את השכנות. הוא לא הציג את עצמו לראווה מדי יום ביומו. היה זה מיקרה אחד או שניים אשר הרגיזו את המתלוננות, שראו אותו מחלון דירתן.

„האם המתלוננת, שהיתה בבית

שוטר שוודי מרחיק גבר עירום בכיכר בסטוקהולם
– עם בחור שלא עובד!

וראתה אותו עומד עירום, ותו לא, פעמיים במירפסת ביתו בקומה ג', לא יכלה להגיף את התריס או להפנות את הגב? או לפחות לקבל עצה כזאת ממישטרת ישראל?" שאלה השופטת.

מאז המיקרה, כאשר נחקר על־ידי המישטרה, לא חזר פירר לסורו ולא התייצב שוב עירום על מירפסת דירתו. מזה למדה השופטת, כי אמצעי פשוט של ביקור המישטרה בדירתו ושיחה קצרה איתו, או טלפון אחד לרופא המטפל בו, היו פותרים את הבעיה ללא צורך להטריד את בתי־המישפט.

„אין זה סוד, כי תיקים רבים וחמורים נסגרים מחמת שאין בהם אינטרס לציבור. תיקים המכילים עבירות חמורות כמו תקיפה נסגרים גם הם. האם מיקרה כזה יש בו איזה שהוא אינטרס ציבורי, אשר מצדיק שתוקדש לו ולוא דקה אחת מזמנו של בית־המישפט? שאלה השופטת. היא ציינה כי אפילו זמנה של המדפיסה שהדפיסה את כתב־האישום יקר יתר על המידה מכדי לבזבזו על עניין כגון זה.

משקל – אפס קנס – שקל

ב בית־המישפט משתרכים תורים ארוכים של נאשמים בהתפרצות וסמים ושל עצורים הנתונים במעצר עד תום ההליכים. האם לעניין כגון דא ראוי שיוקדש זמן אשר יגרע מאותם עניינים חשובים?" שאלה השופטת.

רק במיקרה הסתיים המישפט בישיבה אחת וללא עדים, מכיוון שפירר הודה באשמה. אבל אילו היה טורח ולוקח עורך־דין, או היה כופר באשמה בעצמו, היה על התביעה להביא את עדיה ולהקדיש זמן ארוך מאוד לבירור השאלה אם הנאשם טייל עירום על המירפסת, או רק בחדרו בצנעת ביתו. כיום, בתקופה מתירנית, שבה כל לוח־מודעות ברחוב מציג תמונות עירום נועזות מכרטיס, לא נראה כי יש מקום להאשים אדם ולהעמידו לדין באשמת טיול תמים בעירום על מרפסת־דירתו.

בגלל הניסוח היבש של החוק, לא היתה לשופטת כל ברירה, ומאחר שהנאשם הודה באשמה, היא הרשיעה אותו. אך השופטת ציינה: „האם יש למישהו אינטרס, כי אדם כזה, שהוכהר כי הוא מטופל באופן פסיכיאטרי יאגור הרשעות קודמות, או שמא בתקנתו מעוניין הציבור?"

על כן גזרה השופטת על פירר עונש של שקל אחד קנס והמליצה כי ההרשעה הנוכחית לא תמצא ביטוי ברקורד הפלילי שלו. „אני סבורה שמישקלה של העבירה שואף לאפס!" סיכמה השופטת. **אילנה אלון** ■

השולים בתשובה

הם עזבו את הארץ לפני עשר שנים ויותר, כדי לכבוש את אמריקה הגדולה. במשך שנים התביישו לחזור, עד שתפסו אומץ, פירקו מישפחות ושבו לשורשים

מרים לוגאשי עובדת כמנהלת קיוריסטית ופדיקיוריסטית, בסטודיו לתיסרוקות של סמי זלצר. היא חוזרת ואומרת לכולם, כי היא עוברת כעת את התקופה המאושרת בחייה.

מרים לוגאשי חזרה לפני ארבעה חודשים מארצות־הברית, אחרי שהות בת עשר שנים — עשר שנים שבהן ניסתה להגשים, ביחד עם בעלה וילדיה, את החלום האמריקאי.

במידה מסויימת הצליחה לוגאשי להגשים חלק מהחלום. בניו־יורק, בלב מנהאטן היה לה מכון למניקיור ופדיקיור טיפול בציפורני הידיים והרגליים עלה שם 50 דולר. כל נשות־החברה של פארק־אבניו היו פוקדות את המכון הזה פעם אחת לשבוע. מרים לוגאשי הרוויחה, כך היא אומרת, 8,000 דולר בחודש.

בעלה, שלום, לא הצליח כמוה. הוא נשאר פועל בבית־חולים ניו־יורקי. משכורתו היתה 1,200 דולר.

עכשיו היא חזרה והוא נשאר שם. היא התגברה על הבושה, הוא עדיין מתבייש, מתבייש לחזור.

הכסף שלה הושקע בעסק אחר. ובארצות־הברית. כשם שכסף בא בקלות הוא הולך בקלות — כתוך חודשים ספורים הפסידה לוגאשי 25,000.

נכון, היה לה מייבש כביסה ושואב אבק, מדיח כלים ומכשיר־וידיאו וגם כסף בבנק. אך זה, מסתבר, לא הספיק למרים לוגאשי. היא התגרשה מבעלה וחזרה ארצה.

לדבריה, גילתה מחדש את שורשיה. לדבריה, היא כעת המאושר באדם.

כמו לוגאשי נמצאים כיום בניו־יורק כמה עשרות אלפי ישראלים. הם חיים בדרך־כלל ברובעיה של ניו־יורק, במעין גטו ישראלי. הם מתגודדים בחבורות ישראליות, יש להם רואה חשבון ישראלי, סוכן־ביטוח ישראלי, רופא ישראלי, עורך־דין ישראלי וגם פסיכיאטר ישראלי. הם דוברים עברית בינם לבין עצמם ואנגלית עילגת בינם לבין אחרים.

רובם הגדול חי באמריקה, אבל נושם את ישראל. חלקם היו רוצים לחזור, אך אינם מעזים. הם מעדיפים את ניו־יורק, שמזג־האוויר שלה הוא בלתי־נסבל, את רחובות ברוקלין וקווינס, מאשר לחזור הביתה ולהגיד: נמאס לי מאמריקה.

יש כאלה שתפסו את עצמם בידיים — חלקם רקה אחת לפני שהחמיצו את הרכבת, לפני שנחסמה דרכם חזרה. חלקם ארזו את המיזוורות ושבו הביתה. כאן הם מתחילים מהתחלה, יוצרים קשרים. אפילו אותם שהיתה להם קאריירה מצליחה לפני שעזבו, נאלצים להוכיח עצמם מחדש.

לרובם יש פה מישפחה אוהבת וחמה. לרובם יש חברים ותיקים, השמחים לחדש קשרים. הם גם יוצרים קשרים חדשים. חלקם מתקשה להתאקלם מחדש בגלל הילדים האמריקאיים, שהתרגלו לנוחיות מסוג אחר. לילדים אחרים עושה ישראל נפלאות.

אין זה קל לחזור ארצה אחרי עשר שנים ויותר. על נסיונותיהם של אותם שהחליטו לחזור ולהתחיל מהתחלה נספר בסידרת כתבות זו, „העולים בתשובה".

בנכר ובארץ מימין: מרים לוגאשי, בנה שי, בתה גלית ומיקי בדיס־נילנד. משמאל: מרים, בנה שי והכלבה שיינה בתל־אביב. מאז חזרה ארצה הצליחה מרים להוריד עשרים קילו ממישקלה, והיא נראית צעירה בעשר שנים פחות משנראתה כששהתה בגלות בארצות־הברית.

שיינה חוזרת הביתה

נקבנית אי־בי־אס. שלום בא ממישפחה מרוקאית, אני ממישפחה אשכנזית. השילוב בין שנינו הוליד שני ילדים נפלאים: גלית, שהיתה אז בת עשר, ושי, שהיה בן שנתיים וחצי.

לא התכוונו לרדת, רצינו רק להחליף אווירה.

אחרי יום־הכיפורים והקאטיושות רציתי שינוי. לא יכולתי יותר לחיות בקריית־שמונה.

ואז נקרתה בדרכנו הזדמנות. אחותי, שירדה לארצות־הברית שנתיים קודם, צילצלה ואמרה: בואו.

האמת היא שביקרתי בארצות־הברית בשנת 1965. נסעתי לחודש וחזרתי אחרי שבוע, לא יודעת למה, לא מצא חן בעיניי. אבל בעלי אמר: מה איכפת לך? בואי ננסה. אני הייתי במצב־רוח כל־כך ירוד, בגלל הקאטיושות והמילחמה שהסכמתי לכל דבר. חוץ מזה, הציעו לבעלי עבודה. אמרנו — ניסע לשנתיים־שלוש, מה יכול להיות?

הגענו לניו־יורק. מה אני אגיד? לא עבודה, לא דובים ולא יער. בארץ מכרנו את הכל, חוץ מהדירה. רק לפני שלוש שנים מכרתי אותה, וקניתי אדמה. בעלי רצה לקחת את הכסף לאמריקה. אמרתי — לא! אני משאירה את הכסף בארץ. זוהי הערובה שלי שאני חוזרת!

באמריקה לא היה לנו כלום — לא עבודה, לא כסף. גרנו אצל אחותי חודשיים, וזה היה בפירוש גיהינום. חיפשתי עבודה בנקבנית, אבל לא מצאתי. למדתי מניקיור. את הילדה שלחתי לבית־ספר ציבורי, את הילד לגן יהודי.

היה קשה — מוות. בעלי בכה ברמעות. ירק דם ממש. התחננתי לפניו: בוא נחזור, מה יש? עשינו טיול לאמריקה. בוא הביתה. הוא לא רצה, התבייש, ממש התבייש — מה תגיד המישפחה? מה יגידו החברים שהוא לא הצליח באמריקה?

גם היום הוא לא מצליח. הוא מרוויח 1,200 דולר לחודש. אנשים פה מרוויחים בדיוק כמוהו. אבל עד היום הוא מתבייש לחזור.

זה לא יאמן איך אבא לשני ילדים איבד את המישפחה שלו רק מפני שהוא מתבייש לחזור.

הוא כבר לא יחזור, הוא נשא לאשה צעירה פיליפינית.

האיש הזה, שהטיף כל הזמן לבת שלו לא לצאת עם גויים ולא להביא גויים הביתה, התחתן עם גויה.

נכון שהוא נשאר לבד, בלי המישפחה שלו, ושהיא היתה גלגל־ההצלה שלו, אבל הילדים שלהם כבר לא יהיו יהודים, לנכד שלי תהיה סבתא חורגת גויה.

ככה זה באמריקה. את לא יכולה לגלגל את החיים שלך כמו שאת רוצה. החיים מגלגלים אותך.

אבל למה להקדים את המוקדם למאוחר? נחזור לשנותינו הראשונות באמריקה. לאט־לאט התחלנו להתארגן. בעלי עבד בחדר־הדודים של כנסיה, עבודה שבדרך כלל עושה אותה כושי — עבודה שחורה, שבארץ הוא לא היה עושה כמוה בחיים.

אחר־כך הוא עבר לעבוד בבית־החולים. עוד לא היה לנו גרין־קארד. לאט־לאט אירגנו גרין קארד. זה עלה אלפיים דולר. אם תסתכלי בתמונה שעל הגרין קארד שלי, תראי כמה מרים לוגאשי מאושרת שקיבלה גרין קארד. ביום ההוא בכיתי שעות. ידעתי שזה עור ניתוק מהארץ.

היו לי צרות עם הבת שלי. היא לא התאקלמה באמריקה. כשעזבנו את הארץ היא היתה תלמידה מצטיינת.

סבתא חורגת גויה!

יבורת הסידרה הפעם היא מרים לוגאשי. היא גרושה בת 39, אם לשני ילדים: גלית ושי. גלית, נשואה ואם לילד, הגיעה ארצה לפני חמש שנים. היא באה לביקור ונשארה. מרים, שי והכלבה שיינה הגיעו מניו־יורק לפני חמישה חודשים, מתחילים הכל מהתחלה.

הבעל, שלום, נשאר בניו־יורק ונשא לאשה צעירה פיליפינית. הוא לא יחזור.

סיפורה של מרים:

התקופה היתה אחרי מילחמת יום־הכיפורים. גרנו בקריית־שמונה. בעלי, שלום, היה מנהל תחנת־הכוח של בית־החרושת גיבור, ואני הייתי נקבנית אי־בי־אס. שלום בא ממישפחה מרוקאית, אני ממישפחה אשכנזית. השילוב בין שנינו הוליד שני ילדים נפלאים: גלית, שהיתה אז בת עשר, ושי, שהיה בן שנתיים וחצי.

לא התכוונו לרדת, רצינו רק להחליף אווירה.

אחרי יום־הכיפורים והקאטיושות רציתי שינוי. לא יכולתי יותר לחיות בקריית־שמונה.

ואז נקרתה בדרכנו הזדמנות. אחותי, שירדה לארצות־הברית שנתיים קודם, צילצלה ואמרה: בואו.

האמת היא שביקרתי בארצות־הברית בשנת 1965. נסעתי לחודש וחזרתי אחרי שבוע, לא יודעת למה, לא מצא חן בעיניי. אבל בעלי אמר: מה איכפת לך? בואי ננסה. אני הייתי במצב־רוח כל־כך ירוד, בגלל הקאטיושות והמילחמה שהסכמתי לכל דבר. חוץ מזה, הציעו לבעלי עבודה. אמרנו — ניסע לשנתיים־שלוש, מה יכול להיות?

הגענו לניו־יורק. מה אני אגיד? לא עבודה, לא דובים ולא יער. בארץ מכרנו את הכל, חוץ מהדירה. רק לפני שלוש שנים מכרתי אותה, וקניתי אדמה. בעלי רצה לקחת את הכסף לאמריקה. אמרתי — לא! אני משאירה את הכסף בארץ. זוהי הערובה שלי שאני חוזרת!

באמריקה לא היה לנו כלום — לא עבודה, לא כסף. גרנו אצל אחותי חודשיים, וזה היה בפירוש גיהינום. חיפשתי עבודה בנקבנית, אבל לא מצאתי. למדתי מניקיור. את הילדה שלחתי לבית־ספר ציבורי, את הילד לגן יהודי.

היה קשה — מוות. בעלי בכה ברמעות. ירק דם ממש. התחננתי לפניו: בוא נחזור, מה יש? עשינו טיול לאמריקה. בוא הביתה. הוא לא רצה, התבייש, ממש התבייש — מה תגיד המישפחה? מה יגידו החברים שהוא לא הצליח באמריקה?

גם היום הוא לא מצליח. הוא מרוויח 1,200 דולר לחודש. אנשים פה מרוויחים בדיוק כמוהו. אבל עד היום הוא מתבייש לחזור.

זה לא יאמן איך אבא לשני ילדים איבד את המישפחה שלו רק מפני שהוא מתבייש לחזור.

הוא כבר לא יחזור, הוא נשא לאשה צעירה פיליפינית.

האיש הזה, שהטיף כל הזמן לבת שלו לא לצאת עם גויים ולא להביא גויים הביתה, התחתן עם גויה.

נכון שהוא נשאר לבד, בלי המישפחה שלו, ושהיא היתה גלגל־ההצלה שלו, אבל הילדים שלהם כבר לא יהיו יהודים, לנכד שלי תהיה סבתא חורגת גויה.

ככה זה באמריקה. את לא יכולה לגלגל את החיים שלך כמו שאת רוצה. החיים מגלגלים אותך.

אבל למה להקדים את המוקדם למאוחר? נחזור לשנותינו הראשונות באמריקה. לאט־לאט התחלנו להתארגן. בעלי עבד בחדר־הדודים של כנסיה, עבודה שבדרך כלל עושה אותה כושי — עבודה שחורה, שבארץ הוא לא היה עושה כמוה בחיים.

אחר־כך הוא עבר לעבוד בבית־החולים. עוד לא היה לנו גרין־קארד. לאט־לאט אירגנו גרין קארד. זה עלה אלפיים דולר. אם תסתכלי בתמונה שעל הגרין קארד שלי, תראי כמה מרים לוגאשי מאושרת שקיבלה גרין קארד. ביום ההוא בכיתי שעות. ידעתי שזה עור ניתוק מהארץ.

היו לי צרות עם הבת שלי. היא לא התאקלמה באמריקה. כשעזבנו את הארץ היא היתה תלמידה מצטיינת.

ישראלית טיפוסית

מרים לוגאשי בקרן הרחובות ז'בו־טינסקי־בן־יהודה בתל־אביב, על אופניה. בארצות־הברית שכחה איך רוכבים. כאן היא לומדת מחדש.

בכיוון אחר. בעלי בכלל לא רוצה לבוא. טובה גדולה כשבא לחתונה של הבת. רק על זה היו לנו מריטות עצבים. בסך־הכל לא התאמנו, אבל הקש ששבר את גב הגמל היה שאני רציתי לחזור הביתה והוא לא.

חמש שנים איימתי שאם לא נחזור ארצה אעזוב אותו. בשנה שעברה, חודש לפני הלידה של נכדי, הגעתי ארצה. ברגע שהנכד נולד, ידעתי: אני סוגרת שם ענין וחוזרת חזרה.

ב־12 באוגוסט בשנה שעברה חזרתי לאמריקה, ב־16 באוגוסט הוצאתי את בעלי מהבית, ב־11 בנובמבר קיבלתי גט. את הגט הרתי קיבלנו בקלי־קלות, סידרו לשני עזרה בעברית, ובחופשת הקיץ קיבל אולפנית בכפר־סבא.

קיבלתי הלוואה עומדת בסך 25,000 דולר לרכישת דירה, ומישרד־הקליטה משלם לי מחצית משכר־הדירה למשך שלוש שנים.

מה עוד צריך הבן־אדם לבקש? עם כל בעיה קטנה אני פונה אליהם. יש לי מטפלת בשם עליזה כהן, אשה מקסימה שעושה את הכל כדי להקל עליי את ההתאקלמות. חוץ מזה, עד שהתחלתי לעבוד קיבלתי דמי־אבטלה בסך 23,000 שקל לחודש.

התאקלמתי יוצא מהכלל. טוב לי, יש לי דירה הרבה יותר יפה מזו שהיתה

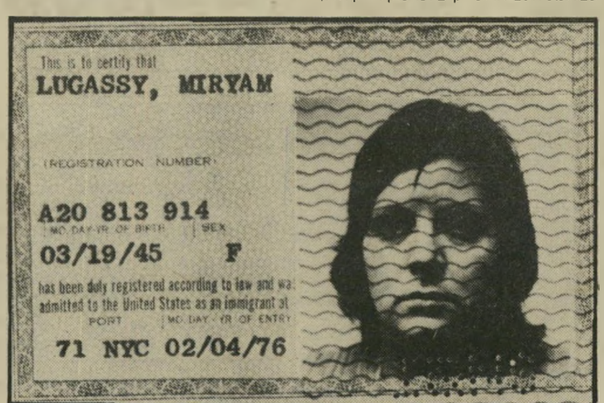

GREEN CARD

זהו הכרטיס הירוק ה־נכסף שעליו חולמים ה־יורדים בניו־יורק. הכרטיס הירוק מאפשר ליורדים לעבוד בצורה חוקית.

תמורת 500 דולר, בלי שום בעיות.

אבל זה לא הספיק. הייתי צריכה לקבל גט אזרחי. עורך־הדין שלי שיקר, אמר שבעלי לא מסכים לקיים איתי יחסי־אישות ותמורת 16 דולר קיבלתי גט אזרחי.

ב־19 בפברואר — השנה הגעתי ארצה. עד אז היספקתי למכור את העסק, את כל תכולת הבית, לקנות הכל חדש, לארוז ולשלוח.

"תחזרו הביתה!"

דגעתי לבאן בן־אדם חדש, עם שי ועם הכלבה שלנו, שיינה, שגם היא עולה חדשה.

קיבלתי עזרה ממישרד־הקליטה — קודם כל הלוואה של 1,075 דולר למיטען. חוץ מזה, הבאתי את כל המיכשור החשמלי בלי מיסים, חוץ מוויריאו וטלוויזיה נוספת, שהיתה לי. לי בניו־יורק, שכנים לא רגילים וכל החברים הישנים שלי, פלוס חדשים שהיכרתי — חברים לא מהעולם הזה.

מבחינת גברים אני לא יכולה להתלונן. לפני חודש וחצי היכרתי גבר גרוש עם שני ילדים, איש־מישטרה, ונורא טוב לי איתו. אני יודעת שבתור גרושה באמריקה היה לוקח לי הרבה יותר זמן למצוא גבר כלבבי.

דרך חוזה לוי היגעתי לסמי זלצר, ואני עובדת כעת במקום־עבודה שהוא אחד המרכזים החברתיים של תל־אביב, וכך אני מרגישה ממש בעניינים.

טוב לי, ואני רוצה להגיד לכל אלה שעדיין מהססים: תחזרו הביתה. בבית לכולם איכפת מכם, לא כמו באמריקה, שם אף אחד לא מתעניין.

נכון שיש פה בעיות כלכליות, אבל הכסף זה לא העיקר בחיים. העיקר שלא צריך לדאוג, כי אתה אף פעם לא לבד. חוץ מזה, לא ראיתי אף אחד מתגלגל פה ברחובות כמו בניו־יורק.

באמריקה הוא היה תקוע כל הזמן ליד הטלוויזיה. שם הילדים לא יוצאים לרחוב לשחק, ואת צריכה להסיע אותם ממקום למקום. הוא ממש התנוון. הוא ילד לא רזה, ומאז שאנחנו פה, מרוב פעילויות, הוא כבר חצי ממה שהיה ובטח עוד ירזה.

שם היה לו חבר אחד ג'וני, וכל היום הם היו ליד הטלוויזיה. זה היה נורא. ואם הוא היה יוצא, כל הזמן דאגתי.

החיים האלה, בפחד מתמיד, זה דבר נורא. אף פעם לא העזתי לדבר עם מישהו ברחוב. פה אני מדברת עם כל אחד. עשר שנים לא דיברתי עם אנשים, כעת אני לא סותמת את הפה.

יום אחד הלכתי במנהאטן, בא מולי כושי, תקע לי סכין לצוואר והוריד לי טבעת־יהלום מהיד והלך לדרכו. את חושבת שהתרגשתי? לא, זה חלק מהחיים שם.

לא הצלחתי ליצור קשר עם אמריקאים. יש להם סדר־עדיפויות שונה. מעט מאוד ישראלים מצליחים להתאקלם בחברה האמריקאית.

היה לי ברירה כל מה שנחוץ לבן־אדם. אבל גם פה יש לי כל מה שצריך.

את לא יכולה לתאר לעצמך מה שעובר עליי כעת. עשר שנים הלכתי בניו־יורק לאותו הסופרמרקט, יום־יום, ואף אחד לא הכיר אותי. פה במכולת יודעים איך קוראים לי אחרי חודשיים. עשר שנים גרתי באותו הבניין ולא היכרתי אף אחד מהשכנים. פה באתי יום אחד מאוחר הביתה, איך שהכנסתי את המפתח למנעול — השכנה יצאה ואמרה לי: „מרים, איפה היית כל היום? דאגתי לך."

אלוהים אדירים! עשר שנים לאף אחד לא היה איכפת ממני, התייחסו אליי כמו אל חפץ.

שבע שנים לא הייתי בארץ. התעקשתי שאם אבוא, זה יהיה כרטיס שטוב לו פה.

שלושה שחזרו

מרים לוגאשי עם הבוס שלה, מעו"ב ה־שיער סמי זלצר, וחברתה לעבודה, בתיה ישראלי. שלושתם שהו יותר מעשר שנים בארצות־הברית, שלושתם עשו שם קאריירה, חזרו לישראל והתחילו את הכל מהתחלה. מרים עובדת כמניקוריסטית.

יעקב שמש (מימין) יושב בין הרצל אביטן ואמנון דויד שעה קלה לפני קריאת פסק־הדין

להעביר סיפורים על התעללות סאדיסטית מצד מנהל בית־הסוהר וצוות עוזריו. הם סיפרו על קשירתם של אסירים לדלת תאי הבידוד כשראשם למטה ורגליהם למעלה, למשך שעות ארוכות. על אנשים שנכבלו ערומים בתאם למשך לילות החורף הקרים ועל אנשים שהוענשו בעונש „הבננה" אלה היו מושכבים על בטנם כאשר ידיהם ורגליהם מוצמדות באזיקים לאחור.

הדבר היחידי מכל מעלליו של ניצן אשר הגיע לידיעת הציבור עוד בחייו, היה עניין החוקן הכפוי. כדי לנקות את בית־המעצר מסמים, החליט ניצן לערוך חיפוש מדוקדק על גופם של כל האסירים שחזרו מחופשות. הוא לא הסתפק בחיפוש על הגוף, אלא ערך במקרים רבים גם חוקן, כדי לברוק את מעיו של האסיר.

שיטה זו גרמה אומנם לגילוי כמויות ניכרות של סמים, אך היא פגעה באופן אנוש בכבודם של

הנרצח רוני ניצן, מנהל בית המעצר ברמלה, יחד עם בתו, זמן קצר לפני שנרצח.

שלושה נאשמים הורשעו ברצח וזכו בארבעה עונשי־עולם

מאסר עולם x 4

ביו של רוני ניצן כבש את פניו בידיו, כאשר שמע את השופט יהושע גרוס מכריז על זיכויו של הרצל אביטן מהאשמה ברצח רוני ניצן. לאיש לא היה ספק מה היה המניע לרצח מנהל בית־המעצר של רמלה, הבעיה היתה רק, כי מניע זה היה משותף לאנשים רבים כל־כך.

עבריינים רבים, שעברו תחת ידיו של מנהל הכלא הצעיר והסימפאטי, נשבעו כי אם ייאלצו לחזור אי פעם לכלא, יעשו זאת בראש שקט רק אם רוני ניצן לא יהיה שם יותר. כאשר מונה ניצן כמנהל בית־המעצר היה בן 32, צעיר מנהלי בתי־הכלא במדינה. הוא נחשב איש נאור, ליבראל וארם מוכשר שיעשה הכל כדי לשפר את התנאים בבית־המעצר. ניצן היה אשף ביחסי־ציבור. הוא ידע לכבוש את ליבות העיתונאים ולספר להם על תוכניות נפלאות שתכנן עבור האסירים. הוא הבטיח כי לא ישתמש לעולם בתאי־הבידוד כעונש לאסירים וכי לא יפעיל כל אלימות שהיא, ואפילו מילולית, בבית־הכלא שאותו ינהל.

רבים נישבו בקסם מילותיו, ולא שמו לב כי באותה נשימה עצמה הצהיר הקצין הצעיר, כי מטרתו להפוך לנציב בתי־הסוהר. שאפתנותו של ניצן נראתה באותו שלב רק חלק קטן מאישיותו. אולם מאות אסירים ועצירים שעברו תחת פיקודו של ניצן ידעו לספר סיפורים אחרים. הם דאגו

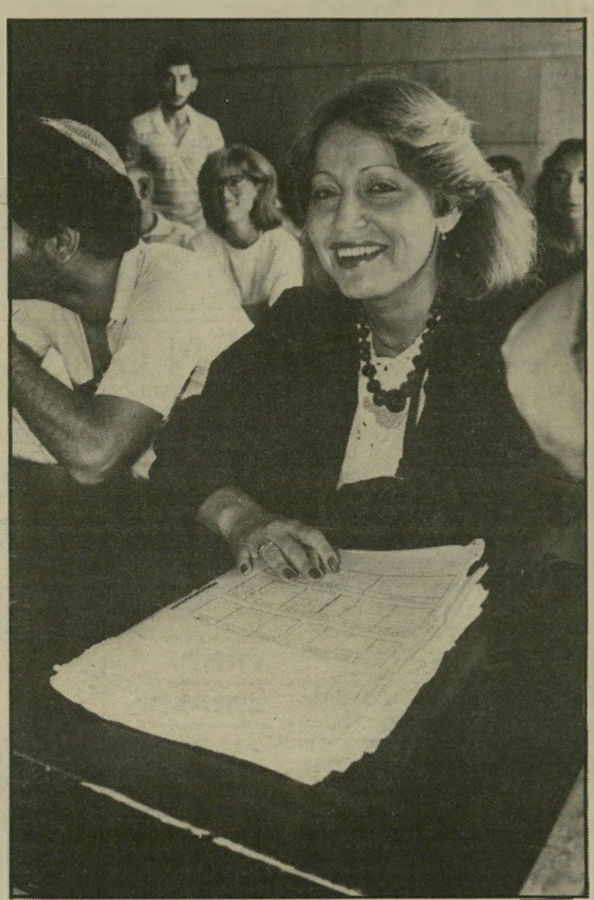

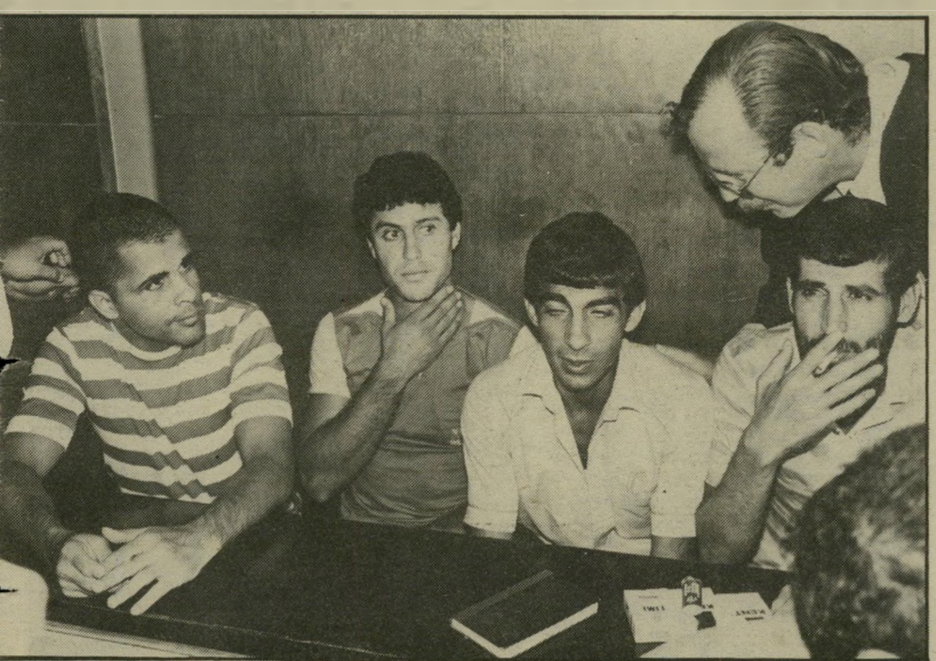

פגישה בבית־המישפט עו־רך־הדין אוריאל עינב רוכן ומדבר אל הנאשמים. יושב מימין אביטן, לידו יעקב שמש, שוטר, ואחרון משמאל אמנון דויד. השלושה נפגשו בנשיקות בבית־המישפט. בתמונה מימין: התובעת, פנינה דבורין.

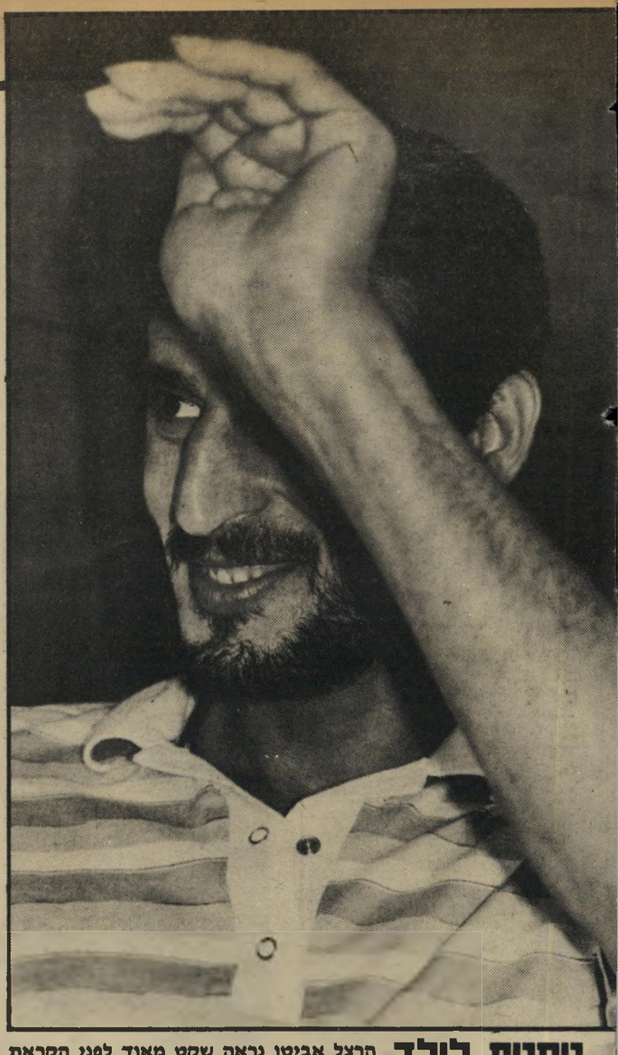

ניפנוף לילד הרצל אביטן נראה שקט מאוד לפני הקראת פסק־הדין. הוא חיבק בחום את בנו, גורל־אדם, שהובא לבית־המישפט על־ידי דודתו, אחותה של אורית ארביב.

הורים בכלא בנו של אביטן ליווה את מישפטו של אביו מתחילתו ועד סופו. הילד נולד בכלא נווה־תרצה, שם מרצה אמו, אורית ארביב עונש של שמונה שנות מאסר.

ועל שוד קרן אור. בביתו של אבוטבול מצאה המישטרה חלק מהתכשיטים שנשדדו בקרן אור, ואז היתה מוכנה לעשות עם אבוטבול את העיסקה.

אבוטבול גילה כי בפשעים היו מעורבים שני אנשים שכינויים "שייע" ו"קלציום". מחשב המישטרה העלה כי "קלציום" הוא כינויו של עבריין בשם משה כהן ו"שייע" הוא כינויו של הרצל אביטן, אחד מראשי העולם התחתון.

"קלציום", כהן, נעצר ונחקר. הוא ניסה להכחיש בתחילה הכל ואף יצא דובר אמת בבריקה בגלאי השקר. אך אחרי כמה ימים של חקירות מייגעות, נשבר כהן וסיפר הכל. כהן ואבוטבול הפכו עדי־מדינה נגד הרצל אביטן, יעקב שמש ואמנון דויד.

אולם כאשר החלה המישטרה מחפשת אחר אביטן ושמש, כבר לא היו השניים בארץ. הם הצליחו, בעזרת דרכונים מזוייפים, להימלט לצרפת.

הרצל אביטן היה מוכר למישטרת־ישראל. מזה שנים הוא צובר עבר פלילי בעבירות רכוש שונות, ולפני כחמש שנים הורשע בשוד בכ"ל ברמת־אביב וגידון ל־15 שנות מאסר. הוא נשבע אז בבית־המישפט כי הוא חף מפשע, וכי עוד יוכיח זאת. כאשר קיבל חופשה לבקר את אביו החולה, כשהוא מלווה באנשי מישטרה, הצליח לברוח מחלון האמבטיה, להיכנס למכונית מילוט שחיכתה לו, ולהעלם מעיני המישטרה.

את מכונית המילוט הכינו לאביטן אהובתו הנאמנה, אורית ארביב, וחברו מבית־הכלא, משה כהן.

כהן, שהפך לבסוף עד־המדינה העיקרי נגד חבריו, הוא טיפוס מיוחד בין העבריינים. כהן סיים את בית־הספר התיכון, התגייס לצה"ל ושירת ביחידה קרבית. יום אחד, כאשר חזר לביתו, גילה כי גיסו גירש את אחותו ותינוקה מהבית. החייל הצעיר יצא להביא את מכונת־הכביסה לאחותו והסתכסך עם

אבי הקרבן אביו של רוני ניצן לחץ לפני פסק־הדין את ידי־הם של אנשי צוות־החקירה אשר פיענחו את הרצח. הוא היה נרגש ביותר והליט את פניו בידיו, כאשר שמע על זיכויו של אביטן מרצח בנו. "איך זה יתכן שהאדם הכי מושחת בארץ זוכה מהרצח?" שאל האב.

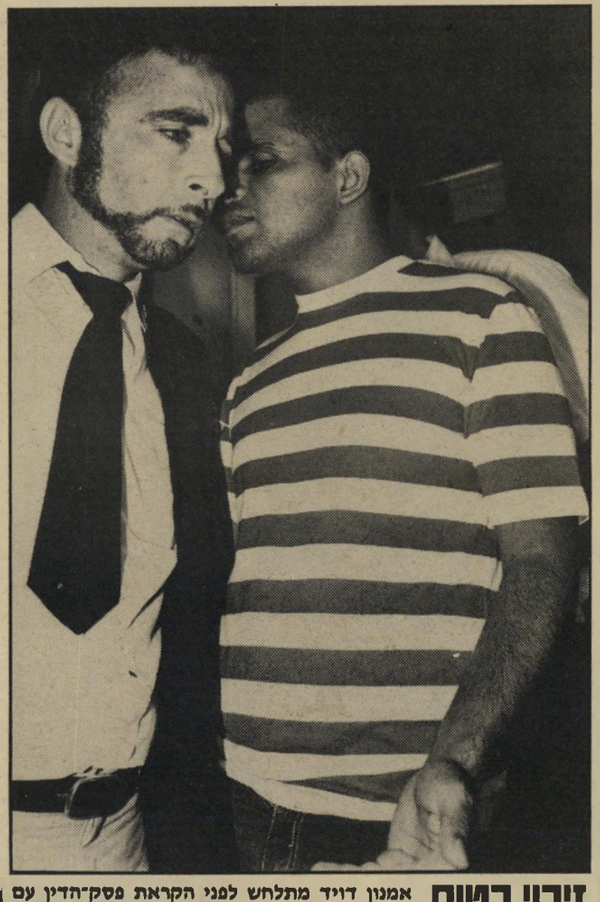

זיכוי בטוח אמנון דויד מתלחש לפני הקראת פסק־הדין עם סניגורו, עורך־הדין משה מירוז. דויד היה בטוח בזיכויו והביא את כל בגדיו בתיק־יד. אכזבתו היתה איומה, כשהורשע.

לפנות לאורית ארביב כדי שהיא תעזור לו להשתקם. אורית אומנם היתה בקשר עם כהן, וכאשר תיכננה את בריחתו של הרצל ביקשה מכהן שיכין את מכונית המילוט.

כהן היה מבקר קבוע בדירה שבה התחבא אביטן, אחרי בריחתו מהכלא, בשיכון ג'סי כהן. לדירה הצטרפו אורית ארביב ויעקב שמש, שהיה באותו זמן גם הוא אסיר נמלט. הגברים היו יושבים בדירה שעות ארוכות ומחליפים חוויות על חיי הכלא ועל המישטרה שרויה באפילה. למרות האסירים הרבים שנחקרו, לא נמצאה כל ראיה.

כחודש אחרי הרצח של רוני ניצן, נשדד בית־המלאכה לתכשיטים קרן אור, ברמת גן. באותו זמן לא קישר איש בין שני המקרים. היה זה רק בתחילת פברואר 1982, כאשר נעצר אלי אבוטבול במישטרת גבעתיים בניסיון להרעיל עד־מדינה, שהמישטרה מצאה את קצהו של החוט.

אבוטבול, עבריין קטן וחסר חשיבות, היה מוכן למסור את כל הידוע לו כדי לזכות בחסינות מהאשמה של ניסיון להרעלה. לשם כך הוא הבטיח למישטרה, כי יספר על רצח רוני ניצן הגיס. הוא נשבע כי ינקום בגיסו ויציל את אחותו. בחופשתו הבאה הביא כהן מהצבא רימון רסס צה"לי ומילכד בו את הקטנוע של גיסו. הרימון התפוצץ והגיס נהרג. כהן הועמד לדין על רצח, אך שיכנע את השופטים כי לא התכוון להרוג את גיסו, אלא רק לפצוע אותו. בגלל עברו הנקי ושירותו הצבאי האמינו לו השופטים והרשיעו אותו בהריגה. הוא נידון לתשע שנות מאסר.

בבתי־הסוהר שבהם בילה כהן את שש השנים הבאות בחייו, הכיר את כל המי ומי בעולם הפשע. הוא קשר קשרי ידידות עם שמעיה אנג'ל, הרצל אביטן, עמוס מסיקה ועוד רבים אחרים. כאשר הגיע מועד שחרורו, הציע לו אביטן

"גם אני שנאתי אותו"

כאשר נרצח ניצן ליד ביתו ברא־שון־לציון, ב־13 בדצמבר 81', מיקדה המישטרה את חקירותיה באסירים שהשתחררו ושמרו טינה למפקד־הכלא. אולם שבועות רבים היתה

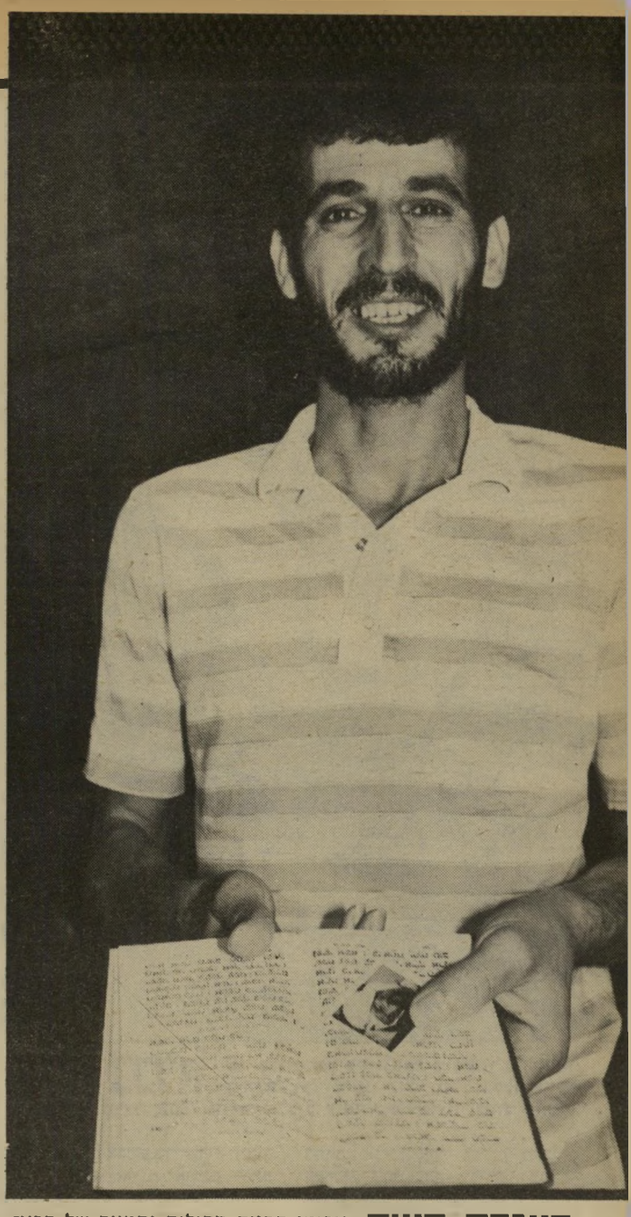

בעזרת השם אביטן החזיק תהילים ותמונה של הבא־בא סאלי. נראה כי הביאו לו מזל, מכיוון שזוכה מרצח רוני ניצן, אך נידון למאסר עולם על רצח השומר בקרן־אור.

(המשך מעמוד 55)

תוכניותיהם לעתיד. באחד הימים התגלגלה השיחה לרוני ניצן. "שוחחנו על הסבל שסבלנו בבית־הסוהר מהסוהרים ומרוני ניצן בפרט, אני אישית לא סבלתי מרוני ניצן, אבל כעסתי על התנהגותו נגד אסירים אחרים. הוא עשה בהם חוקנים ומעשים מגונים ונהג להרביץ להם. הרצל סיפר שהוא שונא אותו. גם אני שנאתי אותו. הרצל אמר שניצן עשה לו חוקן. אבל הוא הסכים. הוא אמר שצריך לרצוח את רוני ניצן, כי אם פעם יחזור לבית־הסוהר הוא יוכל לחזור בראש שקט.

הצטרפתי לרצח כי גם אני שנאתי אותו," העיד כהן בבית־המישפט.

חילוקי־דעות בזיהוי

חרי שעלה הרעיון, החלו השלושה בסיורים בשטח, כדי לברר את מנהגיו והרגליו של ניצן. השלושה נסעו עם שחר לשיכון שבו גר ניצן בראשון־לציון וכהן הציץ בתיבות־הדואר. הוא סיפר כי ליד שמו של ניצן היה מצויין גם שמו הקודם בלועזית. בית־המישפט ראה בכך סיוע למהימנותו של כהן.

השלושה הכינו נשק, מסיכות וכלי־רכב וידעו בדיוק את כל תנועותיו של מנהל־הכלא בשעות הבוקר. אולם הניסיון הראשון לרצוח אותו לא הצליח, מכיוון שאחד השכנים עמד באותו בוקר ליד הכניסה לחצר ורחץ את מכוניתו. על כן נדחה הרצח לשבוע. הרוצחים באו בשתי מכוניות, האחת חנתה ליד ביתו של ניצן, זו היתה מכונית טרנזיט בצבע תכלת שהרוצחים מרחו וולין של שמשותיה כדי למנוע את זיהויים. שני הרוצחים ישבו במכונית וחיכו. הם לא שמו לב רק לפרט אחד, כי לצד הכביש נהגו לעמוד בבוקר טרמפיסטים, שחיכו לרכב שיקח אותם לתל־אביב. טרמפיסטים אלה, שכנים של רוני ניצן, שמו לב למכונית הטרנזיט ולנוסעיה וידע לספר בדיוק על מהלכיו.

פרידה אביטן נפרד מבנו מעט ספסל־הנאשמים. הילד קשור מאוד לאביו, שאותו היה רואה בכל ישיבה של בית־המישפט. אביו של אביטן נפטר, ולכן אמו לא הגיעה להקראת פסק־הדין.

עם החפצים ביד

בית־המישפט התייחס באריכות לגירסת ההגנה של הנאשמים. הם הכחישו כי השתתפו ברצח. ובשורה, וטענו כי כהן מחפה על האנשים האמיתיים שביצעו את המעשים הללו, ומעליל זאת עליהם.

אביטן, שמש ואמנון דויד וסניגוריהם, דויד יפתח, משה מירון ואוריאל עינב, הצביעו בפועל ממש על האנשים אשר לדעתם ביצעו את הרצח והשוד. הם טענו כי ישראל ישורון ונחום קלימון ("מנדו") אשר היו שותפים לרצח הכפול, והפכו עדי־מדינה נגד שמעיה אנג'ל, הם אשר רצחו את ניצן ושדדו את קרן־אור.

השופטים קבעו בפסק־הדין, כי הם מאמינים לעדי־המדינה, למרות עברם ואופיים. השופטים הרעיפו מחמאות על נציגת התביעה, פנינה דבורין, שהיתה בקיאה מעין כמוה בחומר הרב של תיק הרצח, והצליחה לתמצת את העדויות ולהביאן בבהירות לבית־המישפט. גם הסניגורים זכו במחמאות

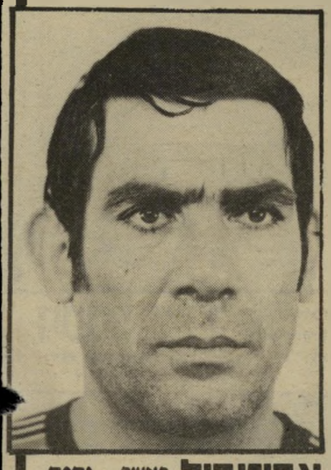

אבוטבול כאשר נתפס בנסיון להרעיל עדי מדינה, סיפר את הידוע לו.

כהן בית־המישפט קבע כי עד־המדינה כהן, למרות עברו ואופיו, הוא עד מהימן.

זיכוי והרשעה אביטן, שכיפה גדולה לראשו, לחץ בחמימות את ידו של אמנון דויד כאשר נפגשו באולם בית־המישפט. באופן מפתיע זוכה אביטן מרצח רוני ניצן ודויד הורשע בשוד קרן־אור ורצח השומר. בשעתו סיפר אביטן כי ניצן עשה לו חוקן־סמים.

על עבורתם בתיק, אך נראה כי לפחות סניגור אחד ולקוחו היו מופתעים מהתוצאה.

אמנון דויד, עבריין חסר חשיבות וחברו הטוב של עד־המדינה כהן, הורשע בשוד קרן־אור וברצח איש־הביטחון. הוא היה בטוח כי ייצא זכאי ואף הביא איתו לבית־המישפט להקראת פסק־הדין תיק־דיד ובו כל חפציו, בתיקווה שילך ישר הביתה. להפתעתו, הורשע בדיוק באותה עבירה שבה הורשע אביטן ונידון גם הוא למאסר־עולם על השוד ועל הרצח.

אפשר להניח כי הנאשמים יערערו על הרשעתם והמדינה תערער מצידה על זיכויו של אביטן.

אילנה אלון ■

והם אשר באו אחר־כך למישטרה ולבית־המישפט וזיהו את הרוצחים. אולם בעוד שכל העדים זכרו את שפמו המשתלשל של אחד הרוצחים, היו חילוקי־דעות באשר למראהו של השני. לשמש היה באותו זמן שפם סיני משתלשל, וכל העדויות תאמו אותו להפליא. אולם העדים אמרו דברים סותרים באשר לצורתו של הרוצח השני. חלק אמרו כי הוא כבן 35 או 40. גיל מבוגר בהרבה מגילו של אביטן, חלק אמרו כי היה לו זקן מרובלל, דבר שלא תאם את אביטן. רק עדה אחת זיהתה בוודאות את עיניו של אביטן.

בזיהוי זה תלויה היתה הרשעתו של אביטן ברצח רוני ניצן. השופטים, יהושע גרוס, יוסף גולדברג ומשה חסון, עשו עבודה מעמיקה מאוד. הם חרשו את כל העדויות והראיות והחליטו כי לצורך הזיהוי אין ראיות סיוע מספיקות כדי לתמוך בעדותו של משה כהן. על כן זיכו השופטים את אביטן מרצח זה. הם מצאו ראיות מספיקות נגד שמש, והרשיעוהו ברצח.

אביטן נראה מופתע מהזיכוי. הוא קם על רגליו ולחש משהו באוזנו של הסניגור, דויד יפתח. אולם השימחה נקטעה בעודה באיבה, כאשר השופט גרוס המשיך ואמר כי בית־המישפט מצא שיש מספיק ראיות וסיוע לשם הרשעתם של כל השלושה בשוד קרן־אור. השוד בוצע כחודש אחרי הרצח, כדי להשיג כסף לאפשר לאביטן לעזוב את הארץ. כהן השתתף גם בשוד

גינות גג

יעוץ ועיצוב וביצוע לבחירתך:

השקייה אוטומטית,
דישון אוטומטי או רגיל

- בחירת כלים לפי קטלוג
- יעוץ וחידוש גגות קיימים
- עצים, פרחים וכל מה שחלמת

אפשרות לבצע בהדרגה
ובתשלומים דולריים

♦

רמי וערן

צעירים ומומחים ישמחו לבקר אצלכם

052-83438 מזבירה אלקטרונית

משלחת "גוטקס" לאולימפיאדה יוצאת לדרך...

הזוכות המאושרות בכרטיסי טיסה ללוס אנג'לס בחברת מלכת היופי ספיר קאופמן (באמצע מימין לבעל "אופנת לה־מרקיז" שגם הוא זכה!). משמאלו — רות כשר מכפר סבא שזכתה בכרטיס טיסה מסביב לעולם.

אף אחת מ־13 הקונות שקנו בגדי־ים של "גוטקס" בחודש הקודם, לא חלמה שתזכה כתוצאה מכך בכרטיס טיסה לארה"ב (12 ללוס־אנג'לס ואחת מסביב לעולם).

המבצע הגיע לשיאו ביום ראשון לפני שבוע כאשר נערת ישראל איריס לוק, ומלכת החן פזית כהן שלפו מתוך מבול תוויות הקניה שהגיעו במשך חודש ימים לבית "גוטקס" — 12 תוויות שזיכו את הקונות בטיסות ללוס אנג'לס וחזרה וכן תווית אחת שזיכתה את הקונה רות כשר מכפר סבא בכרטיס טיסה מסביב העולם.

הסיפור התחיל בערב בחירת מלכת היופי בהיכל הספורט שנערך בסוף מאי. אז הכריז מני פאר על פתיחת מבצע "גוטקס" הצדעה לאולימפ־יאדת לוס אנג'לס: כל מי שתקנה בגד־ים "גוטקס" עד סוף חודש יוני — תשתתף בהגרלת טיסה מסביב לעולם ועוד 12 טיסות ת"א-לוס אנג'לס-ת"א.

למחרת היום בית "גוטקס" החל להיות מוצף בתוויות קניה ש־השתתפו בהגרלת הטיסות הגדולה. להגרלת הפרסים זומנו נערת ישראל ומלכת־החן ששלפו לסירוגין זו אחר זו את תוויות הזוכות, לעיניהם הפקוחות של רואה חשבון החברה, מנהל השיווק הארצי של "גוטקס", הפרסומאי ואשת יחסי הציבור. כל תווית נבדקה ביחד עם חשבונית הקניה של החנות שצורפה לה כהו־כחה לקניה, וזו אחר זו עלו בגורל 12 הזוכות בטיסה ללוס אנג'לס:

מיכל שאלתיאל — מחולון,
שלומית חיים — מאשדוד,
שרון גיל־ים — מחיפה,
ויקטוריה ברדה — מבת־ים,
רונית סמבל — מחיפה,
מירי אסיג — מנצרת עילית,
רחל מלול — מבת־ים,
אוה כהן — מבת־ים,
שושנה גלר — מחיפה,
לאה דישבק — מקרית־ביאליק,
רינה פפושדו — מבת־ים,
ושולי קיבוצי — מכפר־סבא.

נערת ישראל איריס לוק ומלכת החן פזית כהן "שולפות" את התוויות הזוכות.

התווית ה־13 הייתה זו שזכתה בטיסה מסביב לעולם. המתח גדל והגיע לשיאו כאשר מלכות היופי שלפו את התווית של רות כשר מכפר סבא שלא רצתה להאמין לבשורה הטלפונית שקיבלה מה־פירסומאי: "זכית בכרטיס טיסה מסביב לעולם". "אני לא מאמינה, מעולם לא זכיתי בשום דבר..." הגיבה רות כשר שהייתה נירגשת מאוד בטלפון.

"גוטקס" דאגה לפצות גם את בעלי החנויות שלה והגרילה ביניהם 3 כרטיסי טיסה ללוס־אנג'לס, בהם זכו:

"מדאם X" — רחובות,
"אופנת לה־מרקיז" — חיפה,
"אופנת הדר" — נתניה.

כל אחת מן הזוכות קיבלה מכתב הביתה וכולן הוזמנו לטכס חלוקת הפרסים מידי מלכת היופי ספיר קאופמן שזה עתה חזרה מתחרות מיס עולם. כל אחת יצאה עם כרטיס ביד. מישהו העיר: "אל תשכחו לקחת איתכן את הבגד־ים של "גוטקס" שקיבלתם, אחרי הכל זה הקמיע שלכן...".

מלכת היופי ספיר קאופמן מוסרת את הפרס הראשון של "גוטקס" — טיסה מסביב לעולם — לזוכה המאושרת רות כשר.

פרסום בטלפון

פרסום מודעות בטלפון לכל העתונים

03-229353

מאת מאיר תדמור

האם קניתם כבר הכל

תרשמו לעניכם שבמקום תוספת־יוקר, צריך להתחיל לתבוע מהמעסיקים שלנו. הצמדה מלאה של השכר לדולר. זה חשוב. ובמקום לשלם לנו פעם בחודש, בסוף, נדרוש שלוש משכורות על חשבון המשכורת, צמודות לדולר. המיפרעה הרביעית תועבר, אוטומטית, למס־הכנסה.

מי שהעניין לא נראה לו, משום מה, צריך לזכור, או לדעת, אם לא ידע קודם, שרק בבנקים מקבלים משכורת למפרע. רואים אתם. יש בבנקים גם דברים טובים. ולמה אני מציע לכם את כל זה. הנה, כבר השבוע, היום, מחר ואולי מחרתיים, יעלו המחירים ב־35%. אני בכוונה תחילה אומר מחירים ולא מציין של מה. כי כמעט הכל יעלה חוץ מדבר אחד: המשכורת. אותה נקבל רק בתחילת אוגוסט אחרי ההתייקרויות הגדולות ואלה שבדרך.

כדי להתגונן, אל תעשו את מה שיעצו לכם בבנק: להשקיע בבנקאיות ומה שעוד יותר גרוע בפק"מ או תפ"ס. רק בצמודי־דולר. פת"ם נשמע יפה.

ולפני שאני מסביר למה, אל תשכחו, עוד היום, אם לא הספקתם, לקנות מה שצריך. כולל שמן (אם נשאר) וסוכר (עם הממתיקים המלאכותיים לא לרוחכם).

אל תקנו דירות, עכשיו, גם לא מכוניות. כל כלי החשמל שעוד לא הספקתם לקנות, ימתינו על מדפי החנויות.

עכשיו נסביר גם למה פת"ם. קודם כל כתוב, נדמה לי בפרקי אבות, שלעולם ישלש אדם את כספו, שליש ירוק ורחוק, שליש ירוק, ושליש פת"ם. נכון, נכון יש גם אפשרויות של שליש גדול ושליש קטן ושליש שהוא באמת שליש, הכל לפי טעמו של בעל הדבר. בפרקי אבות לא מצאתי לדאבוני, משהו על מניות בנקאיות, מה לעשות. גם תפ"ס ופק"ם בעיתות משבר, כך כתוב, אינם דבר שצריכים לתת עליו את הדעת, ומי גדול לנו מחז"ל.

עוד עצה. אל תחזיקו את היורוקים בבית. יש עכשיו זן חדש של עש שהתמחותו בעיקר בסוג זה של מט"ח. תשימו בכספת, של הבנק. ממשלה שתנסה לפתוח אותן (את הכספות) תצטרך ללכת לבחירות, אם בכלל, כבר למחרת.

מי שרוצה לדעת אם יוכל לגמור את החודש, התשובה היא כן, אבל בקושי. מי שרוצה לדעת כמה יהיה שווה הדולר ערב החגים בסוף ספטמבר, ירשום מספר עגול 500 שקל, רמב"ם אחד תמורת שני דולארים.

עד נובמבר, אומרים המומחים שאני טורח לקרוא אותם, יתחזק הדולר. אחר־כך ייעצר. זה לא אומר שלא צריך לקנות היום מעט מארקים, פראנקים ואפילו לירות־סטרלינג. רק מי שיכול. כן, צריך לברוח מהשקלים, מחוסר ברירה, ערכם יתחיל לרדת בקצב של אחוז ליום ומי שיחזיק שקל חודש, יקבל תמורתו בסוף החודש שני שלישים של שקל ואחרי חודשיים. כמעט כלום.

בעוד חודש ייעלה מטבע השקל. כבר היום לא ניתן לקנות בו כלום. תגידו, מה אפשר לקנות בחמישה שקלים ובעשרה שקלים. המטבע הכי נפוץ יהיה 100 שקלים (לשעבר 1000 לירות), יספיק בקושי לנסיעה באוטובוס.

ואחרי כל זה יהיה אולי טוב. אחרי החגים. יהיו לנו כבר שטרות חדשים של 5000 שקלים שיהיו שווים 10 דולארים. ואני עדיין זוכר כשלירה אחת היתה שווה ארבעה דולר.

המשתה האחרון

(המשך מעמוד 49)

בצער. הם ניסו לתפוס את הטיפות האחרונות של התהילה, לפני שהכוס נגמרת והזוהר מתאדה. הרבה אנשי מערך ניגשו אליו ללחוץ את ידו, לצחוק איתו קצת, דבר שבוודאי העלה לו מחשבות לראש: „בשביל אלה?"

אנשי מיפלגת העבודה היו שם בייצוג כמעט מלא. השלישיה הפותחת היתה שם כולה. גם רבין בא מאוחר יותר, מלווה באשתו. אחר־כך באו חיים בר־לב ואשתו תמר, ואפילו יעל דיין ודב שיאון (גם היא ממיפלגת העבודה, אפילו שובצה על־ידי הוועדה המסדרת באיזה מקום לא ריאלי, והיא היתה שמחה).

הרמטכ"ל, משה לוי, במדים מגוהצים ומעומלנים, הסתובב במקום כמי שאומר לכולם: „הה: אני מחוץ לקלחת, אני יכול סתם ליהנות." הוא דיבר כמעט עם כולם, וצחק הרבה: „הבטחתי לווייצמן להצביע ט', הבטחתי למערך להצביע אמת. מי עוד רוצה לקבל הבטחות?"

גם מנהל המדינה היה שם, עם אשתו. סמואל וסאלי לואיס, שוב חיוכים לכל עבר. הם כל־כך הרבה זמן פה וכל־כך הרבה זמן מנהלים את העניינים, עד שכמעט שאלו אותו בשיא הרצינות באיזו קלפי הם מצביעים ולמי.

„את הממשלה ייצגו," כך אמרו מאוחר יותר בחדשות בקול ישראל „שר־הביטחון מר משה ארנס, שר־ האנרגיה מר יצחק מודעי ושר־

ממלא מקום שגריר מצרים בתל־אביב גייס את המלצרים בארץ, אך הלביש אותם במדי ייצוג: בגלביות שהביא ישר ממצריים

התיירות מר אברהם (גם הוא „אברשה") שריר." יצחק שמיר לא בא, גם לא שרון או לוי.

המצרים הרגישו כי אינם נעלבים ששמיר לא טרח להופיע, לפחות לא מחו באופן רישמי.

היוח שם גם הרבה אורחים ערביים, מתוך תחומי מדינת־ישראל ומכובדים פלסטיניים מן השטחים הכבושים, לבושים בהידור רב. הללו דיברו ערבית ביניהם ועברית עם האורחים הישראלים.

בין קהל המוזמנים הסתובבו מלצרים, לבושי גלביות וכופיות, שמוחמד בסיוני הביא אותם במיוחד ממצריים. האורחים הערביים, שחשבו לתומם כי המלצרים הם ערבים, פנו אליהם בטיבעיות בשפה הערבית. הללו, ישראלים דוברי עברית ברוכם, רק שלחו בשואלים מבטי תימהון, כשהם מניעים את ראשיהם הלוך ושוב ומחייכים במבוכה.

רותי שיטרית, אשתו של ח"כ הליכוד מאיר שיטרית, הסתובבה במקום קצת כמו כלה. היא היתה לבושה במיכנסיים שחורים וחולצה שחורה, עליה מגיני־דויד מסוגננים נוצצים. רותי היא אשת יחסי־הציבור של מלון דיפלומט, שבו נערכה המסיבה, והיא, יחד עם המצרים, דאגה להצלחתו של הערב. רותי נמצאת בהריון בחודש החמישי והתלוננה שכולם שואלים אותה מה קרה לה שכל־כך השמינה. את הבגד שלבשה רותי, ואת הבגד שלבשה נגואה בסיוני, תיכננה מעצבת ישראלית, שושנה בן־צור.

החגיגה נמשכה ונמשכה. כמויות האוכל שפוזרו ככל מקום על גבי שולחנות, היו אדירות. נראה היה שהישראלים לא רוצים ללכת. הם לא רוצים שהיום ייגמר ושיגיע המחר שימחוק אולי לרבים את כל התיקוות והחיוכים הקפואים (או הלא קפואים) מעל פרצופם.

לבסוף נגמרה החגיגה. האורחים החלו עוזבים את המקום, כשכולם מאחלים לכולם בהצלחה, גם כשהם מקווים בסתר ליבם שלא יצליחו.

ענת סרגוסטי ■

חי 350 מיליון שנה ומת

תסלחו לי על עזות־המצח, בדיוק יום לאחר הבחירות. במקום לספר לכם תחילה מי יהיה שר־האוצר הבא, אני מבקש להביא לידיעתכם תגלית העשויה לשנות את פני עולמנו. בעיקר את עולמן של עקרות־הבית. את התגלית גיליתי בשבועון־החדשות ניוזוויק, האחרון, וראוי שגם אתם תדעו על קיומה (של התגלית).

החיה הזו שרדה אולי 350 מיליון שנה, לאורך כל תהפוכות הדורות וכל ניסיונות האדם להשמידה. אולם עכשיו, בימים אלה ממש, המקק (ג'וק) הבלתי־מנוצח, עומד לפגוש את מר גורלו. חברה אמריקאית בשם זוקון, שהיא חברת בת של חברת התרופות השוויצית סאנדוז, תוקפת את החרק בדרך חדשה. לא, לא רעל חדש, שכולם הוכיחו עצמם נחותים לעומת כושר ההסתגלות המפתיע לרעלים של המקקים, זוקון מתכוונת להרוג את החרקים עוד בטרם נולדו.

חומר כימי הידוע בשם הידרופרן, פועל והורס את מערכת הרבייה של הג'וקים. או בלשון אחרת, שיטת פיקוח על הילודה של הג'וקים, שיטה אותה המציא לא אחר מאשר אחד בשם קרל ג'ראסי, שהיה גם בין ממציאי הגלולות נגד הריון (של נשים). ההידרופרן מחקה באורח מפתיע את ההורמון האחראי להתעברות הג'וקה, אך גם גורם להריסתו, ועל־ידי כך מנטרל את החרקים מיכולתם להתרבות.

בדיקות שערך מישרד־החקלאות האמריקאי הוכיחו את יעילות התכשיר החדש. ריסוס אחד הקטין את אוכלוסיית החרקים ב־95% כשמונה חודשים. מאחר שההידרופרן אינו רעל והוא פוגע רק במערכת ההורמונלית של המקקים, הוא אינו פוגע באדם או בחיות־בית, ציפורים או דגים, וזו גם הבעיה. עקרת־הבית רוצה השמדה מיידית, שרואים אותה בעין.

את הבעיה הזו פתרו על־ידי צירוף רעל לתכשיר. ג'וק שלא מת מרעל מזדקן ומת עריריי. ואני מבקש לא לגחך. נכון שמקקים היא לא הבעייה הבוערת בארץ, אבל חשוב לדעת שנפטרנו בצורה אלגנטית מעוד צרה. כי יש צרות שתבואנה עלינו בקרוב, ששום הורמון לא יוכל להן. וחוץ מזה עוד לא גילו את התרופה לנזלת, אבל גם זה יבוא.

ברזיל והבעייה היהודית בפרקים קצרים

לא לכולם יש בעיות כמו שלנו. לברזיל, למשל, יש בעיה בסדר־גודל אחר לגמרי: חוב חיצוני של 93 מיליארד דולר.

אז מי מדבר שם על לפרוע את החוב. שם מדברים רק על דבר אחד. על תשלום הריבית. כדי שאפשר יהיה להמשיך ולגלגל את החוב.

בשביל זה צריך להרוויח דולארים. וזה בדיוק מה שברזיל עושה. ואפשר ללמוד מהם. הייתם מעלים על דעתכם שברזיל הפכה ליצואנית רצינית ביותר של נעליים, כן — נעליים: היצוא של נעליים מברזיל לארצות־הברית בלבד יגיע השנה לכמעט מיליארד דולר. זה עוד לא משלם את הרבית על החוב של 93 מיליארד, אבל זה כבר משהו.

וכל זה קרה מכיוון שהברזילים פשוט לקחו את עצמם בידיים. או ברגליים, כפי שהעניין הזה מבקש. הם ראו כיצד הטייוואנים מצליחים בנעליהבד שלהם וכיצד הדרום־קוריאנים מצליחים בנעלי־הפלסטיק שלהם ובזה הם לא יכלו להתחרות.

אז הם פשוט כיוונו למטרה יותר נישאת — הרמה האיטלקית, או, לפחות, הספרדית ובזה הם, כאמור, הצליחו יפה מאוד.

ואיפה כאן היהודי? זה אחד פרדיננד פייגל מניו־יורק, שהוא, כפי שאפשר היה לצפות, מלך יבואני הנעליים הברזיליאים לארצות־הברית. כאשר פתח את העסק שלו, לפני 15 שנים, הרי, כפי שהוא נזכר היום „כמעט וזרקו אותו מהדלת, כאשר הצעתי את מרכולתי. הערו היה קשה מדי והסגנון היה מיושן מדי."

אבל המוח היהודי מציא פטנטים ופייגל נסע לברזיל, הסביר להם את עובדות־החיים וכיום מייבא פייגל מברזיל, מדי יום, כעשרת אלפים זוגות נעליים ועוד כאלה שיש להם הרשות להשתמש בסמל המסחרי של אדידאס ואיב סן־לורן.

מאוורר לכל מנורה ותקע

עוד חידוש מבית־היוצר של חידושי־העונה. ושוב אנחנו נוחתים באורות מלאים בכולבו המפורסם אשר בניו־יורק. זהו, יש פטנט חדש פשוט ויעיל. היעילות שלו כפולה: לחורף ובעיקר לקיץ.

מה רעתכם על מאוורר שלא צריך להעמיד אותו, או לתלות אותו בשום מקום. זה הפטנט החדש. מאוורר שתוקעים את אחוריו בבית־המנורה של כל מנורה, או פשוט, בכל מקום שבו

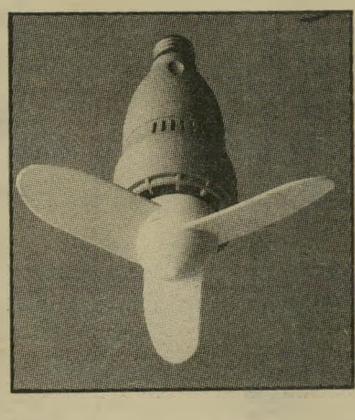

יש בית־מנורה. מבריגים פנימה, מדליקים את האור והמאוורר מאוורר.

המכשיר הנ"ל טוב לפינות־עבודה, סתם פינות וכל מקום אחר. חוץ ממשברי־אוויר קריריים הוא מייצר גם אוויר חם. טוב מאוד לחורף, כפי שהבנתם. המאוורר אינו עושה רעש, בקיצור, שקט מאוד, ולהביו מסתובבים במהירות של 800 סיבובים בדקה (זה חשוב). צורך 18 וואט. מעט המכיל את המרובה. אין צורך בטיפול. עשוי מפלסטיק קשיח ובשל כך עולה רק 40 דולר.

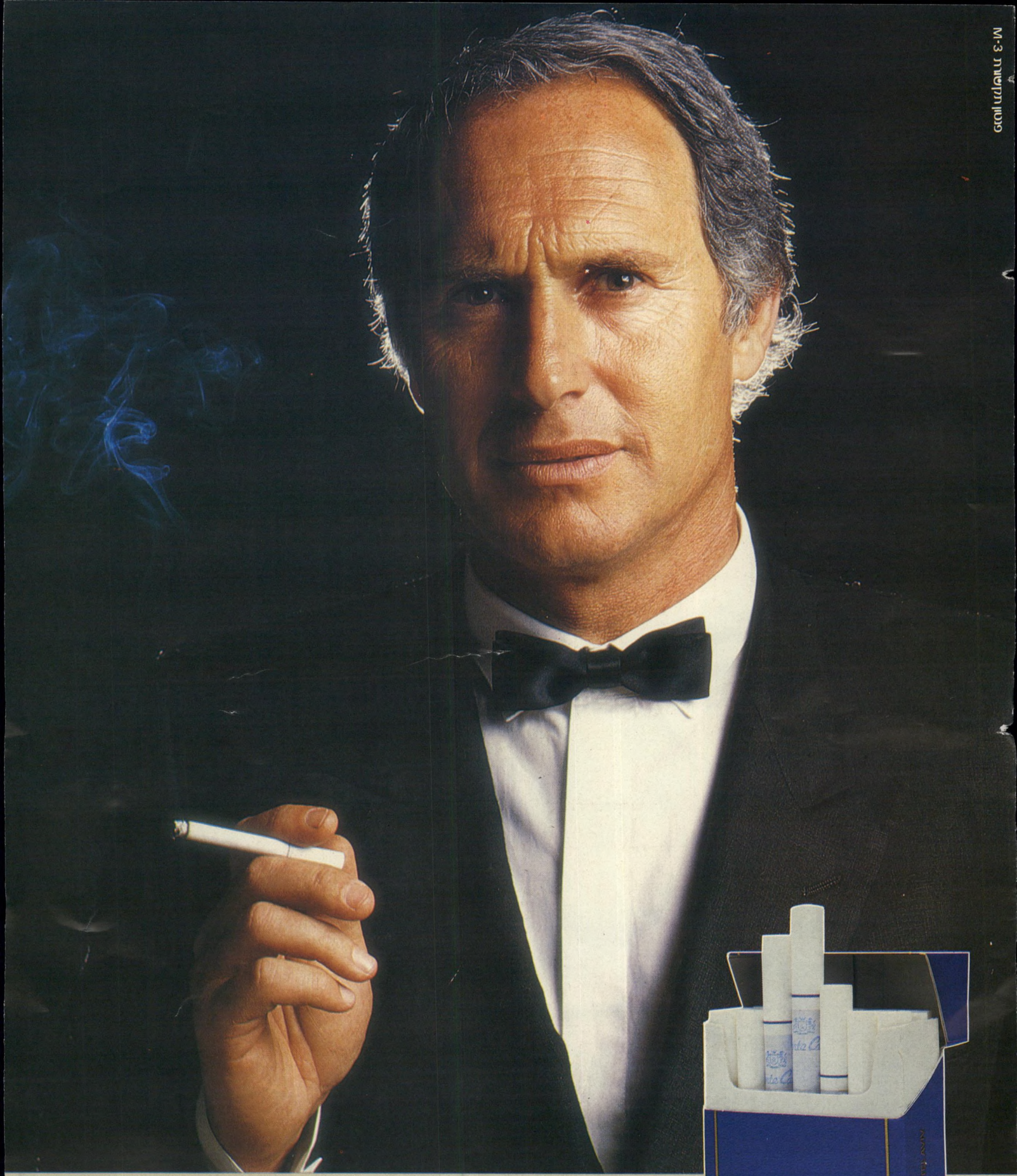

מונטה קרלו

שאיפה של טעם מיוחד.

סיגריה עשירה, תערובת צרפתית משובחת.

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות.

מיספר 2447 כ"ה תמוז תשמ"ד, 25.7.1984 שנה 48 המחיר 450 שקלים (כולל מע"מ)

העולמה

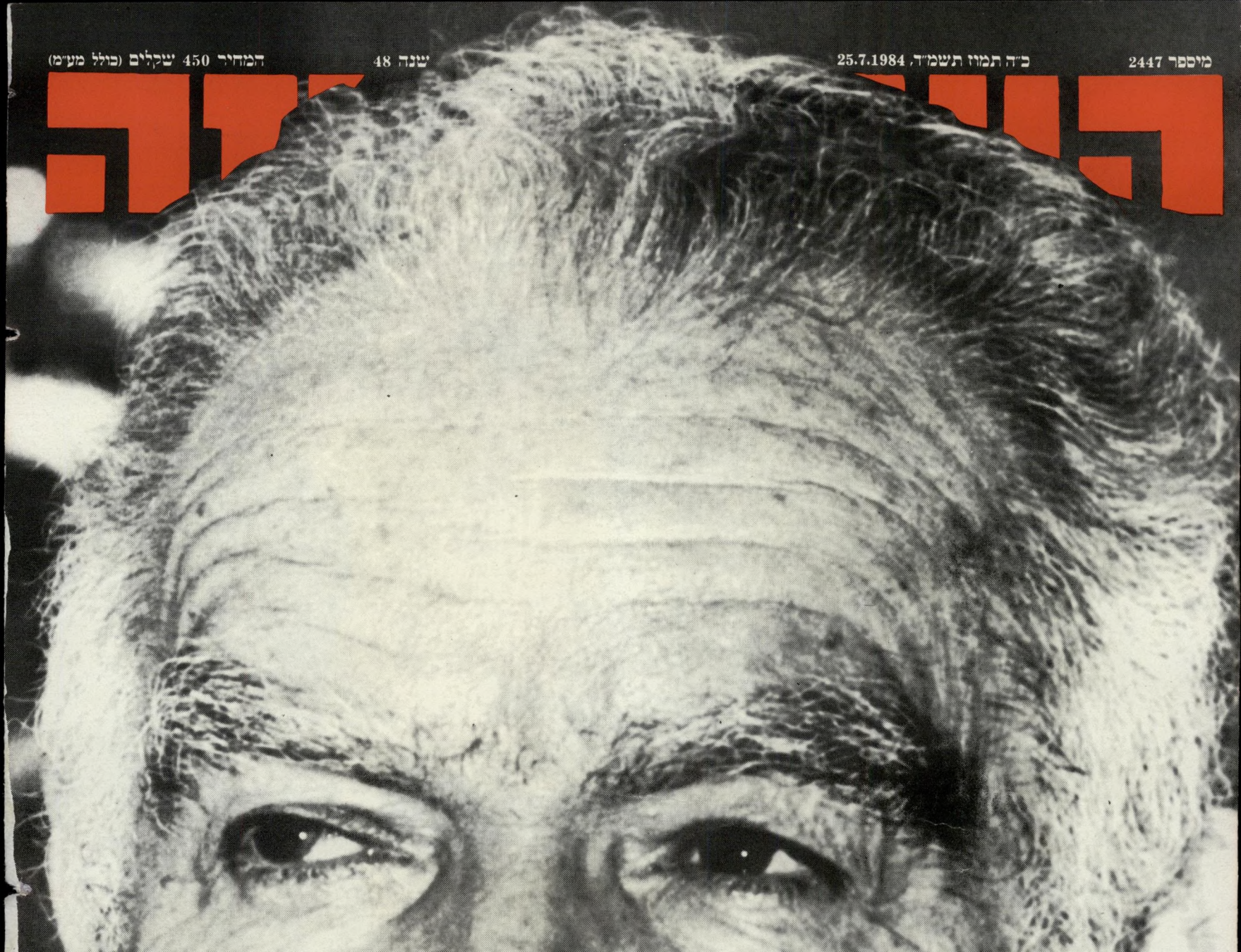

ٹرمل ٹرمل

84 اردو